

Landbouwkwaliteit en Voeding

Landbouwkwaliteit en Voedselveiligheid
Kwaliteit van het uitgangsmateriaal en Biotechnologie
1945-1998

PIVOT-rapport nummer 157

Dit rapport is een gezamenlijke uitgave van de Rijksarchiefdienst/PIVOT
&
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

's-Gravenhage, 2003

Tekst: A. Overbeeke
Vormgeving: Rijksarchiefdienst/PIVOT
Illustraties: W. Küller
Druk: Krips BV

ISBN: 90-5909-042-X

© Rijksarchiefdienst/PIVOT. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Rijksarchiefdienst/PIVOT.

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een project-organisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers, eerder overgedragen archieven worden ook eerder volledig toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd wordt met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zou bij de invoering van de nieuwe wet in een korte periode moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar, noch hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de Archiefwet 1962 zijn grote achterstanden ontstaan in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en in het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefdienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk is geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in het geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens op zich moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT gaat ervan uit dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebeoordeling van handelingen van overheidsorganen staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de Rijksarchiefdienst worden overgebracht moet het handelen van de overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat van de selectie op basis van deze doelstelling bronnen voor de kennis van en het inzicht in de Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken is de methode institutioneel onderzoek van PIVOT. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke

handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou *moeten* zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overbrenging van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT hen daarbij adviseren. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure 'Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' (Rijksarchiefdienst/PIVOT, 's-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen gezamenlijk ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de periode 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt de Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop overheidsorganen handelend optreden en omvat:

1. een historische schets van het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:
  - de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
  - de overheidsorganen en overige actoren;
  - de onderlinge relaties tussen de actoren;
  - de beleidsinstrumenten;
  - een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.
2. een overzicht van de handelingen die overheidsorganen verrichten of hebben verricht, inclusief:
  - de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum);
  - de grondslag (bron) van elke handeling;
  - het produkt van de handeling (indien bekend).

Zo mogelijk worden de handelingen thematisch of procedureel geordend, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op het totstandbrengen van een produkt, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Aangezien we niet alleen willen beschrijven wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven en literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. 'Actor' volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als "een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein". Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van overheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de Archiefwet 1995

wordt, gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, onder 'overheidsorgaan' verstaan "organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend". Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden de handelingen van particuliere instellingen niet opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het "basis selectiedocument" (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt uit de beschrijving van het RIO. In overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst bezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgebracht worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerpselectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)(en) de ontwerpselectielijst aan aan de minister van OCenW. De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overbrenging van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de gegevensbestanden bij de verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

Algemeen Rijksarchief/PIVOT
Den Haag, juni 1995.

Inleiding.....	11
1 Landbouwkwaliteit.....	14
2 Afkortingen.....	15
3 Begrippen.....	17
4 Begripsbepaling, doelstelling en instrumenten.....	19
5 Afbakening.....	20
5.1 Afbakening met LNV-beleidsterreinen.....	20
5.2 Afbakening met beleidsterreinen buiten LNV.....	22
6 De Ontwikkelingen in het Kwaliteitsbeleid.....	24
6.1 Het kwaliteitsbeleid tot 1945.....	24
6.2 Het kwaliteitsbeleid 1946 – 1970. De Landbouduitvoerwet.....	25
6.3 Landbouwkwaliteit 1970-1990. De Landbouwkwaliteitswet.....	26
6.4 Landbouwkwaliteitsbeleid in de jaren '90.....	27
7 Landbouwkwaliteit in internationaal perspectief.....	30
8 Voedselveiligheid.....	31
9 Actoren.....	34
9.1 Actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw.....	34
9.1.1 Minister van LNV.....	34
9.1.2 Overige actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw.....	38
9.2 Actoren buiten de archiefzorg van LNV.....	42
9.2.1 Overheidsactoren.....	42
9.2.2 Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's).....	45
9.2.3 Particuliere actoren met overheidsgezag.....	47
9.2.4 Overige particuliere actoren.....	50
10 Handelingen.....	52
10.1 Algemene handelingen.....	52
10.2 Europese handelingen.....	55
10.2.1 Standaard Algemene Europese handelingen.....	55
10.3 Onderzoek en subsidie.....	60
10.3.1 Onderzoek.....	60
10.3.2 Subsidies.....	63
10.4 Kwaliteit van Landbouwproducten voor de uitvoer.....	67
10.5 (Algemene) voorschriften voor de kwaliteit van landbouwproducten.....	73
10.6 Medewerking van productschappen.....	82
10.7 Vrijstellingen, ontheffingen en vergunningen.....	85
10.7.1 Vrijstellingen en ontheffingen van rijkswege.....	85
10.7.2 Delegatie van bevoegdheden.....	91
10.7.3 Vrijstellingen en ontheffingen door controle-instellingen en PBO's.....	93
10.7.4 Goedkeuring van vrijstellingen.....	100
10.8 Het controlesysteem.....	101
10.8.1 Controle.....	101
10.8.2 Keuring.....	119
10.8.3 Merken, tekenen en bewijsstukken.....	132
10.8.4 Tuchtrect, Strafbepalingen, en beroep.....	149
10.9 Gemedicineerde Voeders.....	161
10.10 Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering.....	165
10.11 Voedselveiligheid.....	176
10.11.1 Afstemming met andere departementen.....	176
10.11.2 Nitraat.....	177
10.11.3 Residuen, contaminatie en additieven.....	178
10.11.4 Codex Alimentarius.....	178
10.11.5 Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten.....	180
10.11.6 Verbetering kwaliteitszorg levensmiddelen.....	181
10.11.7 Milieukritische stoffen.....	182

10.11.8	Crisisbeheersing	185
10.11.9	Consumenten	191
11	Overzicht wet- en regelgeving	195
11.1	Landbouwkwaliteit	195
11.1.1	Boterwet 1908-1960	195
11.1.2	Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van boter, 1905-1982	195
11.1.3	Visserijkwaliteit	195
11.1.4	Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van kaas, 1911-1982	196
11.1.5	Landbouduitvoerwet (1929-1938) 1938-1971	196
11.1.6	Landbouduitvoerwet 1938	196
11.1.7	Landbouwkwaliteitswet 1971	200
11.2	Voedselveiligheid	206
12	Literatuur	208
13	Kwaliteit van het uitgangsmateriaal	211
14	Afkorting	212
14.1	Zaaizaad en plantgoed	212
14.2	Biotechnologie	213
15	Begrippen	215
15.1	Zaaizaad en plantgoed	215
15.2	Biotechnologie	216
16	Inleiding, begripsbepaling en doelstelling	217
17	Afbakening	219
17.1	Afbakening met LNV beleidsterreinen	219
17.2	Afbakening met beleidsterreinen buiten LNV	221
18	De ontwikkelingen op het beleidsterrein	222
18.1	Bedrog in de handel in zaaizaad en meststoffen	222
18.2	Het Kwekersbesluit (1941- 1967)	224
18.3	De Zaaizaad- en plantgoedwet (1967-)	225
19	Onderzoek	226
20	Internationale ontwikkelingen	228
20.1	UPOV	228
20.2	Europese Unie	230
21	Biotechnologie	232
21.1	Fundamenteel, strategisch en toepassingsgericht onderzoek	232
21.2	Toelating van genetisch gemodificeerde organismen	236
21.3	Voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming	240
22	Actoren	242
22.1	Actoren die vallen onder de archiefzorg van LNV	242
22.1.1	Minister van LNV	242
22.1.2	Overige actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw	243
22.2	Actoren buiten de archiefzorg van LNV	248
22.2.1	Overheidsactoren	248
22.2.2	Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's)	249
22.2.3	Particuliere actoren	251
22.3	Internationale actoren	255
22.3.1	Europese Unie	255
22.3.2	UPOV	256
23	Handelingen	257
23.1	Algemene handelingen	257
23.2	Europese handelingen	261
23.2.1	Algemene Europese handelingen	261
23.2.2	Specifieke Europese handelingen	265
23.3	Kwekersvergoeding	268
23.4	Algemene voorschriften teeltmateriaal	272
23.5	De Raad voor het Kwekersrecht	274
23.6	Het kwekersrecht	276

23.6.1	Aanspraak op verlening van het kwekersrecht	276
23.6.2	Verlening van het kwekersrecht.....	279
23.6.3	De inschrijving van rassen in het Nederlands Rassenregister	281
23.6.4	Rechten en verplichtingen van de houder van het kwekersrecht.....	285
23.6.5	Duur van het kwekersrecht en de opeising	290
23.6.6	Bezwaar en beroep	292
23.7	Rassenlijsten.....	295
23.8	Het verkeer met teeltmateriaal	300
23.9	Handhaving en controle	307
23.9.1	Instelling van keuringsinstellingen.....	307
23.9.2	Rijkstoezicht op keuringinstellingen	309
23.9.3	Taken van Keuringsinstellingen	313
23.9.4	Merken, tekenen en bewijsstukken.....	324
23.9.5	Opsporing, strafbepaling	326
23.10	Inbreng van productschappen.....	328
23.11	Genenbanken.....	331
23.12	Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen	332
24	Biotechnologie.....	333
24.1	Algemene handelingen.....	333
24.2	Algemene Europese handelingen	337
24.2.1	Fundamenteel, strategisch en Toepassingsgericht onderzoek.....	342
24.2.2	Toelating van genetisch gemodificeerde organismen	345
24.2.3	Voedsel, nieuwe voedingsmiddelen.....	345
24.2.4	Voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming	346
24.2.5	Communicatie.....	349
25	Overzicht wet- en regelgeving.....	350
25.1	Zaaizaad en plantgoed.....	351
25.1.1	Wet, houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder 1920-1966.....	351
25.1.2	Kwekersbesluit 1941-1966.....	351
25.1.3	Keuringswet Tuinbouwzaden- en Plantgoed 1952-1966.....	352
25.1.4	Opheffing van de schorsing van diverse besluiten en beschikkingen genomen gedurende de bezettingstijd en in betrekking staande tot het Ministerie van Landbouw.....	352
25.1.5	Zaaizaad- en plantgoedwet 1966-.....	353
25.1.6	Het kwekersrecht	353
25.1.7	Aansluitingsbesluit N.A.K.....	356
25.1.8	Toezicht ZPW	357
25.1.9	Overige	357
25.1.10	Europese Verordeningen.....	358
25.1.11	Implementatie richtlijnen in Nederlandse wet- en regelgeving	358
25.2	Biotechnologie	359
26	Literatuur	360
26.1	Zaaizaad en plantgoed.....	360
26.2	Biotechnologie	362

INLEIDING

Voor u ligt het rapport Landbouwkwaliteit en Voeding, een onderzoek naar het overheidshandelen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op het gebied van de landbouwkwaliteit en voeding. Dit rapport beoogt een beschrijving te geven van de beleidsontwikkelingen en het handelen van alle relevante actoren van het beschreven beleidsterrein in de periode 1945-1998. Het rapport leidt tot een selectielijst voor alle overheidsarchieven op het beleidsterrein, een lijst die geldig blijft tot 20 jaar na vaststelling. Dit onderzoek is verricht in het kader van de in december 1992 gemaakte afspraak over het toekennen van verantwoorde bewaartermijnen en het versneld overbrengen van bestanden van voor 1975 naar het Nationaal Archief, vastgelegd in het convenant tussen de Algemeen Rijksarchivaris en de Secretaris-Generaal van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Door de diverse beleidsterreinen in kaart te brengen en de handelingen en verantwoordelijkheden van het ministerie en haar voorgangers te beschrijven, wordt aan deze afspraak invulling gegeven.

In dit rapport wordt het Landbouwkwaliteitsbeleid zo breed mogelijk beschreven. Niet alleen de handelingen die voortkomen uit de Landbouwkwaliteitswet komen aan bod maar ook de deelsterreinen; voedselveiligheid, kwaliteit van het uitgangsmateriaal en biotechnologie in de plantaardige sector.

Opbouw van het rapport en verantwoording

Dit rapport bestaat uit twee delen; Deel 1: landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en deel 2: kwaliteit van het uitgangsmateriaal en biotechnologie in de plantaardige sector.

Deel 1 begint met overzicht van gebruikte afkortingen en begrippen (hoofdstukken 2 en 3). In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de begripsbepaling (Wat is landbouwkwaliteit?) en doelstelling van het beleidsterrein landbouwkwaliteit en voedselveiligheid (Wat wil de minister van LNV met het landbouwkwaliteitsbeleid tot stand brengen?), alsmede een overzicht van de instrumenten die de minister van Landbouw tot zijn beschikking heeft zoals wet- en regelgeving, subsidie, onderzoek etc.

Het beleid dat het ministerie van Landbouw op het gebied van kwaliteit voert heeft raakvlakken met andere beleidsterreinen zowel binnen het eigen ministerie als bij andere ministeries. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op deze afbakening; waar ligt precies de grens tussen de taken van de minister van VWS als het gaat om voedselveiligheid en waarom wordt het Landbouwkwaliteitsbesluit Vis niet behandeld in het Rapport Zee- en Kustvisserij?

In het zesde en zevende hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de (internationale) ontwikkelingen vanaf het begin van de 19de eeuw. Waarom werd er een landbouwwet in het leven geroepen en hoe zijn de ontwikkelingen sindsdien verlopen tot aan de huidige Landbouwkwaliteitswet?

Hoofdstuk 8 belicht de ontwikkelingen op het nog vrij jonge deelbeleidsterrein voedselveiligheid dat nauw verbonden is met kwaliteitsaspecten. In dit rapport wordt voedingsveiligheid beschouwd als een beleidsthema binnen het grotere geheel van het landbouwkwaliteitsbeleid. Het thema voedselveiligheid is volop in beweging. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport werken steeds meer samen op dit gebied. Er worden cursussen over voedselveiligheid georganiseerd. In 2001 verscheen een gezamenlijke LNV/VWS nota 'kadernota voedselveiligheid'. In januari 2001 is het Projectbureau Nederlandse Voedselautoriteit (NVA) van start gegaan die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het voedselveiligheidsbeleid. Gezien deze ontwikkelingen lijkt het hoofdstuk voedselveiligheid in het rapport Landbouwkwaliteit en Voeding 1945-1998 wellicht een bescheiden plaats in te nemen. Dit zal in de onderhoudsfase gaan veranderen wanneer het voedselveiligheidsbeleid vanaf 1999 beschreven zal worden en meer aandacht krijgt.

Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van alle actoren die een rol bij het beleidsterrein gespeeld hebben of nog steeds spelen. Aandacht wordt besteed aan actoren die vallen onder de archiefverantwoordelijkheid van de minister van LNV zoals de minister van LNV zelf, de Algemene Inspectie Dienst en de Plantenziektenkundige Dienst, maar ook aan andere zelfstandige zorgdragers zoals overige ministeries, productschappen en controle-organisaties. Hoofdstuk 10 geeft een inventarisatie van de handelingen die

verricht worden. Bij deze handelingen is uitgegaan van een omvangrijk stelsel van wet- en regelgeving op het gebied van de landbouwkwaliteit en in mindere mate de voedselveiligheid. Omdat sommige handelingen hun basis vinden uit de periode voor 1945, maar nog wel na 1945 in praktijk worden gebracht is ook de vooroorlogse wet- en regelgeving onderzocht.

Deel 1 eindigt met een overzicht van de onderzochte wet- en regelgeving in hoofdstuk 11 en van de gebruikte literatuur in hoofdstuk 12.

Deel 2, kwaliteit van het uitgangsmateriaal gaat over de kwaliteit van de eerste stap in de voedselketen, het teeltmateriaal. Daarnaast zal er ook aandacht worden besteed aan de ontwikkelingen in de Biotechnologie binnen de plantaardige sector. De opbouw van deel 2 is min of meer gelijk als die van deel 1.

Hoofdstukken 13 en 14 geven een overzicht van de gebruikte afkortingen en begrippen, waarna er een beschrijving volgt van de doelstelling en begripsbepaling van het deelbeleidsterrein. Hoofdstuk 17 beschrijft de afbakening met andere beleidsterreinen zowel binnen het ministerie van LNV als die met beleidsterreinen van andere ministeries. Hoofdstukken 18 tot en met 20 beschrijven de (internationale) ontwikkelingen op het gebied van de zaaizaad en plantgoed vanaf het begin van de 20^e eeuw tot en met 1998.

Het relatief jonge deelbeleidsterrein Biotechnologie wordt behandeld in hoofdstuk 21 aan de hand van diverse thema's. De landbouwbiotechnologie heeft raakvlakken met verschillende beleidsterreinen binnen en buiten het ministerie van LNV. Er is voor gekozen dit beleidsthema in te delen bij het LNV beleidsterrein Landbouwkwaliteit en Voeding. Het plantaardige deel van biotechnologie sluit hier bij aan. Het dierlijk deel ligt bij het beleidsterrein Gezondheid en welzijn van dieren. In dit rapport zijn alleen handelingen met betrekking tot agrobiotechnologie opgenomen, voor zover deze nog niet in andere contextrapporten zijn behandeld of tot het beleidsterrein van een andere minister behoren.

In hoofdstuk 22 worden alle actoren beschreven die een rol spelen binnen deze deelbeleidsterreinen. Ook hier gaat het om actoren die zowel vallen onder de archiefverantwoordelijkheid van de minister van LNV als overige zorgdragers.

Hoofdstuk 23 geeft een inventarisatie van de handelingen die verricht werden en worden. Bij deze handelingen is uitgegaan van een omvangrijk stelsel van wet- en regelgeving op het gebied van de Zaaizaad- en plantgoedwetgeving en in mindere mate die van de biotechnologie. In dit deel komen handelingen voor die hun oorsprong hebben in de oorlogsjaren '40-'45. Tijdens de bezetting was de regering uitgeweken. De overheid werd draaiende gehouden door ambtenaren onder Duits toezicht. Op elk ministerie oefende de Secretaris-generaal het gezag uit dat toekwam aan de (afwezige) minister. Na de bevrijding werd dit hersteld. Handelingen die tijdens de bezetting begonnen en doorlopen tot na de bevrijding, zijn toegekend aan de minister van LNV. De actor SG tijdens die paar oorlogsjaren kan praktisch gezien beschouwd worden als de taakvoorganger van de minister.

De handelingen op het deelbeleidsterrein biotechnologie worden beschreven in hoofdstuk 24.

Het rapport wordt afgesloten met een overzicht van de onderzochte wet- en regelgeving in hoofdstuk 25 en van de geraadpleegde literatuur in hoofdstuk 26.

Bij de totstandkoming van dit rapport is gebruik gemaakt van het voorwerk dat verricht is door drs. A.S. Fris van het Nationaal Archief (kwaliteit uitgangsmateriaal). Het onderdeel Biotechnologie is geschreven door drs. S. Aarts van Doxis.

Onderstaande beleidsdeskundigen hebben een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit rapport.

Landbouwkwaliteit

Ir. E.F.F. Hecker, Hoofd afdeling Voeding en Kwaliteit directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden

Ir. J.J.M. van den Heuvel, senior beleidsmedewerker voedselveiligheid directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden

Dhr. T. de Kok, Beleidsmedewerker Directie Visserij

Dr.ir. W.A. Ruitkamp Beleidsmedewerker Directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden

R. Muiser, Jurist Directie Juridische Zaken

F.J. Westerling Beleidsmedewerker directie Industrie & Handel

Voedselveiligheid

Mevr. S. Heumer, Communicatieadviseur Codex Alimentarius

Kwaliteit van het uitgangsmateriaal

ir. C.M.M. van Winden (DL), Beleidsmedewerker Directie Landbouw

mr. B. Burggraaf (JZ) Jurist Directie Juridische Zaken

Biotechnologie

Ir. B. van Assum, Beleidsmedewerker Directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden afdeling Voeding en Kwaliteit (VVA)

Drs. A. Overbeeke

Den Haag, mei 2003

1 LANDBOUWKWALITEIT

2 AFKORTINGEN

AID	Algemene Inspectie Dienst
AKK	Algemene Keten Kennis
APVA	Hoofddirectie Agrarische Productie, Verwerking en Afzet
AT	Directie Akker- en Tuinbouw
ATP	Accord Transport Périssables
BIP's	Buiten Inspectieposten van de EG
BKD	Bloembollen Keuringsdienst
BSD	Basis Selectiedocument
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAC	De Codex Alimentarius Commission
CBL	Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
CBT	Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen
CCFAC	Codex Commission on Food Additives and Contaminants
CCFFP	Codex Committee on Fish and Fishery Products
CCFH	Codex Committee on Food Hygiene
CCFL	Codex Committee on Food Labeling
CCGP	Codex Committee on General Principles
CCP	Codex Contact Point
CCRVDF	Codex Committee on residues of Veterinary drugs in Food
CNV	Nederlandse Christelijke Voedingsbond
COKZ	Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
COZ	Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole
CPE	Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiprodukten
CVM	Vereniging 'Het controlestation voor melkproducten'
CZL	Controlestation voor Zuivelproducten Leiden
DL	Directie Landbouw
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
EC	Europese Commissie
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EZ	Economische Zaken
FAO	Food and Agriculture Organisation
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
GLB	Gemeenschappelijke Landbouwbeleid
HPA	Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten
IGB	Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. Voorheen Keuringsdienst van Waren
IKB	Integrale Ketenbeheersing
IKC-L	Informatie- en Kenniscentrum Landbouw
IKZ	Integrale Keten zorgsystemen
ISC	Stichting Internationale Scharrelvleescontrole
KAP	Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten
KB	Koninklijk Besluit
KCB	Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit
KNBTB	Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond
KNLC	Koninklijk Nederlands Landbouw-Comité
KvW	Keuringsdienst van Waren
LAC	Landbouw Advies Commissie Milieukritische stoffen
LV	Landbouw en Visserij
MKG	Directie Milieu, Kwaliteit en Gezondheid
MKV	Milieu, Kwaliteit en Voeding

MDW	Project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit
NAKB	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen
NAKG	Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groentezaden
NBC	Stichting Nederlandse Baconcontrole
NEB	Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau
NMF	Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer
NVA	Projectbureau Nederlandse Voedselautoriteit
NVK	Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole
PBO	Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie
PD	Plantenziektenkundige Dienst
PEE	Productschap voor Pluimvee en Eieren
PGF	Productschap voor Groenten en Fruit
PIVOT	Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn
PPE	Productschap Pluimvee en Eieren
PT	Productschap Tuinbouw
PVA	Productschap voor Aardappelen
PVE	Productschappen Vee, Vlees en Eieren
PVS	Productschap voor Siergewassen
PVV	Productschap voor Vee en Vlees
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
RIKILT	Rijks Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten
RIVO-DLO	Rijksinstituut voor Visserijonderzoek
ROW	Regulier Overleg Warenwet
RVV	Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees
RWT	Rechtspersoon Wettelijke Taak
SER	Sociaal Economische Raad
SISC	Stichting Internationale Scharrelvlees Controle
SKAL	Stichting Keuralternatief voortgebrachte landbouwproducten
S/LAVO	Stafbureau Landbouw en Voedselvoorziening
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SWOKA	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden
TNO	Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
UCB	Uitvoer Controle Bureau
VAAP	Verwerking en Afzet van Agrarische Producten
VCP	Voedselconsumptiepeiling
VIB	Voedsel In- en Verkoop Bureau
VKA	Directie Voedings- en Kwaliteitsaangelegenheden
VKB	Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau
VN	Verenigde Naties
VNB	Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole
VoVo	Voorlichtings Bureau voor de Voeding
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VVM	Veterinaire, Voedings en Milieuaangelegenheden
VVP	Directie Voeding en Veiligheid van Producten (VWS)
VVR	Het Productschap voor Veevoeder
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VZ	Directie Veeteelt en Zuivel
WHO	World Health Organisation
WTO	World Trade Organisation
VWS	Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZKB	Zuivel Controle Bureau

3 BEGRIPPEN

Additief	Stof die aan een bepaald product wordt toegevoegd
Afgebroeide bloembollen	In bloei getrokken bollen, knollen of wortelstokken van bloemgewassen dan wel restanten daarvan
Biologische productiemethode	Voortbrenging van plantaardige en dierlijke landbouwproducten en houden van dieren overeenkomstig de bij of krachtens de Verordening (EEG) 2029/91 van de Raad van Europese Gemeenschappen van 24 juni 1991 zoals deze is of zal komen te luiden, gestelde voorschriften
Bloembollen	Bollen, knollen, wortelstokken en andere voor vermeerdering of bloemproductie bestemde plantendelen
Boerderijmelk	Rauwe melk van koeien die door productiebedrijven kennelijk is bestemd voor aflevering anders dan aan consumenten
Boerenkaas	Op een veehoudersbedrijf bereide kaas
Centraal melkdepot	Een inrichting waar rauwe melk verzameld en eventueel gekoeld en gezuiverd mag worden
Centraal tuchtgerecht	Het orgaan van de controle-instelling, overeenkomstig de statuten of reglementen belast met de behandeling van het beroep tegen een tuchtbeschikking, gegeven door een tuchtgerecht
Contaminanten	Verontreinigende stoffen
Controle-instelling	Een privaatrechtelijke rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid zoals bedoeld in art.8 van de Landbouwkwaliteitswet
Derde landen	Landen of gebieden, die geen deel uitmaken van de Europese Unie
Fabriekskaas	Kaas andere dan boerenkaas
Ghee	Geklaarde boter
Hommers	Volle pekel- of steurharing die hom (klier met teelvocht van mannetjesvissen) bevat
Inrichting	Melkbehandelings- of melkverwerkingsinrichting, centraal melkdepot of centrum voor standaardisering, zoals omschreven in artikel 2 van richtlijn 92/46/EEG
Kortingspunten	Punten die worden toegekend aan de resultaten van het kwaliteitsonderzoek en die als basis dienen voor de uitbetaling van de totale hoeveelheid melk die door een melkveehouder in de desbetreffende uitbetalingsperiode aan een ontvanger van boerderijmelk wordt geleverd
Kuiters	Volle pekel- of steurharing die kuit (eieren van wijfjesvissen) bevat
Kwaliteitsonderzoek	Onderzoek naar de kwaliteit van boerderijmelk ten behoeve van de uitbetaling naar gelang van de kwaliteit van deze melk
Landbouw	Akkerbouw, weidebouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw (daarbij inbegrepen fruitteelt, en kweken van bomen, bloemen en bloembollen), visserij, teelt van griendhout en elke andere vorm van bodemcultuur met inbegrip van bosbouw
Landbouwkwaliteitsbesluit	Een Algemene Maatregel van Bestuur conform art.1 van de Landbouwkwaliteitswet
Milieukritische stoffen	Stoffen die afhankelijk van de hoeveelheid waarin voedselketens voorkomen schadelijk of hinderlijk zijn voor mens, plant of dier. Deze stoffen kunnen afkomstig zijn uit het natuurlijke milieu en / of uit specifieke bedrijfsmilieus (landbouw, industrie)
Ompakhandelaren	De aangeslotene bij een controlestation, die geen producent is maar wel boter ompakt of verhandelt
Onbewerkt hout	Geveld, getopt en uitgesnoeid hout, ook wanneer het geschild, gekort of gekloofd is

Producten	Alle voortbrengselen van de landbouw en de visserij, alsmede de bij de verwerking daarvan verkregen voortbrengselen, derivaten en afvallen
Productdossier	Als bedoeld in art 4 van EG verordening 2081/92, Onderscheidenlijk artikel 6 van EG-verordening 2082/92, Onderscheidenlijk artikel 15 van de Landbouwkwaliteitsregeling kaas
Rauwe melk	Melk die is afgescheiden door de melkklier van een of meer koeien, ooien, geiten of buffelkoeien en die niet verwarmd is tot boven de 40oC en die evenmin een behandeling met een gelijkwaardig effect heeft ondergaan
Residuen	Wat na een bepaalde bewerking overblijft
Tuchtgerecht	Orgaan van de controle-instelling, overeenkomstig de statuten of reglementen belast met de uitoefening van de tuchtrechtspraak over de aangeslotenen
Tuchtreglement	Het door de controle-instelling vastgestelde reglement, regelende het aantal, de samenstelling en bevoegdheden van de met de uitoefening van tuchtrechtspraak belaste organen, alsmede de rechtsgang van het tuchtrechtelijke geding

4 BEGRIPSBEPALING, DOELSTELLING EN INSTRUMENTEN

Het begrip kwaliteit binnen de landbouwsector is een begrip dat door de jaren heen is aangepast aan de eisen van de tijd. In de Landbouwwet 1938 (Stb. 1938, 600) betekende kwaliteit 'het waarborgen van bepaalde eigenschappen en hoedanigheden van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf'.¹ De doelstelling van deze wet is was het geven van een wettelijke grondslag voor het hooghouden van de naam van het Nederlands product en voor het verwerven, behouden en uitbreiden van afzetgebieden. Hoewel in de Landbouwkwaliteitswet (Stb. 1971, 371) de bevordering van de afzet nog steeds als voornaamste doelstelling genoemd wordt, is het begrip kwaliteit meegegroeid met de tijd. Door de toenemende eisen van de consument voor kwaliteit van producten en de kwaliteit van het productieproces kan kwaliteit nu omschreven worden als 'de producteigenschappen zoals die door de afnemer gewaardeerd worden'.²

De overheid heeft voor het tot stand brengen van het landbouwkwaliteitsbeleid de volgende instrumenten tot haar beschikking;

- wetgeving zoals de Landbouwkwaliteitswet, de Zaaizaad en Plantgoedwet en een uitgebreid stelsel van daaruit voortkomende regelgeving. Daarnaast hebben de productschappen verordende bevoegdheden waarop de minister algemeen toezicht houdt;
- keuring, een belangrijke plaats binnen het kwaliteitsbeleid in ingeruimd voor keuringen. Keuringen en controles maken kwaliteit zichtbaar en dragen op die manier bij aan afzetbevordering en aan de bescherming van de gezondheid van mens en dier;
- subsidies, het ministerie ondersteunt initiatieven door het georganiseerde bedrijfsleven op het gebied van de landbouwkwaliteit;
- onderzoek; waarin per product of productieproces het uitwerken van kwaliteitscriteria centraal staat;
- voorlichting, resultaten van onderzoek en voorlichting worden vertaald en doorgegeven aan de praktijk³

---

¹ De Landbouwkwaliteitswet, Nederlandse Staatswetten 61, (1995) p. 397.

² Van meer naar beter kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector (1992) p. 4.

³ Bedrijfsontwikkeling, maandblad van de voorlichting in land- en tuinbouw. Themanummer: kwaliteit, 16de jaargang, nr. 12, (1995), p. 436-439.

5 AFBAKENING

5.1 Afbakening met LNV-beleidsterreinen

Diergezondheid en dierenwelzijn

Een beleidsterrein waar het kwaliteitsaspect een belangrijke rol speelt is Diergezondheid en –welzijn. Aan de effecten van dierenwelzijn op de agrarische productie worden binnen het kwaliteitsbeleid steeds meer belang gehecht. De consument vertoont in toenemende mate interesse in de productiewijze van dierlijke producten. Dit betekent dat het welzijn van dieren een steeds grotere rol gaat spelen. De algemene regelgeving op het gebied van dierenwelzijn is geregeld in de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Stb. 1992, 585). Voor diervriendelijk voortgebrachte producten daarentegen, wordt regelgeving gemaakt die ontleend is aan de Landbouwkwaliteitswet, zoals het Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren (Stb.1978, 636) en het Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar (Stb.1992,102). Ook voor gemedicineerde voeder, dat eigenlijk valt binnen het kader van de Diergeneesmiddelenwet, was een Landbouwkwaliteitsbesluit. De genoemde besluiten beperken zich echter tot waarborging van de kwaliteit door middel van keurmerken en controle. Huisvesting van dieren en andere aspecten van gezondheid en welzijn voor dieren, worden geregeld door de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Het thema voedselveiligheid neemt ook een belangrijke plaats in, in het beleidsterrein Gezondheid en welzijn van dieren. Bepaalde productiemethoden hebben een negatief effect op de voedingsveiligheid. Zo hebben wij inmiddels kennis gemaakt met dioxine in kip en een mogelijk verband tussen BSE en de voor mensen levensgevaarlijke ziekte Creutzfeldt-Jacob. De Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en het thema diergezondheid en het gevolg van dierziekten voor de voedingsveiligheid worden behandeld in het PIVOT-rapport Gezondheid en welzijn van dieren.⁴

Gewasbescherming

Het beleidsterrein gewasbescherming behandelt de bestrijdingsmiddelenaanleggenheden en het weren van ziekten en plagen bij planten, fyto-sanitaire meetregelen genoemd. Het handelen van de overheid op dit gebied staat beschreven in het Rapport Institutioneel Onderzoek Gewasbescherming.⁵ Binnen het kwaliteitsbeleid wordt gestreefd naar de bescherming van voedselketens tegen residuen van schadelijke stoffen door het tegengaan van een overmatig gebruik van meststoffen, bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen. In 1960 werd daarvoor het Landbouwadviscommissie radioactieve stoffen ingesteld, de voorloper van de Landbouwadviscommissie milieukritische stoffen (LAC). Het voedselveiligheidsbeleid ten aanzien van milieuverontreinigingen die als gevolg van het gebruik van deze stoffen in de voedselketen terecht kunnen komen worden in het voorliggend rapport behandeld.

Marktordening

Een bijzondere vorm van directe inkomensondersteuning is die welke kan worden verleend wanneer als gevolg van dierziekten de markt ernstig wordt verstoord. Extra inkomensondersteuning die als gevolg van een door dierziekten veroorzaakte verslechtering van de markt uitbetaald wordt aan boeren wordt behandeld in het Rapport Institutioneel Onderzoek Markt- en prijsbeleid.⁶

Om de veiligheid van de agrarische producten tijdens crises te waarborgen maakt de minister LNV gebruik van maatregelen ter bescherming van de voedselketen. De financiële schade die deze maatregelen voor boeren met zich mee kunnen brengen, alsmede de compensatie hiervan boeren worden in het voorliggend rapport behandeld.

⁴ Rapport Institutioneel Onderzoek Gezondheid en welzijn van dieren (LNV, nr. 107)

⁵ Rapport Institutioneel Onderzoek Gewasbescherming (LNV, nr. 54) (Nog te verschijnen)

⁶ Rapport Institutioneel Onderzoek Markt- en prijsbeleid. (Nog te verschijnen)

Visserij

Hoewel er een PIVOT-rapport Zee- en Kustvisserij⁷ en een PIVOT-rapport Binnenvisserij zal verschijnen is er voor gekozen om de kwaliteitsaspecten voor vis- en visproducten binnen het Rapport Landbouwkwaliteit onder te brengen. Redenen hiervoor zijn het belang van een goede kwaliteit van vis voor de export en het feit dat binnen de Landbouwwet en de latere landbouwkwaliteitswetgeving ruimte werd gemaakt voor vis- en visproducten. Ook de Haringwet (Stb.1927,387) sluit goed aan op het uitgangspunt van de kwaliteitswetgeving namelijk het voorkomen van bedrog in de handel en het hooghouden van Nederlands naam als exportland. In 1998 is het Landbouwkwaliteitsbesluit visproducten ingetrokken (Stb.1998,52) en zijn kwaliteitsvoorschriften voor vis geregeld in het Warenwetbesluit visserijproducten (Stb.1995,46), de Warenwetregeling visserijproducten en tweekleppige weekdieren (Stb.1995,29) en in de verordeningen van het Productschap Vis. De regelgeving met betrekking tot kwaliteit valt uiteen in twee delen: kwaliteitsvoorschriften gesteld aan het eindproduct (Warenwet) en (hygiëne)voorschriften voor het productieproces in de keten vanaf vangst tot aflevering (productschapverordeningen). Als gevolg van deze verandering is de doelstelling van de Landbouwkwaliteitswet niet direct meer van toepassing. Het beschermen van de volksgezondheid en eerlijkheid in de handel door het scheppen van een minimumniveau aan kwaliteit van vis en visproducten valt nu grotendeels onder verantwoordelijkheid van de minister belast met de Volksgezondheid. Tussen beide ministeries bestaat een samenwerkingsverband over de afstemming van taken tussen de Rijkskeuringsdienst voor Vee en Vlees (RVV) en de Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (IGB, voorheen Keuringsdienst van Waren) en over de toepassing en interpretaties van regelgeving, gebaseerd op de Warenwet. Voorts is er nauwe samenwerking inzake voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving met betrekking tot volksgezondheid gerelateerd aan vis en visserijproducten. Ook in het kader van de Codexactiviteiten is er een samenwerking. Het beleidsterrein visserij heeft als doelstelling het bevorderen van een verantwoorde visserij en een evenwichtige exploitatie van de visbestanden. Dit houdt in dat binnen de randvoorwaarden die gesteld worden door andere functies, de overheid de visserij als economische activiteit tracht te bevorderen.⁸

---

⁷ Rapport Institutioneel Onderzoek Zee- en kustvisserij (nog te verschijnen)

⁸ Structuurnota Zee- en kustvisserij 1993)

5.2 Afbakening met beleidsterreinen buiten LNV

Voeding en Productveiligheid

Een van de lastigste afbakeningen op dit terrein is die tussen het Landbouwkwaliteitsbeleid van het ministerie van LNV, en het beleidsterrein Voeding en productveiligheid van het Ministerie van VWS, waaronder de Warenwet en de Vleeskeuringswet vallen. Zowel de Landbouwkwaliteitswet als de Warenwet vormen een wettelijk kader voor het kwaliteitsbeleid en voeding

Oorspronkelijk had het ministerie belast met de Landbouw alleen zeggenschap over de kwaliteit van agrarische exportproducten, terwijl het ministerie belast met de Volksgezondheid krachtens de Warenwet (Stb.1919, 581), belast was met de kwaliteit van voedingsmiddelen die in het binnenland werden afgezet. Als gevolg van de Landbouwkwaliteitswet van 1971 (Stb.1971,371) ontstond een overlapping met de Warenwet. Sindsdien heeft ook de minister van Landbouw bemoeienis met de kwaliteitsaspecten van de binnenlandse afzet. De minister van LNV is mede ondertekenaar van de Warenwet en de Vleeskeuringswet, terwijl de minister van VWS mede-ondertekenaar is van de Landbouwkwaliteitswet. Voor de twee ministeries is daardoor een moeilijk te realiseren taakafbakening ontstaan. Daarom werd halverwege de jaren 70 door de beide ministers een stuurgroep ingesteld met de taak het beleid op dit gebied te coördineren. Belangrijk was het vermijden van versnippering van regelgeving voor een bepaald product of categorie van producten.⁹ In tegenstelling tot de Warenwet kan de Landbouwkwaliteitswet aanspraak maken op een stelsel van toezicht op naleving van gestelde regels door privaatrechtelijke controle-instellingen. Een essentieel onderdeel van dit stelsel is de mogelijkheid van tuchtrechtelijk optreden tegen de aangeslotenen bij een zodanige instelling. In de jaren negentig is de grens tussen beide ministeries als volgt gelegd. Het ministerie van VWS stelt productienormen voor levensmiddelen vast, terwijl het ministerie van LNV zich richt op de kwaliteit van agrarische producten en daarbij rekening houdt met de normen voor levensmiddelen. Omdat de scheiding tussen beide wetten lastig is, is er een discussie gaande om beide wetten onder te brengen in een nieuwe wetgeving.¹⁰ Goed overleg tussen beide ministeries, ook in voorbereiding op de Nederlandse inbreng ten aanzien van de Europese besluitvorming is en blijft belangrijk.

De afbakening tussen de ministeries van LNV en VWS wat betreft voedselveiligheid is niet helemaal helder. De verantwoordelijkheid voor 'de' voedselveiligheid (is dan ook) niet bij een van de twee ministeries expliciet belegd, maar wordt gezamenlijk gedragen.¹¹ In grote lijnen is LNV verantwoordelijk voor de productiefase en VWS voor de verwerkings- en handelsfase van voedsel. Maar de wet- en regelgeving is afkomstig van meerdere overheidsniveaus, waarbij het Europese niveau inmiddels het belangrijkste is.

Een andere wet die onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS valt is de Vleeskeuringswet. (Stb. 1919, 524). Doelstelling van de wet is het weren van vlees en vleeswaren die voor de gezondheid schadelijk zijn. De minister van Landbouw is mede-ondertekenaar van de Vleeskeuringswet. De kwaliteit van voedingsmiddelen, zoals geregeld in de Warenwet en de Vleeskeuringswet, wordt behandeld in een PIVOT-rapport van VWS: Voedings- en Productveiligheid.¹² ¹³ Een uitzondering is hier gemaakt op het onderwerpen dioxine nitraat. Dioxine, omdat de minister van LNV een grote rol speelde bij de bestrijding van de diverse dioxinecrises die ons land hebben getroffen en nitraat vanwege de relatie met de mestoverschotten. De dioxineverontreiniging in zuivelproducten en de nitraatkwestie hebben regelingen voortgebracht die in dit rapport behandeld zullen worden zoals de Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine (Stcrt. 1987 , 24), en de regeling Maximaal toelaatbaar gehalte nitraat in bladgroente (Stcrt. 1982, 177).

⁹ Landbouwbegroting 1978-1979. Brief van 20 juli 1979 (stuk 12, 124 volgnummer 6)

¹⁰ Interview Directie VVM, 3 maart 1999. Zie ook het Advies van de commissie Hendriks en de Zeeuw : Op weg naar een gezonde kwaliteit, september 1992

¹¹ Berenschot. Voedselveiligheid: waar borgen en waar zorgen. p. 2

¹² Rapport Institutioneel Onderzoek Voedings- en productveiligheid (VWS, nr. 117)

¹³ Rapport Institutioneel Onderzoek Voedings- en productveiligheid (VWS, nr. 117)

Kernenergie

De verantwoordelijkheid voor het beleidsterrein Kernenergie vinden we voornamelijk bij het ministerie van VROM, niettemin heeft de minister van Landbouw taken die voortkomen uit artikel 40 van de Kernenergiewet (Stb. 1963, 82) als het gaat om de veiligheid van agrarische voedingsproducten in relatie tot stralingsgevaar. Op grond van deze wet zijn de ministers van VROM, WVC, SZW, V&W en LNV verantwoordelijk voor het tegengaan van de gevolgen van een ongeval met een kerninstallatie. Handelingen die hier uit voortkomen worden beschreven in het voorliggende rapport. Voor de handelingen waarin VROM de hoofdrol speelt met betrekking tot kernenergie, wordt verwezen naar het rapport Milieubeheer.¹⁴ De minister van BZK is verantwoordelijk als het gaat om een ramp (Rampenwet Stb. 1996, 366). De regeling 'Normen radioactiviteit' (Stct. 1986, 110) vallen onder de verantwoording van het ministerie van VWS. Beide beleidsterreinen worden beschreven in de rapporten Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en Voedings- en productveiligheid.¹⁵

Consumentenbeleid

Het consumentenbeleid als zodanig is geen LNV-beleidsterrein. De wensen en zorgen van de consument worden vertaald in eisen ten aanzien van de productie. Het beleid is dus niet gericht op de consument, maar op de producent.

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken is vooral gericht op het tegengaan van praktijken waardoor vroeger vooral aan de onderkant van de samenleving consumenten werden gedupeerd.

Thema's binnen dit EZ consumentenbeleid zijn; deregulering van het consumentenkrediet; de regelgeving met betrekking tot productvoorlichting en prijsaanduiding door handelaren, in het bijzonder in de vorm van reclame, uitstalling en etikettering (bijdrage aan de Warenwet en regels, voortkomend aan de Prijzenwet); de bescherming van de consument tegen agressieve vormen van verkoop (colportage, cadeaustelsel), de bevordering van kennis van de consument door onderwijs en voorlichting; en incidentele voorlichtingscampagnes.¹⁶

Het thema consument binnen het Landbouwkwaliteitsbeleid richt zich op informatie en voorlichting in relatie tot de kwaliteit van Landbouwproducten.

---

¹⁴ Rapport Institutioneel Onderzoek Milieubeheer. (VROM, nr. 94)

¹⁵ Rapport Institutioneel Onderzoek naar het deelbeleidsterrein Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing (BZK, nr. 49) en het Rapport Institutioneel Onderzoek Voedings- en Productveiligheid (VWS, nr.117)

¹⁶ Rapport Institutioneel Onderzoek Consumentenbeleid (EZ, nr. 91)

6 DE ONTWIKKELINGEN IN HET KWALITEITSBELEID

6.1 Het kwaliteitsbeleid tot 1945

Bedrog in de boterhandel

Kwaliteitswetten voor agrarische producten in Nederland hebben een lange geschiedenis. Ze werden ingesteld om te voorkomen dat de afzet van Nederlandse agrarische producten in het buitenland zou inkrimpen door gerechtvaardigde klachten over de kwaliteit. Vooral boter werd nogal eens met andere vetten vervalst. In 1885 werd op initiatief van het bedrijfsleven de ‘Vereniging ter bestrijding van de knoeierijen in den boterhandel’ opgericht. Deze vereniging maakte zich, in samenwerking met de afdeling Landbouw van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, sterk voor de oprichting van de eerste boterwet in Nederland (1889). In 1901 werd het eerste botercontrolestation door de Friese Maatschappij van Landbouw opgericht. Door bedrijfscontrole op boerderijen en onderzoek van boter werd geprobeerd het vaak voorkomende geknoei in de boterhandel te stoppen. De Nederlandse controle op boter werd vanaf 1905 krachtens de Botermerkenwet (Stb.1905,213) uitgebreid met de invoering van Rijksbotermerken. Met deze één artikel tellende Botermerkenwet kwam de Nederlandse botercontrole onder rijkstoezicht te staan. Goedgekeurde boter werd voorzien van Rijksmerken die alleen aangebracht mochten worden door boterproducenten die aangesloten waren bij de botercontrolestations. Aangeslotenen bij deze botercontrole stations kregen zowel het recht als de plicht om afgeleverde en goedgekeurde boter van een officieel botermerk te voorzien. Enkele jaren later werden ook de diverse kaascontrolestations onder Rijkstoezicht gesteld. Net zoals bij de botermerken kregen aangeslotenen bij de kaascontrolestations (op basis van de Kaasmerkenwet van 1911) het recht en de plicht om afgeleverde en goedgekeurde kaas van een officieel kaasmerk te voorzien. Uiteraard gold een goede exportkwaliteit niet alleen voor zuivelproducten. Het zelfde concept werd toegepast voor groenten, fruit en aardappelen. Om de kwaliteit van deze producten op peil te houden werd in 1923 het Uitvoer Controlebureau voor groenten en fruit opgericht.

Landbouwwitvoerwet

Toen ook andere landen overgingen tot het nemen van kwaliteitsbevorderende maatregelen en daarmee de internationale concurrentie toenam, was in de jaren ‘20 de tijd rijp voor een meer algemene wettelijke voorziening. Deze kreeg vorm in de Landbouwwitvoerwet van 1929 (Stb.1929,277). De doelstelling van deze wet was: ‘een regelmatige uitvoer en (-) geleidelijke uitbreiding van het afzetgebied voor Nederland, van welks bodemproductie ruim een derde gedeelte voor uitvoer was bestemd’.¹⁷ De regering had door de instelling van deze wet de mogelijkheid om de export te verbieden van producten die niet voldeden aan de gestelde kwaliteitseisen. De eerste producten die in aanmerking kwamen voor besluiten onder de landbouwwitvoerwet waren boter en kaas. Omdat de uitvoer van bacon sterk groeide met name naar Groot-Brittannië kwam ook bacon onder een landbouwwitvoerregeling te vallen. De door Groot-Brittannië ingestelde importstop van varkensvlees in verband met de slechte kwaliteit, was een flinke deuk voor de Nederlandse vleessector. De Vereniging Nederlandse Baconcontrole, in 1929 onder Rijkscontrole gesteld, was daarmee het controle-orgaan voor de Nederlandse bacon. De kwaliteitsregels voor deze drie producten zijn bepaald binnen de Landbouwwitvoerwet zelf. Voor andere producten werden algemene maatregelen van bestuur vastgesteld zoals voor uien (1930), voor kippen- en eendeneieren (1930), melkproducten (1930), bloembollen (1931) en pootaardappelen (1932). In 1938 trad de tweede Landbouwwitvoerwet (Stb.1938,600) inwerking die de wet van 1929 geleidelijk verving. Onder deze wet kwamen uitvoercontrolebesluiten tot stand voor onder andere; tuinbouwproducten, boomkwekerijproducten, kaas, melkpoeder, bloembollen, aromatische en geneeskrachtige kruiden, boter, aardappelen en haring.

In de periode voor de Tweede Wereldoorlog nam het besef van een goede kwaliteit van landbouwproducten voor de export toe en groeide de rol van de overheid door middel van wetgeving en controle.

¹⁷

De Landbouwkwaliteitswet, Nederlandse Staatswetten 61, (1995) p. 6

Overheidsbemoeienis en bedrijfsleven

Gedurende de eerste 25 jaar na de oorlog bleven de kwaliteitseisen van landbouwproducten voor de export geregeld met behulp van de Landbouwwitvoerwet van 1938. Er kwamen uitvoercontrolebesluiten tot stand voor boomkwekerijproducten (1947), kaas (1948), melkpoeder (1948), late consumptie-aardappelen (1949), gedroogde geneeskrachtige en aromatische gewassen (1951) en bloembollen (1951). De concurrentie in het buitenland bleef een belangrijke rol spelen. 'Het is van groot belang dat een afzetmogelijkheid voor onze agrarische voedingsproducten in het buitenland aanwezig blijft. Hoewel de prijzen op de wereldmarkt niet ongunstig zijn, blijft het van het grootste belang met kracht te streven naar verlaging van de productiekosten en verbetering van de kwaliteit van de producten' aldus minister Mansholt.¹⁸

Na het van kracht gaan van de Wet op de Bedrijfsorganisatie in 1950, kreeg Nederland een 4^e organisatiestructuur met wetgevende bevoegdheden. Naast rijk, provincie en gemeente waren er nu ook de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO) die zich bezig hielden met kwaliteitsregelgeving.¹⁹ Regelingen werden uitgebreid met verordeningen van deze diverse product- en bedrijfschappen. Er kwamen onder meer verordeningen voor visserijproducten (1948) en vleeswaren (1951). Hoewel het initiatief om te komen tot een kwaliteitsgarantie van landbouwproducten in de meeste gevallen vanuit het bedrijfsleven zelf kwam, bleef de overheidsbemoeienis van grote invloed. De reden hiervoor was dat het bedrijfsleven zelf niet altijd goed in staat was om op privaatrechtelijke basis voldoende voorzieningen te treffen, terwijl dit voor het nationaal-economische belang wel gewenst was. Het buitenland nam niet altijd genoegen met privaatrechtelijke kwaliteitsgaranties en eiste ook garanties van de overheid. De kwaliteitsregels werden zodoende een samenspel van bedrijfsleven en overheid. Voor sommige producten waren de productschappen uitdrukkelijk belast met het stellen van kwaliteitseisen, voor andere producten stelde de centrale overheid deze vast. De eisen die de productschappen opstelden moesten worden goedgekeurd door de minister, terwijl bij de eisen die de minister zelf opstelde de adviezen van de productschappen werden overgenomen.

Kwaliteitscontrole

De toename van kwaliteitsnormen van agrarische exportproducten na 1945 impliceerde ook een toename in de controle. Er waren verschillende controlestations onder rijkstoezicht op dit gebied actief. De Dienst der Rijkszuivelinspectie zag bijvoorbeeld toe op de controlewerkzaamheden van de controlestations voor boter-, kaas- en melk en van het Zuivel-Kwaliteitscontrole-Bureau. Gezien het sterk gestegen belang van de export van vleeswaren vond minister Mansholt ook hier een verbetering van de kwaliteitscontrole wenselijk. Dit werd gerealiseerd door een door het Productschap voor Vee en Vlees (PVV) afgekondigde verordening die de wettelijke basis voor de kwaliteitscontrole op de export van vleeswaren verschafte. De buitenlandse afzet verliep naar tevredenheid. De kwalitatief hoog ontwikkelde productie in Nederland gaf de Nederlandse landbouw een bijzondere plaats in de voedselvoorziening van het geïndustrialiseerde Europa. 'Vele producten hebben door hun goede kwaliteit en relatief lage prijs een willige afzet gevonden in vele ons omringende landen.'²⁰

Ondanks deze gunstige situatie waren er ontwikkelingen gaande die de behoefte aan een systeem van nieuwe kwaliteitsregels met zich meebrachten. Lag de nadruk van boven beschreven wet- en regelgeving op de kwaliteit van landbouwproducten voor de export, gaandeweg stelde ook de Nederlandse consument meer eisen aan landbouwproducten. In verband met de toenemende vraag in eigen land naar hoogwaardige kwaliteitsproducten werd de kwaliteitscontrole voor de export steeds vaker toegepast op producten voor de binnenlandse markt. Door het toenemende aantal regelingen die uitgevaardigd werden door overheid, product- en bedrijfschappen en EEG ontstond een versnippering in wet- en regelgeving. Men wilde de kwaliteitswetgeving in één wet samen brengen. De nieuwe eisen die gesteld werden aan de landbouwkwaliteit leidden tot de Landbouwkwaliteitswet van 1971, een vernieuwde algemene wettelijke

¹⁸ Begroting ministerie van Landbouw, 1950. Memorie van Antwoord no.48A.

¹⁹ Voeding augustus 1993, jaargang 54, nr. 7/8

²⁰ Begroting ministerie van Landbouw 1958.

grondslag die ook voor de binnenlandse markt gold en daarmee een belangrijke bijdrage leverde aan het consumentenbeleid. De nieuwe wet bood een uniform geheel van regelingen, waarbinnen ruimte was om EG-voorschriften te implementeren.

6.3 Landbouwkwaliteit 1970-1990. De Landbouwkwaliteitswet

Instrumenten

Met het van kracht worden van de Landbouwkwaliteitswet in 1971 (Stb. 1971, 371) was ook het belang van de kwaliteit van landbouwproducten op de binnenlandse afzetmarkt een feit. Op diverse gebieden werd in deze jaren gewerkt aan het intensiveren en verder tot ontwikkeling brengen van het kwaliteitsbeleid voor al dan niet verwerkte landbouwproducten. De voornaamste onderdelen van dit beleid waren:

- een juiste kwalitatieve aanpassing van de productie op de vraag; dit houdt ook in het opstellen van criteria en de controle hierop;
- het vastleggen van kwaliteitsdrempels, zodat een langzaam afglijden naar mindere kwaliteit (onder dezelfde benaming) wordt tegengegaan;
- een goede bescherming van gewas en dier tijdens de groei, opslag en verwerking;
- toezicht op de aanwezigheid van verontreinigingen en residuen van bestrijdingsmiddelen in eindproducten, met een goede terugkoppeling van kennis verkregen uit deze bewaking naar productie- en onderzoeksfase;
- verbetering van de regelingen die het inzicht in het aangeboden voor de afnemers garanderen, dit betreft de productinformatie in algemene zin en voor voorverpakte voedingsmiddelen met name de 'informatieve etikettering'.²¹

De volgende voorwaarden en voorzieningen van organisatorische en structurele aard werden toegepast;

- 'Overlegstructuur'; Tussen het ministerie van Landbouw, groeperingen van producenten en handel en consumentenorganisaties.
- Directie Voedings-, Milieu en Kwaliteitsaangelegenheden; Het kwaliteitsbeleid heeft vele kanten en gezichtspunten. Daarom werd de Directie Voedings-, Milieu en Kwaliteitsaangelegenheden ingesteld met een coördinerende taak. Daarbij gaat het niet alleen om de kwaliteit van de producten, maar ook om de kwaliteit van voeding als zodanig. Bij dat laatste spelen het Voorlichtingsbureau voor de Voeding en de Voedingsraad een belangrijke rol. Deze directie voerde ook het secretariaat voor de Landbouwadviscommissie Milieukritische stoffen. Deze commissie, ingesteld in 1973, had tot taak de minister van Landbouw van advies te dienen over aangelegenheden betreffende de verontreiniging van voedselketens met milieukritische stoffen.
- Juridisch instrumentarium; Op grond van de Landbouwkwaliteitswet zijn diverse besluiten tot stand gebracht en in voorbereiding genomen, die de basis bieden om voor de diverse productgroepen bij ministeriele regeling of, in medebewind, bij PBO-verordening snel te kunnen optreden. In tegenstelling tot de kwaliteitsregels in het kader van de Landbouwwet 1938, zullen de hiervoor bedoelde regels ook voor de binnenlandse markt gelden en daarmee in belangrijke mate een bijdrage kunnen leveren aan het consumentenbeleid.
- Onderzoek en controle; De ontwikkelingen in verband met de kwaliteit hebben tot nieuwe initiatieven op het gebied van het onderzoek en de controle geleid. Als ondersteunende instelling is het RIKILT tot stand gebracht. Dit instituut heeft een coördinerende functie bij het kwaliteitsonderzoek en wordt tevens ingeschakeld bij het rijkstoezicht op privaatrechtelijke controle-instellingen.²²

²¹ Begroting ministerie van Landbouw, 1976-1977.

Hierbij moet opgemerkt worden dat de ontwikkelingen over het algemeen een sterk positief beeld schetsen. Dit komt met name doordat de beleidsintenties zijn gebaseerd op beleidsvoornemens. De gerealiseerde werkelijkheid is mogelijk wat beperkter van omvang dan de oorspronkelijke bedoelingen.

²² Begroting ministerie van Landbouw (Tweede kamer, zitting 1980-1981, 12 124, nrs. 10 en 11)

Kwaliteitscontrole

Het systeem van controle dat met het van kracht gaan van de Landbouwwet was ingevoerd werd gecontinueerd in de Landbouwkwaliteitswet. Diverse controle-instellingen hielden zich bezig met de kwaliteitscontrole van landbouwproducten. De wijze waarop de controle werd verricht was sterk afhankelijk van de aard van het product, de aard van de gestelde kwaliteitsnorm en de structuur van de productie, verwerking en afzet van de betreffende producten. Zo lag bij groenten en fruit de nadruk van de controle op een zeer intensieve, preventieve keuring bij de veilingen. De snelle verhandeling van deze producten, mede gezien hun bederfelijkheid, stonden een andersoortige controle niet toe. Bij zuivelcontrole (bijvoorbeeld kaas) was een intensieve controle in de fabrieken meestal voldoende. Belangrijk was dat in alle gevallen de controle-instelling de bevoegdheid had om bij geconstateerde overtredingen het toezicht te verscherpen. De aangeslotene kon, eventueel op eigen kosten, worden verplicht om alle producten te laten keuren voor zij het bedrijf verlaten.

Consumenten

Als gevolg van de groeiende bewustwording van consumenten ontstond de behoefte aan meer informatie over de houdbaarheid en samenstelling van levensmiddelen en over de wijze van produceren. Consumenten die opzoek waren naar 'alternatieve' producten dienden waar mogelijk tegen bedrog te worden beschermd. Voorbeelden van dergelijke producten waren: scharreleieren en 'alternatief' geteelde groenten en fruit. Het beleid van de minister was erop gericht, de belangen van producent en consument op een zo evenwichtig mogelijke wijze te behartigen. Het waren met name deze factoren die indeling in kwaliteitsklassen, normering en kwaliteitsaanduiding noodzakelijk maakten. Kern van het landbouwkwaliteitsbeleid in de jaren 70 was dan ook een verdere handhaving en verbetering van kwaliteit van al dan niet verwerkte land- en tuinbouwproducten.

6.4 Landbouwkwaliteitsbeleid in de jaren '90

In de jaren '90 werd steeds meer de nadruk gelegd op de kwaliteit van het productieproces. Kostprijsverlaging en productieverhoging waren tot nu toe belangrijke pijlers geweest van het Nederlandse landbouwbeleid. Dat deze aanpak een schaduwzijde heeft is duidelijk geworden door de sterke toename van landbouwhulpstoffen en gewasbeschermingsmiddelen en de hiermee samengaande vervuiling van bodem, lucht en water. Het landbouwbeleid van de jaren negentig werd meer markt- en consumentgericht gestuurd, of zoals men dat in die tijd noemde; 'van boerderij tot consument'. Kwaliteit wordt nu omschreven als 'de producteigenschappen en productomstandigheden zoals die door de afnemer gewaardeerd worden.'²³ Dit ging veel verder dan het traditioneel gehanteerde kwaliteitsbegrip dat zich beperkte tot het eindproduct. Het betekende ook dat er ruimte was om de versterking van de positie van de consument, en aspecten van milieu- en dierenwelzijn in het kwaliteitsbeleid te integreren.²⁴ Een open houding ten opzichte van de consument werd gezien als een belangrijke voorwaarde voor een succesvol kwaliteitsbeleid.

Veranderende rol van de overheid

Niet alleen inhoudelijk vond er een verschuiving plaats in het denken over kwaliteit. Ook de taakopvatting van de overheid ten aanzien van wet- en regelgeving in het algemeen was aan verandering onderhevig. De rol van de overheid veranderde. De nadruk werd gelegd op zelfregulering door de markt, minder regelgeving en minder uitvoerende taken bij de rijksoverheid. Doel van het Project Marktwerving, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) dat in 1994 door het kabinet werd opgezet, was opschoning en vereenvoudiging van de wetgeving in het algemeen. Binnen dit kader werd ook de uitvoeringsregelgeving van de Landbouwkwaliteitswet onder de loep genomen en aangepast. Nationale kwaliteitseisen werden afgebouwd en overgenomen door het bedrijfsleven.

De eerste belangrijke verandering die werd doorgevoerd was in de kwaliteitsbesluiten voor de zuivelproducten. Zoals we hebben gezien bestond in het oude stelsel deze regelgeving uit zeer gedetailleerde

²³ Van Meer naar Beter, kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector. 1992, p.17

²⁴ Zie voor dierenwelzijn, het Rapport Institutioneel Onderzoek Gezondheid en welzijn van dieren. (LNV, nr. 107)

voorschriften op het gebied van boter, kaas en poedervormige melkproducten. Aansluiting bij privaatrechtelijke controle-instellingen en het aanbrengen van rijksmerken waren verplicht. Het bedrijfsleven kreeg ruimte voor een eigen invulling van kwaliteitsnormen en de rol van de overheid werd verminderd. De overheid behield wel haar rol ten aanzien van de bewaking van de kwaliteit en bescherming van de consument. Ook de afzetbevordering bleef een belangrijk controle-element van de overheid. Waar de concurrentie in het geding was of de regels botsten met EU-wetgeving bleef de overheid een belangrijke rol spelen, zodat het Nederlandse kwaliteitsimago en het exportniveau gewaarborgd bleven.

Een andere verandering was dat in diverse landbouwkwaliteitsbesluiten en de bijbehorende regelingen en verordeningen regels waren opgenomen met betrekking tot 'extra' kwaliteit. Het bieden van deze 'extra' kwaliteit had primair tot doel de afzet te bevorderen. Het bedrijfsleven werd beter in staat geacht dan de overheid om de voorkeuren van consumenten in te schatten en deze te vertalen in een bepaalde kwaliteit producten en zodoende zijn eigen afzet te bevorderen. Producenten zijn nu niet meer verplicht om zich aan te sluiten bij controle-instellingen. Alleen als zij hun producten willen voorzien van dit 'extra' kwaliteitsmerk is aansluiting verplicht. Hoewel de Landbouwkwaliteitswet beschikbaar blijft als juridisch kader voor 'extra' kwaliteitsregels waaraan bedrijven op basis van vrijwilligheid kunnen voldoen is de producent primair verantwoordelijk voor de veiligheid van het agrarische product. De Landbouwkwaliteitswet is nu het kader waarbinnen Europese regelgeving met betrekking tot kwaliteit geïmplementeerd wordt en aanvullende nationale regels indien bepaalde belangen dit rechtvaardigen zoals bijvoorbeeld de biologische landbouw.

Als gevolg van het MDW-rapport levensmiddelenwetgeving zijn diverse landbouwkwaliteitsbesluiten ingetrokken of aangepast. De landbouwkwaliteitsbesluiten scharrelvarkensvlees en vleeswaar, Vis en Visproducten en Vlees en Vleeswaren zijn vervallen (Stb.1998, 52), omdat op basis van deze besluiten geen uitvoerregels tot stand zijn gekomen (met uitzondering van de Verordening rookworst). Ook het Landbouwkwaliteitsbesluit Bacon is vervallen (Stb. 1997, 676). De landbouwkwaliteitsbesluiten boterproducten, kaasproducten en poedervormige melkproducten zijn samengevoegd tot het Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten. Dit besluit is bedoeld om aan de zuivelsector een tijdelijke regeling voor de 'extra' kwaliteit van zuivelproducten te geven. Ter uitvoering van dit besluit zijn de Landbouwkwaliteitsregeling boter, de Landbouwkwaliteitsregeling kaas en de Landbouwkwaliteitsregeling melkpoeder opgesteld. Deze regelingen zijn geldig tot 2004. Deze regelingen zijn beknopt van opzet en schrijven alleen de essentiële 'extra' kwaliteitseisen voor zuivelproducten voor.²⁵

Met deze deregulering biedt de Landbouwkwaliteitswet nu voornamelijk een kader voor de implementatie van Europese regelgeving met betrekking tot de kwaliteit van landbouwproducten. In sommige gevallen betreft het alleen het bieden van een controlesysteem, zoals biologische landbouw en geografische aanduidingen. In andere gevallen zijn ook richtlijnen via de Landbouwkwaliteitswet geïmplementeerd zoals bij de zuigelingsvoeding. Alleen de regelgeving voor zuivelproducten is door nationaal beleid ingegeven.²⁶ In de kwaliteitszorg op bedrijfsniveau is het beleid gericht op het waarborgen van de productie van veilig voedsel. Daarnaast is uiteraard op nationaal niveau bewaking van de voedselveiligheid noodzakelijk. Om die reden is in 1993 het KAP, Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten van start gegaan. KAP is een samenwerkingsverband van overheid en bedrijfsleven en verzamelt en verwerkt gegevens over de niveaus van residuen en contaminanten in agrarische producten. Deze gegevens kunnen verstrekt worden aan afnemers van het agrarische product. Zo kan op overzichtelijke wijze gepresenteerd worden welke inspanning verricht wordt om een goede bewaking van het agrarische product te realiseren. Het convenant KAP is ondertekend door het Ministerie van LNV en het agrarische bedrijfsleven. Het agrarisch bedrijfsleven bestaat uit het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen in Nederland (CBT), het Productschap voor Veevoeder (VVR), en het Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ). Daarnaast nemen enkele overheidsinstellingen hieraan deel zoals de Inspectie Gezondheidsbescherming (VWS), de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV), het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek (RIVO-DLO) en het Rijkskwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten (Rikilt-DLO).

---

²⁴ Teksten en toelichting op de Landbouwkwaliteitswet, p. 11-12

²⁵ Idem

Samenvattend richt het landbouwkwaliteitsbeleid zich in de jaren 90 op de volgende punten:

- Een sterke (internationale) afzetpositie van het agrarische bedrijfsleven;
- Een optimale marktwerking in de agrarische sector;
- Een optimale productontwikkeling;
- Bevorderen vrijhandelsverkeer;
- Een internationale oriëntatie van de keuringsinstellingen;
- Een op de maatschappelijke behoefte afgestemde productie;
- Bevorderen maatschappelijke dialoog tussen producenten en consumenten;
- Vergroten van het vertrouwen van de consument in de agrarische productie;
- Milieukwaliteit en dierenwelzijn als essentiële elementen geïntegreerd in het kwaliteitsbeleid;
- Optimale beheersing en bewaking van de kwaliteit van de agrarische productie en het agrarische Product;
- Kwaliteitsbeheersing en –bewaking enten op systemen van Integrale Ketenzorg;
- Optimalisering externe controle door aanpassing keurings- en controlemethodieken aan bedrijfs- en ketenkwaliteitszorgsystemen;
- Vergroten kennis bij het bedrijfsleven en overheid inzake de aanwezigheid van residuen en contaminanten en de effecten hiervan op de volksgezondheid, ten behoeve van (preventief)beleid.²⁷

---

²⁷ Beleidsplan: Van Meer naar Beter, kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector. 1992, p.5-6

7 LANDBOUWKWALITEIT IN INTERNATIONAAL PERSPECTIEF

Oorspronkelijk speelde vooral de exportbelangen in het landbouwkwaliteitsbeleid een grote rol. Zodoende werd Nederland geconfronteerd met de internationale regelgeving op dit gebied. De verwachtingen van andere landen ten aanzien van Nederlandse producten zijn dan ook al een eeuw van invloed op het te ontwikkelen Landbouwkwaliteitsbeleid. In dit hoofdstuk zal aandacht besteed worden aan de internationale ontwikkelingen die van belang zijn voor het Nederlandse kwaliteitsbeleid.

De Europese Unie

De rol van de Europese Gemeenschap heeft sinds het inwerking treden van het Verdrag van Rome in 1958 op diverse punten invloed uitgeoefend. Met het geleidelijk opheffen van grensbelemmeringen werd de concurrentie van landbouwproducten groter zodat kwaliteitseisen gehandhaafd of zelfs verhoogd moesten worden. De uitvoerkwaliteitsvoorschriften waren niet altijd verenigbaar met het gemeenschappelijke beleid zodat de Nederlandse wetgeving aangepast werd. De EEG stelde zelf ook haar kwaliteitseisen en normen voor landbouwproducten vast. Zo noemde de Raad van de Economische Gemeenschap 3 redenen die tot het vaststellen van gemeenschappelijke kwaliteitsnormen voor groenten en fruit hebben geleid:

- producten van onbevredigende kwaliteit uit het handelsverkeer te weren;
- de productie zodanig te richten dat aan de eisen van de consument wordt voldaan;
- de handelsbetrekkingen te vergemakkelijken op basis van een eerlijke mededinging, waarmee zal worden bijgedragen tot verbetering van de rentabiliteit van de productie.²⁸

Binnen de Europese Gemeenschap wordt vanuit verschillende beleidsgebieden aandacht geschonken aan de kwaliteit van landbouwproducten. Het industriebeleid houdt zich bezig met de levensmiddelenwetgeving op het vlak van de mededinging, merkenrecht, en handel. Het Europese volksgezondheidsbeleid houdt zich onder andere bezig met voedselveiligheid, inclusief het toelatingsbeleid voor additieven. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) houdt zich bezig met de kwaliteitsclassificering van agrarische producten.²⁹ In de jaren '60 en '70 werden de eerste Europese levensmiddelenrichtlijnen vastgesteld. Regulering van wetgeving binnen de EG werd noodzakelijk geacht, omdat de grote verschillen tussen de levensmiddelenregelingen van de lidstaten de handel tussen de staten belemmerden.

De EG-levensmiddelenregelgeving wordt in Nederland geïmplementeerd en uitgevoerd in verschillende soorten wetstelsels. De belangrijkste zijn de Warenwet, de Vleeskeuringswet, de Destructiewet, en de Landbouwkwaliteitswet. De implementatie hiervan is in handen van de productschappen en de ministeries van VWS en LNV. Binnen de Landbouwkwaliteitswet zijn regels opgesteld ter implementatie van de Europese kwaliteitsregelgeving. Het gaat vooral om de aanpassing van de wetgevingen van de diverse lidstaten ten aanzien van biologische landbouwproducten, geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering, netto-gewichten suiker, onbewerkt hout, rauwe melk en zuivelbereiding, scharreleieren, groenten en fruit, bloembollen en zuigelingenvoeding.

Binnen de Landbouwkwaliteitswet bestaat ruimte voor verordeningen die opgesteld zijn door de productschappen. PBO's kunnen verordeningen vaststellen ter uitvoering van zowel nationale regelgevingen als EG-regelgeving. Enkele voorbeelden zijn: Verordening PGF 1977 Kwaliteitsvoorschriften groenten en fruit, Verordening van het Productschap voor Pluimvee en Eieren houdende Verordening Eieren van hennen met vrije uitloop – extensief systeem 1990.

De Warenwet en Landbouwkwaliteitswet liggen zo dicht bij elkaar dat het voorkomt dat een Europese richtlijn in de Warenwet en in de Landbouwkwaliteitswet wordt geïmplementeerd. Een voorbeeld hiervan is de Warenwetregeling Bereiding van zuivel en melk. Deze regeling geeft uitvoering aan een groot deel van een Europese richtlijn met bepalingen voor de productie en het in de handel brengen van rauwe melk, warmtebehandelde melk en producten op basis van melk.

²⁸ Begroting ministerie van Landbouw, 1961-1962

²⁸ Van Meer naar Beter, kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector. 1992, p 91

8 VOEDSELVEILIGHEID

Voeding is geen nieuw beleidsthema voor de overheid. De Warenwet (Stb.1919, 581) dateert al van het begin van de vorige eeuw. Wel nieuw zijn aspecten zoals de grootschaligheid van de voedselproductie, de toenemende technologie en de groeiende vraag van consumenten naar informatie over wat zij eten, mede als gevolg van diverse crises rond bepaalde voedingsproducten, zoals dioxine in melk. Dat alles maakt dat voedselveiligheid meer dan voorheen een belangrijk thema is op de agenda van politiek, media en consument.

Vanaf de jaren '70 legde de consument steeds meer de nadruk op de kwaliteit van landbouwproducten. Het ging daarbij niet alleen om kwaliteitsaspecten als voedingswaarde, samenstelling, smaak, kleur, sortering etc., maar ook om de afwezigheid van schadelijke stoffen in de producten. Sinds die tijd is kwaliteitszorg er ondermeer op gericht het niveau van ongewenste residuen verder terug te dringen.

Voor het opstellen van normen voor producenten en leveranciers, het uit (laten) voeren van keuring, toezicht en opsporing en treffen van maatregelen bij overschrijding van de normen, maakt het ministerie van Landbouw ondermeer gebruik van de onderstaande instrumenten.

Codex Alimentarius

De aanwezigheid van residuen worden op steeds strengere criteria getoetst. Als maatstaf worden hierbij in het algemeen de toleranties aangehouden zoals opgesteld door de Codex Alimentarius.

De Codex Alimentarius is een gezamenlijke instelling van de Food and Agriculture Organisation (FAO) en de World Health Organisation (WHO). Het is een intergouvernementele organisatie die normen vaststelt voor een veilige voedselproductie ter bescherming van de volksgezondheid en het bevorderen van eerlijkheid in de internationale handel. De Codex Alimentarius Commission (CAC) is de hoogste besluitvormende organisatie binnen de Codex.

Er bestaan dertig verschillende comités binnen de Codex die over de hele wereld verspreid zijn, onderverdeeld in drie soorten, namelijk de comités waarin algemene aspecten worden besproken zoals etikettering, additieven en contaminatie; de productcomités en de regiocomités. Deze comités doen voorstellen die een maal per twee jaar bekend worden gemaakt door de Commissie.

Nederland was van 1995 tot 1999 een van de drie vice-voorzitters van de van de Codex Alimentarius Commission (door VWS). Sinds 1964 is Nederland gastland voor twee van de dertig comités, namelijk de committee on Food Additives and Contaminants (CCFAC) door LNV en de Committee on Pesticides Residues (CCPR), door VWS. Het bekleden van de functie van gastland houdt in dat de vergaderingen in principe in dat land worden gehouden en dat het gastland tevens de voorzitter levert en de kosten voor de organisatie draagt. Daarnaast draagt het gastland zorg voor een Codex Contact Point (CCP).

Het Codex Contact Point is het aanspreekpunt voor de overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties voor alles wat met de Codex te maken heeft. De werkzaamheden van het Codex Contact Point zijn als volgt te omschrijven;

- informeren van de Nederlandse delegatieleden door verspreiding van onder andere schriftelijke documentatie en informatie vanuit Rome (secretariaat, hoofdzetel codex);
- coördineren van de Nederlandse commentaren op de documenten en zorgen voor verzending;
- coördineren van de afstemming en vastleggen van de Nederlandse standpunten;
- coördineren van de nationale voorbereiding van internationale codexcomités;
- organiseren van de jaarlijkse zitting van de CCFAC (LNV, Food Additives and Contaminants);
- ondersteunen en aanmelden van de Nederlandse delegaties bij Codex bijeenkomsten;
- bijhouden van Codex publicaties;
- contact onderhouden met het codex secretariaat in Rome.

Naast de taken die voortvloeien uit de CCFAC en CCPR heeft LNV taken die verband houden met de voorbereiding en deelname aan de overige Codex comités. Dit zijn bijvoorbeeld het Codex Committee on Fish and Fishery Products (CCFFP), het Codex Committee on Food Hygiene (CCFH), het Codex Committee on residues of Veterinary drugs in Food (CCRVDF), het Codex Committee on Food Labeling (CCFL) en het

Codex Committee on General Principles (CCGP). Tevens de voorbereiding en deelname aan de Codex Alimentarius Commission (Overkoepelend bestuur)

Rijkszuivelstation te Leiden

Onderzoek naar de aanwezigheid van residuen van bestrijdingsmiddelen werd in de jaren '70 uitgebreid door ingebruikname van nieuwe apparatuur bij het Rijkszuivelstation te Leiden, terwijl ook de zuivelcontrole-instellingen hun capaciteit voor dit onderzoek hebben uitgebreid.

Landbouwadvisiecommissie Milieukritische stoffen (LAC)

Het LAC signaleringsprogramma signaleert het vóórkomen van schadelijke stoffen in agrarische producten. Inventarisatie en overdrachtsonderzoek werd in de jaren '70 op gang gebracht. Er werden maatregelen bestudeerd, die noodzakelijk waren om de voedselketen te beschermen, zoals het stellen van eisen aan de samenstelling van veevoerders en meststoffen, als ook aan haven- en zuiveringslib.

Integrale Ketenbeheersing (IKB)

In de jaren '80 werd op initiatief van het bedrijfsleven de zogenaamde Integrale Ketenbeheersing (IKB) gestart. Doel van IKB is het verhogen van de kwaliteit van producten met het oog op de volksgezondheid en afzet. Het IKB moest leiden tot een verhoging van de kwaliteit van het eindproduct in de sector van de dierlijke productie, verbetering van de bedrijfseconomische resultaten en de beheersing van de kosten van de vleeskeuring. IKB in ruime zin is 'het geheel van activiteiten waarmee de productieketen, van grondstof en uitgangsmateriaal, via de primaire productie op de boerderij dan wel de visvangst, tot en met de verwerking, de handel, detailhandel en de consument, in kaart gebracht en optimaal afgestemd wordt met als doel de kwaliteitsbepalende factor, met inbegrip van de factoren die de milieukwaliteit bepalen, te beheersen.'³⁰ Met andere woorden, het waarborgen van de kwaliteit op basis van procesbeheersing over alle schakels van de keten heen. Zo kon een betere garantie geboden worden voor een constante kwaliteit dan bij kwaliteitscontroles van het eindproduct alleen. Ook de uitbetaling naar kwaliteit is hier mee verbonden. De positie op de Nederlandse en op de wereldmarkt wordt zodoende niet alleen behouden maar ook versterkt. Het ministerie ondersteunt dit initiatief met behulp van subsidies. Het alleen controleren tijdens de productiefase was op grond van de EU-regelgeving (nog) niet toegestaan. De EU regelt bijvoorbeeld de kwaliteitseisen van vlees zoals het in de supermarkt ligt maar de IKB begint al met hygiënevoorschriften bij het begin van de productieketen. Vanuit dat oogpunt wordt de IKB-achtige aanpak van de controle vooral als aanvulling gezien. Er bestaan IKB regels voor slachtpluimvee, vleesvarkens, vleeskalveren en legpluimvee. IKB is ook van belang voor de boomteeltsector.

Afstemming met andere departementen

De verontrusting over de voortgaande verontreiniging van voedingsmiddelen met o.a. meer zware metalen en polychloorbifenylen (PCB's), leidde eind jaren '70 begin jaren '80 tot meer samenwerking tussen de ministers van Landbouw en Visserij en Volksgezondheid en Milieuhygiëne over de mogelijkheden het vóórkomen van deze stoffen in voedingsmiddelen terug te dringen. 'Het beleid richt zich t.a.v. de gezondheids- en milieubescherming vooral op het binnen aanvaardbare grenzen houden en liefst nog verder terugdringen van residuen van hulpstoffen en – in water, bodem en lucht voorkomende – ongewenste of schadelijke stoffen in producten. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de minister van Volksgezondheid en milieuhygiëne.' aldus de minister J. de Koning van het ministerie van Landbouw en Visserij in 1982.³¹

Voedselveiligheid als overkoepelend thema is echter nog relatief jong. Beleids- en uitvoeringsorganisaties zijn nog niet georganiseerd rond dit thema. Bij het tot stand komen van het Voedingsbeleid zijn dienstonderdelen van verschillende departementen betrokken. Daar waar een samenhangend beleid noodzakelijk is werken de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij samen. Zij dragen een gezamenlijke verantwoording voor de voedselveiligheid.

³⁰ Van Meer naar Beter, kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector, p. 30

³¹ Tweede kamerzitting 1982-1983, 17 600 hoofdstuk XIV, nr.2

Alarmregelingen radioactiviteit

Om radioactieve besmetting tot het minimum te beperken, zijn in het kader van de voor onze kerncentrales vastgestelde alarmregelingen maatregelen ontwikkeld die verhoging van de radioactiviteit van voedingsmiddelen praktisch uitsluiten. Dergelijke maatregelen worden ook voorbereid voor incidenten met een grensoverschrijdend karakter. Het landelijke meetnet radio-activiteit in voedsel speelt bij het vaststellen van de graad van de besmetting, met name in boerderijmelk, tuinbouwproducten en vlees, een belangrijke rol. Er zijn draaiboeken opgesteld ten aanzien van maatregelen ter bescherming van bodem, water en lucht tegen radioactieve besmetting in relatie tot de gezondheid van dieren of planten, danwel tot de deugdelijkheid van voortbrengselen van de landbouw.

9 ACTOREN

9.1 Actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw

9.1.1 Minister van LNV

De minister van Landbouw is verantwoordelijk voor het beleidsterrein Landbouwkwaliteit. De taken die dit beleidsterrein met zich meebrengt zijn opgedragen aan diverse afdelingen van het ministerie. Hierna volgt de departementale taaktoewijzing vanaf 1946.

1946 – 1971 Directie van de Landbouw

1946 - 1950	Zuivelaangelegenheden Binnen- en buitenlandse aangelegenheden van technische en wetgevende aard op het gebied van het zuivelwezen; uitvoering der Boterwet; dienst van het Rijkszuivelstation; dienst van de ambtenaren der Rijkszuivelinspectie; Botermerkenwet en Kaasmerkenwet; toezicht op het Zuivel-Kwaliteitscontrôlebureau, de boter- en kaascontrôlestations en de daarbij aangesloten bedrijven; Centrale Commissie voor de Botercontrôlestations; Rijksbotermerken- commissie; Cie. van toezicht op de vereniging "Het Kaasmerk".
1947 - 1950	Afdeling Veeteeltaangelegenheden Bevordering van de melkcontrôle (Centrale Melkcontrôle Dienst). Wet ter bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder.
1950 - 1957	Afdeling Zuivelwezen Nederlands Instituut voor zuivelonderzoek; Dienst van de Rijkszuivelconsulenten; Binnen- en buitenlandse aangelegenheden van technische en wetgevende aard op het gebied van het zuivelwezen; uitvoering der Boterwet; dienst van het Rijkszuivelstation; dienst van de ambtenaren der Rijkszuivelinspectie; Botermerkenwet en Kaasmerkenwet; toezicht op het Zuivel-Kwaliteitscontrôlebureau, de boter- en kaascontrôlestations en de daarbij aangesloten bedrijven; Centrale Commissie voor de Botercontrôlestations; Rijksbotermerken- commissie; Cie. van toezicht op de vereniging "Het Kaasmerk"; Commissie studie van zuivelkwaliteitsvraagstukken; Wetenschappelijke commissie inzake het vaststellen van methoden van onderzoek voor Melk en zuivelproducten.
1957 – 1963 ³²	Directie Veeteelt en Zuivel (VZ) Behandeling van aangelegenheden op het gebied van de kwaliteits- en echtheidscontrole van zuivel- en melkproducten, van zaken betreffende de onder rijkstoezicht staande boter-, kaas- en melkproductencontrolestations, het Zuivel-Kwaliteitscontrole-Bureau, de Centrale Cie. voor de Botercontrolestations, de Rijksbotermerken cie. en de uitvoering van de Internationale Kaasconventie. Bevordering van onderzoek op het gebied van de veeteelt en de zuivelbereiding, zomede van de uitvoer van vee en veeteeltproducten door kwaliteitseisen en door het onderhouden van internationale betrekkingen.

³² In de periode 1963-1971 was er geen directie die betrokken was bij het kwaliteitsbeleid

1971 - 1993   Directoraat Generaal van de Landbouw en Voedselvoorziening

1971 - 1976	Hoofddirectie Agrarische Productie, Verwerking en Afzet (APVA) De keurings-, kwekers-, kwaliteits- en fokkerijaangelegenheden op nationaal en internationaal terrein en het uitoefenen van het terzake ingestelde rijkstoezicht, een en ander voor zover niet aan andere directies opgedragen. De gezondheids- en kwaliteitsaangelegenheden van belang voor handel en industrie, zowel op nationaal terrein als i.h.k. van de in- en uitvoer.
1976-1991	Directie Verwerking en Afzet van Agrarische Producten (VAAP) Behandelen van aangelegenheden betreffende; economische, technische en sociale vraagstukken bij de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten en van voedingsmiddelen; ontwikkeling van handel en industrie met uitzondering van de marktordening en de agrarische handelspolitiek; bevordering van de export van agrarische en agro-industriële producten en diensten en voedingsmiddelen.
1976 – 1995	Directie Veehouderij en Zuivel (VZ) Directie Akker- en Tuinbouw (AT) Behandelen van aangelegenheden betreffende de keuring, kwaliteit en fokkerij op nationaal en internationaal terrein en het uitoefenen van het terzake ingesteld rijkstoezicht op het gebied van de veehouderij en zuivel; samenhang van dierlijke productie en welzijn enerzijds, en volksgezondheid en milieu anderzijds.
1991 – 1995	Directie Industrie en Handel (IH) (voortzetting van de directie Verwerking en Afzet van Agrarische Producten (VAAP) Behandelen van aangelegenheden betreffende; economische, technische en sociale vraagstukken bij de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten en van voedings- en genotmiddelen; bevorderen van de export van agrarische en agro-industriële producten en diensten en voedings- en genotmiddelen.

1983-1993   Directoraat Generaal van de Landelijke gebieden en kwaliteitszorg

1983-1993	Directie Voedings- en Kwaliteitsaangelegenheden (VKA) Vanaf 1993 MKV. De ontwikkeling van een slagvaardig kwaliteitsbeleid, zodanig dat de belangen van producent en consument op evenwichtige wijze worden behartigd, alsmede het coördineren van het beleid betreffende kwaliteitsaangelegenheden, zowel nationaal als internationaal. Onder deze directie ressorteert het Rijks Kwaliteits Instituut voor Land- en Tuinbouwproducten (RIKILT) . De directie voert het secretariaat voor de aangelegenheden betreffende de Codex Alimentarius, alsmede het secretariaat voor aangelegenheden m.b.t. de Landbouwadviescommissie Milieukritische stoffen (LAC).
1988-1995	Directie Uitvoering Regelingen (DUR) Vorbereiden en uitvoeren van regelingen; toetsen van de juiste uitvoering van regelingen; ondersteunen bij voorbereiding, behandeling en nazorg van bezwaar- en beroepschriften met inachtneming van de verantwoordelijkheid van de directie JBOZ.

1991 - Centrale Beleidsdirecties

1991-	<p>Directie Industrie en Handel (I&H)</p> <p>De missie van I&H is: het bevorderen van een duurzame en internationaal concurrerende agribusiness als overheidspartner van de agribusiness. Het vergroten van de concurrentiekracht is een grote uitdaging voor I&H. In het kader van de landbouwkwaliteit speelt het fenomeen ketennetwerken een rol. Om goede informatie-uitwisseling in de ketennetwerken te bewerkstelligen en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en preventieve systemen, zoals rond voedselveiligheid, is versterking van de netwerken onlosmakelijk verbonden met de concurrentiedynamiek.³³</p>
1995 -	<p>Directie Landbouw (DL)</p> <p>Formuleren en realiseren van het sectorbeleid voor de primaire landbouw, waarin beleid o.m. op het gebied van structuur en economie, milieu, kwaliteit en groene ruimte, wordt geïntegreerd en afgestemd in relatie tot andere schakels in de productie- en afzetketen. Kwaliteit. Formuleren en realiseren van beleid voor kwaliteit, welzijn, dier- en plantengezondheid voor de sector. Beïnvloeden internationaal beleid, zorgdragen voor de nationale invulling van beleid en onderzoeken van (on)mogelijkheden van het internationaal beleid bij de vormgeving van het nationaal beleid voor de bovengenoemde beleidsterreinen De nadruk ligt daarbij op het landbouw-, milieu- en kwaliteitsbeleid van de EU.</p>
1993-1998	<p>Directie Milieu, Kwaliteit en Voeding (MKV), Directie Milieu, Kwaliteit en Gezondheid (MKG)</p> <p>De directie verantwoordelijk voor de ontwikkeling en vormgeving van sectoroverstijgend LNV-beleid op het gebied van gezondheid van dier en plant mede in relatie tot de mens, dierlijk welzijn, milieu, kwaliteit m.b.t. agrarische productieketens, voedingsmiddelen van plantaardige en dierlijke oorsprong en ethische aspecten van agrarische productie (o.a. biotechnologie). MKG is tevens verantwoordelijk voor de realisatie, beleidsvoorbereiding en ontwikkeling inzake aansturing van effectieve (keten)garantiesystemen. (kwaliteitsborgingsystemen). MKG bestaat uit de voormalige directie Milieu, Kwaliteit en Voeding (MKV) en de Veterinaire Dienst (VD). De directie coördineert de aangelegenheden op het vlak van de voedselveiligheid.</p>
1998-	<p>Directie VVM</p> <p>De Directie Veterinaire, Voedings- en Milieu-aangelegenheden (VVM) zet zich in voor de gezondheid van dier, milieu en kwaliteits- en volksgezondheidsaspecten in relatie tot de agrarische productie. VVM zorgt er voor dat daarbij ontwikkelingen in de samenleving geïntegreerd worden in samenhangende, sectoroverschrijdende beleidskaders en kwaliteitsborgingsystemen die het zorgvuldig omgaan met de risico's voor mens, dier en milieu garanderen. Het gaat hier met name om: gezondheid van dieren, diergeneeskundige beroepsuitoefeningen, diergeneesmiddelen, handel in dieren en dierlijke producten, kwaliteit van agrarische productieketens, ethische aspecten van agrarische producten, waaronder biotechnologie, veiligheid van voedingsmiddelen en productsystemen, de kwaliteit van bodem, water en lucht in het landelijk gebied.³⁴ De directie is beheersmatig verantwoordelijk voor; Voorlichtingsbureau voor de Voeding, samen met VWS; de Raad voor Dierenaangelegenheden; het Bureau Bijwerkingen en het Bureau Registratie Diergeneesmiddelen.</p>

³³

Brochure Industrie en Handel : overheidspartner van de agribusiness, p. 3

³⁴

Handboek Administratieve Organisatie Directie Veterinaire, Voedings- en Milieu-aangelegenheden.

1992 - (Intern verzelfstandigde) Diensten

1992 – 1999	Dienst Uitvoering Regelingen (DUR), Dienst Landelijke Service bij Regelingen (LASER) Uitvoeren van en adviseren over opdrachten en programma's van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en verschillende andere ministeries en overheden.
1999-	Agentschap LASER Uitvoeren en adviseren over opdrachten en programma's van het Ministerie van LNV en verschillende andere ministeries en overheden.

1946 - Directie Visserij

1946 – 1964	Afdeling Visscherijen, Directie van de Visserijen Behandeling van de zaken der visserij in de ruimste zin en m.i.b. de uitvoering van de bepalingen der Haringwet. Rijksdienst voor Visserijonderzoek. Dienst der Nederlandse Haringcontrole. Het reglement voor de Nederlandse haringcontrole. Het KB van 15 April 1911 betreffende de keuring van geaakte haring.
1964 - 1995	Directie van de Visserijen De aangelegenheden betreffende de productie, de afzet, de prijsvorming en de verwerking van producten van de visserij, mede in internationaal verband. Onder deze directie ressorteren de Dienst van de Nederlandse Haringcontrole en het Rijksinstituut voor Visserij-onderzoek.
1995 -	Directie Visserij Voortzetting van de Directie van de Visserijen Behandelen van aangelegenheden betreffende productie, afzet, prijsvorming en verwerking van producten van de visserij.

Directie Internationale Zaken

1946 – 1959	Afd. III Buitenlandse Betrekkingen, Directie Internationale Organisaties (DIO) Behandeling van bijzondere aangelegenheden betreffende het buitenland, alsmede het contact met of de bemiddeling tot de vertegenwoordiging en de werkzaamheden betreffende de internationale organisaties op agrarisch gebied.
1959 – 1973	Directie Internationale Economische Samenwerking (DIES), Directie Internationale Aangelegenheden (DIA) Algemene aangelegenheden betreffende de internationale economische samenwerking. De aangelegenheden m.b.t. de coördinatie van het beleid t.a.v. internationale vraagstukken op economisch gebied.
1973 – 1995	Directie Internationale Economische Aangelegenheden (DIEA), Directie Internationale Agrarische Aangelegenheden en Marktorderingsvraagstukken Behandelen van o.a. algemene aangelegenheden betreffende internationale economische samenwerking.
1995-	Directie Internationale Zaken (IZ) Coördinatie (departementaal en interdepartementaal) van sectoroverstijgend LNV-beleid op het terrein van; internationale samenwerking.

9.1.2 Overige actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw

Algemene Inspectiedienst (AID) 1954-

De AID is ingesteld bij KB 13 d.d. 19/1/1954 (Stcrt. 1954, 16). De AID is de controle- en opsporingsdienst van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Als bijzondere opsporingsdienst heeft de AID specifieke deskundigheid in huis op de beleidsterreinen van het ministerie van LNV. Hoewel de AID een dienst is die onder het ministerie van LNV valt, houden AID- ambtenaren ook toezicht op naleving van hetgeen bij of krachtens de Warenwet is bepaald. Dit is geregeld in de Regeling van de minister van Landbouw tot aanwijzing RVV-ambtenaren (Stb. 1988, 360). In de periode na de ramp met de kerncentrale Tsjernobyl had de AID de taak toezicht te houden op de genomen maatregelen om de voedselketen te controleren.

Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling 1988 -

Ingesteld bij Beschikking Instelling Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling met terugwerkende kracht tot 1 december 1988 (Stcrt. 1989, 23). De Commissie is ingesteld door de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de minister van Landbouw. De commissie heeft tot taak het beheer en gebruik van de voedselconsumptiegegevens, afkomstig uit de voedselconsumptiepeiling te stimuleren en te coördineren. De Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van instellingen die zich met voeding of met het verbruik van voedingsmiddelen bezighouden en ervaring hebben met de mogelijkheden van een dergelijk databestand, zodat onderzoeksvoorstellen kunnen worden beoordeeld. De databestanden worden beheerd bij TNO en worden ondermeer gebruikt door VWS, LNV en het Voedingscentrum Nederland. De Voedselconsumptiepeiling wordt iedere vijf jaar gehouden.

De commissie zal waarschijnlijk in 2003 of 2004 opgeheven worden omdat er aan een nieuwe opzet wordt gewerkt waarin de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) een centrale rol zal gaan spelen.

Centrale Commissie voor de Botercontrolestations 1912-1976

Ingesteld bij Botermerkenbesluit (Stb. 1912, 263). De commissie was samengesteld uit een vertegenwoordiger van ieder boterstation en ten hoogste vijf door de minister van Landbouw toegevoegde leden. Deze laatste hadden een raadgevende stem tijdens de vergadering van de Commissie. De commissie had tot taak de minister van advies te dienen over; het goedkeuren van statuten van botercontrolestations en de wijzigingen en aanvullingen daarvan; de vereisten waaraan personen moesten voldoen om te kunnen worden aangesloten bij deze botercontrolestations; de vereisten waaraan bestuursleden, commissarissen en directeurs van stations moesten voldoen; bij oplegging van straffen aan aangeslotenen en bij de bemonstering van boter. De commissie had de bevoegdheid om besluiten tot aansluiten van personen te vernietigen.

Centrale Commissie voor de Kaascontrolestations 1970-1982

Ingesteld bij Kaascontrolebeschikking (Stcrt. 1970, 19). De commissie bestond uit stemgerechte en adviserende leden. De commissie had tot taak de minister en de Rijkszuivelinspecteur van advies te dienen op het gebied van verleningen van ontheffingen en het aanbrengen van diverse rijkskaasmerken .

Commissie Landelijk Platform Kritische Stoffen 1994-

Ingesteld bij besluit (nr. J94696) van 26 januari 1994 van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De Commissie is een voorzetting van de Landbouwadvisiecommissie (LAC). Hoofddoelstelling van deze commissie, ook wel LAC nieuwe stijl genoemd is 'te voorzien in een breed Stuur- en Adviesorgaan ten behoeve van 'Integrale Kwaliteitszorg' op het terrein van de kritische stoffen, die een bedreiging kunnen zijn voor de agrarische producten, productieketens en de natuur.

De commissie heeft tot taak de minister van LNV, desgevraagd of uit eigen beweging, van advies te dienen over aangelegenheden over kritische stoffen, die een bedreiging vormen of kunnen vormen voor agrarische producten, visserij producten en de natuur. Daarnaast besteedt de commissie primair aandacht aan het terugdringen van de bedoelde bedreiging en aan een verantwoorde modelmatige onderbouwing van signaalwaarden en normen en stimuleert het de samenwerking van de op dit terrein werkzame overheidsdiensten, organen van het georganiseerde bedrijfsleven, wetenschapsinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Coördinatie Commissie voor de metingen van radioactiviteit en xenobiotische stoffen (CCRX) 1974-

De CCRX werd op 1 november 1974 bij gezamenlijke beschikking van de ministers van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, van Verkeer en Waterstaat, van Landbouw en Visserij en van Sociale Zaken ingesteld.

De CCRX heeft tot taak het adviseren van de ministers van VWS, VROM, V&W, LNV, SZW en BBZK omtrent de maatregelen ter verzekering van een doelmatige bewaking van het milieu en de daartoe vereiste coördinatie van onder verantwoordelijkheid van deze ministeries uitgevoerde werkzaamheden

Het secretariaat wordt gevoerd bij het ministerie van VROM .

Dienst der Nederlandse Haringcontrole 1927-1984

Sinds het van kracht gaan van de Haringwet (Stb. 1927, 387) had de dienst tot taak het toezien op naleving van gestelde eisen en regels ten aanzien van de kwaliteit van haring, het keuren van haring en het afgeven van merken, tekenen en bewijsstukken. Deze taken werden voortgezet in het Reglement voor de haringcontrole (Stb.1938, 656) en het Uitvoercontrolebesluit haring 1964 (Landbouwwitvoerwet 1938). De controletaken van de Dienst zijn per januari 1985 overgenomen door de RVV.

Klankbordgroep kwaliteitsprojecten 1992-1995

De klankbordgroep is ingesteld bij de Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 18 (Stcrt. 1992, 61). De groep had tot taak de minister jaarlijks te adviseren over van de bij de uitvoering van deze regeling te hanteren prioriteitsstellingen en het evalueren van de wijze van uitvoering van deze regeling. De Klankbord groep bestond uit de directeur van de directie Milieu, Kwaliteit en Voeding, één of meer vertegenwoordigers van organisaties van het landbouwbedrijfsleven, één of meer vertegenwoordigers van consumentenorganisaties en één of meer ambtenaren van het ministerie van LNV. De directeur van de directie Milieu, Kwaliteit en Voeding maakte in 1994 plaats voor de directeur van de directie Uitvoering regelingen.

Landbouwadvisiecommissie Milieukritische Stoffen (LAC) 1973-1994

Het LAC is ingesteld bij beschikking nr. J 119 van 19 april 1973 van de Minister van landbouw en Visserij (Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen). De commissie is een voorloper van de Commissie Landelijk Platform Milieukritische Stoffen, en had tot taak de minister van LNV, desgevraagd of uit eigen beweging, van advies te dienen over aangelegenheden betreffende de verontreiniging van voedselketens met milieukritische stoffen speciaal voor wat betreft het signaleren, voorkomen en bestrijden van deze verontreiniging. De taken van het LAC waren gericht op signaleringsonderzoek en overdrachtsonderzoek. De adviezen die het LAC gaf werden gebruikt bij de beleidsbepaling op het terrein van de kwaliteit van producten. De Landbouwadvisiecommissie is in 1994 voortgezet in de Commissie Landelijk Platform Kritische Stoffen.

Landbouwadviescommissie radioactieve stoffen 1960-1973

Ingesteld bij Beschikking van de minister van Landbouw en Visserij (8 januari 1960, nr. K 16 Kabinet). De commissie had als taak de minister van landbouw van Wetenschappelijk advies te dienen over de gevaren van radioactieve besmette dieren, planten, agrarische producten aardbodem en water voor zover van belang voor de landbouw en visserij. De commissie is een voorloper van het LAC en werd opgeheven bij Beschikking Landbouwadviescommissie milieukritische stoffen.

Plantenziektenkundige Dienst (PD) 1911-

De Dienst werd in 1911 in Wageningen ingesteld bij de Plantenziektenwet. De PD was tot 1994 onderdeel van het Ministerie van Landbouw, Natuurbescherming en Visserij. De PD speelt een rol bij de keuring van landbouwproducten zoals geregeld in de Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955,246) en de Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt.1993,60). Naast deze controletaken geeft de PD gezondheidscertificaten uit.

Na 1994 werd de PD een agentschap (intern verzelfstandigde dienst) binnen het ministerie van LNV. Dat wil zeggen dat de ministeriele verantwoordelijkheid van kracht blijft terwijl de PD een eigen koers volgt.

Receptuurcommissie 1978-1986

De commissie heeft ingevolge de uitvoering van het Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder (Stb.1978,352) tot taak de minister te adviseren over het vaststellen, wijzigen en aanvullen van de lijst van gemedicineerde diervoeders en regels met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerde diervoeders. Daarnaast dient de commissie de minister van advies over het stellen van regels met betrekking tot het toelaten van gemedicineerde diervoeders op de daarvoor vastgestelde lijst en het toelaten van diergeneesmiddelen bij de bereiding van diervoeders. In 1986 heeft het Bureau Registratie Diergeneesmiddelen de taken van de Receptuurcommissie overgenomen.

Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV) 1983-

De RVV, ingesteld bij ministeriële regeling in 1983 (Stcrt.1983, 181), is een intern verzelfstandigde uitvoerende dienst die valt onder het Ministerie van LNV. Middels keuring en controle ziet de RVV er op toe dat bij productie en afzet van dieren en producten van dierlijke oorsprong wordt voldaan aan de voorschriften die van belang zijn voor de gezondheid van mens en dier en het welzijn van de dieren. Hoewel de RVV een dienst is die onder het ministerie van Landbouw valt houden RVV-ambtenaren ook toezicht op naleving van hetgeen bij of krachtens de Warenwet is bepaald. Dit is geregeld in de Regeling van de minister van Landbouw tot aanwijzing RVV-ambtenaren (Stb. 1988, 360).

In het kader van de landbouwkwaliteit zijn ondermeer de volgende werkzaamheden van belang: het houden van toezicht op productieketens en productieprocessen; het keuren van dieren en producten; het keuren van vis en visproducten tot aan de visafslag (vanaf 1983); het keuren van groente en fruit, en certificering daarvan bij wederuitvoer; het afgeven van certificaten en andere verklaringen op het gebied van gezondheid en kwaliteit. Tot 1983 werden deze taken uitgevoerd door de gemeentelijke vleeskeuringsdiensten. In januari 1985 heeft de RVV de controletaken van de Dienst er Nederlandse haringcontrole overgenomen. De RVV controleert de geïmporteerde vis en visproducten bij de Buiten Inspectie Posten (BIP's) op kwaliteit. De RVV houdt toezicht op de controles die het bedrijfsleven zelf verricht.

In de periode na de ramp met de kerncentrale Tsjernobyl, maakte de RVV deel uit van de Werkgroep Coördinatie Commissie voor de metingen van radioactiviteit en xenonbiotische stoffen (CCRX), die belast was met de coördinatie van de bewakingsmetingen. Daarnaast had de RVV tot taak om monsters te nemen van schildklieren en deze te onderzoeken op radioactieve stoffen.

Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten (RIKILT-DLO) 1975-

Het instituut is ingesteld bij Beschikking van 16 oktober 1975 (Stcrt 1975,202). Het instituut komt voort uit een fusie tussen het Rijkszuivelstation Leiden en het Rijkslandbouwproefstation voor Meststoffen- en Veevoederonderzoek Maastricht. Het verricht onderzoek voor overheid en bedrijfsleven aan producten van agrarische oorsprong. Het RIKILT verricht monsteronderzoek voor de Algemene Inspectie Dienst. Daarnaast heeft het ook controlerende taken. In de periode na de ramp met de kerncentrale Tsjernobyl, maakte het RIKILT deel uit van de werkgroep Coördinatie Commissie voor de metingen van radioactiviteit en xenonbiotische stoffen (CCRX), die belast was met de coördinatie van de bewakingsmetingen. Daarnaast nam het RIKILT monsters van voedselproducten om deze te onderzoeken op radioactieve stoffen.

Rijkszuivelinspectie 1938- ?

De Rijkszuivelinspectie houdt toezicht op de naleving van de Landbouwwitvoerwet 1938 en op de boter- en kaascontrolestations, de controlestations voor melkproducten en het Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB). De actoren die hier ondervallen zijn Rijkszuivelinspecteurs, adjunct-Rijkszuivelinspecteurs en Rijkszuivelvisiteurs. De Rijkszuivelinspectie voert onder andere taken uit op grond van de Landbouwwitvoerwet 1938.

Voedselvoorzieningsin- en verkoopbureau (VIB) 1958-

In tijden van crises waarbij de voedselveiligheid in het geding is draagt het bureau zorg voor de uitbetaling van tegemoetkomingen aan gedupeerde boeren zoals bijvoorbeeld op basis van de Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine.

Wetenschappelijke Commissie Productveiligheid van Voedingsmiddelen 1990 –

De Commissie is in 1990 ingesteld en heeft tot taak de minister van Landbouw te adviseren over de aanpak van eventuele problemen die samenhangen met de veiligheid van levensmiddelen en met potentiële bedreigingen van de veiligheid van productieketens van voedingsmiddelen.

De commissie is destijds ingesteld omdat er behoefte was aan een wetenschappelijke standpuntbepaling bij de aanpak van vraagstukken op het gebied van de veiligheid van voedings- en genotmiddelen, en actuele informatie over nieuwe bedreigingen. De deelnemende instanties waren: Landbouwuniversiteit Wageningen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Technische Universiteit Eindhoven, de directie VKA en het RIKILT.

9.2.1 Overheidsactoren

Minister van Economische Zaken

De minister is o.a. belast met het beleid ten aanzien van de handelspolitiek en internationale betrekkingen; het exportbeleid en voorlichting ten behoeve van de uitvoer en het consumentenbeleid. Wanneer de regels die opgesteld zijn binnen het LNV-kwaliteitsbeleid gevolgen inhouden voor industrie, handel en ambacht is overeenstemming van de minister van Economische Zaken vereist, en wanneer er consumentenbelangen geraakt worden moet de minister van Economische Zaken deze regels mede vaststellen.

Ten tijde van de Tsjernobylcrisis in 1986 nam de staatssecretaris van Economische Zaken deel aan het overleg met de secretarissen-generaal van VROM, WVC, SZW, V&W en BZK over het geven van een opdracht voor een evaluatieonderzoek naar het handelen van de overheid tijdens de Tsjernobylcrisis.

Minister van Financiën

De minister is in het bijzonder belast met fiscale aangelegenheden en aangelegenheden betreffende financiën van de lagere overheden, comptabiliteitswetgeving, het muntwezen en het verzekeringswezen. De minister van Financiën verleent overeenstemming met de minister van Landbouw inzake de plaatsen waar de ten uitvoer bestemde landbouwproducten moeten worden aangeboden op basis van de Landbouwwitvoerwet van 1938 en de Landbouwkwaliteitswet van 1973

Minister van Justitie

De minister van Justitie is belast met het aanwijzen van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en ambtenaren van de Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (IGB), voorheen de Rijkskeuringsdienst van Waren. De minister van Justitie in overeenstemming met de minister van Landbouw de tuchtrechtreglementen van controle-instellingen. Met betrekking tot het landbouwkwaliteitsbeleid is de volgende wet- en regelgeving van belang; Regeling aanwijzing ambtenaren Keuringsdiensten van Waren als opsporingsambtenaren Landbouwkwaliteitswet (Stcrt.1979,115), Regeling aanwijzing ambtenaren Algemene Inspectiedienst als opsporingsambtenaren (Stcrt. 1974,40) en het Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet (Stb. 1979,445)

*College van Beroep voor het Bedrijfsleven 1954-

De organisatie van het College van Beroep voor het bedrijfsleven is geregeld in de wet van 16 sept. 1954 (Stb. 1954, 416). Het College is belast met de administratieve rechtspraak die in afzonderlijke wetten die betrekking hebben op de organisatie van het Nederlandse bedrijfsleven, aan het College is opgedragen. Het College oordeelt over:

- besluiten en handelingen van de Sociaal-Economische Raad en de bedrijfslichamen;
- besluiten en handelingen van de Kamers van Koophandel en Fabrieken;
- de in zo'n zestig wetten omschreven besluiten respectievelijk beschikkingen, o.a. op het gebied van landbouw, handel, verkeer en vervoer en openbare voorzieningen.

Het College behandelt beroepen tegen beslissingen van de betrokken ministers of van controle-instellingen. De Raad van het Beroep en het college van Beroep voor het Bedrijfsleven spelen een rol in het Landbouwwitvoerbesluit Algemene voorwaarden (Stb. 1946,G263 en Stb.1963,67).

Minister van Sociale Zaken

De minister is in het bijzonder belast met de aangelegenheden betreffende de sociale verzekeringen en de Arbeidsomstandigheden. Binnen het Landbouwkwaliteitsbeleid verleent de minister van Sociale Zaken overeenstemming met de minister van Landbouw in diverse zaken zoals diens voordracht van regelen betreffende de kwaliteit van landbouwproducten en de goedkeuring van PBO-verordeningen op basis van de Landbouwkwaliteitswet.

Minister van Volksgezondheid, Welzijn, en Sport

De minister van VWS bepaalt in gezamenlijk overleg met de minister van LNV de taakverdeling tussen de departementen op de terreinen van de levensmiddelenwetgeving en –controle, het beleid ten aanzien van de voeding en de veiligheid van producten en het beleid ten aanzien van de Inspectie Gezondheidsbescherming en de Veterinaire Inspectie van de Volksgezondheid. Daarnaast is er een Staatstoezicht voor de Volksgezondheid, waaronder de Keuringsdiensten van Waren (KvW) en de Veterinaire Inspectie (VI) ressorteerden.³⁵ Bij de handelingen waarbij de minister van Volksgezondheid genoemd wordt treedt deze alleen als actor naar voren wanneer de regels de volksgezondheid raken.

Daar waar een samenhangend beleid noodzakelijk is werken de ministeries van VWS en LNV samen. Ten tijde van de Tsjernobylcrisis in 1986 nam de staatssecretaris van Volksgezondheid deel aan het overleg met de secretarissen-generaal van VROM, V&W, SZW, EZ en BZK over het geven van een opdracht voor een evaluatieonderzoek naar het handelen van de overheid tijdens de Tsjernobylcrisis.

* Adviescommissie Warenwet 1935-1996

Ingesteld bij wet (Warenwet) van 28 december 1935 (Stb.1935,793). De adviescommissie heeft tot taak het uitbrengen van advies aan de Ministers van VWS, EZ en LNV over aangelegenheden met betrekking tot de uitvoering van de Warenwet. De Adviescommissie Warenwet is in 1996 opgeheven onder invloed van de Woestijnwet (tegengaan van wildgroei van adviesorganen). De Commissie werd omgevormd tot het Regulier Overleg Warenwet (ROW). De commissie bekleedt nu een positie als overlegorgaan.

*Het Regulier Overleg Warenwet (ROW) 1997-

Het ROW is opvolger van de Adviescommissie Warenwet die opgeheven is per 1 januari 1997. Het protocol legt de gang van zaken vast van het regulier overleg over aangelegenheden betreffende waren (levensmiddelen en niet-levensmiddelen) tussen de overheid en het betrokken maatschappelijk veld. VWS heeft ten behoeve van het ROW een onafhankelijk secretariaat ter beschikking gesteld.

*Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (IGB), voorheen de Rijkskeuringsdienst van Waren 1935-

Ingesteld bij wet (Warenwet) van 28 december 1935 (Stb.1935,793). De Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken (Inspectie W&V) is in 1966 ontstaan uit een fusie tussen de Keuringsdienst van Waren en de Veterinaire Inspectie. De Inspectie W&V maakt deel uit van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid en behoort tot het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport. De IGB is primair belast met het toezicht op de naleving en de opsporing van overtredingen van krachtens de Warenwet uitgevaardigde regels. Daarnaast zijn de diensten belast met de controle op voorschriften uitgevaardigd krachtens o.a. de Bestrijdingsmiddelenwet, Vleeskeuringswet, Destructiewet, Landbouwkwaliteitswet en verordeningen van publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties. De Inspectie controleert agrarische producten vanaf het moment van aflevering van het eindproduct door de productiebedrijven.

*Gezondheidsraad 1902-

De geschiedenis van de Gezondheidsraad gaat terug tot de instelling van de Centrale Gezondheidsraad in 1902. De grondslag van de Raad in zijn huidige vorm ligt in de Gezondheidswet van 1956 die in 1997 is herzien. Deze taakopdracht strekt zich uit tot het signaleren van ontwikkelingen die voor het overheidsbeleid van belang zijn. De aanbevelingen van de Gezondheidsraad bestrijken alle onderwerpen die verband houden met de volksgezondheid: geneeskunde, gezondheidszorg, milieuhygiëne, voeding, arbeidshygiëne en leefomstandigheden. Voor het beleidsterrein Landbouwkwaliteit en Voeding speelt de Raad een rol bij advisering op het vlak van gezondheidsaspecten van voeding. Een belangrijke rol speelt hier in de Beraadsgroep Voeding

---

³⁵

Zie afbakening

*Beraadsgroep Voeding 1996-

De werkzaamheden van de Gezondheidsraad met betrekking tot gezondheid en voeding bestrijken de kwaliteit van de voeding, voedselproductie, voedselvoorziening en voedselconsumptie. Daarbij gaat het steeds om de vraag: dragen de bestanddelen van het voedsel, de productie ervan en de samenstelling van het voedselpakket bij aan de bevordering van de gezondheid van individuen en van de bevolking als geheel en is er sprake van gezondheidsrisico's. Het periodiek beoordelen van ontwikkelingen in de voedselconsumptie vormt een onderdeel van deze werkzaamheden.

De Beraadsgroep Voeding werd ingesteld op 26 juni 1996 als vast college van advies en beraad voor de (Vice-) Voorzitter van de Gezondheidsraad, met betrekking tot het onderwerp "gezondheid en voeding".

*Voedingsraad 1952-1997

De Voedingsraad is bij wet ingesteld (Wet op de Voedingsraad, Stb.1952,350), als opvolger van de commissie Voeding uit de Gezondheidsraad, en adviseerde de ministers van VWS en Landbouw over alle onderwerpen die verband houden met de voeding en de voedselvoorziening. De Voedingsraad is opgeheven in 1996 onder invloed van de Aanpassingswet herziening adviesstelsel, de zogenoemde *Woestijnwet* (betreffende het tegengaan van wildgroei van adviesorganen en het scheiden van uitvoerings-, advies- en overlegtaken - Stb. 1997, 63). De taken zijn overgenomen door een onafhankelijk orgaan, namelijk de Beraadsgroep Voeding, onderdeel van de Gezondheidsraad.

*Voorlichtingsbureau voor de Voeding 1956-1999

Het bureau heeft als doelstelling het bevorderen van een gezonde en economische voeding van de Nederlandse bevolking door middel van voorlichting en instructie. Het VoVo werd beheersmatig aangestuurd en bekostigd door LNV (VVM) en VWS. De Raad bestaat uit 9 leden waarvan er twee benoemd zijn door de minister van Landbouw en 2 door de minister van Volksgezondheid.

De Raad is met ingang van 1 januari 2000 verzelfstandigd tot de Stichting Voedingscentrum Nederland (VCN). De Raad voert nog wel overheidstaken uit.

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu

Het ministerie van VROM speelt in dit rapport met name een rol bij het opstellen en uitvoeren van een onderzoekprogramma over de lange termijn effecten van straling op mens en milieu. Het ministerie gaf de opdracht tot het voeren van overleg met de secretarissen-generaal van VROM, WVC, SZW, EZ, V&W en BZK over het geven van een opdracht voor een evaluatieonderzoek naar het handelen van de overheid tijdens de Tsjernobylcrisis.

Minister van Verkeer en Waterstaat

De minister van Verkeer en Waterstaat draagt zorg voor de bewoonbaarheid van Nederland uit een oogpunt van beveiliging tegen overstroming en beschikbaarheid van veelzijdige watersystemen. Tevens draagt de minister zorg voor verantwoorde mobiliteit en goede communicatiemogelijkheden ten behoeve van een vitaal functioneren van de Nederlandse samenleving, ook internationaal. In het kader van de Voedselveiligheid speelde dit ministerie een rol bij het opstellen en uitvoeren van een onderzoekprogramma m.b.t. de lange termijn effecten van straling op mens en milieu. Ten tijde van de Tsjernobylcrisis in 1986 nam de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat deel aan het overleg met de secretarissen-generaal van VROM, WVC, SZW, EZ en BZ over het geven van een opdracht voor een evaluatieonderzoek naar het handelen van de overheid tijdens de Tsjernobylcrisis.

9.2.2 Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's)

Voor alle product- en bedrijfschappen geldt dat ze tot taak hebben het behartigen van het gemeenschappelijke belang van de ondernemingen waartoe het productschap of bedrijfschap is ingesteld, en van de daarbij betrokken personen. Daartoe verrichten ze werkzaamheden van regelgevende en bestuurlijke aard, die in de diverse instellingsbesluiten zijn vermeld. De taken van de productschappen zijn o.a. het uitbrengen van adviezen. De schappen voeren zowel autonoom taken uit als taken in medebewind. Hoofdproductschappen overkoepelen verschillende productschappen die op een terrein werken waar zeer nauwe raakvlakken zijn. Aanvullende werkzaamheden binnen het landbouwkwaliteitsbeleid zijn hierna bij de afzonderlijke organisaties beschreven.

Bedrijfschap voor de Groothandel in Eieren en Eiproducten en de Eiproductenindustrie 1955-

Ingesteld bij Wet op de bedrijfsorganisatie, Instellingsbesluit Bedrijfschap Groothandel in Eieren en Eiproducten en de Eiproductenindustrie van 31 januari 1955 (Stb. 1955, 68). Het bedrijfschap heeft tot taak het (nader) regelen van ondermeer de bevordering van de kwaliteit van eieren of eiproducten.

Bedrijfschap voor de Groothandel in Vis en Aanverwante Bedrijven 1955-

Ingesteld bij Wet op de bedrijfsorganisatie, Instellingsbesluit Bedrijfschap Groothandel in Vis en Aanverwante Bedrijven van 31 januari 1955 (Stb. 1955, 65). Tot de taken van het bedrijfschap behoren ondermeer het bevorderen van de kwaliteit en de gezondheidstoestand van vis.

Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA) 1954-

Het hoofdproductschap is ingesteld bij wet van 30 september 1954 (Stb.1954, 451 Instellingsverordening Akkerbouwproductschappen, en SER-verordening van 19 maart 1993 (Stcrt.1993, 101). Het productschap heeft tot taak het bij verordening vaststellen van regels met betrekking tot de kwaliteit van landbouwproducten. Daarnaast verleent het de minister advies over kwaliteitsaangelegenheden.

*Adviescommissie Geografische Aanduiding 1994-

De Adviescommissie is ingesteld bij het Besluit AKK adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering. (AKK- Algemene Keten Kennis), door het Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten (HPA). De Commissie heeft tot taak de minister te adviseren over aanvragen en bezwaren tegen communautaire registratie van geografische aanduidingen of oorsprongsbenamingen, dan wel van de specificiteit van een landbouwproducten of levensmiddelen zoals geregeld in het Besluit AKK Adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering (Mv.Bo.1994,2) en het Landbouwkwaliteitsbesluit Geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering (Stb.1994,37).

Landbouwschap 1954-2001

Ingesteld bij KB van 16 februari 1954 (Stb. 1954, 54). Het Landbouwschap is een samenwerkingsorgaan van de Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond (KNTB), de Nederlandse Christelijke Voedingsbond (CNV) en de Voedingsbond FNV. Het heeft tot taak het zorgen voor een goed en rendabel werk- en leefklimaat voor alle ondernemers en werknemers in de agrarische sector. Eind jaren negentig zijn de overheidstaken naar de productschappen overgeheveld en werd de belangenbehartiging ondergebracht bij de nieuwe instelling LTO-Nederland. De formele opheffing van het Landbouwschap trad medio 2001 in werking (Stb. 2001, nr. 92).

Productschap voor Aardappelen 1954-

Het productschap is ingesteld bij wet (Instellingswet Productschappen Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten, Stb. 1954, 451) en SER-verordening (Instellingsverordening Akkerbouwproductschappen Stcrt. 1993, 101). Het productschap heeft tot taak de minister van advies te dienen over kwaliteitsaangelegenheden. Daarnaast heeft het de bevoegdheid om bij verordening nadere regels vast te stellen met betrekking tot de kwaliteit van aardappelen, zoals geregeld in de landbouwwetgevingen en landbouwkwaliteitswetgeving.

Productschap voor Vee, Vlees en Eieren (PVE) 1993-

Het Productschap voor Pluimvee en Eieren en het Productschap van Vee en Vlees zijn samengevoegd tot het PVE, een arbeidsorganisatie met betrekking tot personeel, management en organisatie.

Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) 1956-

Ingesteld bij wet (Instellingswet Productschap voor Pluimvee en Eieren, Stb.1955,187). Het Productschap heeft ondermeer tot taak het bij verordening vaststellen van nadere regels met betrekking tot de kwaliteit van eieren en de minister van advies dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden. De taken die het productschap uitvoert op het gebied van het landbouwkwaliteitsbeleid zijn geregeld in de landbouwwetgevingen en de landbouwkwaliteitswetgeving. Het PPE is in 1993 nauwer gaan samenwerken met het Productschap voor Vee en Vlees en is op het gebied van personeel, management en financiën samengevoegd tot het PVE. Juridisch en bestuurlijk is het nog een bestaande aparte organisatie.

Productschap van Vee en Vlees (PVV) 1954-

Ingesteld bij Instellingswet Productschap Vee en Vlees van 30 september 1954 (Stcrt. 1954, 445). Het productschap heeft tot taak het bij verordening vaststellen van nadere regels met betrekking tot de kwaliteit van vlees en vleeswaren, en het de minister van LNV van advies dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden. Het PVV is in 1993 nauwer gaan samenwerken met het Productschap voor Pluimvee en Eieren en is op het gebied van personeel, management en financiën samengevoegd tot het PVE. Juridisch en bestuurlijk is het nog een bestaande aparte organisatie.

Productschap Tuinbouw (PT) 1997-

Het productschap Tuinbouw is voortgekomen uit een fusie tussen het Productschap voor Groenten en Fruit en het Productschap voor Siergewassen (Instellingsverordening Productschap Tuinbouw Stcrt.1996, 250). De fusie is in 1996 door de SER goedgekeurd. De sectoren die de tuinbouw vormen zijn de bloemkwekerij, de bloembollensector, de bomensector, de hoveniers en de groente- en fruitsector. Het Productschap heeft onder andere tot taak het stimuleren van de kwaliteit in de hele productieketen via onderzoek, trainingen en voorlichting. Het productschap heeft de bevoegdheid om bij verordening kwaliteits- en gezondheidsvoorschriften voor groenten, fruit en siergewassen die in Nederland worden geteeld en verhandeld op te stellen. Daarnaast dient het de minister van advies inzake kwaliteitsaangelegenheden.

Productschap voor Groenten en Fruit (PGF) 1954-1997

Het productschap is ingesteld bij wet (Instellingswet Productschap voor Groenten en Fruit Stb.1954,446). Het productschap had de bevoegdheid om bij verordening nadere regels vast te stellen met betrekking tot de kwaliteit van groenten en fruit, zoals geregeld in de landbouwwetgevingen en landbouwkwaliteitswetgeving. Daarnaast diende het de minister van advies inzake kwaliteitsaangelegenheden. Het Productschap is in 1977 gefuseerd met het productschap voor Siergewassen in het Productschap Tuinbouw (Instellingsverordening Productschap Tuinbouw Stcrt.1996, 250).

Productschap voor Siergewassen (PVS) 1955-1997

Ingesteld bij wet (Instellingswet Productschap voor Siergewassen Stb.1954,447). Het productschap had ondermeer tot taak het bij verordening vaststellen van regels die in het belang waren van de sector, en het de minister van advies dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden. Het Productschap voor Siergewassen is gefuseerd met het productschap voor Groenten en Fruit in het Productschap Tuinbouw (Instellingsverordening Productschap Tuinbouw Stcrt.1996,250).

Productschap voor Veevoeder, 1954-

Ingesteld in 1954 bij de instellingswet Productschappen en Hoofdproductschappen, (Stb.1954, 451) en bij SER-verordening Instellingsverordening Akkerbouwproductschappen (Stcrt.1993,101). Het Productschap voor Veevoeder is een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor het diervoederbedrijfsleven. Een van de speerpunten van het productschap is kwaliteitsbeleid. Het doel van dit beleid is ondermeer het bevorderen van de productkwaliteit uit oogpunt van veiligheid voor mens, dier en milieu. Het productschap heeft tot taak het uitvoeren van het kwaliteitsbeleid van het Ministerie van Landbouw in de diervoedersector zoals de omzetting van EG-wetgeving terzake van productiekwaliteit, productiewijze en handelsverkeer. Het productschap formuleert beleid voor toezicht en controle op wettelijke voorschriften en voert deze controles uit, vaardigt regelingen uit en dient de minister van advies inzake kwaliteitsaangelegenheden.

Productschap voor Vis en Visproducten 1962-

Ingesteld bij Instellingswet Productschap voor Vis en Visproducten (Stb.1956,332). Het productschap heeft tot taak het bij verordening vaststellen van nadere regels met betrekking tot de bevordering van de kwaliteit van vis en visproducten en de minister van advies dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden.

Productschap voor Zuivel 1956-

Ingesteld bij Instellingswet Productschap voor Zuivel (Stb.1956,93). Het productschap heeft tot taak de minister van advies te dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden, en het uitvoeren van het grootste deel van de voor de zuivelsector geldende Europese marktordeningsregelingen in opdracht van het ministerie van LNV.

9.2.3 Particuliere actoren met overheidsgezag

Keurings- en controle-instellingen zijn private organisaties met rechtspersoonlijkheid die publieke taken uitvoeren zoals de keuring en controle van land- en tuinbouwproducten.

Groenten en bloemen

Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) 1979-

De keuringsdienst van de vereniging 'De Narcis' werd in 1923 opgericht door de telers van narcissen. Aanleiding was de sluiting van de Amerikaanse grens voor Nederlandse narcissen om fytosanitaire redenen. Het uitgangspunt voor de oprichting was dan ook het garanderen van de gezondheid van het leverbare product. Deze keuringsdienst is in de loop der jaren uitgegroeid tot een keuringsdienst voor meerdere bol- en knolgewassen. Sinds 1979 is zij bekend als Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD). De BKD heeft tot taak het houden van toezicht op en controleren van de teelten en behandeling van Bloembollen en het keuren op kwaliteit, selectie en ziekte van nagenoeg alle bloembollengewassen zowel in het veld als in droge toestand in geheel het land. Tegenwoordig draagt de BKD niet alleen zorg voor de kwaliteit van het leverbare product, maar ook voor de kwaliteit van het teeltmateriaal. Tevens voert de BKD op basis van de Europese fytosanitaire richtlijn een aantal taken uit in opdracht van de Plantenziektenkundige Dienst (PD).

Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL) 1992-

SKAL is een onafhankelijke, internationaal opererende organisatie. De stichting heeft tot taak het uitoefenen van toezicht, keuring, controle, beoordeling en certificering van de goede aanduiding van producten voortkomend uit de biologische productiemethode, het bevorderen van productiemethoden die aan de SKAL-normen voldoen en het uitgeven van het EKO keurmerk aan aangeslotenen. Een van de gevolgen van de aanwijzing van SKAL als officieel controle-orgaan was dat de stichting moest voorzien in een tuchtgerecht om haar aangeslotenen zondig boetes/sancties op te kunnen leggen. De taken die de stichting uitvoert op het gebied van het landbouwkwaliteitsbeleid zijn geregeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit Biologische productiemethoden (Stb.1992,661) en Landbouwkwaliteitsregeling Biologische productiemethoden (Stcrt.1992,253).

Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) 1977-

Het KCB is opgericht door het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen in Nederland, de Algemene Nederlandse Bond van Groenten- en Fruitexporteurs en de Nederlandse Bond van Verzendhandelaren in Groenten en Fruit. Het is een voorzetting van het Uitvoer Controle Bureau voor Tuinbouwproducten. De vereniging heeft tot taak het keuren van groenten en fruit bij aangeslotenen, keuring van groenten en fruit bij uitvoer, het er op toezien dat veilingkeuringen verricht worden volgens de normen van het Productschap voor Groenten en Fruit en het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken. De taken die het controlebureau uitvoert op het gebied van het landbouwkwaliteitsbeleid zijn geregeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit (Stb.1977,490).

Vlees, vleesproducten en eieren

Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder 1978-

Ingesteld bij Landbouwkwaliteitsbesluit Gemedicineerd voeder (Stb.1978,352). Het bureau stelt reglementen vast voor de controle op naleving van de regels die vastgesteld zijn in het Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder (Stb.1978,352).

Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) 1993-

De CPE is een voortzetting van de Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB). (Statuten CPE, Stcrt. 1993, 129.) De stichting heeft tot taak het toezien op naleving van de kwaliteitsnormen die gelden voor de productiewijze en de aanduiding van eieren en eiproducten afkomstig van alternatieve productiemethoden, zoals scharreleieren en volière-eieren, het keuren van eieren en eiproducten afkomstig van alternatieve productiemethoden en het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken alsmede het uitvoeren van de controle op productienormen voor scharrelslachtpluimvee. Deze taken zijn wettelijk geregeld op basis van de Landbouwkwaliteitswet (Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren Stb 1978, 636) en EEG-wetgeving.

Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB), 1929-1993

Ingesteld bij KB van 5 november 1932, no. 16. De stichting was werkzaam in het belang van de verbetering en de vergroting van de afzet van eieren en pluimvee. Vanaf 1932 controleerde de stichting eieren bestemd voor de uitvoer. De NEB, waarin opgenomen de Stichting Scharreleierencontrole, werd in 1993 voortgezet in de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE). De wettelijke taken met betrekking tot het Landbouwkwaliteitsbeleid zijn geregeld in de Verordening kwaliteitscontrole Eieren Binnenland (6 juni 1949).

Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) 1985-

In 1992 werd de SISC in de Landbouwkwaliteitswet officieel als controle-instelling voor scharrelvarkensvlees aangewezen. Het uitvoeren van controles en keuringen op varkensvlees dat aangeboden werd als scharrelvarkensvlees werd in 1985 in de eerste instantie uitgevoerd door de Stichting Interim-commissie Scharrelvarkensvleescontrole volgens eigen reglementen totdat het Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar van kracht ging in datzelfde jaar. De ISC had tot taak het houden van toezicht en het keuren van productie, verwerking, verpakking, verhandeling of aanduiding van scharrelvarkens(vlees). Het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken aan de haar aangesloten instellingen en het controleren op de productie, verwerking en handel van SISC-scharrelvleeskippen en ISC scharrelrundvlees. Deze taken staan omschreven in het Landbouwkwaliteitsbesluit Scharrelvarkensvlees en –vleeswaar. Voor de controle op de productie van scharrelrundvlees bestaat (nog) geen wettelijk kader. Vanaf 1997 is de controle-uitvoering in een private onderneming voortgezet onder de naam Deltacon.

Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK) 1981-

De NVK heeft tot taak het houden van toezicht op en het controleren van de kwaliteit van vleeswaren alsmede het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken. De NVK is een voortzetting van de Stichting Nederlandse Baconcontrole. In 1981 heeft de NVK de taken van de Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) overgenomen. De taken van de NVK zijn geregeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit bacon (Stb.1978,111) en het Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren (Stb.1981,643).

Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) 1958-1981

Ingesteld bij Kwaliteitscontrole Verordening Export Vleeswaren van het PVV. De stichting heeft tot taak het controleren van de export van andere vleeswaren dan bacon. In 1981 is deze taak overgenomen door de NVK.

Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) 1930-1991

Ingesteld bij Koninklijk Besluit van 5 april 1930 (Stb.1930,135). De VNB had tot taak het controleren van bacon. De VNB is voortgezet in de Stichting Nederlandse Baconcontrole 1978-1991 die weer voortgezet is in de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole. De taken van de VNB met betrekking tot het kwaliteitsbeleid zijn geregeld in de Landbouwwet 1929 (Stb.1929, 277).

Zuivel

Boter- en kaascontrolestations 1901- 1982

De boter- en kaascontrolestations zijn ingesteld op basis van de Botermerkenwet (Stb. 1905, 213) respectievelijk de Kaasmerkenwet (Stb. 1911, 209) en hadden tot taak het controleren van boter en kaas met als doel de afnemers de garantie te geven dat de gekochte producten werkelijk tot die klasse behoorden, als waarvoor ze werden verkocht. De uitvoeringsvoorschriften die op de Landbouwwet 1938 waren gebaseerd werden buitenwerking gesteld met het van kracht gaan van de Landbouwkwaliteitsvoorschriften boter en kaas. De bestaande boter- en kaascontrolestations verloren hiermee hun controlebevoegdheden die in 1982 over werden genomen door het Centraal Orgaan Zuivelcontrole.

Controlestations voor melkproducten 1930-1998

De verschillende melkcontrolestations zoals de Vereniging 'Het controlestation voor melkproducten' in Den Haag (CVM), het Controlestation voor melkproducten in Amsterdam en de Vereniging 'Het controlestation voor Zuivelproducten' in Leiden (CZL) hadden tot taak het controleren van melkproducten op echtheid en samenstelling en hielden toezicht op de door de bij de aangeslotenen bereide producten waarin melk of melkproducten waren verwerkt. Aansluiting door belanghebbenden gebeurde op vrijwillige basis. Het CZL controleerde naast melk ook boter en kaas. De taken van controlestations met betrekking tot het kwaliteitsbeleid waren geregeld in de Landbouwwetgeving van 1929 en 1938. Met het van kracht worden van de landbouwkwaliteitsregelingen voor boterproducten (1982) , kaasproducten (1982) en poedervormige melkproducten (1985) zijn de taken en bevoegdheden van de meeste controlestations overgenomen door het COZ. Voor vloeibare melkproducten zou aanvankelijk ook een landbouwkwaliteitregeling worden opgesteld, maar dit is niet gebeurd. Op grond daarvan heeft de Vereniging het Controlestation voor Melkproducten' nog jarenlang bestaan. Het is uiteindelijk in 1998 opgeheven.

9.2.3.1.1.1 Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) 1992-

Het COKZ is gevormd door een aantal fusies van landelijke en regionale keurings- en controle-instellingen zoals de COZ, het COM (Centraal Orgaan Melkhygiene) en de ROM's (Regionale Organen Melkhygiene) (COKZ statuten 30 maart 1992 Stcrt. 1992, 63). De COKZ ziet toe op de implementatie van de voorwaarden die gesteld worden aan de bereiding van zuivelproducten in het kader van de Europese zuivelhygienerichtlijn, adviseert de minister inzake wijzigen van kwaliteitsvoorschriften en geeft certificaten af. De stichting heeft een rechtstreekse bevoegdheid voor het uitvoeren van keuringen, en een gemandateerde bevoegdheid om namens de minister van LNV certificaten te verlenen. Daarnaast is de COKZ verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole van de gehele zuivelketen, het bevorderen van de goede hoedanigheid, sortering, verzorging, verpakking, vorm, afwerking of aanduiding van melk- of zuivelproducten door middel van toezicht of het uitvoeren van keuring. De stichting ziet toe op de uitbetaling naar kwaliteit, gehalte en gewicht van boerderijmelk op basis van verordeningen van het Productschap Zuivel. Bovenstaande taken zijn geregeld in de Landbouwkwaliteitswetgeving.

Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) 1975-1992

De COZ is een voortzetting van diverse boter- melk- en kaascontrolestations. De stichting had tot taak het toezien op de naleving van de landbouwkwaliteitsvoorschriften voor kaasproducten en boterproducten door de bij het COZ aangeslotenen, het keuren van deze producten en het afgeven van certificaten. Daarnaast adviseerde COZ de minister inzake wijzigen van kwaliteitsvoorschriften. De COZ had alsmede tot taak het bevorderen van een goede kwaliteit van melk- en zuivelproducten en andere producten, ten aanzien waarvan krachtens de Landbouwkwaliteitswet toezicht en keuring worden opgedragen. Het COZ is in 1992 voortgezet in de Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ).

Stichting 'het kaasmerk' 1920-

De Vereniging 'het kaasmerk' is tot stand gekomen door de samenwerking van de verschillende kaascontrolestations en heeft tot taak het fabriceren van Rijkskaasmerken. Door het in werking treden van de Landbouwkwaliteitswet in 1973 trokken de kaascontrolestations zich terug als lid, werd de vereniging opgeheven en werden de activiteiten ondergebracht bij de Stichting 'het kaasmerk'. De stichting heeft als doel het vervaardigen en afleveren van rijksmerken, als bedoeld in artikel 7 van de Landbouwkwaliteitswet.

Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) 1937-1985

Het ZKB had tot taak het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken en het controleren van zuivelproducten. Boterproducten, melkpoeder en kaasproducten mochten zonder het ZKB-merk niet worden geëxporteerd. De taken van het controlestation met betrekking tot het kwaliteitsbeleid zijn geregeld in de keuringsreglementen en bepalingen op grond van de landbouwwet (1938). Het ZKB is in 1985 opgeheven nadat de landbouwkwaliteitsvoorschriften voor poedervormige melkproducten van kracht zijn geworden. Met betrekking tot boter en kaas was het COZ reeds in 1982 aangewezen als de controle-instelling belast met toezicht en keuring in plaats van het ZKB.

Raad van Beroep 1930-

Ingesteld bij wet van 2 februari 1955, (Stb. 1955, 47) houdende nieuwe regeling van de organisatie en procedure van de Centrale Raad van Beroep en de raden van Beroep. Er zijn 12 Raden van Beroep en 1 Centrale Raad van beroep.

9.2.4 Overige particuliere actoren

Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL)

Het CBL is de belangenbehartiger en spreekbuis van de Nederlandse supermarkten. Alle supermarktorganisaties zijn bij het CBL aangesloten. Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel is een particuliere actor belast met een wettelijke taak (RWT, Rechtspersoon Wettelijke Taak). Het CBL speelt als actor een rol in het Besluit AKK Adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering. Het CBL benoemt één lid voor deze adviescommissie.

Consumentenbond 1953-

De consumentenbond is een informatieverancier en belangenbehartiger van consumenten richting overheid en bedrijfsleven. Binnen de Landbouwkwaliteitswet worden consumentenorganisaties gerekend tot de betrokkenen waarvoor een hoorplicht geldig is. Er is dus sprake van inspraak. Consumentenorganisaties testen producten en blijven daardoor druk uitoefenen op de sector om producten te verbeteren. De consumentenorganisaties worden steeds meer betrokken bij de beleidsvoorbereiding van de overheid. De consumentenbond benoemt één lid voor de adviescommissie in het kader van het Besluit AKK adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering. De Consumentenbond is een particuliere actor belast met een wettelijke taak (RWT, Rechtspersoon Wettelijke Taak).

9.2.4.1.1.1 Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO 1930-
Ingesteld bij wet van 30 oktober 1930, tot regeling van het toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek. TNO speelt een belangrijke rol bij de voedselconsumptiepeiling en beheert het databestand met daarin de uitkomsten van de gehouden voedselconsumptiepeilingen van 1987, 1988 1992 en 1998.

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden (SWOKA) 1978-
SWOKA is een onafhankelijk instituut dat sinds 1978 toegepast wetenschappelijk onderzoek verricht voor overheden, belangenorganisaties en bedrijfsleven. Een belangrijk uitgangspunt in het onderzoek van SWOKA is de rol van de consument, gebruiker of burger in ieder vraagstuk. Het gedrag, de houding en perceptie van consumenten worden bestudeert tegen de achtergrond van maatschappelijke ontwikkelingen. In opdracht van de minister van Landbouw heeft de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden een onderzoek verricht met als doel het achterhalen van knelpunten en mogelijkheden om de consument in zijn voedingsgedrag meer rekening te laten houden met het milieu.

10 HANDELINGEN

10.1 Algemene handelingen

Algemene handelingen zijn handelingen die geen grondslag hebben in de wet- en regelgeving betreffende het beleidsterrein landbouwkwaliteit, of in overige wet- en regelgeving die in ieder beleidsterrein voorkomen.

(1.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het voorbereiden, mede-vaststellen en evalueren van het beleid inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode	1945-
Product	Beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties, ...
Opmerking	De eigenlijke vaststelling van het beleid vindt plaats in de ministerraad. Onder deze handeling valt ook: - het voeren van overleg met andere betrokken actoren op het gebied van de landbouwkwaliteit - het voorbereiden van een standpunt ter inbrenging in de Ministerraadsvergaderingen voor beraad en besluitvorming betreffende de landbouwkwaliteit - het voeren van overleg met en het leveren van bijdragen aan het overleg met het Staatshoofd betreffende de landbouwkwaliteit - het aan externe adviescommissies verzoeken om advies over de landbouwkwaliteit - het informeren (voorlichten) van het Kabinet van de Koningin over ontwikkelingen op het gebied van de landbouwkwaliteit - het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid (voorlichting als beleidsinstrument).

(2.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode	1945 –
Product	Boterwet; Wet op de Rijksbotermerken; Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van kaas; Haringwet; Landbouwwitvoerwet; Landbouwkwaliteitswet

(3.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het instellen, instrueren en opheffen van commissies en werkgroepen ter voorbereiding van het beleid inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode	1945-
Product	Wetten, algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten
Opmerking	Een voorbeeld hiervan is het Comité van levensmiddelen toevoegingen (1961).

- (4.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het benoemen en ontslaan van leden van commissies en werkgroepen ter voorbereiding van het beleid inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
- Periode 1945-
- Bron Begrotingen
- (5.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het opstellen van periodieke verslagen inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
- Periode 1945-
- Product Series, jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen
- Opmerking Het betreft hier ook de verslaglegging waarvoor geen grondslag kan worden aangewezen in de voor het landbouwkwaliteits specifieke wet- en regelgeving. Wat betreft voedselveiligheid vindt rapportage plaats in geval van ernstige ongeregelheden.
- (6.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het beantwoorden van Kamervragen inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het anderszins informeren van leden van of commissies uit het parlement
- Periode 1945-
- Product Brieven, notities, ...
- (7.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het informeren van de Nationale Ombudsman en parlementaire onderzoekscommissies naar aanleiding van klachten over de gevolgen of de uitvoering van het beleid inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
- Periode 1945-
- Product Brieven, notities, ...
- Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Behoorlijk behandeld* over de Nationale Ombudsman. Parlementair onderzoek gebeurt meestal door de Commissies voor de Verzoekschriften.
- (8.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake Landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het voeren van verweer in beroepschriftprocedures voor administratiefrechtelijke organen
- Periode 1945-
- Product Beschikkingen en verweerschriften
- Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Drie maal 's Raads recht* over de Raad van State. De minister van VWS is verantwoordelijk voor de eindproducten Warenwet en als zodanig ook voor deze handeling als het gaat om voedselveiligheid.

- (9.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid, inzake het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties
- Periode 1945-
- Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
- (10.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
- Periode 1945-
- Product Brieven, notities
- (11.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
- Periode 1945-
- Product Voorlichtingsmateriaal
- Opmerking Voorbeelden hiervan zijn de voorlichtingscampagnes van het Voedingscentrum.
- (12.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Volksuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
Minister van Economische Zaken (EZ)
- Handeling Het voorbereiden van interdepartementaal overleg ten aanzien van landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het opstellen van verslagen van de geleverde inbreng
- Periode 1945-
- Opmerking Het gaat erom dat daarvoor een andere minister primair verantwoordelijk is. Niet te verwarren met verderop in dit rapport voorkomende vergelijkbare handelingen, waarvan de neerslag wel bewaard wordt. Er is regelmatig overleg met het ministerie van VWS.

10.2 Europese handelingen

10.2.1 Standaard Algemene Europese handelingen

Raadsbesluiten

(13.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voorbereiden van bijdragen aan expertgroepen van de Europese Commissie inzake de Landbouwkwaliteit en Voedselveiligheid en het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage
Periode 1958-

(14.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het opstellen van concept-informatieafiches over voorstellen, mededelingen en Groenboeken van de Europese Commissie op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1958-

Product Concept-fiches; documentatie over het onderhandelingsproces
Opmerking De interdepartementale WBNC stelt de informatiefiches vast (de handeling is opgenomen in het concept-RIO '*Gedane Buitenlandse Zaken*').

(15.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van Raadswerkgroepen met betrekking tot de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(16.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc groepen Raden/Attaches met betrekking tot de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(17.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van het Coreper met betrekking tot de landbouwkwaliteit en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiger in het Coreper (de PV) worden vastgesteld in interdepartementaal overleg onder leiding van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot concept-instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(18.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc High Level groepen met betrekking tot de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot concept-instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(19.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake agendapunten van Raadsvergaderingen met betrekking tot de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid en het opstellen van verslagen van Raadsvergaderingen
Periode 1958-
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Nationale standpunten en onderhandelingsposities inzake agendapunten van Raadsvergaderingen komen tot stand in de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (CoCo). Hier wordt hier de lange termijn strategie besproken die van invloed is op het voedselveiligheidsbeleid.

(20.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake algemene en op langere termijn spelende zaken van EU-belang inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1993-
Product Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking Overleg hierover in de Coördinatiecommissie op Hoog Ambtelijk Niveau (CoCoHan) leidt tot algemene rapporten aan de betrokken ministers

Uitvoeringsbepalingen van de Europese Commissie

(21.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het rapporteren over de implementatie van Europese (of internationale) regels in bestaande of nieuwe wet- en regelgeving op nationaal niveau op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode	1940 -
Product	Rapport

(22.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het opstellen en wijzigen van standpunten inzake door de Europese Commissie voorgestelde uitvoeringsbepalingen met betrekking tot de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid, die besproken worden in een raadgevend comité, een beheerscomité of een reglementeringscomité, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze comités
Periode	1958-
Product	Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces
Opmerking	Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg. Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de comités.

(23.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het opstellen en wijzigen van standpunten over door de Europese Commissie voorgenomen besluiten, maatregelen en onderhandelingen met derde landen op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid, voorzover deze niet zijn vastgelegd in Raadsbesluiten en worden besproken in commissies en werkgroepen, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van de commissies en werkgroepen
Periode	1958-
Product	Documentatie over verantwoording onderhandelingsproces

Implementatie van Europese regelgeving

(24.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het geven van aanwijzingen aan uitvoeringsorganen over de toepassing van internationale verdragen of verordeningen inzake de landbouwkwaliteit
Periode	1940-
Product	Circulaires

- (25.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voordragen van personen voor benoeming in een raadgevend comité, beheerscomité of reglementeringscomité inzake de landbouwkwaliteit
 Periode 1958-
 Opmerking De Raad benoemt de leden van de comités
- (26.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Handeling Het voordragen aan de Europese Commissie van deskundigen belast met de controle op de naleving van de bepalingen van communautaire besluiten betreffende de landbouwkwaliteit
 Periode 1958-
 grondslag Richtlijnen
 Product Besluit
- (27.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Handeling Het aanwijzen van regeringsvertegenwoordigers in commissies of werkgroepen van de Europese Unie inzake de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1958 -
- (28.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van een plan ter implementatie van een door de Raad vast te stellen besluit inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1993-
 Grondslag Aanwijzing voor regelgeving (Stcrt. 1992, 230), nr. 334
 Product Implementatieplan
 Opmerking Het betreft hier plannen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen die onderworpen zijn aan de samenwerkingsprocedure of de medebeslissingsprocedure (co-decisie) van Raad en Europees Parlement. Het implementatieplan moet binnen een maand nadat de Raad het gemeenschappelijk standpunt heeft vastgesteld voorgelegd worden aan de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen.
- (29.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het nemen van maatregelen voor de toepassing van EEG richtlijnen en de daarbijbehorende bijlagen op het gebied van landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1958-
 Opmerking De Commissie voor Europese Gemeenschappen wordt hiervan in kennis gesteld.

(30.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)

Handeling Het inwerking stellen van de nodige wettige en bestuursrechtelijke bepalingen om datgene dat bij of krachtens de EEG richtlijnen en de daarbijbehorende bijlagen op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid bepaald is toe te passen

Periode 1968-

Grondslag EEG richtlijn indeling onbewerkt hout art. 7

Opmerking De Commissie voor Europese Gemeenschappen wordt hiervan in kennis gesteld.

(31.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Economische Zaken (EZ)

Handeling Het stellen van nadere regels met betrekking tot de aanpassing van de nationale wet- en regelgeving ten aanzien van landbouwproducten

Periode 1973 -

Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout art. 4.1

Opmerking Krachtens de EEG richtlijn 68/89. Indien de regels betrekking hebben op een bepaling die de handel raakt verleent de Minister van Landbouw deze alleen in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken

10.3 Onderzoek en subsidie

Twee instrumenten van het landbouwkwaliteitsbeleid zijn onderzoek en subsidie. De Nederlandse agrarische sector streeft naar een aanbod van kwalitatief hoogwaardige producten om de concurrentiepositie in internationaal opzicht te behouden. Het verhogen van kennis is daarom noodzakelijk.

10.3.1 Onderzoek

(32.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verstrekken van opdrachten voor intern en extern onderzoek en het vaststellen van onderzoeksrapporten inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1945-
Product Nota's, notities TNO-rapporten, Rapporten Universiteit Wageningen
Opmerking De handeling betreft ook wetenschappelijk onderzoek. Onderzoek gebeurt door RIKILT/DLO.

(33.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden en begeleiden van intern en extern onderzoek inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1945-
Product Nota's, notities TNO-rapporten, Rapporten Universiteit Wageningen
Opmerking De handeling betreft ook wetenschappelijk onderzoek. Onderzoek gebeurt door RIKILT/DLO.

(34.)

Actor Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten (RIKILT-DLO)
Handeling Het uitvoeren van intern onderzoek en het vaststellen van onderzoeksrapporten inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1945-
Product onderzoeksrapporten
Opmerking De handeling betreft ook wetenschappelijk onderzoek. Onderzoek gebeurt door RIKILT/DLO. Voorbeeld is het onderzoek om te komen tot verlaging van het nitraatgehalte in bladgroente door middel van nieuwe teeltmethoden plantenveredeling.

- (35.)
 Actor Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)
 Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden (SWOKA)
 Handeling Het uitvoeren van extern onderzoek en het vaststellen van onderzoeksrapporten inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1945-
 Product onderzoeksrapporten
 Opmerking De handeling betreft ook wetenschappelijk onderzoek. Enkele voorbeelden zijn; de opdracht aan de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden (SWOKA) over consumenten-aangelegenheden in relatie tot voedingsgedrag en milieu. Rapport Voeding voor een goed milieu : een onderzoek naar de betekenis van het aspect 'milieu' in het voedingsgedrag van de consument (1991).
- (36.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verstrekken van opdrachten en het vaststellen van eindrapportages van extern onderzoek inzake landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1945-
 Opmerking De handeling betreft ook wetenschappelijk onderzoek.
- (37.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1945-
- (38.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het financieren van zowel intern (wetenschappelijk) als extern (wetenschappelijk) onderzoek op het gebied van de landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
 Periode 1945-
- (39.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het instellen van het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten
 Periode 1975 -
 Grondslag Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten art. 1
 Opmerking Het instituut heeft tot taak het verrichten van onderzoek en anderszins verzamelen van kennis inzake echtheid en samenstelling, en de fysische, chemische, sensorische en biologische aspecten van producten die vallen onder de Landbouwkwaliteitswet alsmede het verwerken van deze kennis.

(40.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opdragen van werkzaamheden aan het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten
Periode 1975 -
Grondslag Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten art. 2.1c
Opmerking Het gaat om alle andere werkzaamheden die niet omschreven staan in deze instellingsregeling.

(41.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen van een directeur en zonodig van een of meer adjunct-directeuren van het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten
Periode 1975 -
Grondslag Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten artt 4.1 en 4.3

(42.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van leden van een Wetenschappelijke Adviescommissie
Periode 1975 -
Grondslag Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten art. 4.2

(43.)

Actor Wetenschappelijke Adviescommissie
Handeling Het adviseren van de directeur van het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten in zijn beleid inzake een doeltreffende taakvervulling van het instituut.
Periode 1975 -
Grondslag Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten artt 4.1 en 4.3

10.3.2 Subsidies

In het kader van de Landbouwkwaliteitsnota 'Van Meer naar Beter' zijn er bij verschillende betrokken directies diverse projecten gesubsidieerd. Een belangrijke subsidie is de Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen (Stcrt.1992,61). Projecten die ten doel hebben de kwaliteit van een of meer agrarische producten te bevorderen of die bijdragen aan de ontwikkeling of verbetering van keurings-, controle- en kwaliteitszorgsystemen, kunnen in aanmerking komen voor subsidie. De overheid draagt bij met (ten hoogste) 50% voor projecten die nieuw en experimenteel van aard zijn en waarvan de resultaten niet slechts één onderneming ten goede komen, maar een bedrijfstak. Privaatrechtelijke rechtspersonen in hoofdzaak bezighouden met de keuring van en het toezicht op de kwaliteit van een of meer agrarische producten, product- of bedrijfsschappen en organisaties die blijkens hun statuten ten doel hebben het collectieve belang voor het geheel of een deel van de bedrijven die agrarische producten voortbrengen, komen voor bijdrage in aanmerking. De projecten zullen ondermeer getoetst worden aan het kwaliteitsbeleid, zoals vastgesteld in de structuurnota Landbouw.

Voor een project kan slechts eenmaal een bijdrage worden verleend voor de duur van drie jaar. De regeling openstelling en intrekking Bijdrage regeling kwaliteitsprojecten (Stcrt.1995,111) strekt ertoe in de tweede helft van 1995 een laatste openstelling van de Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen te effectueren. De laatste projecten zijn eind 2000 beëindigd. Tegen een beschikking genomen op grond van deze regeling kan degene die rechtstreeks in zijn belang is getroffen een bezwaarschrift indienen bij de minister

Openstelling van de regeling

(44.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen van beleid voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen inzake de landbouwkwaliteit alsmede voor 'landbouwkwaliteitsverbetering dmv subsidiering'
Periode	1992 –
Grondslag	Interview Directie Veterinaire, Voedings en Milieuaangelegenheden

(45.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het openstellen van extra termijnen voor de aanvraag van subsidies voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
Periode	1992 – 1995
Grondslag	Bijdrageregeling art. 9.2
Product	Openstelling en intrekking Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten (Stcrt. 1995, 111)

(46.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen van een subsidieaanvraagformulier voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
Periode	1992 – 1995
Grondslag	Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 10.1
Opmerking	De minister kan hierbij tevens het gebruik van dit formulier verplicht stellen. Aanvragen dienen vergezeld te gaan van een overzicht van deelnemers, een projectplan en een begroting.

(47.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen van de vorm waarin aanvragers van bijdragen dienen te rapporteren omtrent de voortgang van de kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
Periode 1992 – 1995
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 12.1
Product Voortgangsrapporten
Opmerking Een dergelijke rapportage zal minimaal een maal per jaar worden verlangd.

(48.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van personen die inzage hebben in de voor de kwaliteitsprojecten relevante boeken en bescheiden van de aanvragers
Periode 1992 – 1995
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 16.1

(49.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het instellen van een Klankbordgroep kwaliteitsprojecten
Periode 1992 – 1995
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 18.1

(50.)
Actor Klankbordgroep kwaliteitsprojecten
Handeling Het jaarlijks de minister van LNV van advies dienen ten aanzien van te hanteren prioriteitsstellingen en het evalueren van de wijze van uitvoering van deze regeling
Periode 1992 – 2000
Product Evaluatieverslagen en adviezen
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 18

Behandeling van aanvragen tot en met de beschikking subsidieverlening

(51.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verstrekken van subsidies aan bedrijven en instellingen die actief zijn op het gebied van landbouwkwaliteit en voedselveiligheid
Periode 1945 –
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 2
Opmerking Het gaat om projecten die naar de oordeel van de minister wezenlijke bijdragen leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het door hem gevoerde kwaliteitsbeleid zoals de Integrale Ketenbeheersing (IKB) op initiatief van het bedrijfsleven. Ook subsidies die vallen onder de ‘Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen’ en ‘landbouwkwaliteitsverbetering door middel van subsidiering’. Wat betreft voedselveiligheid gaat het om Bijvoorbeeld subsidie voor voedingsvoorlichting, of aan consumentenorganisaties voor het verrichten van consumentenonderzoek.

- (52.)
 Actor Directeur Directie Milieu, Kwaliteit en Voeding
 Directeur Directie Uitvoering Regelen (DUR)
 Handeling Het, de aanvrager van subsidie, verzoeken om nadere gegevens te verstrekken inzake kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
 Periode 1992 – 1995
 Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen 10.3
- (53.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het binnen drie maanden beslissen omtrent het al dan niet verlenen van bijdragen voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
 Periode 1992 - 1995
 Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 11.1
 Opmerking Drie maanden na afloop van de betreffende aanvraagtermijn.
- (54.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verbinden van nadere voorschriften aan een besluit tot verlening van bijdragen aan kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen alsmede tot welk bedrag ten hoogste een bijdrage wordt geleverd
 Periode 1992 – 1995
 Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 11.2-3
 Product Besluit
- (55.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het rangschikken van ingediende aanvragen voor kwaliteitsprojecten, naar de mate waarin deze bijdragen aan het door de minister gevoerde kwaliteitsbeleid
 Periode 1995 -
 Grondslag Openstelling en intrekking Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten art. 3.2

Afhandeling van aanvragen

- (56.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verstrekken van voorschotten voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
 Periode 1992 –
 Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 11.4

(57.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het meedelen aan de directeur Directie Milieu, Kwaliteit en Voeding of en in welke mate wijzigingen in kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen gevolgen hebben voor de verleende bijdragen
Periode 1992 –
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 12.2

(58.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van de definitieve bijdrage voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen
Periode 1992 –
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 14
Opmerking Ten behoeve van de vaststelling van de definitieve bijdrage dient de aanvrager in drievoud de volgende documenten te verschaffen; een exemplaar van het evaluatierapport, een financiële verantwoording en een beoordeling van een registratieaccountant inzake de naleving van de aan de verlening van de bijdrage verbonden voorschriften. De minister kan toestaan dat er wordt volstaan met een rapport van bevindingen van een accountadministratieconsulent.

(59.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geheel of gedeeltelijk intrekken van de bijdragen voor kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen alsmede het verplichten tot het terugvorderen van reeds uitgekeerde bedragen
Periode 1992 –
Grondslag Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen art. 15
Opmerking Dit gebeurt indien blijkt dat de aanvrager zich niet heeft gehouden aan de in deze bijdrageregeling voorgeschreven voorschriften of in het geval van Onjuiste of onvolledige informatieverstrekking.

10.4 Kwaliteit van Landbouwproducten voor de uitvoer

Voor een op exportgericht land als Nederland was de kwaliteit van agrarische producten die voor de uitvoer bestemd waren zeer belangrijk. Om de goede naam van Nederland als exportland in stand te houden werd door de jaren heen een uitgebreid stelsel van wet- en regelgeving ingesteld. Voorbeelden hiervan zijn Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van boter (1905), de Boterwet (1908), de Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van kaas (1911) en de Haringwet (1927) en de Landbouwwitvoerwet (1929, 1938). Ook de Product- en Bedrijfschappen alsmede de controle-instellingen waren bevoegd tot het stellen van aanvullende regels voor de kwaliteit van landbouwproducten. De volgende handelingen betreffen met name de kwaliteit van landbouwproducten die voor de uitvoer bestemd waren. Toen in 1973 de Landbouwkwaliteitswet ingesteld werd, was het belang van de kwaliteit van het product en het productieproces op de binnenlandse markt zodanig toegenomen dat de handelingen die specifiek gericht zijn op de kwaliteit van exportproducten zijn afgesloten.

(60.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opnieuw machtigen van personen om boter en margarine ter verkoop aan te bieden
Periode 1900 – 1953
Grondslag Boterwet art. 5; Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 12
Opmerking Het gaat om personen die de boterwet overtreden hebben.

(61.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van landen waar vandaan retourzendingen zijn vrijgesteld van formaliteiten zoals benoemd in de Boterwet
Periode 1912 – 1973
Grondslag Boterwet zoals gewijzigd in 1912 (Stb. 1912,3) art.I.4c

(62.)

Actor Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB)
Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
Productschap voor Aardappelen
Bedrijfschap voor de Groothandel in Vis en Aanverwante Bedrijven
Handeling Het stellen van eisen ten aanzien van de kwaliteit van landbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
Periode 1930 – 1982
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 11; Botercontrolebeschikking 1957 art. 17; Botercontrolebeschikking 1967 art. 17; Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten artt. 2 en 3; Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen zoals gewijzigd in , 1963 (Stb.405) aardappelen, art. 3; Uitvoercontrolebesluit haring 1964 art.3
Product Verordeningen; Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
Opmerking De regels kunnen betrekking op de bereiding, kwaliteit, sortering en verpakking van landbouwproducten alsmede op het tijdstip van uitvoer. De regels kunnen verschillend zijn naar gelang van de soort of bestemming van de landbouwproducten, alsmede van het land van invoer.

(63.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels ten aanzien van de kwaliteit van landbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
Periode	1930 – 1981
Grondslag	Landbouwuitvoerbesluit bacon art. 11; Uitvoercontrolebesluit 1948 kaas art. 3; Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 3; Uitvoercontrolebesluit 1951 boter art. 4; Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten artt. 3.1c, 4 e; Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten artt. 3f en 3c 4a tot 1963; Uitvoercontrolebesluit 1951 drogerijen art. 3; Uitvoercontrolebesluit 1951 bloembollen art. 3; Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen art. 2 tot 1955; Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen artt.3.1, 4.2 1955 tot 1963
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas Stcrt. 1956, 251; Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas (Stcrt. 1958); Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder (Stcrt. 1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter Stcrt. 1952, 63; Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter (Stcrt. 1968, 101); Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955, 246); Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 (Stcrt. 1976, 217) ; Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13)
Opmerking	Het gaat om regels met betrekking tot de herkomst, hoedanigheid en verzorging alsmede voor het sorteren en verpakken van landbouwproducten.

(64.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van KB's voor het aanwijzen van stoffen, die geschikt zijn om margarine, zelfs in kleine hoeveelheid, in mengsels te herkennen.
Periode	1935 – 1973
Grondslag	Boterwet zoals gewijzigd in 1935 (Stb. 146) art. 3

(65.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van KB's waar landen genoemd worden die eisen dat Nederland aan de zelf gestelde eisen voldoet wat betreft het toelaten van stoffen in de Nederlandse margarine als voorwaarde van toelating tot invoer van Nederlandse zuivelproducten
Periode	1935 – 1973
Grondslag	Boterwet zoals gewijzigd in 1935 (Stb. 146) art. 3

(66.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van voorwaarden inzake de uitvoer van buitenlandse vis en visproducten
Periode	1938 – 1973
Grondslag	Landbouwuitvoerwet 1938 art. 13.4
Product	Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
Opmerking	Het gaat om uit het buitenland afkomstige producten, die in Nederland een bewerking ondergaan hebben en vervolgens weer worden uitgevoerd.

(67.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van voorwaarden inzake de uitvoer van buitenlandse landbouwproducten
Periode 1938 – 1973
Grondslag Landbouwwet 1938 art. 13.4
Product Beschikking betreffende de aanduiding van uit het buitenland afkomstige melkpoeder en melk- en melkproducten (Stcrt. 1968, 218); Beschikking Voorwaarde voor de uitvoer van buitenlandse boter, kaas en melkpoeder (Stcrt. 1952, 228); Wederuitvoer van buitenlandse melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 183); Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter (Stcrt. 1968, 101); Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder (Stb.1948, I346); Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt.1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 130); Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 (Stcrt. 1964, 62)
Opmerking Het gaat om uit het buitenland afkomstige producten, die in Nederland een bewerking ondergaan hebben en vervolgens weer worden uitgevoerd.

(68.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van maximum hoeveelheden van uit te voeren landbouwproducten
Periode 1938 – 1973
Grondslag Landbouwwet 1938 art. 13. 2-3
Product Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157)

(69.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Financiën
Handeling Het, in onderlinge overeenstemming aanwijzen van de plaatsen waar de ten uitvoer bestemde landbouwproducten moeten worden aangeboden
Periode 1938 – 1973
Grondslag Landbouwwet 1938 art. 4
Product Aanvulling uitvoercontrolebesluit 1948 kaas (Stb.1948, J419)

(70.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de benoeming van een of meer adviescommissies, die tot taak hebben de minister van advies te dienen over maatregelen ter uitvoering van de Landbouwwet, alsmede het voorbereiden van het regelen van hun werkzaamheden
Periode 1938 – 1973
Grondslag Landbouwwet 1938 art. 15.1
Opmerking De minister is bevoegd om aan deze commissies adviserende leden toe te voegen.

- (71.)
 Actor Adviescommissies Landbouduitvoerwet
 Handeling Het desgevraagd of uit eigener beweging de regering van advies dienen over maatregelen ter uitvoering van de Landbouduitvoerwet
 Periode 1938 – 1950
 Grondslag Landbouduitvoerwet 1938 art. 15.1; Wet op de Economische delicten zoals gewijzigd Stb. 1951, 91 art. 75. V
- (72.)
 Actor Hoofd Dienst der Nederlandse Haringcontrole
 Handeling Het vaststellen van exportvolgnnummers en exportstempelmerken die worden gebruikt op formulieren en verpakkingen van haring
 Periode 1938-1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 artt.3 en 5; Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 zoals gewijzigd in 1956 (Stb. 1952, 12) art. 5; Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 zoals gewijzigd in 1956 (Stb. 1956, 78) art. 5.7
- (73.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorschriften betreffende de wijze waarop de betaling van het gebruik van stempelmerken bedoelde bedragen, door de exporteur zal moeten plaatsvinden
 Periode 1938-1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.8c
 Opmerking Het gaat om bedragen zoals genoemd in artikel 7 van het Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938.
- (74.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorschriften betreffende het invullen van exportformulieren
 Periode 1938-1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.8f
 Opmerking Het bedoelde formulier staat omschreven in art 3.10 van het reglement.
- (75.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van organisaties van belanghebbenden voor deelname aan het overleg met de minister over kwaliteitseisen van landbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
 Periode 1938 – 1982
 Grondslag Landbouduitvoerwet 1938 art. 3
 Product Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen (Stb. 949, J119);
 Uitvoercontrolebesluit 1947 boomkwekerijproducten (Stb.1947, H160);
 Uitvoercontrolebesluit 1951 drogerijen (Stb.1951,415);
 Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten (Stb.1957,63);
 Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt.1961,13);
 Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten (Stb. 1940, N.679vv);
 Wijzigingen en aanvullingen Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten (Stb.1946, G.174)

- (76.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels ten aanzien van het vermelden van het gewicht of het getal van de zending op de verpakkingen van tuinbouwproducten
 Periode 1940 – 1946
 Grondslag Uitvoercontrolebesluit tuinbouwproducten art. 4b
- (77.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels ten aanzien van de toevoeging van stoffen aan zuivelproducten die bestemd voor de uitvoer
 Periode 1948-1985
 Grondslag Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 2; Wijziging Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 1 (1964); Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten art. 2; Wijziging Uitvoercontrolebesluit 1957 melkpoeder art. 1 (1964)
 Product Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157);
 Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13)
- (78.)
 Actor Proefstation voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)
 Handeling Het onderzoeken en goedkeuren van kratten voor het vervoer van aardappelen die voor de uitvoer bestemd zijn
 Periode 1955-1987
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen art. 3.e
 Product Schriftelijke verklaringen van goedkeuringen
 Opmerking Het gaat om onderzoek en goedkeuring van het model, de uitvoering en de houtsoort.
- (79.)
 Actor Dienst der Nederlandse Haringcontrole
 Handeling Het verlenen van schriftelijke vergunningen tot het gebruiken van andere verpakkingen dan genoemd in het Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole
 Periode 1956-1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole zoals gewijzigd in Stb. 1956, 78 art. 1.II
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het hoofd van de dienst.
- (80.)
 Actor Zuivelcontrolestations
 Handeling Het stellen van regels voor de wijze waarop producenten en ompakhandelaren hun administratie dienen bij te houden
 Periode 1957 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 35.1; Botercontrolebeschikking 1967 art. 31.
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het hoofd van de dienst.

- (81.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels inzake de waarborging van de hygiënische kwaliteit van melk en melkproducten
 Periode 1961 – 1985
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten art. 6
- (82.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van regels voor het bijhouden van administratie door exporteurs van haring
 Periode 1964 – 1988
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 artt. 6 en 7
 Product Registers en controlestaten in bijlage B en C van de Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
 Opmerking Het gaat om registers waarin exporteurs aantekeningen moeten maken van het aantal vaten of andere eenheden van verpakking waarin gezouten haring is aangevoerd.
- (83.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het geven van aanwijzingen aan aangeslotenen bij botercontrolestations inzake de zuiverheid en hygiëne bij de bereiding van zuivelproducten over de eisen voor de verpakking van zuivelproducten
 Periode 1966 – 1981
 Grondslag Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 art. 2.4; Wijziging Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 (Stcrt. 1968,3) artt. C.2.4 en D.5e
- (84.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
 Handeling Het bepalen van de plaatsen waar de ten in- of uitvoer bestemde landbouwproducten krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten moeten worden aangeboden
 Periode 1973-
 Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.6.1
- (85.)
 Actor Minister van Financiën
 Handeling Het overeenstemmen met de Ministers van Landbouw, van Welzijn Volksgezondheid en Sport, van Economische Zaken en van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu over de plaatsen waar de ten in- of uitvoer bestemde landbouwproducten krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten moeten worden aangeboden
 Periode 1973-
 Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.6.1

10.5 (Algemene) voorschriften voor de kwaliteit van landbouwproducten

Hoewel het uitgangspunt van de kwaliteitswetgeving gericht was op het hooghouden van de naam van Nederland als exportland, ging de afzet op de binnenlandse markt gaandeweg een grotere rol spelen. De Landbouwkwaliteitswet die de Landbouwwet van 1938 opvolgde legde zodoende kwaliteitsregels vast voor agrarische producten op de binnenlandse en buitenlandse markt. Over het algemeen hebben deze regels betrekking op zaken zoals: het productieproces, de oorsprong, de aanduiding, de hoedanigheid, gebruik van grond- en hulpstoffen en de be- of verwerkingswijze; het gebruik van verpakkingsmiddelen, de vorm en afwerking, de maat of het gewicht, het vervoer en vervoermiddelen; en bedrijfsgebouwen, gebruik van machines, werktuigen en gereedschappen.

De algemene voorschriften kunnen verschillen naar gelang de oorsprong, gebruiksdoel of geografische bestemming van producten en kunnen worden gesteld door de minister van Landbouw, productschappen en controle-instellingen. De meeste handelingen uit de Landbouwkwaliteitswet die in dit hoofdstuk beschreven worden vloeien voort uit de landbouwwet van 1938.

In de jaren 90 verandert de taakopvatting van de overheid ten aanzien van wet- en regelgeving. Deze verandering hangt samen met de veranderende rol van de overheid waarin nadruk wordt gelegd op zelfregulering door de markt, minder regelgeving en minder uitvoerende taken bij de rijksoverheid. Doel van het Project Marktwerking, Deregulering en wetgevingskwaliteit (MDW) is dan ook opschoning en vereenvoudiging van wetgeving. De overheid trekt zich terug en nationale kwaliteitseisen worden afgebouwd en overgenomen door het bedrijfsleven. De eerste belangrijke verandering die inmiddels is doorgevoerd is de verandering in de kwaliteitsbesluiten voor de zuivelproducten die uit zeer gedetailleerde voorschriften bestonden. De landbouwkwaliteitsbesluiten boter, kaas en poedervormige melkproducten zijn vereenvoudigd weergegeven in het Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten. Andere kwaliteitsbesluiten zijn afgesloten.

(86.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van een algemene maatregel van bestuur inzake het in de handel brengen van op boter gelijkende mengsels, onder een andere naam dan margarine
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 2
Product	Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet (Stb.1909, 346)

(87.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bij AMvB vaststellen van lijsten van vetten die aanwezig mogen zijn in de bereidplaatsen voor boter
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 8.1

(88.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels ten aanzien van bereid- en bewaarplaatsen voor de margarine- en boterbereiding
Periode	1909 – 1955
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 9.3-4 Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij het 2 ^{de} lid van artikel 9 der Boterwet art. 5.G

(89.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB geven van voorschriften voor de invoer van boter en margarine
Periode 1909 – 1973
Grondslag Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 19
Landbouwkwaliteitswet art. 19.1
Product Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet (Stb.1909, 346)
Opmerking Het gaat om voorwaarden voor de invoer van boter en margarine; De voorwaarden waarvan, die in te voeren boter en margarine moeten voldoen; en de wijze waarop gehandeld dient te worden indien de boter en margarine niet aan de gestelde eisen voldoen.

(90.)

Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (ISC)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA)
Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Productschap voor Aardappelen
Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
Productschap Tuinbouw (PT)
Productschap voor Siergewassen (PVS)
Productschap voor Veevoeder
Productschap voor Vis en Visproducten
Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling Het adviseren van de minister van landbouw inzake het stellen van regels voor de kwaliteit van landbouwproducten
Periode 1938-
Grondslag Landbouwwitvoerwet (1938); Landbouwwitvoerbesluiten;
Landbouwkwaliteitswet; Landbouwkwaliteitsbesluiten;
Landbouwkwaliteitsregelingen

(91.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van soorten haring, waarvoor de bepalingen in de Haringwet gelden
Periode 1945-1963
Grondslag Haringwet 1937 art.1

- (92.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij AMvB vaststellen van nadere voorschriften ter uitvoering van de Haringwet
 Periode 1945-1955
 Grondslag Haringwet 1937 art.12.a
 Opmerking Buitenwerking gesteld Stb. 1955, 213
- (93.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorschrijven van de wijze waarop haring verpakt dient te worden
 Periode 1945 – 1963
 Grondslag Haringwet 1937 artt.1, 2.a-b
 Opmerking Dit houdt ook in het voorschrijven van de maten van de verpakkingen alsmede het gewicht van de verpakte haring.
- (94.)
 Actor Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL)
 Handeling Het vaststellen van voorschriften voor aangeslotenen die rechtstreeks betrokken zijn bij de bereiding van of de handel in margarine of oliën en vetten
 Periode 1957 – 1967
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 9.4
 Opmerking Het gaat om bedrijven die in aanmerking willen komen voor aansluiting bij een ander station dan het CZL. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van de rijkszuivelinspecteur.
- (95.)
 Actor Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
 Handeling Het stellen van regels ten aanzien van de verpakking van boter
 Periode 1957 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 17; Botercontrolebeschikking 1967 art. 17
- (96.)
 Actor Zuivelcontrolestations
 Handeling Het geven van administratieve voorschriften inzake het mengen van boter
 Periode 1957 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 33.1b; Botercontrolebeschikking 1967 art. 31.b
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.
- (97.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opheffen van alle bepalingen welke indelingen voorschrijven voor onbewerkt hout dat afkomstig is van andere Lidstaten
 Periode 1968-
 Grondslag EEG richtlijn indeling onbewerkt hout art. 6
- (98.)
 Actor Kaascontrolestations
 Handeling Het vaststellen van eisen van vetgehalte in droge stoffen die worden toegevoegd aan randenkaas
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 49.1c
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.

- (99.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het voordragen tot vaststelling, wijziging of intrekking van AMvB's inzake de kwaliteit van landbouwproducten
- Periode 1973-
- Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.2
- Product Landbouwkwaliteitsbesluiten
- (100.)
- Actor Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
Productschap voor Aardappelen
Productschap voor Veevoeder
Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
- Handeling Het stellen van nadere regels inzake de kwaliteit van landbouwproducten
- Periode 1973 -
- Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.4.2;
Landbouwkwaliteitsbesluiten; Landbouwkwaliteitsbeschikkingen
- Product Verordeningen; landbouwkwaliteitsbeschikkingen en landbouwkwaliteitsregelingen
- Opmerking Deze regels hebben ondermeer betrekking op de hoedanigheid, de sortering, de verzorging de aanduiding, de verpakking van landbouwproducten.
- (101.)
- Actor Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
- Handeling Het overeenstemmen met de minister van Landbouw inzake diens voordracht van regels over de kwaliteit van landbouwproducten
- Periode 1973-
- Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.2.3
- (102.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het voordragen tot vaststelling, wijziging of intrekking van een AMvB die de gevallen bepaalt waarin de minister van Economische Zaken betrokken moet worden bij de vaststelling van nadere regels krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten
- Periode 1973-
- Grondslag Landbouwkwaliteitswet art.5
- Product KB van 13 november 1973 (Stb.1973, 587)
- Opmerking Wanneer de regels gevolgen inhouden voor industrie, handel en ambacht is overeenstemming met de minister van Economische Zaken vereist, en wanneer er consumentenbelangen geraakt worden moet de minister van Economische Zaken deze regels mede vaststellen.

(103.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling	Het vaststellen van een beschikking krachtens een Landbouwkwaliteitsbesluit die de gevallen bepaalt waarin de minister van Economische Zaken betrokken moet worden bij de vaststelling van nadere regels
Periode	1973-
Grondslag	Besluit uitvoeringsregelen 13 november 1973, Stb 587, art.1
Product	Beschikking
Opmerking	Het gaat om de volgende regels; a. bindende regels inhoudt voor degenen, die ondernemingen drijven op het gebied van de detailhandel of het ambacht; b. de mededeling beperkt tussen degenen, die ondernemingen drijven op het gebied van de industrie of de handel; c. met betrekking tot voor rechtstreekse menselijke consumptie bestemde producten bindende regelen stelt, waarvan is aan te nemen dat zij in belangrijke mate van invloed zijn op de omvang of de hoedanigheid van het aanbod.

(104.)

Actor	Productschap voor Vee en Vlees (PVV) Productschap voor Groenten en Fruit (PGF) Productschap voor Siergewassen (PVS)
Handeling	Het geven van nadere voorschriften omtrent hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitsverordeningen is bepaald
Periode	1977 -
Grondslag	Landbouwkwaliteitsverordeningen
Opmerking	Deze regels hebben betrekking op de bereiding, de bewaring van vleeswaren en het gebruik van toevoegingen, grond- of hulpstoffen en kunnen voorschriften inhouden inzake de inrichting en het gebruik van bedrijfsgebouwen en vervoermiddelen. Deze regels mogen alleen gesteld worden voorzover zij de gezondheid niet raken. (opmerking vleeswaren).

(105.)

Actor	Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Handeling	Het stellen van regels inzake de indeling van bacon in een kwaliteitsklasse alsmede de aanvullende eisen waaraan bacon met een merk moet voldoen
Periode	1978 – 1998
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluit Bacon artt. 4.1-2 en 5.1
Product	Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon (Vb.Bo 1978-afl 12).
Opmerking	Bacon krijgt een merk na indeling in een kwaliteitsklasse. De aanvullende eisen hebben betrekking op de bereiding, de sortering en indeling, de vorm, de verpakking en de aanduidingen van kwaliteit en aard van het product. Deze regels hebben betrekking op de bereiding en bewaring van bacon en op het gebruik van toevoegingen, grond- of hulpstoffen. Ze kunnen ook voorschriften inhouden inzake de inrichting en het gebruik van bedrijfsgebouwen en vervoermiddelen.

(106.)
Actor Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Handeling Het geven van nadere voorschriften omtrent de kwaliteitseisen van baconcuts en prepacked bacon
Periode 1978 –
Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon 1978 art.4
Product Uitvoeringsbesluit baconpekels, baconcuts en prepacked bacon 1979 (Vb.bo1979-19); Uitvoeringsbesluit Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon 1986 (procesregistratie) (Vb.bo1987-18)
Opmerking De wettelijke bevoegdheid ligt bij de voorzitter.

(107.)
Actor Receptuurcommissie
Handeling Het adviseren van de minister van Landbouw met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerde diervoeders
Periode 1978 – 1986
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 11.1
Product Adviezen
Opmerking De receptuurcommissie adviseert de minister over: het vaststellen, wijzigen en aanvullen van de lijst van gemedicineerde diervoeders en regels met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerde diervoeders; het stellen van regels met betrekking tot het toelaten van gemedicineerde diervoeders op de daarvoor vastgestelde lijst en het toelaten van diergeneesmiddelen bij de bereiding van diervoeders.

(108.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van nadere regels inzake de aanduiding en de productiewijze van scharreleieren
Periode 1979-
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 4

(109.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het toelaten van bestanddelen in kaaskorstbehandelingsmiddelen
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 25.3a

(110.)
Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
Directeur Directie Landbouw (DL)
Handeling Het toelaten van kaaskorstbehandelingsmiddelen voor gebruik bij de productie van kaas
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 25.3b

(111.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling Het verlenen van toestemming voor het verpakken van melkpoeder in transporteenheden groter dan 110 kg
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 38.2c
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

- (112.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Handeling Het verlenen van toestemming inzake het toevoegen van vitaminen in zuigelingenvoeding
 Periode 1984 – 1994
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding artt. 6.1 en 21.1
- (113.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Handeling Het stellen van regels met betrekking tot het verhandelen van grondstoffen voor zuigelingenvoeding
 Periode 1984-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art.6.2
 Product Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding (Stcrt.1984, 197);
 Landbouwkwaliteitsregeling Zuigelingenvoeding 1994 (Stcrt.1994, 116)
 Opmerking Indien deze regels betrekking hebben op een bepaling die de gezondheid raakt verleent de Minister van Landbouw deze alleen in overeenstemming met de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Sport.
- (114.)
 Actor Productschap voor Siergewassen (PVS)
 Handeling Het stellen van nadere regels ten aanzien van het telen, verhandelen en vervoeren van bloembollen
 Periode 1986-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen art. 2
 Product Verordening PVS kwaliteitsvoorschriften bloembollen (Vb.Bo. 1986, 24)
- (115.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van plaatsen waar de aanlanding van bepaalde vis of visproducten moet plaatsvinden
 Periode 1988 – 1998
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 10.2
- (116.)
 Actor Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de aanduiding en de productiewijze van scharreleieren
 Periode 1989-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling productiemethoden scharreleieren art. 2
 Opmerking Deze regels hebben betrekking op de hoedanigheid, de sortering, de verzorging de aanduiding, de verpakking van scharreleieren alsmede op de inrichting en het gebruik van de ruimte bestemd voor kippen, die deze eieren voortbrengen als de voeding, drenking en verzorging van de kippen.
- (117.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de erkenningen voor inrichtingen voor zuivelbereiding
 Periode 1993-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding art. 5.2
 Product Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding (Stcrt. 1994, 25)
 Opmerking Deze inrichtingen zijn: melkbehandelings- of melkverwerkingsinrichting, centraal melkdepot of centrum voor standaardisering.

- (118.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van voorwaarden inzake de samenstelling van de ingrediënten en stoffen die gebruikt worden bij de biologische productiemethoden
 Periode 1993-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode art. 4.3
 Product Bijlage II behorend bij de Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode (Stcrt.1992, 253)
 Opmerking Deze ingrediënten en stoffen zijn opgenomen in een aparte bijlage.
- (119.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verlengen van de omschakelingsperiode van ‘gewone-‘ naar biologische productiemethode
 Periode 1993-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode art. 11.1
 Opmerking Er zijn verschillende standaardperiodes voor verschillende producten.
- (120.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het stellen van regels ten aanzien van inrichtingseisen voor productiebedrijven van rauwe melk
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding art.2
 Product Zuivelverordening 1993, inrichtingseisen zuivelbereiding (Vb.Bo. 1994,9)
- (121.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de uitbetaling van melk naar kwaliteit
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 2
 Product Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit (Vb.Bo. 1994, 9)
 Opmerking Het gaat om regels voorzover het betreft: de bemonstering, het transport en de behandeling van monsters; het kwaliteitsonderzoek met de daarbij behorende beoordeling en vaststelling van de kwaliteit; het inhouden van korting alsmede het betalen van een kwaliteitstoelage en de administratie.
- (122.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het stellen van nadere voorschriften voor het kwaliteitsonderzoek van melk
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 7.3, 7.5-6
 Opmerking Het gaat om voorschriften met betrekking tot het bepalen dat, onderzoeken of bepalingen aan het kwaliteitsonderzoek worden toegevoegd of onttrokken, of dat de onderzoeksfrequentie wordt gewijzigd, alsmede wat betreft het goedkeuren van methoden voor kwaliteitsonderzoek en het voorschrijven van waarschuwingnormen met betrekking tot kwaliteitsonderzoek. De formele bevoegdheid ligt bij de voorzitter.

- (123.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het vaststellen van de hoogte van kwaliteitstoeslagen die uitbetaald worden voor boerderijmelk naar kwaliteit
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art.11.2
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de voorzitter.
- (124.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het bepalen van in te houden kortingen bij de uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art.12
 Opmerking Het gaat om korting over de totale hoeveelheid in die periode door de betreffende melkveehouder geleverde boerderijmelk, alsmede de eventuele korting(en) per leverantie voor de aanwezigheid van melkvreemde bacteriegroeiremmende stoffen. De formele bevoegdheid ligt bij de voorzitter.
- (125.)
 Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
 Handeling Het adviseren van het Productschap voor Zuivel inzake nadere voorschriften voor de kwaliteit van zuivelproducten
 Periode 1994- (2000)
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 7.3, 7.5-6, 10.1-2
- (126.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels op het gebied van identificatie- en registratieregelingen voor runderen alsmede inzake de etikettering van rundvlees en rundvleesproducten
 Periode 1997 -
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees art 3.1b
- (127.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Handeling Het, in onderlinge overeenstemming, aan de ministerraad verslag uit brengen over de wenselijkheid van intrekking van het Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten
 Periode 1998 -
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten art. 16
 Opmerking Dit gebeurt binnen zes jaar na inwerkingtreding van dit besluit.

10.6 Medewerking van productschappen

De Landbouwkwaliteitswet is een kaderwet en biedt zodoende ruimte om AMvB's (landbouwkwaliteitsbesluiten) uit te vaardigen voor verschillende producten. De wet laat mogelijkheden open voor autonomie en medebewind van de bedrijfslichamen. Voordat de verschillende besluiten tot stand komen worden de betrokken bedrijf- en productschappen door de minister gehoord. Daarnaast kunnen de productschappen bij verordening regels stellen die de kwaliteit van de producten ten goede komen. De volgende productschappen spelen een belangrijke rol bij het bij verordening stellen van regels en in de verdere uitvoering in medebewind.³⁶ Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten, Productschap voor Vee en vlees, Productschap voor Siergewassen, Productschap voor Zuivel, Productschap voor Pluimvee en Eieren, Productschap voor Veevoeder, Productschap voor Aardappelen, Productschap voor Groenten en Fruit, Productschap Tuinbouw (vanaf 1997) en het Productschap voor Vis.

(128.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het geven van aanwijzingen aan productschappen en bedrijfschappen ten aanzien van de door hen te stellen nadere regels voor de kwaliteit van landbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
Periode	1962 – 1973
Grondslag	Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 5 Wijziging van 1963 Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen, art. 1D.3a Uitvoercontrolebesluit eieren 1962 art. 6.4 Uitvoercontrolebesluit haring 1964 art. 6
Product	Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 (Stcrt. 1964, 62); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)

(129.)

Actor	Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
Handeling	Het vorderen van de medewerking van het Bedrijfschap voor de Groothandel in Eieren tot het stellen van regels voor de kwaliteit van eieren voor de uitvoer bestemd
Periode	1962 - 1969
Grondslag	Uitvoercontrolebesluit Eieren 1962 art. 6.2

(130.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) Minister van Economische Zaken (EZ) Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Handeling	Het goedkeuren van PBO-verordeningen aangaande de kwaliteit van landbouwproducten
Periode	1962 –
Grondslag	Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 6.1; Wijziging van 1963 Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen, art. 1D. 3b.1; Uitvoercontrolebesluit eieren 1962 art. 7.1; Landbouwkwaliteitswet artt.4.2 en 5.3; Uitvoercontrolebesluit haring 1964 art. 7.1
Product	Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102) PBO-verordeningen
Opmerking	Bij de handelingen waarbij de minister van Volksgezondheid genoemd wordt treedt deze alleen als actor naar voren wanneer de regels de volksgezondheid raken.

³⁴ Zie voor verdere informatie van productschappen hoofdstuk 6.2. Actoren buiten de archiefzorg van LNV.

- (131.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het bepalen dat kwaliteitsvoorschriften van PBO's goedkeuring behoeven
- Periode 1962 – 1973
- Grondslag Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 6.2; Wijziging van 1963
Uitvoercontrolebesluit 1954, art. 1D. 3b.2; Uitvoercontrolebesluit eieren
1962 art. 7.2; Uitvoercontrolebesluit haring 1964 art. 7.2
- Product Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
- (132.)
- Actor Productschap voor Siergewassen (PVS)
Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
Productschap voor Zuivel (PZ)
Productschap voor Veevoeder
Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
Bedrijfschap voor de Groothandel in Eieren en Eiproducten en de
Eiproductenindustrie
Bedrijfschap voor de Groothandel in Vis en Aanverwante Bedrijven
- Handeling Het adviseren van de minister van LNV en overige ministers die bemoeienis
hebben met de kwaliteit van landbouwproducten over de regels ter
bevordering van de afzet betreffende de kwaliteit van producten
- Periode 1973-
- Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 2.3
- Opmerking Het gaat om productschappen, bedrijfschappen en andere organisaties die bij
de te regelen materie betrokken zijn.
- (133.)
- Actor Autoriteit (door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
aangewezen)
Directeur-Generaal van de Landbouw
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
- Handeling Het goedkeuren van besluiten en nadere regels die door productschappen zijn
vastgesteld
- Periode 1978 -
- Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 5.3 (1978); Landbouwkwaliteitsbesluit
bloembollen art 6.3; Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden
bloembollen art. 4.2; Landbouwkwaliteitsbesluit consumptieaardappelen art.
4.3; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 7.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees art. 4.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 6.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 7.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding art. 4.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 7.3;
Landbouwkwaliteitsbeschikking poedervormige melkproducten art. 14.1;
Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 3.3;
Landbouwkwaliteitsbeschikking productiemethoden scharreleieren art. 4.2;
Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 4.4; Landbouwkwaliteitsregeling
overdracht bevoegdheden vleeswaren art. 3; Landbouwkwaliteitsbesluit
zuigelingenvoeding art. 7.3
- Opmerking De formele bevoegdheid bij het COZ ligt bij de directeur.

(134.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het stellen van regels of het geven van aanwijzingen ten aanzien van verordeningen van productschappen inzake de kwaliteit van landbouwproducten
Periode	1978 –
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art.5.2; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art. 6.2; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 19.3; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding art. 4.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 3a.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar art. 3.2 ; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 5.2; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 4.3; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit consumptieaardappelen art 4.2; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art.6.2
Opmerking	Bij de handelingen waarbij de minister van Volksgezondheid genoemd wordt treedt deze alleen als actor naar voren wanneer de regels de volksgezondheid raken.

10.7 Vrijstellingen, ontheffingen en vergunningen

In de kwaliteitswetgeving is de mogelijkheid opgenomen om vrijstellingen en ontheffingen te verlenen. Vrijstellingen en ontheffingen kunnen worden verleend door de minister van LNV. De Minister kan ook bepalen of een vrijstelling door een Productschap of Controle-instelling kan worden verleend. Ook kunnen bevoegdheden gedelegeerd worden. Vrijstellingen en ontheffingen dienen over het algemeen goedgekeurd te worden door een door de minister aangewezen autoriteit.

10.7.1 Vrijstellingen en ontheffingen van rijkswege

(135.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het verlenen of het weigeren van het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen is geregeld bij of krachtens de Boterwet landbouwuitvoerbesluiten, uitvoercontrolebeschikkingen en controlebeschikkingen.
Periode	1900 – 1973
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet artt. 6.1, 9.5, 11.3, 14.6; Wijziging boterwet art I. 7.3; Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet artt. 2.i en 4; Landbouwuitvoerwet 1938 art. 14; Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten art. 3.3; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 4.2; Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten artt. 9.1, 11.3, 14; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 8.2, 16.1, 17.3, 51.1; Wijziging kaascontrolebeschikking 1970 art. 60.1
Product	Mandaatbeschikking uitvoer V.I.B.-melkpoeder W.V.P. (Stcrt. 1970,177); Mandaatbeschikking uitvoer magere melkpoeder onder de werking van Verordening (EEG) no. 1624/76; Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 (Stcrt. 1966, 216); Wijziging Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 (Stcrt. 1968, 3; 1976, 217); Ontheffingsbeschikking verwerking EEG-melk 1970 melk en melkproducten (Stcrt.1970, 247); Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten (Stcrt. 1976, 217); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13); Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 Stcrt. 1964, 62; Ontheffing ingevolge art. 14 landbouwuitvoerwet 1938 voor door uitsmelting verkregen botervet (Stcrt. 1958, 167); Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1968, 218)
Opmerking	Ontheffing kan verleend worden voor het vervoeren en de opslag van boter uit percelen bestemd voor de bereiding van margarine. Hieronder vallen ook toegestane afwijkingen indien buitenlandse wetgevingen dit nodig achten. Het gaat om ontheffingen inzake de uitvoer van landbouwproducten die niet voldoen aan de eisen die gesteld zijn in landbouwuitvoerbesluiten.

(136.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Hoofd Dienst der Nederlandse haringcontrole
Handeling Het verlenen van vergunningen tot het gebruik van andere verpakkingen en merken dan in het Reglement genoemd
Periode 1945-1963
Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.7, vernummerd naar art. 5 in Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb. 1952, 12. Art. XIV; Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 zoals gewijzigd Stb. 1956, 78 art, 1.IV

(137.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Directeur Veeteelt en Zuivel
Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling Het verlenen van vrijstelling en ontheffing van hetgeen bij of krachtens uitvoercontrolebeschikkingen, controlebeschikkingen en ontheffingsbeschikkingen is geregeld
Periode 1948 – 1993
Grondslag Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 art. 7.1; Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 art.3; Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas artt. 8, 20.3, 21; Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas artt. 9.1-3 en 21.1-2; Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art.4; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking boter 1968 art 13.h; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 16.2, 17.1b,51.2, 54.2b, 60.1,60.3a; Kaascontrolebeschikking 1970, zoals gewijzigd artt. 1, 60.2, 60.3.a, 60.4; Botercontrolebeschikking 1957, zoals gewijzigd art IE, 30.2; Botercontrolebeschikking 1967 art. 33.1b, 43; Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk- en melkproducten artt. 9.2, 13; Botercontrolebeschikking 1967 artt. 22.2, 23.1, 42, 43
Opmerking Ontheffing ten aanzien van kaas kan verleend worden op verzoek van de exporteur en hangt samen met de bestemming van de kaas, of als in het land van bestemming andere regels gelden inzake korstbehandeling.

(138.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Handeling Het verlenen van vergunningen voor het drukken van rijksbotermerken op wikkelpapieren bij hoeveel boter van 1 kg of minder en voor rijksbotermerken op manteletiketten bij boter die verpakt is in tins
Periode 1951 – 1981
Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1951 artt. 9 en 10; Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 9.1; Rijksbotermerkenbeschikking 1967 zoals gewijzigd in (Stcrt. 1972, 98) art.12

(139.)
Actor Directeur Plantenziektenkundige Dienst (PD)
Handeling Het verlenen van ontheffing van hetgeen is geregeld bij of krachtens de Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen
Periode 1955 – 1987
Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen art. 6

- (140.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het verlenen van vergunningen inzake de toevoeging van stoffen tijdens de bereiding van boter
 Periode 1957 – 1967
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 24
- (141.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van toestemming voor het mengen van boter door ompakhandelaren
 Periode 1957 – 1967
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 33.1b
- (142.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het verlenen van ontheffing van hetgeen bij of krachtens de Botercontrolebeschikking 1957 en de Rijkskaasmerkenbeschikking is geregeld
 Periode 1957 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 artt. 22.2, 23.1; Rijkskaasmerkenbeschikking 1952 en 1947(?); Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 21, 33.2, 49, 59
- (143.)
 Actor Botercontrolestation
 Handeling Het adviseren van de directeur-generaal van Landbouw inzake het verlenen van ontheffing in het geval van proefnemingen van hetgeen bij of krachtens de Botercontrolebeschikking 1957 en de Rijkskaasmerkenbeschikking is geregeld
 Periode 1957 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 artt. 22.2, 23.1; Rijkskaasmerkenbeschikking 1952 en 1947(?); Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 21, 33.2, 49, 59
 Opmerking Ontheffingen in het geval van proefnemingen kunnen slechts worden verleend, indien de betrokken aangeslotene een daartoe strekkende, met reden omkleed verzoek heeft ingediend bij de directeur van een botercontrolestation. Deze zendt het verzoek, vergezeld van zijn advies aan de Directeur-Generaal.
 De formele bevoegdheid bij de directeur
- (144.)
 Actor Directeur van de afdeling veeteelt en zuivelwezen
 Handeling Het verlenen van een vergunning om het Rijksbotermerk te drukken op deksels van kartonnen bekertjes met een inhoud van 250 gram, waarin boter wordt verpakt
 Periode 1960 – 1967
 Grondslag Besluit tot het bedrukken van kartonnen bekerverpakking met het Rijksbotermerk art. 1

- (145.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van ontheffing van hetgeen bij of krachtens de
 Rijkskaasmerkenbeschikking is geregeld
 Periode 1962 –1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952 ; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt.
 22.3 art. 48.2
- (146.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het verlenen en intrekken van toestemming voor het gebruik van
 korstbehandelingsmiddelen voor kaas
 Periode 1962 –1982
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt.
 14, 22.6; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 9.2-3, 42, 43
- (147.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van vergunningen aan producenten van (Nederlandse) boter
 welke niet van een rijksbotermerk is voorzien te kopen, voorhanden te
 hebben, te verhandelen, te vervoeren of af te leveren
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1967 artt. 28.1, 43
 Opmerking Het kan ook om boter gaan die door derden is bereid.
- (148.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van ontheffing op het verbod tot uitvoer van melkpoeder
 Periode 1970 -
 Grondslag Mandaatbeschikking uitvoer V.I.B.-melkpoeder W.V.P. ; Mandaatbeschikking
 uitvoer magere melkpoeder onder werking van Verordening (EEG) no.
 1624/76
 Opmerking Uitsluitend voor wat betreft door het Voedselvoorzienings in- en
 verkoopbureau ten behoeve van het Wereldvoedselprogramma ter
 beschikking gestelde melkpoeder en voor wat betreft de uitvoer onder de
 werking van Verordening (EEG) no. 1624/76 van in Nederland vervaardigd
 melkpoeder, als zodanig of verwerkt in een mengsel.
- (149.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van goedkeuring aan de voorwaarden die verbonden zijn aan de
 ontheffing, door de directeur van botercontrolestations verleend, voor de
 bereiding van boter van in andere lidstaten van de EEG gewonnen koemelk
 Periode 1970 – 1973
 Grondslag Ontheffingsbeschikking bereiding boter uit EEG-melk art. 1.1;
 Ontheffingsbeschikking verwerking EEG-melk 1970 melk en melkproducten
 art. 1.1

- (150.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verbinden van voorschriften aan vrijstellingen en ontheffingen met betrekking tot het bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten is bepaald
 Periode 1973-
 Grondslag Landbouwkwaliteitswet art 3.2
- (151.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Directeur-Generaal van de Landbouw
 Directeur Directie Landbouw (DL)
 Directeur Veehouderij en Zuivel
 Handeling Het verlenen van vrijstelling en ontheffing van hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten bepaald is
 Periode 1973 -
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluiten; landbouwkwaliteitsregelingen
 Product Regeling Vrijstelling aanbrenge Rijksbaconmerk (Stcrt. 1983, 209);
 Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode (Stb. 1992, 661);
 Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbeschikking bloembollen (Stcrt. 1983, 167);
 Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen (Stcrt. 1981, 136);
 Vrijstelling verplichte aanduiding classificatie bloembollen leverbaar (Stcrt. 1984, 122); Vrijstellingsregeling Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten (Stcrt. 1986, 96); Vrijstellingsregeling boterproducten (EEG) (Stcrt. 1987, 16); Vrijstellingsregeling halfvolle boter (Stcrt. 1988, 170);
 Vrijstellingsregeling halfvolle roomboter (Stcrt. 1990, 196);
 Vrijstellingsregels boterwikkels (Stcrt. 1994, 246); Vrijstellingsregeling bak- en braadboter EEG (Stcrt. 1985, 233); Vrijstellingsregeling pure butter ghee EEG (Stcrt. 1984, 171)
 Opmerking Indien zodanige vrijstelling of ontheffing betrekking heeft op een bepaling die de volksgezondheid raakt, verleent deze minister slechts in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid. Indien deze nadere regels betrekking hebben op een bepaling die de handel raakt verleent de Minister van Landbouw deze alleen in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken (onbewerkt hout).
- (152.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het bepalen van de gevallen waarin uitvoercontrole-instellingen ontheffing kunnen verlenen van hetgeen bij of krachtens de Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 is geregeld
 Periode 1976 -
 Grondslag Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 art. 7.1
- (153.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het goedkeuren van het verlenen van vrijstelling door het Productschap voor Vee en Vlees
 Periode 1978-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren 1978 art 3.1; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren 1981 art 3.1

(154.)

Actor Directeur Veehouderij en Zuivel
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)

Handeling Het verlenen van toestemming voor verhandeling van Nederlands melkpoeder dat niet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet

Periode 1982 – 1998

Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 30

Opmerking Deze eisen hebben betrekking op vetgehalte, vochtgehalte, hulpstoffen en toevoegingen, residuen van bestrijdingsmiddelen. Toestemming in het geval van niet aangeslotenen wordt gegeven door de Directeur Veehouderij en Zuivel van het ministerie van Landbouw. Toestemming in het geval van aangeslotenen wordt gegeven door de Directeur van de Stichting COZ.

(155.)

Actor Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)

Handeling Het verlenen van vrijstelling van hetgeen bij of krachtens het Landbouwkwaliteitsbesluiten is geregeld

Periode 1983-1983

Grondslag Vrijstellingsbeschikking kaasproducten 1983 art. 2
Regeling vrijstelling zuigelingenvoeding (EEG) artt. 1-2;
Vrijstellingsregeling zuigelingenvoeding artt. 1-2; Regeling vrijstelling zuigelingenvoeding (proefverpakkingen) artt. 1-2

Opmerking Het gaat om vrijstellingen met betrekking tot het bedrijfsmatig bereiden van fabriekskaas door anderen dan aangeslotenen bij de COKZ, voorzover het bereiden uitsluitend bestaat uit: a. het in opslag hebben van fabriekskaas door anderen dan de bereider tijdens het voor rijping bepaalde opslagtijdvak; b. het anders dan op de plaats van verkoop aan de verbruiker vermalen of versnijden van kaas tot eenheden product, bestemd of geschikt om als zodanig aan de verbruiker te worden afgeleverd. Deze beschikking is slechts enkele maanden van kracht geweest. De Staatssecretaris van VWS speelt alleen een rol bij regelingen voor zuigelingenvoeding.

(156.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het machtigen van importeurs om biologische producten te importeren uit derde landen die niet zijn opgenomen in de lijst van de Europese Commissie

Periode 1993-

Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode art. 10

Opmerking Deze machtiging wordt slechts verleend en is uitsluitend geldig, indien door de importeur wordt aangetoond dat het product is verkregen op een wijze die gelijkwaardig is aan de ingevolge deze regeling aangewezen productiemethoden. De uit derde landen afkomstige producten dienen bij invoer vergezeld te gaan van een certificaat, waaruit blijkt dat deze producten gecontroleerd zijn in het kader van een door de Commissie van de EG erkende controleregeling. - De machtiging vervalt zodra het derde land in de lijst van de Europese Commissie is opgenomen.

(157.)

Actor	Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens de Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding is bepaald
Periode	1994-
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding artt.8 en 9
Opmerking	De minister van Volksgezondheid kan op basis van de Warenwet vrijstelling of ontheffing verlenen aan instellingen met een beperkte productie van melk van geiten en oien.

10.7.2 Delegatie van bevoegdheden

(158.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het aan privaatrechtelijke instellingen en productschappen delegeren van de bevoegdheid tot het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten bepaald is geregeld
Periode	1962 -
Grondslag	Uitvoercontrolebesluiten; landbouwkwaliteitsbesluiten
Product	Landbouwkwaliteitsregelingen; Landbouwkwaliteitsbeschikkingen; Vrijstellingsregelingen
Opmerking	De ontheffingen kunnen verleend worden door organisaties die nauw betrokken zijn bij de regelgeving zoals bijvoorbeeld het COKZ en SKAL.

(159.)

Actor	Rijkszuivelinspecteur
Handeling	Het aan controle-instellingen delegeren van het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen bij of krachtens beschikkingen is geregeld
Periode	1975 -
Grondslag	Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970 art. 60.2 en 60.3a Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 art. 7.1
Opmerking	De uitvoer controle-instelling kan deze ontheffing verlenen in een door de Rijkszuivelinspecteur te bepalen gevallen.

(160.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het delegeren van bevoegdheden aan productschappen tot het stellen van regels inzake de kwaliteit van landbouwproducten
Periode	1979 -
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art. 6.1; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 7.1; Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees art. 4.1-2; Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art 10.2; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 7.1; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 7.1; Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding art. 4.1; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 3a.1; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar art. 3.1; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 4.2; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 5.1; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 7.1
Product	Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen (Stcrt. 1986, 97); Regeling houdende overdracht bevoegdheden scharreleieren en intrekking Landbouwkwaliteitsbeschikking productiemethoden scharreleieren (Stcrt.1989, 222); Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden vleeswaren (Stcrt. 1981, 204)
Opmerking	De minister kan bepalen dat voorschriften van productschappen, goedkeuring behoeven van een door hem aangewezen autoriteit Indien de voorschriften betrekking hebben op een bepaling die de gezondheid raakt verleent de Minister van Landbouw deze alleen in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid.

(161.)

Actor	Directeur Veehouderij en Zuivel
Handeling	Het aan de directeur van Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole delegeren van de bevoegdheid tot verlenen van ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens het Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten bepaald is
Periode	1982 – 1998
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 73

(162.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het machtigen van de Stichting Nederlandse Baconcentrale tot het verlenen van toestemming aan haar aangeslotenen, tot het aanbrenge van merken
Periode	1983 – 1998
Grondslag	Vrijstelling aanbrenge Rijksbaconmerk art. 1
Opmerking	Het gaat om bacon die door de aangeslotenen van de Stichting Nederlandse Baconcentrale bereid is en die in het Verenigd Koninkrijk wordt verpakt in consumenteneenheden

10.7.3 Vrijstellingen en ontheffingen door controle-instellingen en PBO's

(163.)

Actor	Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Vereniging Het controlestation voor melkproducten (CVM)
Handeling	Het verlenen van ontheffingen van hetgeen bij of krachtens uitvoercontrolebeschikkingen en controlebeschikkingen is geregeld
Periode	1948 – 1982
Grondslag	Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas artt. 8, 20.3, 21; Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas artt. 9.2-3 en 21.1-2; Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art.4 ; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking boter art 13.h; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk- en melkproducten art. 1 F; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 16.2, 51.2, 54.2b, 60.3a; Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970; Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970, artt.60.3.a, 60.4; Botercontrolebeschikking 1957 art. 14; Botercontrolebeschikking 1967 art. 14, 33.1b, 42, 43
Opmerking	Ontheffing kan verleend worden op verzoek van de exporteur en hangt samen met de bestemming van de kaas. Ontheffing kan verleend worden ingeval in het land van bestemming andere regels gelden inzake korstbehandeling.

(164.)

Actor	Botercontrolestation
Handeling	Het geven van voorschriften over, alsmede het verlenen van goedkeuring dat boter die niet voorzien is van een rijksbotermerk het bedrijf mag verlaten
Periode	1957 – 1982
Grondslag	Botercontrolebeschikking 1957 art.18
Opmerking	Het gaat om boter waarvoor vergunningen en ontheffingen zijn verleend krachtens de Botercontrolebeschikking 1957; Van deze voorschriften en goedkeuring doet de directeur mededeling aan de Rijkszuivelinspecteur. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(165.)

Actor	Botercontrolestation
Handeling	Het geven van toestemming aan producenten voor het verwerken van melk en room afkomstig van aangeslotenen bij een boter-, kaas- of melkcontrolestations onder rijkstoezicht
Periode	1957 – 1982
Grondslag	Botercontrolebeschikking 1957 art. 24.5
Opmerking	Het gaat om melk en room die niet rechtstreeks van een veehoudersbedrijf afkomstig is. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(166.)

Actor	Botercontrolestation
Handeling	Het verlenen van toestemming aan ompakhandelaren tot het ompakken van boter die bestemd is voor andere aangeslotenen
Periode	1957 – 1982
Grondslag	Botercontrolebeschikking 1957 art. 35.3
Opmerking	De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.

(167.)

Actor	Kaascontrolestation Vereniging Het controlestation voor Melkproducten (CVM) Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL) Controlestation voor Melkproducten Centrale Commissie van Kaascontrolestations Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling	Het verlenen van vrijstelling en ontheffing van hetgeen bij of krachtens controlebeschikkingen is bepaald
Periode	1957 – 1983
Grondslag	Botercontrolebeschikking 1957 art.14, 32.2; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 19.1, 54; Botercontrolebeschikking 1967 artt. 14, 18, 24b.2 24.6, 25.2, 26.1b, 27, 30.3, 32.2, 33.3, 34.3, 42, 43; Botercontrolebeschikking 1967 artt. 21.2, 43; Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970 art. 60.2; Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 57.2; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt. 13, 17, 22,5, 51.4, 55.2 62.4; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 8.2, 16.1, 17.3, 51.1-2, 52.4, 54.3 56.5, 57.3, 59.3; Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk- en melkproducten artt. 9.2, 13; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten art. I;
Product	Ontheffingsbeschikking verwerking EEG-melk 1970 Melk- en melkproducten (Stcrt. 1970, 247)
Opmerking	Het gaat om ontheffing van in het art. 2 onder A vervatte gebod, uitsluitend voor wat betreft de verwerking van in andere lidstaten van de EEG bereide ondermelk. Verlenen van ontheffing geschiedt onder goedkeuring van de Rijkszuivelinspecteur, al dan niet onder voorwaarden en beperkingen.

(168.)

Actor	Kaascontrolestation
Handeling	Het verlenen van vergunningen voor het bereiden van kaas bestemd voor vetarm of natriumarm dieet
Periode	1962 –1982
Grondslag	Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 50.1; Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 15.1, 48.1
Opmerking	De vergunning zoals beschreven in de Kaascontrolebeschikking 1970 wordt, met inachtneming van de krachtens art.7 van het Kaasbesluit (Warenwet) gestelde voorwaarden, al dan niet onder voorschriften en/of beperkingen verleend. De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.

(169.)

Actor	Kaascontrolestation
Handeling	Het verlenen van vergunningen voor het gebruik van afwijkende grondstoffen bij de kaasbereiding
Periode	1962 –1970
Grondslag	Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt. 13, 22.5
Opmerking	Deze vergunningen gaan vergezeld van voorschriften. De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.

(170.)
Actor Botercontrolestation
Handeling Het verlenen van ontheffing voor de bereiding van boter van in andere lidstaten van de EEG gewonnen koemelk
Periode 1970 – 1973
Grondslag Ontheffingsbeschikking bereiding boter uit EEG-melk art. 1.1; Ontheffingsbeschikking verwerking EEG-melk 1970 melk en melkproducten art. 1.1
Opmerking Deze vergunning wordt slechts verleend voor koemelk, die blijkens een door de in het land van winning bevoegde autoriteit voorzien is van een afgegeven verklaring ten aanzien van de gezondheidstoestand van koeien. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(171.)
Actor Boter- en kaascontrolestations
Controlestations voor melkproducten
Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
Handeling Het verlenen van ontheffingen van hetgeen bij of krachtens de Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 is geregeld
Periode 1976 -
Grondslag Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten 1976 art. 7.1

(172.)
Actor Productschap voor Vee en Vlees (PVV)
Handeling Het mededelen aan de Directeur-Generaal Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van de besluiten tot het verlenen van ontheffingen
Periode 1978-
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren 1978 art. 3.2; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren 1981 art. 3.2

(173.)

Actor	Productschap voor Siergewassen (PVS) Productschap voor Vee en Vlees (PVV) Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) Productschap voor Zuivel (PZ) Productschap voor Veevoeder Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
Handeling	Het verlenen of intrekken van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten en verordeningen bepaald is
Periode	1978 -
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen, ontheffing en nadere voorschriften bacon art. 2; Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon 1978 art. 4; Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbeschikking bloembollen artt. 1 en 2; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren art. 2; Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen art. 3; Verordening PVS kwaliteitsvoorschriften bloembollen art. 3; Verordening Vvr gemedicineerd voeder art. 10; Landbouwkwaliteitsbeschikking ontheffingen gemedicineerd voeder artt. 2 en 3; Landbouwkwaliteitsbeschikking vrijstelling bepaalde keuringsvoorschriften groenten en fruit art. 2; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen, ontheffingen en nadere voorschriften groenten en fruit art. 2; Verordening P.G.F. 1977. Kwaliteitsvoorschriften groenten en fruit art. 4; Landbouwkwaliteitsverordening PGF. 1991 groenten en fruit art. 4; Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen art. 3; Zuivelverordening 1993, inrichtingseisen zuivelbereiding art. 8; Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art.3.2; Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 14; Landbouwkwaliteitsregeling productiemethoden scharreleieren art.3; Landbouwkwaliteitsregeling scharreleierenkeuring en –merken art. 4; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen en ontheffingen vleeswaren art. 2; Landbouwkwaliteitsverordening rookworst art. 4; Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 3.
Opmerking	Deze vrijstellingen en ontheffingen gelden alleen voor zover zij de gezondheid niet raken. De vrijstellingen en ontheffingen hebben betrekking op de vaststelling van merken, tekenen en bewijsstukken, de presentatie, de indeling in kwaliteitsklassen, de sortering, de oorsprong, het gewicht, de soort, de aanduiding, de verpakking en de bewerkingswijze.

(174.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL) Productschap voor Siergewassen (PVS) Bloembollen Keuringsdienst (BKD)
Handeling	Het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten en –regelingen is bepaald
Periode	1981 -
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode art. 11.2; Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen art. 3; Landbouwkwaliteitsbeschikking nadere voorschriften bloembollen (Iris, tulp) art. 3; Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen art.15; Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen art. 18; Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten artt. 10, 18.3, 21.5, 25.2, 31.5, 33.2, 34.3, 35.4, 37, 38.2, 39.2, 40.4, 44.4, 53.4, 54.3, 64.4, 78.4, 116 Vrijstelling Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten art.1; Vrijstellingsregels boterwikkels art. 1; Vrijstellingsregeling boterproducten (EEG) artt. 2 en 3; Vrijstellingsregeling halfvolle boter art. 1; Vrijstellingsregeling halfvolle roomboter art. 1; Vrijstellingsregels bak- en braadboter art. 2.1; Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten artt. 10, 14.2, 15.3, 18.5, 19.5-7, 63, 66.4, 64.6-7, 69.3, 72.3, 73.5, 74.2, 116, 136, 168; Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten artt. 11, 17.3, 20.5, 33.2, 76
Opmerking	Vrijstellingsregeling boterproducten (EEG). Vrijstelling kan verleend worden voor boterproducten waarvan kan worden aangetoond dat zij onder de werking vallen van de Verordening van de Europese Economische Gemeenschap in het kader van de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten op grond waarvan boterproducten tegen een verlaagde prijs worden verkocht of een bepaald gebruiksdoel wordt gegeven onder toekenning van steun. Vrijstelling kan verleend worden in de zin dat ‘halfboter’ tevens mag worden aangeduid als halfvolle boter Vrijstelling kan verleend worden in de zin dat ‘halfboter’ tevens mag worden aangeduid als halfvolle roomboter. Vrijstellingen hebben betrekking op toevoegingen, hulpstoffen, verpakkingseenheden en aanduidingen van bak- en braadboter.

(175.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling	Het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens de landbouwkwaliteitsregelingen bepaald is inzake zuivelproducten bestemd voor uitvoer
Periode	1982-
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten artt. 35.3, 47, 57, 65.3, 71, 79.3, 85; Vrijstellingsregeling pure butter ghee EEG art 2; Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten artt. 83, 108.3, 116, 123.3, 165, 168; Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten artt.21.3, 22.2, 22.4b, 38.3, 46.1; Landbouwkwaliteitsregeling melkpoeder art. 11.3; Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding artt. 19, 21.1; Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding 1994 artt. 14, 15, 16.1 en 21.2; Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten artt. 25.4, 28,2, 168
Opmerking	Ontheffing kan verleend worden voor producten bestemd voor uitvoer voorzover in het land van bestemming terzake andere aanduidingsvoorschriften gelden. Wijzigingen in het etiket kunnen de export belemmeren. Daarom wordt, net als voorheen, de mogelijkheid gegeven om melkpoeder bestemd voor landen buiten de EU niet te voorzien van het EEG-teken zoals is voorgeschreven in het Hoeveelheidsaanduidingsbesluit (Warenwet), maar door een vervangend teken. Deze vrijstellingen hebben betrekking op toe te voegen vetstoffen, voorgeschreven hulpstoffen en toevoegingen, maximum gehalte van ethylbutyraat en de aanduidingen op verpakkingen inzake de uitvoer van ghee in het kader van de Verordening (EEG) nr. 2278/84. Het gaat om ontheffingen met betrekking tot voorschriften inzake aanduidingen van zuigelingenvoeding, zulks uitsluitend voor zover in het land van bestemming andere regels gelden. Vrijstelling heeft betrekking op de etikettering en aanduiding van zuigelingenvoeding. Wat betreft de poedervormige melkproducten gaat het om de uitvoer naar een niet tot de Europese Economische Gemeenschap behorend land.

(176.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling	Het onder bijzondere omstandigheden, verlenen van toestemming aan bereiders van fabriekskaas voor het afleveren en opslaan van 'ongerijpte' fabriekskaas in het buitenland, onder het stellen van voorwaarden inzake controle en kosten daarvan
Periode	1982 – 1998
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 64.2
Opmerking	Hiervoor is goedkeuring vereist van de directeur van de Directie Landbouw Zie voor de specifieke kaassoorten artt. 29 t/m 62 Stcrt. 1981, 251

(177.)

Actor Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
Handeling Het verlenen van vrijstelling en ontheffingen van hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitswetgeving is bepaald
Periode 1982 –
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 46.2
Vrijstellingsregeling poedervormige melkproducten 1994 art. 1
Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding artt.8 en 9
Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten art. 15.2
Opmerking Vrijstelling wordt uitsluitend verleend voor zover het betreft de verplichting tot het aanbrenen van Rijksmelkpoedermerken op dozen voor kleinverpakkingseenheden melkpoeder. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(178.)

Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling Het verlenen van toestemming voor het gebruik van caseïne en caseïnaten in kaasproducten
Periode 1990 – 1998
Grondslag Wijziging Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 119.2-3

(179.)

Actor Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
Handeling Het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens de Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren is bepaald met betrekking tot het bezigen van kwaliteitsmerken, tekenen en bewijsstukken
Periode 1992-
Grondslag Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art.1.1

(180.)

Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling Het stellen van nadere regels inzake het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van hetgeen dat bij of krachtens de Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit is bepaald
Periode 1994-
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 3

(181.)

Actor Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling Het adviseren van de minister van Landbouw ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen aan aangeslotenen van hetgeen bij of krachtens de Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding is bepaald
Periode 1994-
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding artt.8 en 9

10.7.4 Goedkeuring van vrijstellingen

(182.)

Actor Rijkszuivelinspecteur
Handeling Het goedkeuren van ontheffingen en vrijstellingen door de directeur en het bestuur van zuivelcontrolestations verleend
Periode 1967 – 1982
Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 19.1, 59.3; Botercontrolebeschikking 1967 art. 25.2, 42, 43

(183.)

Actor Autoriteit (door de minister van Landbouw aangewezen)
Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling Het goedkeuren van een verleende vrijstelling die door controle-instellingen en productschappen verleend worden met betrekking tot hetgeen bij of krachtens landbouwkwaliteitsbesluiten bepaald is
Periode 1977 -
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art 10.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 16.2;
Landbouwkwaliteitsbesluit consumptieaardappelen art 10.4;
Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 12.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 9.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en – vleeswaar art. 8.2; Landbouwkwaliteitsbesluit Gemedicineerd veevoeder art 20.3; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art 13.3;
Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 14.2;
Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen, ontheffingen en nadere voorschriften groenten en fruit art. 3; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 10.2; Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen en ontheffingen vleeswaren art. 3; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 11.4; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 16.2;
Landbouwkwaliteitsregeling vrijstellingen, ontheffing en nadere voorschriften bacon art 3.1
Opmerking Het gaat om regels die betrekking hebben op de bereiding, de bewaring, de keuring, het gebruik van toevoegingen, grond- of hulpstoffen , en het gebruik van merken voor bacon en kunnen voorschriften inhouden inzake de inrichting en het gebruik van bedrijfsgebouwen en vervoermiddelen voorzover de desbetreffende regels de gezondheid niet raken.

(184.)

Actor Hoofdinspecteur Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (IGB)
Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling Het goedkeuren van een verleende vrijstelling van hetgeen dat bij of krachtens het Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding bepaald is
Periode 1994-
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding art. 9.4
Opmerking Voor het COKZ geldt alleen wanneer een inrichting of productiebedrijf bij het COKZ is aangesloten.

10.8 Het controlesysteem

Tot het controlesysteem behoort de keuring van landbouwproducten en het nemen van monsters, het afgeven van merken, tekenen en bewijsstukken en het opleggen van strafbepalingen en tuchtrecht. Het controleren van producten heeft een belangrijke plaats binnen de kwaliteitswetgeving. In 1905 kwam de Nederlandse botercontrole onder Rijkstoezicht te staan na de invoering van de één artikel tellende Botermerkenwet. Het controlesysteem dat met behulp van de Landbouwwetgeving verder is uitgebreid is voortgezet onder de Landbouwkwaliteitswet. Het doel van controle, keuringen en rijkstoezicht is het belang van de positie van Nederland als exportland veilig te stellen. Het controlesysteem is in het kader van het in 1994 gestarte Project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) sterk vereenvoudigd. De overheid trekt zich terug en nationale kwaliteitseisen worden afgebouwd en overgenomen door het bedrijfsleven. De aansluiting bij privaatrechtelijke controle-instellingen evenals het aanbrenge van rijksmerken is nu niet meer verplicht. De overheid behoudt haar rol ten aanzien van de bewaking van de kwaliteit en bescherming van de consument. Ook de afzetbevordering blijft een belangrijk element waarover de overheid controle blijft behouden.

In dit hoofdstuk zijn de handelingen opgenomen die behoren tot het controlesysteem, zoals controle, keuring, merken, tekenen en bewijsstukken en tuchtrecht.

10.8.1 Controle

Naast de overheid zijn diverse product- en bedrijfsschappen en privaatrechtelijke instellingen betrokken bij de kwaliteitscontrole van landbouwproducten. De overheid stelt regels voor de controle van Landbouwproducten. De PBO's stellen bij verordening regels. Zuivelbedrijven waren tot 1998 verplicht om zich aan te sluiten bij controle-instellingen en rijksmerken te gebruiken. Na 1998 is deze verplichting vervallen. Willen bedrijven echter gebruik maken van 'extra' kwaliteitsmerken dan dienen zij zich wel aan te sluiten bij controle-instellingen.

Overheidsvoorschriften (ook door PBO's)

(185.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels voor het registreren van aangiften van bedrijven die boter en of margarine bereiden
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 4.4
Opmerking	Schriftelijke registraties worden ingediend bij de burgemeester van de gemeente waar het bedrijf wordt uitgeoefend, van de ligging van de bereid- en bewaarplaatsen met een omschrijving van die plaatsten en opgaven van de kadastrale sectie en nummering.

- (186.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voordragen tot het geven van voorschriften tot het uitoefenen van controlefuncties ten aanzien van de kwaliteit van boter
 Periode 1909 – 1973
 Grondslag Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 13.3
 Opmerking Het gaat om functies voor inspecteurs, adjunctinspecteurs, en visiteurs.
- (187.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het toevoegen van leden aan de Centrale Commissie voor de botercontrolestations
 Periode 1912 – 1920
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 27; Besluit tot wijziging van het KB van 17 juli 1912 (Stb. 1920, 84) art. 3.
 Opmerking Deze leden hebben in de vergaderingen van de Commissie een raadgevende stem.
- (188.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de eisen waaraan personen/bedrijven moeten voldoen om te kunnen worden aangesloten bij een botercontrolestation
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 10
- (189.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het regelen van hetgeen besproken moet worden bij de vergaderingen van de Centrale Commissie voor de botercontrolestations
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 29; Besluit tot wijziging van het KB van 17 juli 1912 (Stb. 1920, 84) art. 4
 Opmerking Artikel 29 wordt artikel 28
- (190.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van kringen waarbinnen botercontrolestations hun werkzaamheden mogen beoefenen
 Periode 1920 – 1982
 Grondslag Wijziging van het Botermerkenbesluit art. 1; botermerkenbesluit 1912 art. 3.2; Botercontrolebeschikking 1967 art. 5
 Product Botermerkenbeschikking Kringen 1967 (Stcrt. 1967, 162); Wijziging botermerkenbeschikking Kringen 1967 (Stcrt. 1973, 3)

- (191.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen welke verplichtingen opgelegd moeten worden aan aangeslotenen bij controle-instellingen
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 20.1
- (192.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van personen in dienst van een controle-instelling die bevoegd zijn tot onderzoek en controle van landbouwproducten
 Periode 1938 -
 Grondslag Landbouwwitvoerwet 1938 art. 9; Landbouwkwaliteitswet art. 15.3
 Product Landbouwwitvoerbesluit 1946 algemene voorwaarden (Stb. 1946, G263); Landbouwwitvoerbesluit 1963 algemene voorwaarden (Stb. 1963, 67); Uitvoercontrolebesluit 1951 boter (Stb. 1952, 17); Uitvoercontrolebesluit 1951 drogerijen (Stb. 1951, 416); Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten (Stb. 1957, 63); Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten (Stb. 1940, N.679vv); Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten (Stb. 1963, 218); Regeling houdende wijziging KCB-controlepersoneel als onbezoldigd ambtenaar van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (Stcrt. 1993, 74)
 Opmerking Het gaat hier om de bevoegdheden tot het onderwerpen aan een onderzoek van voertuigen en andere plaatsen, waar producten aanwezig zijn en het nemen van monsters van die producten. e bevoegdheid kan alleen toegepast worden op producenten die aangesloten zijn bij de desbetreffende controle-instellingen.
- (193.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het regelen van de verschillende bevoegdheden voor andere dan controle-instellingen als bedoeld in art. 8 van de Landbouwwitvoerwet 1938
 Periode 1938 – 1973
 Grondslag Landbouwwitvoerwet 1938 art. 12
 Product Uitvoercontrolebesluit haring 1964 (Stcrt.1964,149); Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen (Stb.1949, J119); Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen (Stb.1955,58); Uitvoercontrolebesluit 1951 bloembollen (Stb.1951,329)
- (194.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van nadere voorschriften met betrekking tot het controleren van landbouwproducten die bestemd zijn voor de uitvoer
 Periode 1938 – 1973
 Grondslag Landbouwwitvoerwet 1938 art. 22.2
 Opmerking Het gaat om voorschriften met betrekking tot de monsterneming, de verzegeling, de verzending, het onderzoek van monsters en het toevoegen van bederfwerende middelen.

- (195.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van uitvoercontrole-organen met het toezicht op naleving van hetgeen bij of krachtens de Landbouduitvoerwet 1938 art. 5 en het Landbouduitvoerbesluit 1946 is geregeld
 Periode 1946 – 1964
 Grondslag Landbouduitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2
 Opmerking Het stellen van de regels wordt gedaan door de kroon.
- (196.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het benoemen van de voorzitter van het bestuur van uitvoercontrole-organen en controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit
 Periode 1946 –
 Grondslag Landbouduitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.8; Landbouduitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.i; Landbouwkwaliteitswet art.12.1; Landbouwkwaliteitsbesluiten
 Opmerking Benoeming geschiedt op voordracht van het bestuur van de controle-instelling.
- (197.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de bijdrage die aangeslotenen bij controlestations moeten betalen
 Periode 1948 – 1976
 Grondslag Besluit van 30 oktober 1947, houdende aanvulling van het Botermerkenbesluit art. 16a. 1
- (198.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van voorschriften voor de verrichtingen van de Plantenziektenkundige Dienst ten aanzien van de controle op boomkwekerijgewassen
 Periode 1959 – 1963
 Grondslag Wijziging Uitvoercontrolebesluit 1947 boomkwekerijproducten art. I d
 Opmerking De verrichtingen hebben betrekking op toezicht op naleving door aangeslotenen, het keuren en afgifte van geleidebiljetten.
- (199.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het geven van nadere voorschriften omtrent de uitvoer van proeven voor de controle op kaas
 Periode 1962 –1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 55.4

(200.)	
Actor	Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling	Het aanwijzen van de voorzitters voor kaascontrolestations
Periode	1962 –1970
Grondslag	Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 9.2
(201.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bepalen dat gedragingen, ter zake waarvan bij of krachtens een landbouwkwaliteitsbesluit regelen zijn gesteld, uitsluitend zijn toegestaan aan degenen die zijn aangewezen bij een controle-instelling, aangewezen krachtens art. 8 van de Landbouwkwaliteitswet
Periode	1973-
Grondslag	Landbouwkwaliteitswet art.9.1
(202.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het erkennen van controlediensten alsmede het intrekken van erkenningen van controlediensten op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode	1973 -
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluiten; Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees art 3.1b; Landbouwkwaliteitswet art. 8.2
(203.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het instellen van controlestructuren op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode	1973-
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluiten; Landbouwkwaliteitsregelingen; Verordening inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 14.1-2 en 14.5
Opmerking	Een controlestructuur kan één of meer controlediensten en/of particuliere organisaties omvatten, die daartoe door de Lidstaten zijn aangewezen, respectievelijk erkend. Vanaf 1 januari 1998 moeten particuliere organisaties, om in het kader van deze verordening door de Lidstaten te worden erkend, voldoen aan de vereisten van norm EN 45011 van 26 juni 1989.
(204.)	
Actor	Directeur Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten (RIKILT) Directeur Veehouderij en Zuivel
Handeling	Het goedkeuren van methoden voor het vaststellen of zuivelproducten voldoen aan hetgeen bij landbouwkwaliteitsbesluiten of landbouwkwaliteitsregelingen bepaald is
Periode	1982 – 1998
Grondslag	Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 169; Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 77.1; Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten art. 117.1
Opmerking	Alleen in die gevallen waarvoor geen methoden zijn opgenomen in de bijlage.

- (205.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het nemen van maatregelen om er voor te zorgen dat een producent die aan de bepalingen van deze verordening voldoet toegang heeft tot het controlesysteem
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 10.6 EG-verordening inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 14.6
- (206.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het beoordelen van methoden voor kwaliteitsonderzoek voor de keuring van rauwe melk, dan wel methoden die het zelfde resultaat opleveren alsmede het bepalen van de frequentie
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit artt. 7.3, 7.5
 Opmerking De voorzitter heeft hiervoor het COKZ gehoord. Het onderzoek bestaat o.a. uit het vaststellen van de bepalingen van het celgetal, de verontreinigingsgraad en de aanwezigheid van melkvreemde bacteriegroeiende stoffen.
- (207.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het bepalen dat voor beperkte duur onderzoeken of bepalingen aan het kwaliteitsonderzoek voor de keuring van rauwe melk worden toegevoegd of onttrokken dan wel dat de onderzoeksfrequentie wordt gewijzigd
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 7.3
 Product De voorzitter heeft hiervoor het COKZ gehoord.
- (208.)
 Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
 Handeling Het voorschrijven van waarschuwnormen voor de keuring van rauwe melk
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 7.6
 Product De voorzitter heeft hiervoor het COKZ gehoord.

Uitoefening controle

(209.)

Actor	Baconcontrole-instelling
Handeling	Het beslissen over aansluiting van baconbedrijven
Periode	1930 – 1978
Grondslag	KB tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden geplaatst (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 18
Opmerking	De formele bevoegdheid voor het nemen van de beslissing ligt bij het bestuur. Het bestuur beslist binnen 14 dagen en kan de aansluiting weigeren zonder opgaaf van redenen.

(210.)

Actor	Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL) Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Handeling	Het toezien op de naleving van hetgeen bij of krachtens het uitvoercontrolebesluiten en landbouwkwaliteitsbesluiten is bepaald
Periode	1940 –
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbesluit art. 8.1; Uitvoercontrolebesluit 1948 kaas art. 5; Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 5; Uitvoercontrolebesluit 1951 boter art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten art. 6a tot 1963; Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 9.a; Uitvoercontrolebesluit 1947 boomkwekerijproducten artt. 6a, 7a; Uitvoercontrolebesluit 1951 drogerijen art. 5.a; Uitvoercontrolebesluit 1951 bloembollen art. 6.a; Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen art. 5.a; Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen art. 6.a; Uitvoercontrolebesluit Eieren 1962 art. 10.a; Uitvoercontrolebesluit haring 1964 art. 10.a; Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 9; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar art. 6.1; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 9; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 8; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art.11; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.7; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art.13; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 10; Statuten en keuringsreglement Kwaliteits-Controlebureau voor Groenten en Fruit art. 3.1-3; Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduiding art. 7; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducent art. 13; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 13; Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding artt.5 en 7.1; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 6; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 12
Product	Rapporten; Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955, 246); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102); Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas (Stcrt. 1956, 251); Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13)

(211.)

Actor	Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB) Boter- en kaascontrolestations Controlestations voor melkproducten Stichting Het kaasmerk
Handeling	Het stellen van regels inzake zekerheidsstellingen ten aanzien van de juiste naleving van de uit de Landbouwwitvoerwet 1938 voortvloeiende verplichtingen
Periode	1946 – 1964
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 13.1

(212.)

Actor	Kaascontrolestation
Handeling	Het geven van voorschriften voor een doelmatige uitoefening van de controle op het voorhanden hebben van buitenlandse zuivelproducten ter bereiding of verhandeling door aangeslotenen
Periode	1962– 1977
Grondslag	Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 56; Kaascontrolebeschikking 1970 art. 58; Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970 art. I
Opmerking	De formele bevoegdheid ligt bij de directeur. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van de Rijkszuivelinspecteur.

(213.)

Actor	Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Botercontrolestations Kaascontrolestations Controlestations voor melkproducten Stichting Het kaasmerk
Handeling	Het beëindigen van de aansluiting van aangeslotenen bij controlestations
Periode	1967 – 1982
Grondslag	Kaascontrolebeschikking 1970 art. 6.1; Botercontrolebeschikking 1967 art. 7.1
Opmerking	Deze bevoegdheid geldt niet voor het CZL

(214.)

Actor	Botercontrolestation
Handeling	Het vaststellen van de bedragen van de omslagen per kg. door de aangeslotenen geproduceerde, of ontvangen boter en tevens door hem omgepakte boter
Periode	1967 – 1982
Grondslag	Botercontrolebeschikking 1967, art. 9.2
Opmerking	De kosten van toezicht en keuring werden via een verdeelsleutel, afhankelijk van het geproduceerde kg product in rekening gebracht (omgeslagen) bij de aangeslotenen. Aangeslotenen die niets hadden geproduceerd betaalden dus ook geen omslag. Alle aangeslotenen betaalden wel een vaste bijdrage (soort contributie) van fl. 50,00 tot fl. 100,00 per jaar per bereidplaats.

(215.)

Actor Stations voor de kaascontrole
Ambtenaren van het Rijkstoezicht

Handeling Het controleren van kaasproducten

Periode 1970 – 1982

Product Keuringsuitslagen

Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 61

(216.)

Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB)
Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC)
Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het voordragen voor benoeming van voorzitters van controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit aan de Minister van Landbouw

Periode 1977 –

Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit Bacon art. 10.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 9.2; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art. 9.2; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art. 12.2; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 14.2; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 12.2; Statuten en keuringsreglement Kwaliteits-Controlebureau voor Groenten en Fruit art. 14.1; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 14.2; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 14.2; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 13.2; Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 18.2

(217.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)

Handeling Het erkennen van inrichtingen waar melk ontvangen wordt en het intrekken van die erkenningen

Periode 1994-

Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding artt. 5, 6 en 7.1

Product Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding (Stcrt. 1994, 25)

Opmerking Het COKZ verstrekt de erkenning in de vorm van een erkenningsnummer. De erkenning wordt uitsluitend verstrekt indien voldaan wordt aan de voorwaarden gesteld in bijlage I en II van de van de Warenwetregeling Bereiding van melk en zuivel en artikelen 4,5,6, en 7 van de produktschapsverordening. Alvorens een erkenning wordt ingetrokken wordt de exploitant of de beheerder van de inrichting een redelijke termijn gegeven om de geconstateerde overtreding op te heffen

(218.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling	Het beoordelen of alternatieve methoden voor kwaliteitsonderzoek voor de keuring van rauwe melk de zelfde resultaten opleveren dan de standaard methoden zoals beschreven in art. 7.1 van de Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit
Periode	1994- (1999)
Grondslag	Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 7.5

Toezicht op controle

Het Rijkstoezicht is gericht op;

- a: de juiste uitvoering van de opgedragen taak door de controle-instelling;
- b: het naar behoren functioneren van de controle-instelling en haar onderdelen;
- c: een verantwoord administratief en financieel beheer;
- d: het naar behoren functioneren van het tuchtrechtelijk stelsel;
- e; het toezicht houden op de naleving door de controle-instelling van haar statuten en reglementen.

Ambtenaren zijn aangewezen om vergaderingen van de controle-instellingen bij te wonen. Ze kunnen de controle-instellingen verzoeken om inzage in stukken. Behalve het toezicht op het algemene functioneren van een controle-instelling heeft het rijkstoezicht nog betrekking op enkele specifieke aspecten. Daarvoor bestaat de mogelijkheid de medewerking van bijvoorbeeld het RIKILT in te roepen of van een accountantsdienst.

(219.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voordragen tot het bepalen van bijzonder toezicht op percelen waar zowel boter en margarine worden bereid alsmede het berekenen van de kosten hiervan
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 9.1-2
Product	Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij het 2 ^{de} lid van artikel 9 der Boterwet (Stb.1909, 406)
Opmerking	Bepaling gebeurt door de kroon.

(220.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen van regels ten aanzien van de betaling van de kosten voor bijzonder toezicht op de bereiding van boter
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij het 2 ^{de} lid van artikel 9 der Boterwet art. 12
Opmerking	Het hoofd of de bestuurder (van een bedrijf) kan hier tegen in beroep gaan bij de Directeur Generaal van de Landbouw.

- (221.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voordragen van Rijkszuivelvisiteurs
 Periode 1909 – 1973
 Grondslag Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 13.2
 Opmerking Aanstelling gebeurt door de kroon.
- (222.)
 Actor Centrale Commissie voor de Botercontrolestations
 Handeling Het goedkeuren van het besluit van botercontrolestations om personen al dan niet toe te laten
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 12
 Opmerking De Centrale Commissie kan ook verklaren dat voor vernietiging geen redenen bestaan.
- (223.)
 Actor Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole
 Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
 Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
 Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
 Handeling Het opstellen van jaarverslagen
 Periode 1912 – 1978
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 26; Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 14
 Product Jaarverslagen
- (224.)
 Actor Centrale Commissie voor de Botercontrolestations
 Handeling Het adviseren van de minister inzake de voorschriften waar aangesloten van botercontrolestations aan moeten voldoen
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 9; Wijziging van het Botermerkenbesluit art. 1. Botermerkenbesluit 1912 art. 3.2
 Product Adviezen
- (225.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Handeling Het goedkeuren van statuten en keuringsreglementen van controleinstellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit alsmede de wijzigingen en aanvullingen hiervan
 Periode 1912-
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 8; Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 2b; Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.7; Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.g; Kaascontrolebeschikking 1970 art. 2.2; Botercontrolebeschikking 1967, art. 3.2; Rijksbotermerkenbeschikking 1951 art. 2.1; Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt. 6.f en 8.2; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 art. 5.e; Landbouwkwaliteitswet art.10.3
 Product Goedkeuring keuringsreglement NBC (Stcrt. 1978, 77); Goedkeuring voorlopig reglement op de Tuchtrechtspraak KCB (Stcrt. 1978, 91); Goedkeuring voorlopig Tuchtbesluit (Stcrt. 1978, 94); Goedkeuring wijziging Reglement uitreiking merken bacon (Stcrt. 1989, 147); Controlereglement biologische productiemethoden (Stcrt. 1993, 140)

- (226.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het goedkeuren van de benoemingen van directeuren van botercontrolestations
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 19
- (227.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de eisen waaraan bestuursleden, commissarissen en directeuren van botercontrolestations moeten voldoen
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 17
- (228.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van besluiten van controle-instellingen
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag KB tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden geplaatst (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 20.2
- (229.)
 Actor Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB)
 Vereniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB)
 Handeling Het aan ambtenaren toekennen van bevoegdheden die noodzakelijk zijn voor de controle van landbouwproducten
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 9
 Opmerking Het gaat om ambtenaren belast met het Rijkstoezicht.
- (230.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van door controle-instellingen vastgestelde tarieven voor controlekosten alsmede de wijze van inning daarvan
 Periode 1930 –
 Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 15; Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 12; Landbouwkwaliteitswet art. 11.2
 Product Goedkeuring Financieel Reglement Stichting scharreleierencontrole (Stcrt. 1979, 169); Wisselende bijdrage (Stcrt. 1981,34)
 Opmerking Tot 1963 geldt dit voor de Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau
 Het gaat hier om kosten met betrekking tot toezicht en keuring door de controle-instelling vastgesteld
- (231.)
 Actor Vereniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB)
 Handeling Het aan de minister meedelen van de namen van de aangeslotenen en van diegene van wie de aansluiting geweigerd of geschorst is
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag KB tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden geplaatst (Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 19)
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.

- (232.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het toevoegen van een adviserend lid aan het bestuur van controleinstellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag KB tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden geplaatst (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 3.3
- (233.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van de aanwijzing van een voorzitter alsmede de benoeming van de bestuursleden van een baconcontrole-instelling
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag KB tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden geplaatst (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 3.2
- (234.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorbereiden tot het intrekken van de controlebevoegdheid van controlestations voor landbouwproducten
 Periode 1940 – 1982
 Grondslag Uitvoercontrolebesluit 1948 kaas art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten art. 7; Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten art. 7; Uitvoercontrolebesluit 1947 boomkwekerijproducten art. 8
 Product Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas (Stcrt. 1956, 251)
 Opmerking Intrekking van de bevoegdheid geschiedt indien de controleinstellingen niet meer voldoen aan de eisen die gesteld zijn in het Landbouwwitvoerbesluit 1946 of op enigerlei wijze handelt in strijd met de belangen van de Uitvoercontroleregeling voor zuivelproducten.
- (235.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het benoemen van ambtenaren ter bevordering van een behoorlijke uitvoering van de Haringwet
 Periode 1945-1963
 Grondslag Haringwet 1927 art.3
 Opmerking Uitvoeren van controlewerkzaamheden.
- (236.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het regelen van de werkring en de bevoegdheden van de ambtenaren, die ter bevordering van een behoorlijke uitvoering van de Haringwet zijn benoemd
 Periode 1945 – 1963
 Grondslag Haringwet 1927 art.3

(237.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van benoemingen van directeuren van uitvoercontrole-organen en controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode 1946 –
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.9;
Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.j;
Landbouwkwaliteitswet art. 12.2
Opmerking Voor de Vereniging Uitvoer Controle Bureau voor Tuinbouwproducten treedt dit in werking met ingang van april 1964.

(238.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van regels inzake het toezicht op uitvoercontrole-organen
Periode 1946 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.6;
Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.f
Opmerking Voor de Vereniging Uitvoer Controle Bureau voor Tuinbouwproducten treedt dit in werking met ingang van april 1964.

(239.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van ambtenaren die toegang hebben tot bestuursvergaderingen van controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode 1946 –
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.12;
Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.m;
Landbouwkwaliteitswet art. 12.3

(240.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het toezien op het financieel beheer van controle-organen
Periode 1946 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 2.10;
Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 2.h

(241.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van de zekerheidsstellingen die door de uitvoercontrole-organen zijn opgesteld
Periode 1946 – 1963
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 12
Opmerking Het gaat om zekerheidsstellingen ten aanzien van de juiste naleving van de uit de Landbouwwitvoerwet 1938 voortvloeiende verplichtingen. Tot 1963 geldt dit voor de Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau.

(242.)

Actor Directeur Algemene Inspectiedienst (AID)
Handeling Het belasten van ambtenaren om de Rijkszuivelinspecteur te ondersteunen in de uitoefening van het Rijkstoezicht
Periode 1955 -
Grondslag Aanwijzing ambtenaren tot bijstand rijkszuivelinspecteur art. 1
Opmerking Het gaat om rijkstoezicht op de boter- en kaascontrolestations die zich onder Rijkstoezicht hebben gesteld, en op het ZKB.

(243.)

Actor Directeur van de afdeling veeteelt en zuivelwezen
Rijkszuivelinspecteur
Directeur Directie Tuinbouw
Handeling Het houden van toezicht op de keuring door het CVM, CZL en UCB
Periode 1961 – 1983
Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten artt. 11.2;
Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 art.10
Opmerking De directeur directie tuinbouw wordt bijgestaan door daartoe aangewezen ambtenaren van de Algemene inspectiedienst.

(244.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Justitie
Handeling Het onderling overeenstemmen met betrekking tot het aanwijzen van de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, belast met de opsporing van overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet voor zover deze overtredingen economische delicten zijn in de zin van artikel 1 van de Wet op de economische delicten
Periode 1974-

(245.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen van ambtenaren belast met de uitoefening van het rijkstoezicht op controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit, alsmede het (kunnen) verlenen van nader omschreven bevoegdheden
Periode 1977-
Grondslag Beschikking rijkstoezicht op de controle-instellingen 15 augustus 1977/no. J2094 Stcrt.159 art.2.1
Product Besluit

(246.)

Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC)
Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het verlenen van medewerking aan ambtenaren bij hun uitoefening van het rijkstoezicht

Periode 1977-

Grondslag Beschikking rijkstoezicht op de controle-instellingen 15 augustus 1977/no. J2094 Stcr.159 art.3

Product Mededelingen, inlichtingen, stukken welke bestemd zijn voor het bestuur of het dagelijks bestuur van de controle-instelling.

(247.)

Actor Ambtenaren belast met het Rijkstoezicht op de landbouwkwaliteit

Handeling Het verzoeken om inzage in stukken van de controle-instelling op het gebied van de landbouwkwaliteit

Periode 1977-

Grondslag Beschikking rijkstoezicht op de controle-instellingen 15 augustus 1977/no. J2094 Stcr.159 art.4.1

Product Verzoek

(248.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Justitie
Staatssecretaris van Economische Zaken

Handeling Het onderling overeenstemmen met betrekking tot het aanwijzen van de ambtenaren van de Keuringsdiensten van Waren belast met de opsporing van overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet voor zover deze overtredingen economische delicten zijn in de zin van artikel 1 van de Wet op de economische delicten

Periode 1979-

Grondslag Beschikking aanwijzing ambtenaren Algemene Inspectiedienst als opsporingsambtenaren (Landbouwkwaliteitswet) van 15 mei 1979, Stcr.115

Opmerking Het gaat hier om ambtenaren van de Keuringsdiensten van Waren bedoeld in de artikelen 18.1 en 33 van de Warenwet (art. 1-2) ?

(249.)

Actor Ambtenaren belast met het Rijkstoezicht op controle-instellingen

Handeling Het inroepen van medewerking van het Rijks-kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten in Wageningen en andere ambtenaren bij het toezien op het naar behoren functioneren van de controle-instelling en haar onderdelen

Periode 1975 -

Grondslag Regeling inzake het rijkstoezicht op controle-instellingen art. 4.2

- (250.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van bestemmingen van bezittingen van de vereniging Kwaliteits-Controlebureau voor groenten en fruit nadat deze is ontbonden
 Periode 1977 -
 Grondslag Statuten en keuringsreglement Kwaliteits-Controle-Bureau voor groenten en fruit art. 35.2
 Opmerking De bezittingen krijgen een bestemming nadat aan de schulden zijn voldaan.
- (251.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het belasten van ambtenaren met de uitoefening van het rijkstoezicht op controle-instellingen
 Periode 1977-
 Grondslag Regeling rijkstoezicht op de controle-instellingen art. 2.1
 Product De minister kan deze ambtenaren nader omschreven bevoegdheden verlenen.
- (252.)
 Actor Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB)
 Handeling Het opstellen van verslagen omtrent de uitvoering van de keuring van groenten en fruit
 Periode 1993-
 Grondslag Regeling houdende wijziging KCB-controlepersoneel als onbezoldigd ambtenaar van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees art. 4
 Opmerking De verslagen worden opgesteld voor de directeur van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees 1993 – 1998 en vanaf 1998 voor de directeur van de Plantenziektenkundige Dienst.
- (253.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van nadere regels omtrent de voorschriften die door de controle-instellingen in hun reglementen worden vastgesteld inzake door deze instellingen uit te oefenen controles
 Periode 1993 -
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.4.2
 Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduiding art. 6.3
 Opmerking Deze controle-instellingen zijn: SKAL, COZ, COKZ, KCB en CPE.

10.8.2 Keuring

Vastgelegde kwaliteitsnormen worden getoetst door middel van keuringen. De kwaliteitskeuring geeft de consument garantie dat de kwaliteit is verzekerd. Anderzijds dragen de keuringen zorg voor bescherming van de afzet door het van de markt weren van producten die niet aan de gestelde eisen voldoen. Zowel keuringen en controles maken kwaliteit zichtbaar en dragen op die manier bij aan afzetbevordering. De meeste keuringen worden uitgevoerd door privaatrechtelijke keuringsinstellingen zoals de Bloembollen Keuringsdienst, de Stichting Controle Bureau voor Pluimvee, Eieren en Sierproducten, COKZ en SKAL etc. Naast de privaatrechtelijke controle-instellingen zijn ook andere instellingen betrokken bij de keuring van producten zoals de RVV, bij export van groente en fruit naar de zogenaamde derde landen (landen die niet tot de EU behoren) en de PD voor groenten en fruit die via Nederland binnen het handelsverkeer gebracht wordt.

Overheidsvoorschriften ook door (PBO's)

(254.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels voor het onderzoeken van boter- en margarinemonsters
Periode	1900 – 1953
Grondslag	Boterwet art. 10; Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 18.2; Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet art. 4h; Wijziging boterwet art. VII. 117.2 (Stcrt. 1953, 417)

(255.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van deskundigen voor het onderzoeken van botermonsters
Periode	1900 – 1973
Grondslag	Boterwet art. 9; Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 17.1

(256.)

Actor	Rijkszuivelinspecteur
Handeling	Het vaststellen van werktijdregelingen voor de bereiders van boter en margarine
Periode	1909 – 1973
Grondslag	Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij het 2 ^{de} lid van artikel 9 der Boterwet art.9
Opmerking	Het hoofd of de bestuurder (van een bedrijf) kan hier tegen in beroep gaan bij de Directeur Generaal van de Landbouw.

(257.)

Actor	Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling	Het vaststellen van voorschriften voor het bemonsteren van boter en het onderzoek van botermonsters
Periode	1912 – 1976
Grondslag	Botermerkenbesluit 1912 art. 24

- (258.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij AMvB aanwijzen van stoffen die geschikt zijn om margarine in mengsels te herkennen
 Periode 1935 – 1973
 Grondslag Wet van 21 maart 1935 tot wijziging van art. 3 van de Boterwet art. 1.I
 Buitenwerking gesteld bij Landbouwkwaliteitswet art. 19.1
- (259.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het regelen van de wijze waarop de keuring en het toezicht op keuringen van Rijkswegen zal geschieden
 Periode 1938 –
 Grondslag Landbouwwet 1938 art. 11; Landbouwkwaliteitswet art. 12.4
 Product Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 155, 246);
 Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter (Stcrt. 1968, 101);
 Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157);
 Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13);
 Regeling rijkstoezicht op de controle-instellingen (Stcrt.1977,159)
- (260.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de standplaatsen alsmede de instructie voor de opperkeurmeester voor haring
 Periode 1945-1964
 Grondslag Besluit keuring geaakte haring art 3.2
 Product Beschikking van 28 juni 1911, C.V.
- (261.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bepalen van de jaarwedde van de haringkeurmeesters
 Periode 1945-1964
 Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.2-2
- (262.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verlenen van de titel van opperkeurmeester aan een der haringkeurmeesters
 Periode 1945-1964
 Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.3-1
- (263.)
 Actor Directeur Plantenziektenkundige Dienst (PD)
 Handeling Het geven van voorschriften voor de wijze van bewaring van aardappelen tussen het tijdstip van het aanbieden ter keuring en het tijdstip waarop de uitgestelde keuring zal plaatsvinden
 Periode 1955 – 1987
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen art. 7.2

(264.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling	Het stellen van regels voor het keuren van landbouwproducten, de methoden van monsterneming en onderzoek met betrekking tot de kwaliteit van landbouwproducten
Periode	1973-
Grondslag	Landbouwkwaliteitswet art. 15.4; Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 8; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.5; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art.7; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 10-11; Landbouwkwaliteitsbesluit consumptie-aardappelen art. 6; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 7; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten art. 10-11; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 10-11; Landbouwkwaliteitswet vis en visproducten art. 8; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 4.1; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en –vleeswaar art. 5; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 5; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 10-11; Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten artt. 4 en 5.1
Product	Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten (Stcrt.1982, 145, Stcrt. 1982,145 bijlage); Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten (Stcrt. 1981, 251, Stcrt. 1981, 251 bijlage); Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten (Stcrt. 1983, 200); Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding bijlage (Stcrt.1984, 197); Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding 1994 bijlage (Stcrt. 1994, 116); Landbouwkwaliteitsregeling baconkeuring en –merken (Stcrt. 1978, 63); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen (Stcrt. 1981, 136);Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen (Stcrt. 1986, 97); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit (Stcrt. 1977, 182); Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt. 1993. 60); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren (Stcrt. 1979, 120); Landbouwkwaliteitsregeling scharreleierenkeuring en –merken (Stcrt.1993, 229); Landbouwkwaliteitsregeling vleeswarenkeuring en –merken (Stcrt. 1981, 204)

(265.)

Actor	Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling	Het bepalen dat voor beperkte duur andere kwaliteitsbeoordelingen worden toegepast
Periode	1994-
Grondslag	Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art.10.2

(266.)
Actor Productschap voor Zuivel (PZ)
Handeling Het vaststellen van normenstelsels, kortingspunten en overige op te leggen kortingen ter beoordeling van de resultaten van kwaliteitsonderzoeken
Periode 1994-
Grondslag Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art.10.1
Opmerking De voorzitter heeft hiervoor het COKZ gehoord

Uitoefening keuring

(267.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen, ontslaan en schorsen van haringkeurmeesters
Periode 1911 – 1964
Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.2-1

(268.)
Actor Haringkeurmeesters
Handeling Het stellen van voorschriften m.b.t. het ter keuring aanbieden van haring
Periode 1911-1964
Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.5

(269.)
Actor Haringkeurmeesters
Handeling Het weigeren van de keuring van aangeboden haring
Periode 1911-1964
Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.7

(270.)
Actor Haringkeurmeesters
Handeling Het (her)keuren van haring
Periode 1911-1964
Grondslag Besluit keuring geaakte haring art.9

(271.)
Actor Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB)
Handeling Het stellen van regels ten aanzien van de keuring van bacon
Periode 1930 – 1978
Grondslag KB tot uitvoering van art. 7 houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden gesteld, (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 12

(272.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Keurmerk alternatieve landbouwproducten (SKAL) Bloembollen Keuringsdienst (BKD) Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB) Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling	Het vaststellen van bedragen voor de kosten van toezicht en keuring en het daarbij regelen van de wijze van de inning
Periode	1930 –
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 15; Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen art. 9; Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen art. 7; Uitvoercontrolebesluit haring 1964, art. 11; Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 12; Landbouwkwaliteitswet art.11.1
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955. 246); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
Opmerking	Vanaf 1963 vervalt dit voor het Controlestation voor melkproducten en de Stichting Zuivel-Kwaliteits-Bureau.

(273.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Keurmerk alternatieve landbouwproducten (SKAL) Bloembollen Keuringsdienst (BKD) Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK) Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Uitvoer Controle Bureau (UCB)
Handeling	Het vaststellen van keuringsreglementen
Periode	1938-
Grondslag	Landbouwwet 1938; Landbouwkwaliteitswet art.10.1 e; Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art 16.2; Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren art. 2; Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit art. 2; Landbouwkwaliteitsregeling groenten en fruit art. 2; Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode art. 9
Product	Keuringsreglementen
Opmerking	Het keuringsreglement van SKAL voorziet in de onderwerpen, genoemd in bijlage III van de EEG verordening 2092/91 inzake de biologische productiemethoden en aanduidingen.

(274.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Keurmerk alternatieve landbouwproducten (SKAL) Bloembollen Keuringsdienst (BKD) Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK) Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
Handeling	Het keuren van landbouwproducten die al dan niet voor de uitvoer bestemd zijn
Periode	1940-
Grondslag	Uitvoercontrolebesluiten; Landbouwkwaliteitswet; landbouwkwaliteitsbesluiten
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955, 246); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102); Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas (Stcrt. 1956, 251); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit (Stcrt. 1977, 182); Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt. 1993. 60); Landbouwkwaliteitsregelingen
Opmerking	Het keuringsreglement van SKAL voorziet in de onderwerpen, genoemd in bijlage III van de EEG verordening 2092/91 inzake de biologische productiemethoden en aanduidingen.

(275.)

Actor	Haringkeurmeesters
Handeling	Het, op verzoek van de aanvrager van de keuring of van de koper van de gekeurde haring afgeven van een schriftelijke verklaring van de uitkomst van het onderzoek
Periode	1945-1964
Grondslag	Besluit keuring geaakte haring art.8.2

(276.)

Actor	Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G)
Handeling	Het keuren van plantsjalotten
Periode	1948 – 1977
Grondslag	Wijziging Uitvoercontrolebesluit 1939 Tuinbouwproducten art. 1B; Buitenwerkingtreding Uitvoercontrolebesluit 1939 Tuinbouwproducten voor tulpenbloemen en plantuitjes art. I.B.a (stcrt. 1957, 401); Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 1
Product	Certificaten
Opmerking	De NAKG verstrekt na goedkeuring certificaten en schriftelijke verklaringen.

- (277.)
 Actor Directeur van de Plantenziektenkundige Dienst (PD)
 Handeling Het opdragen aan de met de keuring belaste ambtenaren tot het uitstellen van het keuren van aardappelen
 Periode 1955 – 1987
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen art. 7.1
 Opmerking Uitstel van keuring geschiedt indien er reden is om te vermoeden dat de verschijnselen van enige aantasting of beschadiging welke op het ogenblik van de aanbieding ter keuring nog niet waarneembaar zijn , binnen enkele weken tot uiting zullen komen.
- (278.)
 Actor Uitvoer Controle Bureau (UCB)
 Handeling Het vaststellen van keuringsinstructies voor tuinbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
 Periode 1964 – 1977
 Grondslag Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 art. 2
- (279.)
 Actor Directeur Dienst der Nederlandse Haringcontrole
 Rijksdienst voor de keuring van vee en vlees (RVV)
 Handeling Het beslissen of en door wie haring opnieuw gekeurd kan worden
 Periode 1964 – 1988
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 art. 4.2
 Herkeuring kan geschieden nadat de exporteur beroep tegen een keuringsbeslissing heeft ingesteld
- (280.)
 Actor Directeur van het Rijkszuivelstation
 Handeling Het goedkeuren van methoden voor onderzoek ter beoordeling of hulpstoffen, kaas of randenkaas aan de bij of krachtens deze beschikking gestelde eisen voldoen
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 55
- (281.)
 Actor Directeur van een kaascontrolestation
 Handeling Het goedkeuren van de wijze waarop aangeslotenen dagelijks aantekening dienen te houden omtrent de kaasbereiding en het gebruik van de hun verstrekte Rijkskaasmerken
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 63
- (282.)
 Actor Algemene Inspectiedienst (AID)
 Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)
 Handeling Het keuren bij invoer van groenten en fruit
 Periode 1977-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit art. 4.1

- (283.)
 Actor Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB)
 Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)
 Handeling Het keuren van in Nederland geteelde of ingevoerde groenten en fruit met bestemming buiten het verzendgebied
 Periode 1977-1993
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit art. 7
 Opmerking Voor zover zendingen in het geheel bestaan uit in het buitenland geteelde groenten en fruit kan de AID bewijsstukken namens het KCB afgeven.
- (284.)
 Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
 Handeling Het verrichten van herkeuringen van bloembollen
 Periode 1980-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen art. 6.1
 Opmerking Uitsluitend op een met redenen omklede aanvraag.
- (285.)
 Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
 Handeling Het goedkeuren alsmede, onthouden van goedkeuringen van bloembollen bij veldkeuringen
 Periode 1980-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen art. 10
- (286.)
 Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
 Handeling Het nemen van monsters voor kwaliteitskeuring bloembollen
 Periode 1980-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen artt. 8.1 en 12.1
 Opmerking Het gaat om veld- en droge keuringen.
- (287.)
 Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
 Handeling Het besluiten tot het niet overgaan tot veldkeuring
 Periode 1986-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen art. 9.2;
 Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen 1986 art. 6.2
 Opmerking Indien de opgave niet of niet overeenkomstig de voorschriften is gedaan.
- (288.)
 Actor Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
 Handeling Het bepalen van data voor monsterkeuringen
 Periode 1986-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen art. 9.2
 Opmerking Dit kan van gewas tot gewas verschillend zijn.

- (289.)
 Actor   Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV)
                   Plantenziektenkundige Dienst (PD)
 Handeling   Het besluiten tot het achterwege laten van de controle op groenten en fruit
 Periode   1993-
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 art. 3.3
 Opmerking   Indien het groenten en fruit betreft waarvoor gemeenschappelijke
                   kwaliteitsnormen bestaan en die er voor bestemd zijn om zonder verdere
                   bewerking te worden uitgevoerd naar een derde land. Van het achterwege
                   laten van de controle wordt mededeling gedaan aan de douane.
- (290.)
 Actor   Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
                   (COKZ)
 Handeling   Het stellen van eisen ten aanzien van bemonstering, transport en de
                   behandeling van monsters met betrekking van melk
 Periode   1994-
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsverordening 1994 (Productschap voor Zuivel),
                   uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 6.2
 Opmerking   Indien niet wordt voldaan aan de eisen die gesteld zijn voor het opstellen van
                   handboeken.
- (291.)
 Actor   Directeur Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten
                   (RIKILT)
 Handeling   Het goedkeuren van methoden voor monsterneming en onderzoek met
                   betrekking tot zuigelingenvoeding
 Periode   1994-
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding 1994 art. 22
- (292.)
 Actor   Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
                   (COKZ)
 Handeling   Het goedkeuren van handboeken van ontvangers van boerderijmelk, inzake
                   de werkwijze ten aanzien van bemonstering, transport en de behandeling van
                   monsters met betrekking tot melk
 Periode   1994-
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsverordening 1994 (Productschap voor Zuivel),
                   uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit art. 6.1
- (293.)
 Actor   Melkcontrolestation
 Handeling   Het toekennen van beoordelingen aan resultaten van kwaliteitsonderzoeken
 Periode   1994-
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar
                   kwaliteit art.10.1
- (294.)
 Actor   Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
                   (COKZ)
 Handeling   Het geven van toestemming aan de ontvanger van boerderijmelk voor het
                   vervallen verklaren of wijzigen van de kwaliteitsuitslag van boerderijmelk
                   door de ontvanger
 Periode   1994- (1999)
 Grondslag   Landbouwkwaliteitsverordening 1994, uitbetaling van boerderijmelk naar
                   kwaliteit art. 9

(295.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling Het vaststellen van nadere controlevoorschriften inzake het gebruik van kaaswas
Periode 1995-
Grondslag Vrijstellingsregeling kleurstoffen in kaaswas art. 1
Opmerking Uitsluitend voor wat betreft het gebruik van kaaswas van de kleurstof Allurarood bij de productie van de kaas die bestemd is voor de uitvoer naar landen buiten de EG.

(296.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling Het bij reglement vaststellen van methoden van monsterneming en onderzoek voor zuivelproducten
Periode 1998 -
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten art 5.2; Landbouwkwaliteitsregeling boter art. 7; Landbouwkwaliteitsregeling kaas art. 7; Landbouwkwaliteitsregeling melkpoeder art. 8

10.8.2.1.1 Toezicht op keuring

(297.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het machtigen van inspecteurs, adjunct-inspecteurs, visiteurs en scheikundigen tot het betreden van plaatsen waar boter, margarine en andere vetten worden bereid of verkocht
Periode 1909 – 1973
Grondslag Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 14.2-4 en 18.1

(298.)
Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling Het goedkeuren van mededelingen van controle-instellingen die voor de openbaarmaking bestemd zijn
Periode 1912 – 1978
Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 25; Landbouwuitvoerbesluit bacon art. 13.1

(299.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van garantiebedragen vastgesteld door een baconcontrole-instelling alsmede de voorwaarden waaronder deze worden gesteld
Periode 1930 – 1978
Grondslag Besluit van 5 april 1930 tot uitvoering van artikel 7 houdenden bepalingen waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te kunnen worden gesteld (Landbouwuitvoerbesluit bacon) art. 7
Opmerking Het bestuur van een baconcontrole-instelling kan van de aangeslotenen eisen om een bankgarantie voor te leggen.

(300.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van regels die door de VNB gesteld zijn ten aanzien van het keuren van bacon
Periode 1930 – 1978
Grondslag KB tot uitvoering van art. 7 houdende bepalingen, waaraan een baconcontrole-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te worden gesteld, (Landbouwwitvoerbesluit bacon) art. 12

(301.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Directeur Veeteelt en Zuivel
Handeling Het houden van toezicht op de keuring door het ZKB
Periode 1948 – 1982
Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 23.2; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 3 (Stcrt. 1961,90); Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 1.b (Stcrt. 1968,197); Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 6; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 1; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 3.2d; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 1.c (Stcrt. 1968,197); Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter art.20.2
Product Aanwijzing ambtenaren tot bijstand rijkszuivelinspecteur (Stcrt. 1955,79)
Opmerking Deze wordt vanaf 1961 bijgestaan door daartoe aangewezen ambtenaren van de Algemene inspectiedienst.

(302.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Directeur Veeteelt en Zuivel
Handeling Het houden van toezicht op het uitreiken en het gebruik van uitvoercertificaten door het CVM en CZL
Periode 1961 – 1983
Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten art. 11.2

(303.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van keuringsinstructies voor tuinbouwproducten die voor de uitvoer bestemd zijn
Periode 1964 – 1977
Grondslag Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 art. 3

(304.)
Actor Rijksdienst voor Keuring van Vee en Vlees (RVV)
Plantenziektenkundige Dienst (PD)
Handeling Het geven van toestemming tot het afvoeren, verhandelen, vernietigen of vervreemden van partijen groenten en fruit uit derde landen
Periode 1993-
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit art. 4.2-3
Opmerking Het gaat om partijen die niet voldoen aan de normen die gesteld zijn krachtens het Landbouwkwaliteitsbesluit.

(305.)

Actor	Directeur van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) Directeur van de Plantenziektenkundige Dienst
Handeling	Het geven van aanwijzingen over keuringen van groenten en fruit aan de verantwoordelijke organen of personeelsleden van het Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit alsmede de bepaling van de frequentie van de vastlegging
Periode	1993-
Grondslag	Regeling houdende wijziging KCB-controlepersoneel als onbezoldigd ambtenaar van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees art. 3
Opmerking	De directeur van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees bepaalt de frequentie van de verslaglegging

10.8.3 Merken, tekenen en bewijsstukken

Het keuren van producten en deze vervolgens voorzien van merken gebeurde al vanaf begin 1900 via de Botermerkenwet. Goedgekeurde boter werd voorzien van Rijksmerken die alleen aangebracht mochten worden door boterproducenten die aangesloten waren bij de botercontrolestations. Aangeslotenen kregen zowel het recht als de plicht om afgeleverde en goed gekeurde boter van een officieel botermerk te voorzien. In 1911 werd deze controle via de Kaasmerkenwet ook toegepast op kaas. Zonder deze officiële merken mochten producten niet worden geëxporteerd. Binnen de landbouwwitvoerwet werd controle via merken toegepast op een toenemend aantal landbouwproducten. Dit werd voortgezet binnen de regelgeving van de Landbouwkwaliteitswet. Producten mochten uitsluitend op de markt worden gebracht na keuring door een controle-instelling op basis van de eisen die krachtens de Landbouwkwaliteitswet werden gesteld. Als bewijs van het voldoen aan deze eisen werd een rijksmerk verstrekt dat op een product of de verpakking hiervan moest worden aangebracht. Na het invoeren van veranderingen naar aanleiding van het project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) zijn producenten niet meer verplicht om zich aan te sluiten bij controle-instellingen tenzij ze hun producten willen voorzien van een rijksmerk. In dat geval is aansluiting wel verplicht. 'Met dit rijksmerk zal een producent aan kunnen tonen dat zijn producten van een constante, goede en door een controle-instelling gecontroleerde kwaliteit zijn. De kwaliteit van producten met een rijksmerk zal als gevolg van de eisen op basis van de Landbouwkwaliteitswet altijd hoger liggen dan verplicht is.'³⁷

10.8.3.1 Overheidsvoorschriften

(306.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels ten aanzien van het merken van boter en kaas
Periode	1900 – 1973
Grondslag	Boterwet art. 2; Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 7.1-2; Wijziging boterwet art I. 7.1 (Stcrt. 1953, 417); Wet op de Rijkskaasmerken art.2; Voorschriften voor het bemonsteren van kaas en het onderzoek van monsters kaas; Landbouwkwaliteitswet art. 19.1 – 2

---

³⁷ Staatsblad 1998, 453 p. 7

(307.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van merken voor boter en kaas
Periode 1905 – 1973
Grondslag Wet houdende bepaling betreffende het merken van boter en kaas, afkomstig van aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrolestation art. 1; Wet op de Rijkskaasmerken art. 1; Landbouwkwaliteitswet art. 19.1-2
Product Botermerkenbesluit (Stb. 1912, 263); Rijksbotermerkenbeschikking 1951 (Stcrt. 1951, 249); Rijksbotermerkenbeschikking 1967 (Stcrt. 1967, 162); Beschikking van 31 juni 1960 met betrekking tot het bedrukken van kartonnen bekerverpakking met het Rijksbotermerk (Stcrt. 1960, 110); Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 (Stcrt. 1970, 19); Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 (Stcrt. 1962, 61); Voorschriften voor het bemonsteren van kaas en het onderzoek van monsters kaas (Stcrt. 1932, 55) ; Besluit tot het bedrukken van kartonnen bekerverpakking met het Rijksbotermerk (Stcrt. 1960, 110)
Opmerking Deze merken zijn uitsluitend bestemd om door of vanwege aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand boter- of kaascontrolestation te worden aangebracht op door hen bereide of aangekochte boter en kaas of op de verpakking hiervan. Het gaat om exportkwaliteitsmerken en ‘gewone merken’.

(308.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van voorschriften inzake herkomstbewijzen waar in te voeren boter van moet zijn voorzien
Periode 1909 – 1973
Grondslag Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet art. 4e en f; Landbouwkwaliteitswet art. 19.1
Opmerking Het gaat om voorwaarden voor de invoer van boter en margarine; De voorwaarden waarvan, die in te voeren boter en margarine moeten voldoen; en de wijze waarop gehandeld dient te worden indien de boter en margarine niet aan de gestelde eisen voldoen.

(309.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van merken waarmee wordt aangeduid dat boter vervalst is
Periode 1909 – 1973
Grondslag Besluit tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2, 5, 8 en 19 der Boterwet art. 4h; Landbouwkwaliteitswet art. 19.1

(310.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorschrijven van de wijze waarop de verpakking van haring gemerkt moet worden
Periode 1937 – 1963
Grondslag Haringwet 1937 art.1

(311.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van het model geleidebiljet voor vervoer van haring binnen Nederland
Periode 1937 – 1963
Grondslag Haringwet 1937 art.1.c

(312.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen van regels betreffende het vervaardigen, voorhanden hebben en afleveren van merken, tekenen en bewijsstukken en van clichés, stempels, en andere werktuigen ter vervaardiging of aanbrenging van merken
Periode	1938 – 1977
Grondslag	Landbouwwet 1938 art. 7
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 1955, 246); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102)
(313.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels inzake de gebruikmaking van (kwaliteits)merken, tekenen en bewijsstukken voor landbouwproducten alsmede het vaststellen van merken, tekenen of bewijsstukken die gebruikt moeten worden bij de keuring van landbouwproducten
Periode	1938 -
Grondslag	Landbouwwet 1938 art. 6,11; Kaascontrolebeschikking 1970 art. 52.1; Uitvoercontrolebesluit 1951 bloembollen art. 6.c; Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen art. 5.c; Uitvoercontrolebesluit 1954 aardappelen art. 6.c; Landbouwkwaliteitswet art.7.1-2, 9.2; Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 6.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethoden art. 5.2; Landbouwkwaliteitsbesluit consumptie-aardappelen art.7.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 8.2; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art 6.2; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 8.3; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 4.3-4; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art 6.3; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 6.2; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten artt. 1,6; 2.1
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 155,246); Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter (Stcrt. 1952, 63); Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter (Stcrt. 1968, 101); Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13); Landbouwkwaliteitsregeling baconkeuring en –merken (Stcrt. 1978, 63); Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen (Stcrt. 1986, 97); Landbouwkwaliteitsregeling vaststelling bewijsstukken (Stcrt. 1986, 97); Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten artt. 8 en 9 (Stcrt.1982, 145); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit (Stcrt. 1977, 182); Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt. 1993. 60); Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten artt. 11-17 (Stcrt. 1981, 251); Landbouwkwaliteitsbeschikking poedervormige melkproducten (Stcrt.1983, 200); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren (Stcrt. 1979, 120); Landbouwkwaliteitsregeling vleeswarenkeuring en –merken art 3-4 (Stcrt. 1981, 204)
Opmerking	Voor de volgende producten loopt de periode tot en met 1998: bacon.

- (314.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bepalen wanneer een stempelmerk gebruikt wordt om aan te geven dat in de ton, de keg of het blik hommers of kuiters verpakt zijn
 Periode 1938 – 1952
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.6-3b; Vervallen
 Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb.1952, 12 art. X
- (315.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de modellen van de stempels en papieren merken voor verpakte haring
 Periode 1945 – 1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938, art.8a zoals gewijzigd in het Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb.1952, 12 art. XIV
- (316.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de bedragen, waarvan tegen betaling stempels en papieren merken beschikbaar worden verstrekt voor verpakte haring
 Periode 1945- 1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.8b zoals gewijzigd in het Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb.1952, 12 art. XIV
- (317.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorschriften betreffende het aanvragen, het verstrekken en het inleveren van stempels voor verpakte haring
 Periode 1945- 1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.8d
- (318.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorschriften betreffende het aanvragen, het verstrekken en het inleveren van papieren merken alsmede de wijze waarop de verschillende merken moeten worden aangebracht op verpakte haring
 Periode 1945-1963
 Grondslag Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole 1938 art.8 e zoals gewijzigd in het Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb.1952, 12 art. XVIII
- (319.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorbereiden tot het stellen van regels tot het bevoegd verklaren van uitvoercontrole-organen tot het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken
 Periode 1946 – 1972
 Grondslag Landbouwuvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 3

- (320.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het geven van nadere voorschriften inzake de aanvraag en afdoening van vergunningen voor het bedrukken, aanbrengen en gebruiken van etiketten
 Periode 1951 – 1967
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1951 art. 11
- (321.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bepalen van de wijze waarop Rijkskaasmerken door de vereniging ‘het Kaasmerk’ te Leiden vervaardigd en afgeleverd worden
 Periode 1962 – 1982
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 6.a-b; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 art. 5.b
- (322.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het beslissen welke Rijkskaasmerken op kaas moeten worden aangebracht waarvoor bij de bereiding een vrijstelling is verleend, alsmede het vaststellen van de wijze waarop het vetgehalte wordt aangeduid
 Periode 1962 – 1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt. 3.g, 21.3 en 49.4
- (323.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van adviserende bestuursleden voor de Stichting ‘Het Kaasmerk’
 Periode 1962 – 1998
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 6.e; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 art. 5.e; Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.2d
- (324.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het vaststellen van letter- en cijfertekens in Rijkskaasmerken
 Periode 1962 – 1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 4.1
- (325.)
 Actor Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
 Bedrijfschap voor de Groothandel in Eieren
 Handeling Het vaststellen van onderscheidingen, aanduidingen en eisen van hoedanigheid en herkomst van eieren voor de uitvoer bestemd
 Periode 1962-1969
 Grondslag Uitvoercontrolebesluit Eieren 1962 art. 6.2-3
 Product Verordeningen
 Opmerking Het bedrijfschap stelt deze vast na overleg met het Landbouwschap en het Productschap voor Pluimvee en Eieren.

- (326.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het benoemen van de leden van de Rijksbotermerkencommissie
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 26.1; Wijziging
 Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art.29 (Stcrt. 1972, 98)
 Opmerking 1967 – 1972 was dit artikel 31.1
- (327.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het treffen van maatregelen die nodig zijn voor de aanduidingen van
 onbewerkt hout bij indeling en verhandeling zoals dat bij of krachtens de
 EEG richtlijn indeling van onbewerkt hout bepaald is
 Periode 1968-
 Grondslag EEG richtlijn indeling onbewerkt hout art. 3
- (328.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het vaststellen van de wijze van aanduiding van toevoegingen van
 kruiden aan kaassoorten
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 17.5
 Opmerking Het gaat om kaassoorten waarvoor dit bij deze beschikking niet is
 voorgeschreven.
- (329.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van bloembollen die voorzien kunnen worden van een merk
 Periode 1980-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art. 5.1
- (330.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het intrekken van de bevoegdheid van de Stichting ‘Het Kaasmerk’ tot het
 vervaardigen van Rijkskaasmerken
 Periode 1982 – 1998
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.3
- (331.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van eisen waar de Stichting ‘Het Kaasmerk’ aan moet voldoen
 Periode 1982 – 1998
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.2a
- (332.)
 Actor Stichting Nederlandse Baconcontrole
 Handeling Het verbinden, wijzigen en intrekken van nadere voorwaarden aan de door de
 stichting te verlenen toestemming tot het aanbrengen van het
 Rijksbaconmerk
 Periode 1983-
 Grondslag Vrijstelling aanbrenging Rijksbaconmerk art.2

- (333.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Handeling Het stellen van regels met betrekking tot het verplicht stellen van bepaalde vermeldingen op de verpakking van zuigelingenvoeding
 Periode 1984-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art.6.3
 Product Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding (Stcrt.1984, 197);
 Landbouwkwaliteitsregeling Zuigelingenvoeding 1994 (Stcrt.1994, 116)
 Opmerking Indien deze regels betrekking hebben op een bepaling die de gezondheid raakt verleent de Minister van Landbouw deze alleen in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid.
- (334.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van nadere regels ten aanzien van het aanmerken van productiemethoden als biologisch en het verdere gebruik van de term 'biologisch'
 Periode 1993-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.2
 Product Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode (Stb. 1992, 661)
- (335.)
 Actor Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
 Handeling Het bij of krachtens een verordening verbinden van eisen aan het gebruik van kwaliteitsmerken voor groenten en fruit
 Periode 1993 – 1998
 Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit art. 6.2
- (336.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van nadere regels omtrent productspecificaties voor rundvlees
 Periode 1997 -
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees art. 3.1a en 3.2

10.8.3.2 Toekennen en intrekken van merken, tekenen en bewijsstukken

- (337.)
 Actor Centrale Commissie voor de Botercontrolestations
 Handeling Het besluiten tot het intrekken van merken
 Periode 1912 – 1976
 Grondslag Botermerkenbesluit 1912 art. 22
- (338.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het onder voorwaarden uitreiken en intrekken van merkenstempels aan controle-instellingen
 Periode 1930 – 1978
 Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon artt. 22, 23, 24

(339.)

Actor	Bloembollen Keuringsdienst (BKD) Stichting Keurmerk alternatieve Landbouwproducten (SKAL) Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK) Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB) Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB) Stichting Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB) Controlestation voor melkproducten (CVM) Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL) Boter- en kaascontrolestations Controlestations voor melkproducten Stichting Het kaasmerk Uitvoer Controle Bureau (UCB) Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV)
Handeling	Het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken aan aangesloten instellingen
Periode	1930 -
Grondslag	Uitvoercontrolebesluit 1948 kaas art. 5; Uitvoercontrolebesluit 1948 melkpoeder art. 5; Uitvoercontrolebesluit 1951 boter art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1957 melk en melkproducten art. 6; Uitvoercontrolebesluit 1939 tuinbouwproducten art. 6b; Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten art. 9b; Uitvoercontrolebesluit 1947 boomkwekerijproducten art. 7c; Uitvoercontrolebesluit 1951 drogerijen art. 5.b; Uitvoercontrolebesluit Eieren 1962 art. 10.b; Uitvoercontrolebesluit Haring 1964, art. 10.c; Landbouwwitvoerbesluit bacon artt. 25, 26; Landbouwkwaliteitswet art.10.1 e; Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 9; Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvarkensvlees en -vleeswaar art. 6.1; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art. 9; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 8; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art.11; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art.13; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 10; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducent art. 13; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 13; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 6; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 12; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.7; Landbouwkwaliteitsbesluit Zuivelproducten (1998 -)
Product	Uitvoercontrolebesluit 1968 boter (Stcrt. 1968, 101); Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 (Stcrt. 1964, 102); Uitvoercontrolebeschikking 1956 kaas (Stcrt. 1956, 251); Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13); Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 (Stcrt. 1964, 62); Statuten en keuringsreglement Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit; Keuringsreglement COZ kaasproducten (Stcrt. 1982, 105); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit (Stcrt. 1977, 182); Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt. 1993. 60)

- (340.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het vaststellen of goedkeuren van stempels voor boteretiketten
 Periode 1951 – 1967
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1951 art. 7.2
- (341.)
 Actor Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
 Handeling Het aan aangeslotenen ontzeggen van het recht om exportkwaliteitsmerken op boter aan te brengen
 Periode 1957 -
 Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art.19. 6a; Keuringsreglement van het ZKB art. 12
- (342.)
 Actor Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
 Vereniging Het controlestation voor melkproducten
 Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL)
 Handeling Het goedkeuren van toegevoegde aanduidingen bij vertalingen van aanduidingen van melk en melkproducten
 Periode 1961 – 1983
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking melk en melkproducten 1960 art. 8.c
- (343.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van de prijs waartegen Rijkskaasmerken worden afgeleverd door de vereniging 'het Kaasmerk' te Leiden
 Periode 1962 – 1982
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1962, art. 6.c; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 art. 5.c
- (344.)
 Actor Bestuur Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL)
 Handeling Het voor een bepaalde tijd uitsluiten van aangeslotenen van het gebruik van Rijkskaasmerken
 Periode 1962 –1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art 71.4
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.
- (345.)
 Actor Vereniging Het Kaasmerk
 Handeling Het vervaardigen van Rijkskaasmerken
 Periode 1962 – 1970
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 artt. 5. 6.1

- (346.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verlenen van goedkeuring aan de vereniging 'het Kaasmerk' te Leiden tot het vervaardigen en afleveren van andere merken dan Rijkskaasmerken
 Periode 1962 – 1982
 Grondslag Rijkskaasmerkenbeschikking 1952; Rijkskaasmerkenbeschikking 1962 art. 6.d; Rijkskaasmerkenbeschikking 1970 art. 5.d
- (347.)
 Actor Directeur Dienst der Nederlandse Haringcontrole
 Directeur Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV)
 Handeling Het vaststellen van uitvoerkwaliteitscertificaten voor haring
 Periode 1964 – 1998
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking haring 1964 art.2
 Product Bijlage bij Uitvoercontrolebeschikking haring (Stcrt. 1964, 102)
- (348.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het goedkeuren van het gebruik van herkenningmerken van controlestations en 'De Vereniging het controlestation voor Melkproducten'
 Periode 1966 – 1981
 Grondslag Ontheffingsbeschikking uitvoer boter- of melkvet en gesmolten boter 1966 art. 2.6.b3
- (349.)
 Actor Botercontrolestation
 Handeling Het toestaan van het gebruik van stempels die niet van Rijkswege zijn verstrekt
 Periode 1967 – 1972
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 12; Wijziging Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art.12
 Opmerking Deze stempels moeten wel voldoen aan de in deze beschikking beschreven vormen en afmetingen. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.
- (350.)
 Actor Rijksbotermerkencommissie
 Handeling Het geven van opdrachten tot; het bedrukken van etiketten met Rijksbotermerken; het aanmaken van stempels en het aanbrengen van Rijksbotermerken op wikkelpapieren
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 26.2; Rijksbotermerkenbeschikking 1967 zoals gewijzigd Stcrt. 1972, 98 art.29
- (351.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van vergunning voor het gebruik van wikkelpapieren met het Rijksbotermerk
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 11; Wijziging Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art.12 (Stcrt. 1972, 98)
 Opmerking 1967 – 1972 was dit artikel 16

- (352.)
 Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het bevoegd verklaren van drukkers tot het bedrukken van etiketten en wikkelpapieren met het Rijksbotermerk en bijbehorende letters en nummers
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 22.1-2;
 Rijksbotermerkenbeschikking 1967 zoals gewijzigd (Stcrt. 1972, 98) art 29
 Opmerking Aan deze bevoegdverklaring kunnen voorwaarden worden verbonden die bij niet nakomen ervan, kan worden ingetrokken.
- (353.)
 Actor Centrale Commissie voor de Kaascontrolestations
 Handeling Het adviseren van de Rijkszuivelinspecteur of en zo ja welke Rijkskaasmerken op kaas moeten worden aangebracht
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 16.4
- (354.)
 Actor Kaascontrolestations
 Handeling Het vaststellen van aanduidingen voor randenkaas en wanneer deze van aanduidingen moet worden voorzien
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 49.1d
 Opmerking Deze aanduidingen vermelden ondermeer het vetgehalte, alsmede letter- en cijfertekens. De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.
- (355.)
 Actor Kaascontrolestations
 Handeling Het vorderen van verstrekte Rijkskaasmerken voorzover deze nog niet overeenkomstig de gegeven voorschriften zijn gebruikt
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 64.1
 Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.
- (356.)
 Actor Kaascontrolestation
 Handeling Het verlenen van toestemming voor het verwijderen of niet aanbrengen van Rijkskaasmerken
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 artt. 11.2, 21.2, 42, 43
 Opmerking Het gaat om kaas die niet aan de gestelde eisen voldoet. De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur.
- (357.)
 Actor Rijkszuivelinspecteur
 Handeling Het verlenen van vergunning om in plaats van Rijksbotermerken de woorden ‘Holland’ en ‘Nederlandse Botercontrole’ op wikkelpapieren te drukken
 Periode 1973 – 1982
 Grondslag Wijziging Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. I, 9.2 art.I (Stcrt. 1973, 64)
 Opmerking Hij zal tevens de plaats waar de woorden op wikkelpapieren worden gedrukt goedkeuren. Aan zodanige vergunning kunnen voorwaarde of beperkingen kunnen worden verbonden.

(358.)

Actor Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling Het verlenen en intrekken van het recht tot het aanbrengen van kwaliteitsmerken op vleesproducten
Periode 1978 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling baconkeuring en –merken art. 5
Landbouwkwaliteitsregeling vleeswarenkeuring en –merken art. 4
Opmerking Zij treft daarbij alle nodige maatregelen ten einde te voorkomen dat de merken door anderen dan aangeslotenen op vleeswaren zouden kunnen worden aangebracht. Dit recht wordt alleen verleend aan aangeslotenen bij de stichting.

(359.)

Actor Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiprodukten (CPE)
Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB)
Boterstations
Kaascontrolestations
Controlestations voor melkproducten
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL)
Handeling Het treffen van maatregelen om te voorkomen dat kwaliteitsmerken onbevoegd of onterecht op landbouwproducten worden aangebracht
Periode 1979 -
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten art. 20;
Landbouwkwaliteitsbeschikking controle groenten en fruit art. 15b;
Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit art. 7;
Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 17;
Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 19;
Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren art. 9.1;
Landbouwkwaliteitsregeling scharreleierenkeuring en –merken art. 8;
Landbouwkwaliteitsregeling vleeswarenkeuring en –merken art 4.1
Opmerking Het gaat om maatregelen om te voorkomen dat rijksmerken en andere vermeldingen worden aangebracht of gehandhaafd op landbouwproducten of verpakkingen van landbouwproducten, welke ingevolge het bepaalde in landbouwkwaliteitsbesluiten of landbouwkwaliteitsregelingen niet van zodanige merken mag zijn voorzien.

- (360.)
- Actor Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
 Boterstations
 Kaascontrolestations
 Controlestations voor melkproducten
 Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
 Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
 Controlestation voor Zuivelproducten Leiden (CZL)
- Handeling Het opleggen van de verplichting aan aangeslotenen om onjuiste merken, aanduidingen of vermeldingen van landbouwproducten te verwijderen
- Periode 1982-
- Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 14.3
 Landbouwkwaliteitsregeling kaas art. 5
 Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten art. 19
 Landbouwkwaliteitsregeling boter art. 5
 Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 18
 Landbouwkwaliteitsregeling melkpoeder art. 6
 Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode art.8
- Opmerking Het gaat om producten die volgens redelijke verwachtingen niet zullen voldoen aan de kwaliteitseisen.
- (361.)
- Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
- Handeling Het goedkeuren van equivalenten van kwaliteitsaanduidingen in andere talen dan de Nederlandse taal
- Periode 1982 – 1998
- Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten art. 75
- (362.)
- Actor Directeur Directie Landbouw (DL)
 Directeur Veehouderij en Zuivel
- Handeling Het verlenen van toestemming voor het bedrukken van verpakkingsmateriaal met rijksbotermerken en rijksmelkpoedermerken
- Periode 1982 – 1998
- Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten art. 16;
 Landbouwkwaliteitsregeling poedervormige melkproducten artt. 14-15
- Opmerking De directeur van de Directie Landbouw verstrekt hiervoor herkenningsnummers. Aan zodanige toestemming kunnen voorschriften worden verbonden.
- (363.)
- Actor Stichting Nederlandse Baconcontrole (NBC)
 Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
- Handeling Het verlenen en intrekken van toestemming tot het aanbrenge van kwaliteitsmerken op in Nederland bereide bacon die in het Verenigd Koninkrijk wordt verpakt
- Periode 1983 – 1998
- Grondslag Vrijstelling aanbrenge Rijksbaconmerk art 1
- Opmerking Dit onder voorwaarde dat de oorspronkelijke verpakking van die bacon bij verzending vanuit Nederland overeenkomstig de daarvoor geldende voorschriften is voorzien van het merk voor de kwaliteitsklasse Extra. Aan deze toestemming kunnen nadere voorwaarden verbonden worden.

(364.)
Actor Stichting Scharreleierencontrole
Handeling Het verlenen van toestemming inzake het vervaardigen en aanbrengen van kwaliteitsmerken op scharreleieren
Periode 1986 – 1992
Grondslag Vrijstellingsregeling aanduidingen verpakking scharreleieren art. 3
Opmerking De directeur verleent slechts toestemming voor het vervaardigen en drukken van kwaliteitsmerken op verpakkingsmateriaal dat bestemd is voor aflevering aan bij de stichting aangesloten pakstations. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(365.)
Actor Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Handeling Het verlenen en intrekken van toestemmingen voor het gebruiken van kwaliteitsmerken
Periode 1992-
Grondslag Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art.1.2
Opmerking Deze kunnen onder voorwaarden verleend worden.
Selectievoorstel: B (criterium 5)

(366.)
Actor Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Handeling Het oordelen of er voldoende waarborgen bestaan voor het rechtmatig gebruik van merken door de bij de stichting aangesloten bedrijven
Periode 1992-
Grondslag Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art.1.2

10.8.3.3 Toezicht op controle

(367.)
Actor Directeur-Generaal van de Landbouw
Handeling Het intrekken van merken van botercontrolestations
Periode 1912 – 1976
Grondslag Botermerkenbesluit 1912 artt. 7, 22
Opmerking Indien de stations niet of niet behoorlijk de hun bij dit besluit opgelegde verplichtingen nakomen

(368.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het intrekken van merkenstempels van aangeslotenen
Periode 1930 – 1978
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 27
Opmerking Intrekking gebeurt in het geval van misbruik. De minister licht hier meteen de controle-instelling over in

(369.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels voor het toezicht van Rijksweg op de gebruikmaking van merken, tekenen en bewijsstukken voor landbouwproducten
Periode	1938 – 1972
Grondslag	Landbouwwet 1938 art. 11; Landbouwkwaliteitswet art.7.2; Landbouwkwaliteitsbesluit bacon art. 6.3; Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethoden art. 5.2; Landbouwkwaliteitsbesluit consumptie-aardappelen art.7.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen art 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten art. 8.3; Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit art. 8.2-3; Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten 8.3; Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten art. 8.3; Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren art. 4.3-4; Landbouwkwaliteitsbesluit vis en visproducten art 6.3; Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren art. 6.2; Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding art. 8.3; Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten art. 6
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1955 aardappelen (Stcrt. 155, 246); Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter (Stcrt. 1952, 63); Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter (Stcrt. 1968, 101); Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder (Stcrt. 1948, 157); Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten (Stcrt. 1961, 13); Landbouwkwaliteitsregeling baconkeuring en –merken (Stcrt. 1978, 63); Landbouwkwaliteitsregeling keuring bloembollen (Stcrt. 1986, 97); Landbouwkwaliteitsregeling vaststelling bewijsstukken (Stcrt. 1986, 97); Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten artt. 8 en 9 (Stcrt.1982, 145); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit (Stcrt. 1977, 182); Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993 (Stcrt. 1993. 60); Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten artt. 11-17 (Stcrt. 1981, 251); Landbouwkwaliteitsbeschikking poedervormige melkproducten art. 8-9 (Stcrt.1983, 200); Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren (Stcrt. 1979, 120); Landbouwkwaliteitsregeling vleeswarenkeuring en –merken art 3-4 (Stcrt. 1981, 204)

(370.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Directeur Veeteelt en Zuivel
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
Handeling Het houden van toezicht op het uitreiken en het gebruik van uitvoercertificaten door het ZKB, CVM en CZL
Periode 1948 – 1982
Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 23.2; Uitvoercontrolebeschikking 1960 melk en melkproducten artt. 11.2; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 3; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1958 kaas art. 1.b; Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 6; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 1; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 3.2d; Wijziging Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 1.c; Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter art.20.2
Product Aanwijzing ambtenaren tot bijstand rijkszuivelinspecteur (Stcrt. 1955,79)
Opmerking De Rijkszuivelinspecteur en de directeur van het veeteelt en zuivelwezen worden vanaf 1961 bijgestaan door daartoe aangewezen ambtenaren van de Algemene inspectiedienst. Het COKZ voert dit in mandaat uit namens de minister.

(371.)
Actor Botercontrolestation
Handeling Het voorschrijven van herkenningmerken om de herkomst van boter te kunnen bepalen
Periode 1957 – 1967
Grondslag Botercontrolebeschikking 1957 art. 12.1a
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de directeur. Het vaststellen van de bepaling van herkomst gebeurt door het personeel van botercontrolestations en door ambtenaren van het rijkstoezicht.

(372.)
Actor Directeur Directie Tuinbouw
Handeling Het houden van toezicht op het uitreiken en het gebruik van uitvoercertificaten door het UCB
Periode 1964 – 1977
Grondslag Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964 art.10
Opmerking Deze wordt bijgestaan door daartoe aangewezen ambtenaren van de Algemene inspectiedienst.

(373.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Handeling Het houden van toezicht op drukkerijen waar etiketten en wikkelpapieren met het Rijksbotermerk en bijbehorende letters en nummers worden gedrukt
Periode 1967 – 1982
Grondslag Rijksbotermerkenbeschikking 1967 art. 22.1-2;
Rijksbotermerkenbeschikking 1967 zoals gewijzigd (Stcrt. 1972, 98) art 29

(374.)
Actor Rijkszuivelinspecteur
Handeling Het beslissen of Rijkskaasmerken (op grond van een ontheffing) op kaas moeten worden aangebracht, en zo ja welke
Periode 1970 – 1982
Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 16.4; Wijziging Kaascontrolebeschikking 1970, art.60.6

(375.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren dat de Stichting ‘Het Kaasmerk’ andere merken dan Rijkskaasmerken vervaardigt en levert
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.2c

(376.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van statuten en reglementen van de Stichting ‘Het Kaasmerk’, alsmede wijzigingen of aanvullingen daarvan
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.2d
Opmerking De Stichting het kaasmerk was tot 1985 de vereniging het kaasmerk

(377.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van de verkoopprijs van Rijkskaasmerken
Periode 1982 – 1998
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling kaasproducten art. 13.2b

10.8.4 Tuchtrect, Strafbepalingen, en beroep

10.8.4.1 Handhaving en tuchtrect

Een essentieel verschil tussen de Landbouwkwaliteitswetgeving en de Warenwet is dat in Landbouwkwaliteitswetgeving aanspraak gemaakt kan worden op een stelsel van toezicht op naleving van gestelde regels door privaatrechtelijke controle-instellingen. Een belangrijk onderdeel van dit stelsel is de mogelijkheid van tuchtrechtelijk optreden tegen de aangeslotenen bij een zodanige instelling. Dit stelsel was in de landbouw al bekend tijdens de Landbouwwitvoerwet. Controle-instellingen kunnen, met inachtneming van de voorschriften van de centrale overheid, zelf de samenstelling en bevoegdheid van haar organen die de tuchtrechtspraak uitoefenen, regelen alsmede de rechtsgang bij het tuchtrechtelijke geding. (Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet) Binnen de Landbouwkwaliteitswetgeving wordt onder het tuchtgerecht verstaan: orgaan van de controle-instelling, overeenkomstig de statuten of reglementen belast met de uitoefening van de tuchtrechtspraak over de aangeslotenen. Er zijn 5 controle-instellingen op basis van de Landbouwkwaliteitswet. Deze zijn; het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ); De Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL); de Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit; Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK). Deze controle-instellingen behandelen alle beroepen. Een controle-instelling kan meerder tuchtgerichten instellen. Bij het instellen van twee of meerdere tuchtgerichten wordt ook een centraal tuchtgerecht ingesteld. De controle-instellingen dragen zelf zorg voor het vervolgen of aanklagen van de aangeslotenen bij vastgestelde overtredingen.

De Algemene Inspectiedienst van LNV en de Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (WVC) hebben identieke opsporingsbevoegdheden. De IBG kan bij controles in het kader van de Warenwet ook overtredingen van de Landbouwkwaliteitswet tegenkomen en deze meenemen en vice versa.

10.8.4.2 Opsporing

(378.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het belasten van Rijkszuivelinspecteurs, adjunct-Rijkszuivelinspecteurs en Rijkszuivelvisiteurs tot het opsporen van feiten die krachtens de Boterwet strafbaar zijn gesteld
Periode	1900 – 1973
Grondslag	Boterwet art. 6; Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet art. 13.1

(379.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het belasten van ambtenaren met de opsporing van de feiten die bij de Landbouwwitvoerwet strafbaar zijn gesteld
Periode	1938 – 1955
Grondslag	Landbouwwitvoerwet 1938 art. 19; Landbouwwitvoerwet zoals gewijzigd (Stb. 955, 213) art. 19 (economische delicten)
Product	Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter Stcrt. 1952, 63; Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter Stcrt. 1968, 101; Uitvoercontrolebeschikking melkpoeder Stcrt. 1948, 157

- (380.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorbereiden tot het vaststellen van de wijze van beëdiging van de ambtenaren die door de Minister van Landbouw zijn belast met de opsporing van de feiten die bij de Landbouwwet strafbaar zijn gesteld
 Periode 1938 – 1955
 Grondslag Landbouwwet 1938 art. 20; Wijziging Wet van 20 mei 1955, houdende wijziging van regelingen betreffende economische delicten, art. XIII C
- (381.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van instructies voor opsporingsambtenaren op het gebied van de Landbouwwet
 Periode 1938 – 1955
 Grondslag Landbouwwet 1938 art. 20; Wijziging Wet van 20 mei 1955, houdende wijziging van regelingen betreffende economische delicten, art. XIII C
- (382.)
 Actor Ambtenaren in dienst van de Rijkszuivelinspectie
 Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
 Handeling Het opsporen van strafbare feiten die te maken hebben met de uitvoer van zuivelproducten
 Periode 1948 – 1982
 Grondslag Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder art. 7;
 Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter art. 22
 Opmerking Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau Directeur, keurmeesters en controleurs.
- (383.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Justitie
 Handeling Het, in onderlinge overeenstemming, belasten van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw met de opsporing van overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet
 Periode 1974 -
 Grondslag Regeling aanwijzing ambtenaren Algemene Inspectiedienst als opsporingsambtenaren (Landbouwkwaliteitswet) art. 1
- (384.)
 Actor Minister van Justitie
 Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Staatssecretaris van Economische Zaken (EZ)
 Handeling Het, in onderlinge overeenstemming, belasten van ambtenaren van de Keuringsdiensten van Waren met de opsporing van overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet, voor zover deze overtredingen economische delicten zijn in de zin van artikel 1 van de Wet op de economische delicten
 Periode 1979 -
 Grondslag Regeling aanwijzing ambtenaren Keuringsdiensten van Waren als opsporingsambtenaren (Landbouwkwaliteitswet) art. 1

10.8.4.3 *Het systeem*

(385.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Justitie

Handeling Het goedkeuren van reglementen voor de tuchtrechtspraak die opgesteld zijn door de besturen van de uitvoercontrole-organen

Periode 1946 –

Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 4.2
Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art.2

(386.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het vaststellen van reglementen voor de tuchtrechtspraak

Periode 1946 -

Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 4.2;
Landbouwkwaliteitswet art. 13.3

Product Tuchtreglementen; Tuchtreglement SKAL (Stcrt. 1993, 73)

Opmerking Het betreft de samenstelling en de bevoegdheid van haar organen die de tuchtrechtspraak uitoefenen en de rechtsgang van het tuchtrechtelijk geding. In het Tuchtreglement COKZ is vastgelegd dat een zaak binnen vier maanden na constatering van de tenlaste gelegde overtreding door of namens het centraal bestuur bij het tuchtgerecht aanhangig wordt gemaakt. In de praktijk vindt de aanhangigmaking plaats door de directeur van het COKZ.

(387.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het voorbereiden van een algemene maatregel van bestuur inzake het tuchtrecht op het gebied van de landbouwkwaliteit

Periode 1973 -

Product KB van 12 juli 1979 (Stb. 1979, 455)

Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 13.3

(388.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het instellen van een of meer tuchtgerichten en eventueel een centraal-tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit

Periode 1979-

Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art.3.1-2

Opmerking Een centraal-tuchtgerecht wordt ingesteld bij twee of meer tuchtgerichten.

(389.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het regelen van de bevoegdheid van het tuchtgerecht met betrekking tot het oordelen over de overtredingen van landbouwkwaliteitsbesluiten, door aangeslotenen begaan alsmede de bevoegdheid om maatregelen op te leggen

Periode 1979-

Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art 6.1 en 11

Opmerking De controle-instelling maakt binnen een redelijk termijn na de constatering van de overtreding de zaak aanhangig. Alleen na overleg met de Officier van Justitie wordt besloten een besluit niet aanhangig te maken.

(390.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het bepalen van de plaats, waar het tuchtgerecht, onderscheidenlijk het centraal tuchtgerecht zitting houdt

Periode 1979-

Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet, art. 7

(391.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit

Handeling Het bepalen van de dag en het uur van de zitting waarvoor de aangeslotene, bij de controle-instelling op het gebied van de landbouwkwaliteit wordt opgeroepen

Periode 1979-

Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 14

Product Oproep met aangetekende brief inclusief schriftelijke verklaring met alle relevante feiten betreffende de gemaakte overtreding

Opmerking De oproep houdt in: de namen, het beroep en de woonplaats van eventuele getuigen en deskundigen; de mededeling dat de aangeslotene bevoegd is getuigen en deskundige naar de zitting mee te brengen.

(392.)

Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)

Handeling Het bepalen van het aantal leden alsmede het regelen van de benoeming en ontslag van de voorzitter, de vice-voorzitters, de andere leden, de secretaris en de adjunct-secretarissen van het tuchtgerecht en eventueel het centraal tuchtgerecht, alsmede tijd, gedurende welke zij hun functie vervullen of waarin zij op non-actief kunnen worden gesteld

Periode 1979-

Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet artt. 8.1 en 9

(393.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van de benoeming van de voorzitter en de vice-voorzitters van het tuchtgerecht en eventueel het centraal tuchtgerecht
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 8.1

(394.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Justitie
Handeling Het goedkeuren van het behouden van een functie in het tuchtgerecht ondanks het zwagerschap
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 8.4

10.8.4.4 Rechtsgang van het tuchtrechtelijk geding

(395.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling Het binnen een redelijk termijn na de constatering van de overtreding aanhangig maken van een zaak
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 11.1-2
Product Schriftelijke verklaring (met alle relevante feiten).

(396.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling Het niet aanhangig maken van een zaak
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 11.3
Product Besluit
Opmerking Alleen na overleg met de Officier van Justitie.

(397.)
Actor Officier van Justitie
Handeling Het melden dat het zenden van het afschrift van de schriftelijke verklaring en de daarbij bedoelde stukken aan de Officier van Justitie niet nodig is
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 12
Opmerking Het gaat hier om de Officier van Justitie bij de rechtbank van het arrondissement waar de overtreding werd gepleegd.

(398.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit
Handeling Het bepalen van de dag en het uur van de zitting waarvoor de aangeslotene, bij de controle-instelling op het gebied van de landbouwkwaliteit wordt opgeroepen
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 14.1-2
Product Oproep met aangetekende brief inclusief schriftelijke verklaring met alle relevante feiten betreffende de gemaakte overtreding
Opmerking De oproep houdt in: de namen, het beroep en de woonplaats van eventuele getuigen en deskundigen; de mededeling dat de aangeslotene bevoegd is getuigen en deskundige naar de zitting mee te brengen.
Het gaat om het tuchtgerecht dat is ingesteld door de onderstaande controle-instellingen. Het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ); de Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL); De Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit; de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK).

(399.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit
Handeling Het verlenen van verstek tegen de aangeslotene bij de controle-instelling op het gebied van de landbouwkwaliteit
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art. 15
Opmerking Het verstek wordt verleend indien de gedaagde niet op de zitting is verschenen of dat zijn persoonlijke aanwezigheid niet is bevolen. De behandeling wordt daarna voortgezet. Het gaat om het tuchtgerecht dat is ingesteld door de onderstaande controle-instellingen. Het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ); de Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL); De Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit; de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK).

(400.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit
Handeling Het schorsen van een behandeling alsmede het vaststellen van het tijdstip van hervatting van de zitting
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet 16.1-3
Product Besluit van schorsing met opgaaf van reden
Aangetekende brief vergezeld van alle op de zaak betrekking hebbende stukken
Opmerking Het gaat om het tuchtgerecht dat is ingesteld door de onderstaande controle-instellingen. Het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ); de Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL); De Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit; de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK).

(401.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit
Handeling Het niet openbaar maken van de tuchtzitting
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet art.18.1
Product Besluit
Opmerking Als hier na het oordeel van de voorzitter dringende redenen voor zijn
Het gaat om het tuchtgerecht dat is ingesteld door de onderstaande controle-
instellingen. Het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de
Zuivel (COKZ); de Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten
(SKAL); De Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit;
de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK).

(402.)

Actor Tuchtgerecht op het gebied van de landbouwkwaliteit
Handeling Het bekendmaken van de tuchtbeschikking of het bepalen van een nadere
datum voor de bekendmaking van de tuchtbeschikking , alsmede het
bekendmaken dat tegen deze beschikking voorziening als bedoeld in Titel IV
van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie beroep openstaat indien er
geen sprake is van een centraal tuchtgerecht
Periode 1979-
Grondslag Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet artt.18.2 en 19
Opmerking Het gaat om het tuchtgerecht dat is ingesteld door de onderstaande controle-
instellingen. Het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de
Zuivel (COKZ); de Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten
(SKAL); De Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit;
de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
en de Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK).

10.8.4.5 Strafmaatregelen

(403.)

Actor Vereniging Nederlandsche Baconcontrole
Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
(COKZ)
Handeling Het schrappen, schorsen en beboeten van aangeslotenen bij controle-
instellingen
Periode 1930 – 1982
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 4; Botercontrolebeschikking 1957
art.38.1
Opmerking Schrappen kan geschieden indien een aangeslotene niet meer voldoet aan de
voor aansluiting gestelde eisen of in ernstige mate de belangen van de
controle heeft geschaad. De formele bevoegdheid bij de Vereniging
Nederlandsche Baconcontrole ligt bij het bestuur.

(404.)
Actor Zuivelcontrolestations
Handeling Het nemen van strafmaatregelen bij overtredingen van hetgeen bij of krachtens beschikkingen is geregeld
Periode 1967 – 1982
Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 artt.65, 67.1; Botercontrolebeschikking 1957 art. 36; Botercontrolebeschikking 1967 artt. 37, 39
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij het bestuur. De bevoegdheid tot het nemen van tuchtmaatregelen komt het bestuur ook toe wanneer de overtreding of het feit is geconstateerd door personeel van een andere controlestation dat onder rijkstoezicht staat, door ambtenaren van het rijkstoezicht of door personeel van het ZKB.

(405.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling Het opleggen van strafmaatregelen bij overtredingen van het bepaalde bij of krachtens een Landbouwkwaliteitsbesluit
Periode 1973-
Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 13.1
Opmerking Het gaat om de volgende maatregelen; berisping, geldboete tot ten hoogste 10.000 gulden, het stellen van de aangeslotene onder verscherpte controle op zijn kosten voor ten hoogste twee jaren, openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de aangesloten. De maatregelen kunnen alleen toegepast worden op aangeslotenen bij de controle-instelling.

(406.)
Actor Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL)
Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit
Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling Het geven van een bijzondere bestemming aan de opbrengsten van de geldboeten
Periode 1973-
Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 13.2

(407.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van de bijzondere bestemming die controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit geven aan opbrengsten van boeten
Periode 1973-
Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 13.2

10.8.4.6 *Bezwaar en beroep*

(408.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het instellen van een Raad van Beroep en het regelen van al hetgeen dat hierop betrekking heeft
Periode	1930 – 1978
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit bacon artt. 28, 32
Opmerking	Instelling geschiedt door de aanwijzing van drie leden en drie plaatsvervangende leden. De uitspraak van de Raad van Beroep is bindend voor de besturen van de controle-instellingen

Selectievoorstel: B (criterium 4)

(409.)

Actor	Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling	Het adviseren van de minister inzake de aanwijzing van de leden en plaatsvervangende leden voor de Raad van Beroep
Periode	1930 – 1978
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 28

(410.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het beoordelen van uitspraken van de Raad van Beroep
Periode	1930 – 1978
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit bacon art. 31
Opmerking	In geval van niet-toelating of schrapping als aangeslotene kan de betrokkene tegen de uitspraak van de raad van Beroep bij de minister in beroep gaan. De uitspraak van de minister is bindend voor de besturen van de controle-instellingen.

(411.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het benoemen van leden en plaatsvervangers van de Raad van Beroep
Periode	1946 – 1973
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 5.1; Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 5.1

(412.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL) Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling	Het voordragen voor benoeming van leden en plaatsvervangers van de Raad van Beroep
Periode	1946 – 1963
Grondslag	Landbouwwitvoerbesluit 1946 Algemene voorwaarden art. 5.1

(413.)
Actor Stichting Bloembollen Keuringsdienst (BKD)
Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Stichting Nederlands Eiercontrole Bureau (NEB)
Stichting Vleeswaren Kwaliteitscontrolebureau (VKB)
Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ)
Vereeniging Nederlandsche Baconcontrole (VNB)
Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
Handeling Het vaststellen van termijnen waarbinnen beroep kan worden ingesteld
Periode 1957 – 1973 (?)
Grondslag Statuten van uitvoercontrolestations; Botercontrolebeschikking 1957 art. 37.3
Selectievoorstel: V (vernietigingstermijn ... jaar)

(414.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voordragen voor benoeming van leden, plaatsvervangers, deskundige
bijzitters en secretarissen van de Raad van Beroep
Periode 1963 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 5.3-5

(415.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het regelen van vergoedingen van de werkzaamheden voor de leden van de
Raad van Beroep
Periode 1963 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 5.6

(416.)
Actor Raad van Beroep
Handeling Het opstellen van reglementen waarin de werkzaamheden van de Raad van
Beroep geregeld zijn
Periode 1963 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 11

(417.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het goedkeuren van het reglement van de Raad van Beroep alsmede de
aanvullingen en wijzigingen hiervan
Periode 1963 – 1973
Grondslag Landbouwwitvoerbesluit 1963 Algemene voorwaarden art. 11

(418.)
Actor Centrale Commissie voor de Kaascontrolestations
Centrale Commissie voor de Botercontrolestations
Handeling Het benoemen van leden en hun plaatsvervangers van de Centrale Raad van
Beroep voor de Zuivelcontrolestations
Periode 1967 – 1982
Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 69.3; Botercontrolebeschikking 1967 art.
41.3

- (419.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van benoemingen en aanwijzingen van leden en hun plaatsvervangers van de Centrale Raad van Beroep voor de Kaascontrolestations
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 69.3
- (420.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van reglementen van de Centrale Raad van Beroep voor de Kaascontrolestations alsmede de wijzigingen en aanvullingen hiervan
 Periode 1970 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 69.6
- (421.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorschieten van de kosten van een ingesteld beroep
 Periode 1963 – 1973
 Grondslag Landbouwwitvoerbepaling 1963 Algemene voorwaarden art. 8
- (422.)
 Actor Raad van Beroep
 Handeling Het afwijken van het voorschrift dat de kosten van een ingesteld beroep ten laste worden gelegd aan de in het ongelijk gestelde partij
 Periode 1963 – 1964
 Grondslag Landbouwwitvoerbepaling 1963 Algemene voorwaarden art. 8
 Wijziging 1965 Landbouwwitvoerbepaling 1963 Algemene voorwaarden art. I.B
 Opmerking Door middel van een met reden omklede beslissing
- (423.)
 Actor Centrale Raad van Beroep voor de Kaascontrolestations
 Centrale Raad van Beroep voor de Botercontrolestations
 Handeling Het geven van bindend advies naar aanleiding van het indienen van beroep van aangeslotenen bij zuivelcontrolestations
 Periode 1967 – 1982
 Grondslag Kaascontrolebeschikking 1970 art. 68; Botercontrolebeschikking 1967 art. 40
 Opmerking Het bindend advies wordt gegeven aan het zuivelcontrolestation tegen wie beroep is ingesteld door de aangeslotene.
- (424.)
 Actor College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB)
 Handeling Het behandelen van beroepen tegen beslissingen van de betrokken ministers of van controle-instellingen ten aanzien van vergunningen en ontheffingen op het gebied van de landbouwkwaliteit
 Periode 1973-
 Grondslag Landbouwkwaliteitswet art. 14

(425.)

Actor	Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouwproducten (SKAL) Vereniging Kwaliteits Controlebureau voor Groenten en Fruit Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
Handeling	Het behandelen van bezwaren tegen bij de keuring genomen beslissingen.
Periode	1973-
Grondslag	Landbouwkwaliteitswet art.10.1 e
Product	Keuringsreglement COZ kaasproducten (Stcrt. 1982, 105)

10.9 Gemedicineerde Voeders

Het besluit houdende regelen betreffende de kwaliteit van gemedicineerd voeder (Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder (Stb. 1978, 352) is een Algemene Maatregel van Bestuur als bedoeld in artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet en geeft als zodanig regels met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerde voeders. Tot 1978 waren regels voor gemedicineerd voeder opgenomen in de Verordening Diervoeder 1975 van het Productschap voor Veevoeder. Omdat het ontbrak aan een samenhangend geheel van kwaliteitsregels op dit gebied werd in 1978 het Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder ingesteld. Hiermee werd door middel van standaardisering van gemedicineerde voeders getracht om betere afzetvoorwaarden te scheppen.

In dit besluit zijn voorschriften opgenomen voor de hoedanigheid, de verpakking, het bereiden, voorhanden of in voorraad hebben, in- of uitvoeren, afleveren en vervoeren van gemedicineerd voeder. Bereiders van gemedicineerde voeders mogen slechts die voedingen bereiden die de minister van LNV in overeenstemming met de minister van VWS heeft vastgesteld. Een andere lijst die door de minister van LNV werd opgesteld is een lijst met toegelaten stoffen die voor mogen komen in diergeneesmiddelen. Diergeneesmiddelen worden bij toelating op de vastgestelde kwaliteitseisen getoetst. De bij deze wet ingestelde Receptuurcommissie heeft tot taak de minister te adviseren over het vaststellen, wijzigen en aanvullen van de lijst van gemedicineerde diervoeders en over regels met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerde diervoeders, over het stellen van regels met betrekking tot het toelaten van gemedicineerde diervoeders op de daarvoor vastgestelde lijst en het toelaten van diergeneesmiddelen bij de bereiding van diervoeders. In 1986 heeft het Bureau Registratie Diergeneesmiddelen de taken van de receptuurcommissie overgenomen. Iedere bereider van gemedicineerd diervoeder is verplicht zich aan te sluiten bij de Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder

De Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I (Stcrt. 1979, 9) voorzag in een overgangsregeling met betrekking tot de toelating van diergeneesmiddelen in het kader van het Landbouwkwaliteitsbesluit Gemedicineerd voeder. De overgangsregeling gold tot 1 mei 1982 en was slechts van toepassing op diergeneesmiddelen waarvan de werkzame stoffen op de datum van inwerkingtreding van deze beschikking vermeld stonden in de lijst van gestandaardiseerde voeders.

Met de inwerkingtreding van het registratieregime van de Diergeneesmiddelenwet (Stb. 1988, 358) kwam een einde aan Artikel 10.1 en 10.3 van dit besluit. Het Landbouwkwaliteitsbesluit Gemedicineerd voeder wordt in 1993 ingetrokken bij het van kracht gaan van het Besluit gemedicineerd voeder. (Stb. 1993, 551)

(426.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het beslissen of een aanvraag tot de toelating van een diergeneesmiddel verder in behandeling wordt genomen
Periode	1978 – 1993
Grondslag	Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingsprocedure diergeneesmiddelen artt. 5, 6
Opmerking	Indien de aanvrager zonder geldige reden in gebreke blijft met betrekking tot: het overleggen van gegevens, het opsturen van de resultaten van onderzoeken, het inzenden van monsters, het voldoen van in rekening gebrachte kosten. Van deze beslissing wordt de aanvrager per aangetekende brief mededeling gedaan. De minister beslist over toelating binnen één maand na het uitbrengen van advies van de receptuurcommissie

(427.)
Actor Receptuurcommissie
Handeling Het beslissen tot het verrichten van onderzoek door de bij haar aangesloten diensten of instellingen, indien de commissie dit, met het oog op een uit te brengen advies, noodzakelijk acht
Periode 1978 – 1986
Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingsprocedure diergeneesmiddelen art. 7

(428.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het al dan niet toelaten alsmede het intrekken van toelatingen van diergeneesmiddelen die niet voldoen aan de eisen die gesteld zijn in de Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingseisen diergeneesmiddelen
Periode 1978 – 1981
Grondslag Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I art. 4
Opmerking Het gaat hierbij om het toetsen of diergeneesmiddelen gedurende een overgangsfase aan de gestelde toelatingseisen voldoen.

(429.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het vaststellen van een lijst van gemedicineerde voeders
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 10.1 en 10.3
Product Landbouwkwaliteitsbeschikking standaardisering gemedicineerde voeders (Stcrt. 1978, 82)
Opmerking In deze lijst worden aard en samenstelling van de gemedicineerde voeders omschreven. Hier wordt met name vermeld: De in de diervoeders door toevoeging van diergeneesmiddelen te verwerken werkzame stoffen, aangeduid met generieke benamingen of chemische formules, De in de diervoeders te verwerken hoeveelheid aan werkzame stoffen.

(430.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen van de leden van de receptuurcommissie
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art.11.2

(431.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van regels ten aanzien van de toelatingseisen van geneesmiddelen op de lijst van geneesmiddelen
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geneesmiddelen art. 12.1 en 12.3
Product Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingseisen diergeneesmiddelen (Stcrt.1987, 82); Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I (Stcrt. 1979,9)
Opmerking De toelatingsregels hebben betrekking op de hoedanigheid en verpakkingen van de geneesmiddelen alsmede op de termijnen van toelating.

(432.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beslissen of diergeneesmiddelen toegelaten worden tot de lijst van geneesmiddelen
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geneesmiddelen artt. 13.1 en 15.1
Product Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I (Stcrt. 1979,9)
Opmerking Indien blijkt dat het geneesmiddel niet aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet wordt het bij een met redenen omklede beschikking ingetrokken

(433.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van regels ten aanzien van de toelatingsprocedure van diergeneesmiddelen alsmede de kostenvergoeding voor onderzoek
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geneesmiddelen art. 13.3-4
Product Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingsprocedure diergeneesmiddelen (Stcrt.1987, 82); Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I (Stcrt. 1979,9)
Opmerking De regels hebben betrekking op het indienen van een aanvraag, de wijze van behandeling daarvan, alsmede de termijn waarbinnen moet worden beslist de kosten van onderzoek vloeien voort uit een aanvraag voor toelating van geneesmiddelen tot de lijst van geneesmiddelen.

(434.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bijhouden van het register van toegelaten diergeneesmiddelen
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geneesmiddelen art. 14.1
Opmerking Geregistreerd wordt de naam waaronder het diergeneesmiddel in de handel wordt gebracht, het toelatingsnummer, de werkzame stof of stoffen, de naam en het adres van diegene die verantwoordelijk is voor het in de handel brengen en de naam en het adres van de fabrikant.

(435.)

Actor Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
Handeling Het uitoefenen van toezicht op de naleving door de bij haar aangeslotenen van het bij of krachtens het Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder is bepaald
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 16.1

(436.)

Actor Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
Handeling Het adviseren van het productschap voor Veevoeder ten aanzien van nadere regels met betrekking tot de kwaliteit van gemedicineerd voeder
Periode 1978 – 1993
Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit gemedicineerd voeder art. 19.2

10.10 Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering

Het Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering (Stb.1994, 37) is vastgesteld ter uitvoering van de EG-verordeningen nr. 2081/92 en nr. 2082/92 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juli 1992, (PbEG L 2018). Met deze verordeningen tracht de EG de communautaire bescherming van namen van landbouwproducten en levensmiddelen te bereiken.³⁸ Het zijn producten waarbij een verband bestaat tussen de kenmerken van het product en de geografische oorsprong en die zich door hun eigenschappen duidelijk van andere, soortgelijke producten onderscheiden. Gestreefd wordt naar de bevordering van productie en afzet van deze 'plattelands' producten, met name voor probleem- of voor afgelegen gebieden in de Europese Unie. Daarnaast is het de bedoeling dat het bedrijfsleven moet kunnen beschikken over instrumenten waarmee het aan zijn producten waarde kan toevoegen en waarmee tevens de consument tegen misbruik kan worden beschermd. De verordeningen werken rechtstreeks in de Nederlandse rechtsorde. Daarom is het voldoende om alleen die bepalingen uit de verordeningen te implementeren die nadrukkelijk om implementatie vragen. Deze bepalingen hebben betrekking op de te volgen nationale procedures en in verband daarmee de aanwijzing van nationaal bevoegde instanties en controle-instellingen. Deze controle-instellingen dienen er voor te zorgen dat de beschermde respectievelijke gecertificeerde producten voldoen aan de betreffende productdossiers.

Voor het Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduidingen is geen nieuwe controle-instelling in het leven geroepen maar zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande relevante controle-instellingen zoals;

- de Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole : boterproducten, kaasproducten, poedervormige melkproducten, zuigelingenvoeding;
- het Kwaliteitscontrole-Bureau voor Groenten en Fruit KCB : Groenten en Fruit;
- de Stichting controlebureau voor pluimvee, Eieren en Eiproducten CPE : scharreleieren;
- de Stichting Nederlandse Vleeswaren Controle (NVK) : bacon en andere vleeswaren

Niet voor alle producten zijn relevante controle-instellingen aan te wijzen. Voor de bij deze betrokken producenten en bereiders kunnen de aansluitplicht, de toepassing van het tuchtrecht en de daarmee samenhangende voorschriften van de Landbouwkwaliteitswet niet gelden. De controle voor deze producten wordt verricht door de RVV. De maatregelen die de controle-instellingen treffen bij gebleken tekortkomingen van landbouwproducten of levensmiddelen aan de eisen van de productdossiers zijn als volgt: berisping, boete, verscherpt toezicht en openbaarmaking en van de tuchtbeschikking. Dit kan op grond van de Landbouwkwaliteitswet art.13,1 dat nader is uitgewerkt in het Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet en de diverse Tuchtreglementen. Producten die ten onrechte een beschermde benaming of EU-logo voeren worden uit de handel gehaald. Bijvoorbeeld als een Italiaanse producent meent dat in Nederland een niet gerechtigde zijn productbenaming gebruikt. Dit gebeurt in overleg met het ministerie van Volksgezondheid op aanwijzing van het ministerie van Landbouw, dat het internationale aanspreekpunt is.

³⁶

De Landbouwkwaliteitswet, Nederlandse Staatswetten 61, (1995) p. 202

In de Landbouwkwaliteitsregeling geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitcertificering is de aanvraag-en registratieprocedure geregeld. De registratie-aanvraag wordt op nationaal niveau ingediend. Vervolgens wordt deze aanvraag, aan de hand van het bijbehorende productdossier door de betreffende Lidstaat getoetst en na goedkeuring doorgezonden naar de Europese Commissie, die vervolgens de aanvraag toetst, waarna al dan niet de bescherming door registratie in een communautair register plaatsvindt.

Productdossiers zijn samengesteld uit:

- de naam van het product in één of meer talen;
- een beschrijving van de productiewijze, met inbegrip van de aard en de kenmerken van de gebruikte grondstof en/of ingrediënten, en/of de bereidingswijze waaraan het landbouwproduct of het levensmiddel zijn specificiteit ontleent;
- de gegevens aan de hand waarvan het traditionele karakter in de zin van art 4 lid 1 van het Landbouwkwaliteitbesluit kan worden beoordeeld;
- een beschrijving van de kenmerken van het landbouwproduct of het levensmiddel met vermelding van de belangrijkste fysische, chemische, microbiologische en/of organoleptische kenmerken die verband houden met de specificiteit;
- de minimumeisen en procedures voor de controle op de specificiteit

In het Besluit Akk (Algemene Keten Kennis) adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitcertificering worden de taken en bevoegdheden van deze commissie geregeld. De adviescommissie, ingesteld door het Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten) adviseert de minister over aanvragen tot, en bezwaren tegen communautaire registratie van een geografische aanduiding of oorsprongsbenaming, dan wel van de specificiteit van een landbouwproduct of levensmiddel als bedoeld in de verordeningen.³⁹

De levensmiddelen die in dit besluit genoemd worden zijn; bier, natuurlijk mineraalwater en bronwater, dranken op basis van plantenextracten, brood, gebak, suikerwerk, biscuits en ander bakkerswaren, natuurlijke gommen en harsen, chocolade en andere bereidingen voor menselijke consumptie die cacao bevatten, deegwaren, ook indien gekookt of gevuld, samengestelde gerechten, bereide kruidensausen, soep of bouillon, consumptie-ijs en sorbets. Omdat het hier niet gaat om de levensmiddelen zelf maar om de bescherming van de benaming, speelt het ministerie van VWS hier geen rol.

(437.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het nemen van maatregelen om rechtsbescherming te bieden tegen het onrechtmatig of bedrieglijk gebruiken of nabootsen van geregistreerde en voorbehouden benamingen, vermeldingen en van het communautaire symbool
Periode	1993-
Grondslag	EG- Verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 17
Product	Lijst van door de EU erkende specificiteiten, uitsluitend producten uit andere lidstaten, geen Nederlandse producten
Opmerking	De geregistreerde benamingen worden beschermd tegen elke praktijk die het publiek kan misleiden, waaronder ook worden verstaan praktijken die de suggestie wekken dat de betrokken landbouwproducten of levensmiddelen worden gedekt door een door de Europese Gemeenschap verleende specificiteitscertificering. De Lidstaat stelt de Commissie en de andere Lidstaten van de genomen maatregelen in kennis.

³⁹ De Landbouwkwaliteitswet, Nederlandse Staatswetten 61, (1995) p. 218. Art. 2 van het Besluit AKK Adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitcertificering.

(438.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het nemen van maatregelen om ervoor te zorgen dat de op nationaal niveau gebruikte handelsbenamingen geen aanleiding geven tot verwarring met geregistreerde en voorbehouden benamingen van landbouwproducten
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 18
Product Lijst van door de EU erkende specificiteiten, uitsluitend producten uit andere lidstaten, geen Nederlandse producten.

(439.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aantekenen van bezwaar bij de Commissie van Europese Gemeenschappen tegen registratie of wijzigen van productdossiers
Periode 1993 -
Grondslag Landbouwkwaliteitsregeling geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art 4.2; EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art.7.1
Product Bezwaarschriften
Opmerking Het gaat om bezwaarschriften van personen die kunnen aantonen een wettelijk economisch belang te hebben bij het al dan niet in bescherming nemen van een productnaam. De bezwaarschriften worden geformuleerd door het HPA. De taak van I&H is er voor zorg te dragen dat alle betrokkenen kennis kunnen nemen van een aanvraag, ook van die uit andere lidstaten. Daarnaast dienen bezwaarschriften door I&H in overweging genomen te worden en door worden gezonden naar de Europese Commissie.

(440.)
Actor Hoofdproduktschap Akkerbouw (HPA)
Handeling Het adviseren van de minister van Landbouw ten aanzien van het aantekenen van bezwaar bij de Commissie van Europese Gemeenschappen tegen registratie of wijzigen van productdossiers
Periode 1993-
Grondslag Interview directie Industrie & Handel

(441.)
Actor Hoofdproduktschap Akkerbouw (HPA)
Handeling Het definiëren van bezwaarschriften gericht aan de Commissie van Europese Gemeenschappen tegen registratie of wijzigen van productdossiers
Periode 1993-
Grondslag Interview directie Industrie & Handel

(442.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het besluiten of een aanvraag tot registratie van een product in een productdossier gerechtvaardigd is
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 5.5
Opmerking De minister zendt de aanvraag, het productiedossier en de andere documenten waarop zijn besluit gebaseerd is naar de Commissie, indien hij van mening is dat aan de eisen van de Verordening inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen is voldaan. Indien de aanvraag betrekking heeft op een benaming die ook in een andere lidstaat gelegen gebied aanduidt, wordt de betrokken lidstaat geraadpleegd alvorens er een besluit genomen wordt.

(443.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het indienen van verzoeken bij de Commissie van Europese Gemeenschappen om productdossiers te wijzigen
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 9
Opmerking Het gaat in het bijzonder om rekening te houden met ontwikkelingen in de wetenschappelijke en technische kennis of om het geografische gebied opnieuw af te bakenen

(444.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het informeren van de Europese Commissie over de aangewezen en erkende instellingen die de taak hebben te waarborgen dat landbouwproducten en levensmiddelen met een beschermde benaming aan de eisen van het productdossier beantwoorden
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 10.2 en 10.5

- (445.)
- Actor Stichting Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV)
- Handeling Het treffen van maatregelen bij gebleken tekortkomingen van landbouwproducten of levensmiddelen aan de eisen van de productdossiers
- Periode 1993 -
- Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art 10.4; EG-verordening (2082/92) inzake de specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 14.3-4
- Opmerking Tot nu toe heeft zich dit niet voorgedaan. In voorkomende gevallen meldt het COKZ of RVV de tekortkoming aan het ministerie van Landbouw. De maatregelen hebben tot gevolg dat de bescherming wordt ingetrokken.
- (446.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het onderzoeken van klachten van andere lidstaten inzake het niet voldoen aan voorwaarden vermeld in productdossiers van landbouwproducten of levensmiddelen waarvoor beschermende benamingen gelden
- Periode 1993-
- Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 11.2
- Opmerking De andere Lidstaten worden op de hoogte gesteld van de bevindingen en genomen maatregelen
- (447.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het indienen van bezwaren bij de Europese Commissie tegen het door andere EG-lidstaten niet voldoen aan voorwaarden voor landbouwproducten of levensmiddelen met een beschermdde naam
- Periode 1993-
- Grondslag EG-verordening(2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 11.2-3
- Opmerking Eerst wordt bij de betrokken Lidstaat voorgelegd dat niet wordt voldaan aan een voorwaarde vermeld in het productdossier van landbouwproducten of levensmiddelen waarvoor een beschermende benaming geldt. Vervolgens wordt de klacht ingediend indien zich herhaaldelijk onregelmatigheden voordoen en de betrokken Lidstaten niet tot overeenstemming kunnen komen inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen

(448.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beslissen welke van de wettelijke beschermde benamingen van landbouwproducten of levensmiddelen krachtens deze verordening geregistreerd kunnen worden
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 17.1
Opmerking Deze beslissing wordt meegedeeld aan de Commissie voor Europese Gemeenschappen binnen drie maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening

(449.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het informeren van de Europese Commissie over de erkende organisaties
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 7.4
Opmerking De erkende organisaties, waaronder productschappen en controle-instellingen, kunnen beoordelen of producten in aanmerking komen voor registratie in een productdossier

(450.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beoordelen of registratieaanvragen voor specificering van landbouwproducten of levensmiddelen gerechtigd zijn
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 7.3
Opmerking Aanvragen die aan de eisen voldoen worden doorgezonden naar de Europese Commissie

(451.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het machtigen van personen en partijen om inzage te verkrijgen in de registratieaanvragen inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen
Periode 1993-
Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen artt. 8.2
Opmerking Het gaat om personen en partijen die kunnen aantonen dat ze een wettig economisch belang hebben bij de registratie van specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen

- (452.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het treffen van maatregelen om ingediende bezwaarschriften, binnen de vereiste termijnen in overweging te nemen
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen artt. 8.4
 Opmerking Het gaat om bezwaarschriften van personen die kunnen aantonen een wettelijk economisch belang te hebben bij het al dan niet in bescherming nemen van een productnaam
- (453.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aantekenen van bezwaar bij de Commissie van Europese Gemeenschappen tegen specificiteitscertificering van producten en levensmiddelen
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen artt. 8.4
 Opmerking Bezwaar kan aangetekend worden binnen vijf maanden na bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen
- (454.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het tot overeenstemming komen met betrokken Lidstaten inzake registratieaanvragen specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 9.2
 Opmerking De Commissie van Europese Gemeenschappen wordt in kennis gesteld van alle gegevens die deze overeenstemming mogelijk hebben gemaakt alsmede het standpunt van de aanvrager en dat van de bezwaarde. Dit gaat rechtstreeks tussen de lidstaten
- (455.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorleggen van twijfels aan andere betrokken Lidstaten dat niet wordt voldaan aan voorwaarden vermeld in de productdossiers van landbouwproducten of levensmiddelen waarvoor communautaire specificiteitscertificeringen gelden.
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 10.1-2

- (456.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het onderzoeken van klachten van andere Lidstaten inzake het niet voldoen aan voorwaarden vermeld in de productdossiers van landbouwproducten of levensmiddelen waarvoor communautaire specificiteitscertificering gelden
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 10.2
 Opmerking De andere Lidstaten worden op de hoogte gesteld van de bevindingen en genomen maatregelen
- (457.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het indienen van een klacht bij de Commissie van Europese Gemeenschappen
 Periode 1993-
 Grondslag EG-verordening (2082/92) inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 10.3
 Opmerking De klacht wordt ingediend indien zich herhaaldelijk onregelmatigheden voordoen en de betrokken Lidstaten niet tot overeenstemming kunnen komen inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen
- (458.)
 Actor Adviescomités van landbouwvertegenwoordigers
 Comité bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen
 Handeling Het adviseren van de Commissie van Europese Gemeenschappen inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen
 Periode 1993-
 Grondslag EG-Verordening (2081/92)inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art. 15; EG-verordening (2082/92) inzake de specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art.19
 Opmerking De vertegenwoordiger van de Lidstaat maakt deel uit van het comité bestaande uit vertegenwoordigers van de Lidstaten
- (459.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij de Europese Commissie verzoeken om, alsmede het bezwaar aantekenen tegen, het wijzigen van productdossiers
 Periode 1993-
 Grondslag Verordening inzake specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 11.1, 11.3 en 11.5
 Opmerking Op verzoek van in Nederland gevestigde groeperingen van producenten
 Bezwaar kan aangetekend worden binnen drie maanden na de datum van de bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

(460.)
 Actor Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB)
 Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
 Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
 Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)

Handeling Het uitvoeren van controles met betrekking tot het voldoen van landbouwproducten of levensmiddelen aan de eisen van de productdossiers

Periode 1993-

Grondslag EG-verordening(2081/92) inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen art 10.1; Verordening inzake de specificiteitscertificering van landbouwproducten en levensmiddelen art. 14.1; Landbouwkwaliteitsregeling kaas art. 15

(461.)
 Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding

Handeling Het adviseren van de minister van Landbouw in zaken welke betrekking hebben op de aanvraag tot en het bezwaar tegen communautaire registratie van een geografische aanduiding of oorsprongsbenaming, dan wel van de specificiteit van een landbouwproduct of levensmiddel als bedoeld in de verordeningen

Periode 1994-

Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering artt. 2 en 16.1

Opmerking Het secretariaat stelt de aan de minister uit te brengen adviezen op

(462.)
 Actor Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA)
 Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)
 Productschap voor Zuivel (PZ)
 Productschap voor Groenten en Fruit (PGF)
 Productschap van Vee en Vlees (PVV)
 Productschap voor Vis en Visproducten
 Productschap voor Bier
 Productschap voor margarine, vetten en oliën (PMVO)

Handeling Het benoemen van leden en plaatsvervangende leden van de Adviescommissie Geografische Aanduidingen

Periode 1994-

Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 3.1

Opmerking De genoemde organisaties benoemen ieder één lid voor de adviescommissie. Het gaat om de Productschappen voor: Bier, Groenten en Fruit, Margarine, Vetten en Oliën, Pluimvee en Eieren, Vee en Vlees, Vis en Visproducten, Zuivel

(463.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het aanwijzen van ambtenaren die vergaderingen van de adviescommissie bij kunnen wonen
Periode 1994-
Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 4
Opmerking Deze ambtenaren hebben een raadgevende stem in de adviescommissie

(464.)
Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
Handeling Het benoemen van een vice-voorzitter
Periode 1994-
Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 6.2
Opmerking De adviescommissie benoemt uit haar midden de vice-voorzitter

(465.)
Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
Handeling Het aanwijzen of schorsen van leden van het dagelijks bestuur
Periode 1994-
Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering artt. 6.3 en 12.2
Opmerking Er worden twee leden aangewezen die samen met de voorzitter en de vice-voorzitter het dagelijkse bestuur vormen. Schorsing vindt plaats indien een lid van de adviescommissie de plicht tot geheimhouding schendt.

(466.)
Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
Handeling Het opstellen van verslagen van vergaderingen
Periode 1994-
Product Verslagen van vergaderingen
Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 10.3

(467.)
Actor Dagelijks bestuur Adviescommissie Geografische Aanduiding
Handeling Het instellen van deelcommissies
Periode 1994-
Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 13.2
Opmerking Het gaat om deelcommissies die zich specialiseren in bepaalde onderwerpen.

- (468.)
 Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
 Handeling Het besluiten om een spoedeisend advies zelf te behandelen of te laten behandelen door een deelcommissie
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 13.3
 Opmerking De behandeling van het advies gebeurt namens de adviescommissie.
- (469.)
 Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
 Handeling Het beslissen in de gevallen waarin dit besluit niet voorziet
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 14.1
- (470.)
 Actor Adviescommissie Geografische Aanduiding
 Handeling Het opstellen van een instructie voor het secretariaat
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering art. 14.2
 Product Instructies
- (471.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van nadere regels ten aanzien van de procedure omtrent productdossiers
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduiding art. 4.1-2
 Product Landbouwkwaliteitsregeling geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering (Stcrt. 1994, 7)
- (472.)
 Actor Stichting Bloembollen Keuringsdienst (BKD)
 Stichting Keurmerk alternatieve landbouwproducten (SKAL)
 Vereniging Kwaliteits Controle Bureau voor Groenten en Fruit (KCB)
 Stichting Controle Bureau Gemedicineerd Voeder
 Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE)
 Stichting Internationale Scharrelvlees Controle (SISC)
 Stichting Nederlandse Vleeswarencontrole (NVK)
 Centraal Orgaan voor de Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
 Handeling Het keuren van producten die een beschermde geografische aanduiding of beschermde oorsprongsbenaming dan wel een specificiteitscertificering hebben
 Periode 1994-
 Grondslag Landbouwkwaliteitsbesluit geografische aanduiding art. 7
 Opmerkingen De controle-instellingen KCB en CPE zijn nog niet aangewezen.

10.11 Voedselveiligheid

10.11.1 Afstemming met andere departementen

Een belangrijk instrument dat binnen het voedselveiligheidsthema wordt ingezet om het beleid met het ministerie van Volksgezondheid te organiseren is het Regulier Overleg Warenwet (ROW).

In het ROW worden besproken

- conceptregelgeving van de EU die verband houdt met levensmiddelen en niet-levensmiddelen;
- voorgenomen regelgeving in het kader van de warenwet;
- andere beleidsvoornemens inzake de toepassing van de Warenwet;
- andere door een deelnemer aan het ROW op te brengen punten.

Aan het ROW nemen deel; vertegenwoordigers van organisatie van ondernemers (industrie en handel); organisaties van consumenten; de ministeries van VWS, LNV en EZ; De (hoofd)inspectie gezondheidsbescherming en het relevante bedrijfs- of productschap

Het algemeen overleg vindt in principe eenmaal per kwartaal plaats. De deelnemers aan het ROW evalueren iedere 2 jaar de gang van zaken van het overleg

Voor de handelingen met betrekking tot de afstemming van het interdepartementale voedingsveiligheidsbeleid tijdens crises en calamiteiten zie hoofdstuk 7.11 paragraaf Crisisbeheersing.

(473.)

Actor	Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling	Het vastleggen van afspraken inzake de toepassing en interpretaties van regelgeving gebaseerd op de Warenwet
Periode	1945-
Bron	Interview
Product	Overeenkomst
Opmerking	De minister van Volksgezondheid heeft het laatste woord indien het gaat om voorschriften uit de Warenwet (interpretatiezaken) en de minister van Landbouw indien het gaat om voorschriften uit de Landbouwkwaliteitswet.

(474.)

Actor	Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling	Het deelnemen aan het Regulier Overleg Warenwet (ROW) alsmede het evalueren van de gang van zaken van het overleg
Periode	1997-
Grondslag	Protocol van het Regulier Overleg Warenwet artt. 3.1c, 10
Product	Evaluatierapporten
Opmerking	Er zijn 2 vormen van overleg; een algemeen overleg over de hoofdlijnen van het beleid en de voorgenomen regelgeving; deskundigenoverleg over specifieke of meer technische regelgeving en beleidsvragen.

10.11.2 Nitraat

In de jaren '80 en '90 was nitraat een belangrijk beleidsonderwerp waaruit veel activiteiten en discussies voortkwamen. Uit verschillende onderzoeken kwam destijds naar voren dat het nitraatgehalte van groenten zodanig hoog kan worden dat vermindering ervan uit oogpunt van de volksgezondheid noodzakelijk was. Met name in bladgroenten als sla, andijvie en spinazie.

(475.)

Actor Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Staatssecretaris van Economische Zaken (EZ)

Handeling Het in onderling overleg opstellen en vastleggen van normen over het nitraatgehalte in bladgroente

Periode 1982-

Bron Beleidsinformatie, 1992 jaargang 4 nummer 11 p. 5

(476.)

Actor Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het vastleggen van afspraken inzake de afstemming van taken tussen de RVV en de IBG (voorheen KvW)

Periode 1983-

Product Overeenkomst

Bron Interview (T. de Kok, directie Visserij)

Opmerking IBG: Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. RVV Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees. De minister van Volksgezondheid heeft het laatste woord indien het gaat om voorschriften uit de Warenwet (interpretatiezaken) en is in staat om de RVV in deze te instrueren.

10.11.3 Residuen, contaminatie en additieven

Binnen het kwaliteitsbeleid wordt gestreefd naar de bescherming van voedselketens tegen residuen van schadelijke stoffen, door het tegengaan van een overmatig gebruik van meststoffen, bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen. Daarnaast worden ook normen vastgesteld voor een veilige voedselproductie ter bescherming van de volksgezondheid en het bevorderen zoals de Codex Alimentarius.

Ook monitoring neemt een belangrijke plaats in. Monitoring kan gezien worden als een thermometer waarmee het gehalte van residuen en contaminatie gemeten wordt. Afstemming van het residubeleid vindt plaats binnen de kaders van het Landelijk Platform kritische stoffen (LAC-nieuwe stijl).

Het Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten (KAP) heeft als primaire taak het verzamelen en analyseren van gegevens over residuen en contaminatie uit monitoring onderzoek.

(477.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden, medevaststellen en evalueren van het beleid inzake de gevolgen van residuen, contaminatie en additieven in voeding
Periode	1945-

(478.)

Actor	Rijkszuivelstation te Leiden Boter- en kaascontrolestations Controlestations voor melkproducten Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole (COZ) Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau (ZKB)
Handeling	Het onderzoeken van zuivelproducten naar de aanwezigheid van residuen van bestrijdingsmiddelen
Periode	1970-
Bron	Begroting 1974-1975

10.11.4 Codex Alimentarius

De Codex Alimentarius, opgericht tijdens FAO- (Food and Agriculture Organisation) en WHO- (World Trade Organisation) conferenties in 1961 en 1962, is een gezamenlijke instelling van de FAO en de WHO. Het is een intergouvernementele organisatie die normen vaststelt voor een veilige voedselproductie ter bescherming van de volksgezondheid en het bevorderen van eerlijkheid in de internationale handel. Daarnaast is de organisatie ontwikkelingslanden behulpzaam bij de opbouw van hun nationale levensmiddelenwetgeving en het daarbij behorende controlesysteem. Dit is van belang voor deze landen zelf, en voor de exporterende landen en voor de wereldhandel in het algemeen. De Codex Alimentarius Commission (CAC) is de hoogste besluitvormende organisatie binnen de Codex. Er bestaan dertig verschillende comités binnen de Codex die over de hele wereld verspreid zijn. Er zijn drie soorten comités. De comités waarin algemene aspecten worden besproken zoals etikettering, additieven en contaminanten; de productcomités en de regiocomités. Deze comités doen voorstellen die een maal per twee jaar bekend worden gemaakt door de Commissie. De Codex kent de volgende vormen van regelgeving: 1. Standards, 2. Guidelines, en 3. Recommendations (afnemende zeggingskracht). Deze hebben geen verplicht wettelijk karakter voor de aangesloten landen en kunnen op basis van vrijwilligheid worden geïmplementeerd.⁴⁰ Nederland speelt een belangrijke rol in de Codex en is van 1995 tot 1999 een van de drie vice-voorzitters van de van de Codex Alimentarius Commission (door VWS). Sinds 1964 is Nederland gastland voor twee van de dertig comités, namelijk de Food Additives and Contaminants (CCFAC) door LNV en de Pesticides Residues (CCPR), door VWS. Het

⁴⁰ Interview met W. Ruitkamp, Diectie VVM op 20 april 2000.

bekleden van de functie van gastland houdt in dat de vergaderingen in principe in dat land worden gehouden en dat het gastland tevens de voorzitter levert en de kosten voor de organisatie draagt. Daarnaast draagt het gastland zorg voor een Codex Contact Point (CCP), waar alle informatie van alle comités binnen komt.⁴¹ Alle Codex-normen zijn met betrekking tot de internationale handel bindend en kunnen bij geschillen door de WTO als referentie gebruikt worden.

(479.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het zorgdragen voor het Codex Contact Point
Periode 1961-
Opmerking Alle informatie van de dertig comités van de Codex Alimentarius komt hier binnen.

(480.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden en deelnemen aan Codex comités
Periode 1961-
Opmerking Standpuntvoorbereiding, interdepartementale afstemming, overleg met maatschappelijke groeperingen, beleidsuitvoering, opstellen Codex, het leveren van de voorzitter voor de CCFAC etc.

(481.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden en deelnemen aan de Codex Alimentarius Commission (CAC)
Periode 1961-
Bron Interview
Opmerking De CAC is de hoogste besluitvormende organisatie binnen de Codex.

(482.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van documenten voor de relevante Codex Commissies
Periode 1961
Bron Interview T. de Kok, directie Visserij
Opmerking Codex Committee on Fish and Fishery Products

---

⁴¹ Met name, 22 april 1998 p. 4-5 en Interview Wim Ruitkamp van Directie VVM

10.11.5 Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten

Het Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten (KAP) is een samenwerkingsverband op basis van een convenant tussen de overheid en het bedrijfsleven. Het doel van deze samenwerking die in 1993 is gestart, is het verzamelen en inzichtelijk weergeven van de kwaliteitstoestand van levensmiddelen ten aanzien van de aanwezigheid van residuen en contaminatie (negatieve kwaliteitsindicatoren). De gegevens worden verzameld in een database die geplaatst is bij het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten (RIKILT). Voor de aansturing hiervan is er een technische werkgroep in het leven geroepen, waarin de participanten deelnemen. De beleidsmatige aansturing gebeurt door middel van overleg tussen VVM en het RIKILT.

Naast een signalerende functie van monitoring bevat het residubeleid een aantal andere peilers zoals signaleringsonderzoek of surveys, het toelatingsbeleid voor agrarische hulpstoffen, biomonitoring, informatie over emissies in het milieu, normstelling en analytische mogelijkheden om residuen en contaminatie aan te tonen. Dieren en producten die onderzocht worden zijn: vee en vlees; vis en visproducten groenten en fruit, diervoeders en diervoedergrondstoffen; melk en zuivelproducten

(483.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het samen met het bedrijfsleven opzetten en uitvoeren van het kwaliteitsprogramma agrarische producten
Periode	1989-
Bron	KAP Jaarverslag 1993, 1997
Product	Convenant

(484.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen Productschap voor Veevoeder Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ)
Handeling	Het maken van afspraken met betrekking tot het verzamelen, beheren en interpreteren van de resultaten van de Nederlandse residubewaking
Periode	1993 -
Bron	KAP Jaarverslag 1993, 1997
Product	Convenant KAP
Opmerking	De activiteiten worden uitgevoerd door het RIKILT. Het bedrijfsleven en de overheid hebben afspraken gemaakt met betrekking op de aanlevering van meetresultaten uit monitorprogramma's, de centrale verwerking van deze overzichten, de wijze waarop deze gegevens gepubliceerd worden en de participatie van het agrarisch bedrijfsleven in overlegorganen die beleidsbepalend zijn ten aanzien van de veiligheid van het agrarisch product.

(485.)

Actor Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten (RIKILT)
Handeling Het beheren van de KAP-database
Periode 1993 -
Bron Interview
Product Database met meetresultaten uit monitorprogramma's.

(486.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten (RIKILT)
Handeling Het door middel van onderling overleg beleidsmatig aansturen van de organisatie van de KAP-database
Periode 1993 -
Bron Interview
Opmerking Het RIKILT beheert de database. Andere partijen (inclusief de industrie) leveren de data.

10.11.6 Verbetering kwaliteitszorg levensmiddelen

Het ministerie van LNV heeft eind jaren 80 samen met het bedrijfsleven een aantal projecten opgezet om (microbiële) kwaliteit van levensmiddelen te verbeteren. Daartoe wilde het departement integrale kwaliteitszorgsystemen invoeren waarvoor het, in overleg met het bedrijfsleven, een bijdrage in de kosten zou leveren. Een integraal kwaliteitszorgsysteem betekent dat het project betrekking heeft op de hele productieketen, van agrarische ondernemer tot detaillist. Het doel ervan is versterking van de afzetpositie van de betrokken sector door middel van levering van producten met een gegarandeerd hoge kwaliteit en het creëren van een voorbeeldfunctie voor andere sectoren. Voorbeelden zijn ondermeer kalkoensvlees, gesneden groenten zoals bloemkool, taugé, uien en gekookte bieten.⁴²

(487.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het samen met het bedrijfsleven invoeren van integrale kwaliteitszorgsystemen voor agrarische producten
Periode 1989-
Bron Feiten en cijfers 1989 deel 24, nr. 4
Opmerking Een integraal kwaliteitszorgsysteem betekent, dat het project betrekking heeft op de hele productieketen, van agrarische ondernemer tot detaillist

---

⁴² Beleidsinformatie 1989, deel 24, nr 4

(488.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het in samenwerking met het bedrijfsleven opzetten van projecten om (microbiële) kwaliteit van levensmiddelen te verbeteren
Periode 1989-
Bron Feiten en cijfers 1989 deel 24, nr. 4

(489.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het instellen van de Wetenschappelijke Commissie Productveiligheid van Voedingsmiddelen
Periode 1990 -
Bron Beleidsinformatie 1990, nummer 19, p. 5
Opmerking Aanleiding was de behoefte aan een wetenschappelijke standpuntbepaling bij de aanpak van vraagstukken op het gebied van de voedingsveiligheid. De deelnemende instanties waren: Landbouwwuniversiteit Wageningen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Technische Universiteit Eindhoven, de directie VKA en het RIKILT.

(490.)

Actor Wetenschappelijke Commissie Productveiligheid van Voedingsmiddelen
Handeling Het gevraagd of uit eigen beweging de minister van LNV van advies dienen over de aanpak van eventuele problemen die samenhangen met de veiligheid van levensmiddelen en met potentiële bedreigingen van de veiligheid van productieketens van voedingsmiddelen.
Periode 1990 -
Bron Beleidsinformatie 1990, nummer 19, p. 5

10.11.7 Milieukritische stoffen

Binnen het kwaliteitsbeleid wordt gestreefd naar de bescherming van voedselketens tegen residuen van schadelijke stoffen door het tegengaan van een overmatig gebruik van meststoffen, bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen. In 1960 werd daarvoor het Landbouwadviscommissie radioactieve stoffen ingesteld, de voorloper van de Landbouwadviscommissie milieukritische stoffen (LAC). De Landbouwadviscommissie was een breed overleg- en adviesorgaan ten behoeve van het ministerie van LNV, omtrent milieukritische stoffen in ruime zin. Hierin waren bedrijfsleven, wetenschappers en andere departementen vertegenwoordigd. LNV zorgde voor de gehele organisatorische infrastructuur. De LAC is in 1994 gereorganiseerd en omgevormd tot het Landelijk Platform Kritische Stoffen. Deze heeft in hoofdlijnen dezelfde taak als de LAC. Naast landbouw(producten) is ook milieu en natuur als werkterrein toegevoegd.

De taken van het LAC waren gericht op;

- signaleringsonderzoek; voortdurend signaleren welke soort stoffen de voedselketens bedreigden;
- aan te geven in welke hoeveelheden deze stoffen in de diverse schakels van de voedselketens voorkwamen;
- overdrachtsonderzoek; vast te leggen op welke wijze deze stoffen in voedselketens getransporteerd werden, zoals van bodem naar gewas, van veevoeder naar dierlijk product of van water naar vis;
- vast te leggen door middel van dosiseffect relaties welke hoeveelheden van bepaalde stoffen schadelijk waren voor de gezondheid bodem, gewassen en dieren;
- aan te geven welke de potentiële of daadwerkelijke verontreinigingsbronnen waren;
- op basis van bovenstaande acties het niveau van verontreiniging in een of meerdere schakels van de voedselketens trachtten te voorkomen of te bestrijden.

Om deze taken te volbrengen had de commissie diverse Stuur- en werkgroepen opgericht, die onder directe verantwoordelijkheid stonden van diverse vakdirecties van het ministerie. De belangrijkste stuurgroepen waren; Stuurgroep 'Zuivelverontreiniging', Stuurgroep 'Vee, Vlees en Eieren', Stuurgroep 'Visverontreiniging', Stuurgroep 'Bodem en Gewas', Stuurgroep 'Voorkoming Radioactieve Besmetting van Voedingsmiddelen', Stuurgroep 'Natuurlijk Milieu'. Onder deze stuurgroepen ressorteerden weer (ad hoc) werkgroepen voor speciale problemen. De stuurgroepen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van diverse vakdirecties en diensten, consulentschappen, vakdeskundigen, onderzoekinstellingen, vertegenwoordigers van productschappen, Landbouwschap en inspecteurs van het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

Taken LAC nieuwe stijl Commissie landelijke Platform Kritische stoffen

- fungeren als overleg en adviesorgaan voor overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties op het terrein van kritische stoffen.
- strategische beleidsontwikkeling tav kritische stoffen;
- het stimuleren van acties en onderzoek die gericht zijn op een verantwoorde onderbouwing van normstelling en actiegrenzen;
- het adviseren over de opzet en de evaluatie van monitoringprogramma's;
- het programmeren van surveyprogramma's en het signaleren van residuproblemen;
- de preventie en het terugdringen van de natuurlijke en bedrijfsmatige contaminatie van (voedsel)ketens.

(491.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het instellen en opheffen van commissies met betrekking tot milieukritische stoffen
Periode	1960 -
Grondslag	Beschikking van de minister van Landbouw en Visserij 8 januari 1960, nr. K 16 Kabinet; Opgeheven bij Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 4; Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 1; Instellingsbesluit Commissie Landelijke Platform Kritische Stoffen, Besluit (nr. J94696) van 16 januari 1994 van de minister van LNV
Opmerking	Bedoeld worden hier de Landbouwadvisiecommissie radioactieve stoffen 1960-1973; de Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC) 1973-1994 en het Landelijke Platform Commissie Kritische Stoffen 1994- .

(492.)

Actor	Landbouwadvisiecommissie radioactieve stoffen
Handeling	Het adviseren van de minister van LNV inzake de preventieve en daadwerkelijke bestrijding van de gevaren, verbonden aan besmetting met radioactieve stoffen
Periode	1960-1973
Grondslag	Beschikking van de minister van Landbouw en Visserij 8 januari 1960, nr. K 16 Kabinet; Opgeheven bij Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 4
Opmerking	Het gaat om besmetting van dieren, planten en voedselvoorzieningsproducten, evenals van de aardbodem en de wateren, voor zover van belang voor de landbouw en visserij.

- (493.)
 Actor Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC)
 Handeling Het desgevraagd of uit eigen beweging adviseren van de minister van LNV over de verontreiniging van voedselketens met milieukritische stoffen en het signaleren, voorkomen en bestrijden ervan
 Periode 1973-1994
 Grondslag Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 2.1
- (494.)
 Actor Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC)
 Handeling Het, stimuleren en coördineren van de technische en operationele samenwerking van de directies, diensten en instellingen van het ministerie van Landbouw, die op het terrein van de milieukritische stoffen werkzaam zijn
 Periode 1973-1994
 Grondslag Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 2.3
 Opmerking Dit gebeurt zoveel mogelijk in overleg met het georganiseerde bedrijfsleven.
- (495.)
 Actor Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC)
 Handeling Het instellen van stuur-, werk-, of studiegroepen
 Periode 1973-1994
 Grondslag Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 2.5
 Opmerking Bijvoorbeeld; Stuurgroep 'Zuivelverontreiniging', Stuurgroep 'Vee, Vlees en Eieren', Stuurgroep 'Visverontreiniging', Stuurgroep 'Bodem en Gewas', Stuurgroep 'Voorkoming Radioactieve Besmetting van Voedingsmiddelen', Stuurgroep 'Natuurlijk Milieu'
- (496.)
 Actor LAC stuur- en werkgroepen
 Handeling Het ondersteunen van de Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC)
 Periode 1973-1994
 Grondslag Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 2.5
 Opmerking Bijvoorbeeld; Stuurgroep 'Zuivelverontreiniging', Stuurgroep 'Vee, Vlees en Eieren', Stuurgroep 'Visverontreiniging', Stuurgroep 'Bodem en Gewas', Stuurgroep 'Voorkoming Radioactieve Besmetting van Voedingsmiddelen', Stuurgroep 'Natuurlijk Milieu'. Onder deze stuurgroepen ressorteerden werkgroepen voor speciale problemen.
- (497.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het benoemen van de leden en plaatsvervangende leden van de Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen (LAC)
 Periode 1973-1994
 Grondslag Beschikking Landbouwadvisiecommissie milieukritische stoffen art. 3.1

- (498.)
 Actor Landelijk Platform Commissie Kritische Stoffen
 Handeling Het stimuleren van de samenwerking van werkzame overheidsdiensten, organen van het georganiseerde bedrijfsleven, wetenschapsinstellingen en maatschappelijke organisaties op het gebied van het aandacht besteden aan en terugdringen van kritische stoffen die een bedreiging vormen of kunnen vormen voor agrarische producten, visserijproducten en de natuur
 Periode 1994-
 Bron Staatsalmanak 1995-1996
- (499.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het coördineren van de samenwerking tussen VROM, V&W en LNV inzake residuen in vis en waters waarin vis groeit
 Periode 1945-
 Bron Interview (T. de Kok, directie Visserij)
- (500.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Verkeer en Waterstaat
 Handeling Het in overleg stellen van regels inzake de samenwerking bij verontreiniging van oppervlaktewater
 Periode 1945-
 Bron Interview (T. de Kok, directie Visserij)

10.11.8 Crisisbeheersing

In het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming wordt een crisis geformuleerd als 'Een ernstige verstoring van de basisstructuren dan wel aantasting van de fundamentele waarden en normen van het maatschappelijk systeem, die noopt tot het nemen van kritieke beslissingen bij een geringe beslissingstijd en hoge mate van onzekerheid.'⁴³ Van het ministerie van LNV wordt in een crisissituatie een doeltreffend optreden verwacht. Zowel in de bestrijding van de negatieve gevolgen van de crisis zelf als van de consequenties voor het economisch proces/de maatschappij.⁴⁴

Om de veiligheid van de agrarische producten tijdens crises te waarborgen maakt de minister LNV gebruik van de volgende instrumenten; interdepartementaal overleg; informatieverspreiding; wet- en regelgeving; schadeafhandeling; beleidsevaluatie. Naast de algemene handelingen op het gebied van crisisbeheersing worden ook specifieke handelingen weergegeven die voortkomen uit de Tsjernobylcrisis uit 1986 en de dioxinekwesie eind jaren 80 van de vorige eeuw.

Tsjernobyl

Op 28 april 1986 vond in de toenmalige Sovjet Unie een ongeluk plaats met een kernreactor. Er ontstond niet alleen direct gevaar voor milieu en volksgezondheid, ook de ontwikkeling in de voedselketen en daarmee de kwaliteit van landbouwgewassen werd ernstig bedreigd. LNV is (op basis van kernenergiewet art. 40) verantwoordelijk daar waar het ging om de agrarische voedselketen. Het vee moest naar binnen, schildklieren van slachtvee werden vernietigd, spinazie, schapenmelk en schapenkaas werden doorgedraaid.

⁴³ Zoals geciteerd in het LNV Handboek Crisisbesluitvorming 1999.

⁴⁴ Zie voor algemene handelingen op het gebied van crisisbestrijding het Rapport Institutioneel Onderzoek naar het deelbeleidsterrein Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing (BZK,nr. 49)

Dioxine

Een andere crisis is de dioxineverontreiniging in zuivelproducten zoals in het Lickebaertgebied eind jaren 80 van de vorige eeuw. In de Tijdelijke Regeling Tegemoetkoming Dioxine (Stcrt. Stcrt. 1989, 24) is destijds geregeld dat een financiële tegemoetkoming werd gegeven aan degenen die tengevolge van de dioxineverontreiniging schade ondervonden doordat hun producten (melk, boter, kaas, vlees, ruwvoer) niet meer verkocht mochten worden of een lagere opbrengst hadden. Uitgangspunt bij deze regeling was dat de overheid niet tot enige schadevergoeding verplicht was. Dit bleven de veroorzakers van de dioxineverontreiniging. De Regeling Tegemoetkoming werd door de overheid ingesteld om een faillissement van de getroffen te voorkomen. De overheid betaalde dus geen schadevergoeding maar gaf een tegemoetkoming.

10.11.8.1 Interdepartementaal overleg

(501.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het treffen van maatregelen indien naar het oordeel van de minister bodem, water of lucht zodanig met radioactieve stoffen is, of dreigt te worden besmet dat aanmerkelijk gevaar is te duchten voor de gezondheid van dieren of planten, dan wel voor de deugdelijkheid van voortbrengselen van de landbouw
Periode	1945-
Grondslag	Kernenergiewet art. 40
Product	Noodmaatregelen in verband met radioactiviteit (schildklieren, spinazie en schapenmelk) Stcrt. 1986, 86 Noodmaatregelen in verband met de radioactiviteit (melkwinning) Melksanctiebesluit (Stcrt. 1986, 85, ingetrokken Stcrt. 1986, 101)
Opmerking	De minister treft deze maatregelen met inachtneming van de dienaangaande bij AMvB gestelde regelen. tot deze maatregelen kunnen behoren; a. het beletten dat dieren, planten of voortbrengselen van de landbouw zonder toestemming van Onze genoemde minister buiten of binnen daarbij ingestelde gevarenczones worden gebracht b. het onderwerpen van dieren aan veeartsenijkundig onderzoek, DNA wel van dieren, planten of voortbrengselen van de landbouw aan reiniging, ontsmetting, afzondering of overbrenging naar elders; c. het in beslag nemen en vernietigen van dieren, planten of voortbrengselen van de landbouw De minister geeft van de maatregelen onverwijld kennis aan de burgermeester van de betrokken gemeente.

(502.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
Minister van Verkeer en Waterstaat
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Handeling Het voeren van interdepartementaal overleg over mogelijke consequenties voor de voedselveiligheid voor de Nederlandse landbouw als gevolg van calamiteiten en crises waarbij de voedselveiligheid in het geding is

Periode 1945-

Bron Berenschot p. 1 bijlage Evaluatierapport 'Tsjernobyl'

Opmerking Voorbeelden van calamiteiten zijn; dioxineverontreiniging in zuivelproducten en loodvergiftiging bij koeien. Voorbeelden van crises zijn; kernongeval Tsjernobyl. Voorbeeld van zo'n overleg is de Bestuurlijke Coördinatiegroep BCG (coördinatie door VROM).

(503.)

Actor Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Verkeer en Waterstaat
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)

Handeling Het in onderling overleg opstellen en uitgeven van een gecoördineerd onderzoekprogramma met het oog op de verschillende onderzoeken m.b.t. de lange termijn effecten van straling op mens en milieu

Periode 1945-

Bron Evaluatieonderzoek 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl, p. 14.

10.11.8.2 Informatieverspreiding

(504.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het instellen van informatiecentra naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding is

Periode 1945-

Bron Evaluatierapport 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl p. 39

Opmerking Bijvoorbeeld n.a.v. kernongeval in Tsjernobyl.

(505.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het geven van voorlichting naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding is

Periode 1945-

Bron Evaluatierapport 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl p. 41

Opmerking Bijvoorbeeld n.a.v. het kernongeval in Tsjernobyl of calamiteiten zoals dioxineverontreiniging in zuivelproducten.

10.11.8.3 Wettelijk instrumentarium ter bescherming van de voedselketen.

(506.)

Actor	Algemene Inspectie Dienst (AID)
Handeling	Het houden van toezicht op naleving van de genomen maatregelen om de voedselketen te controleren naar aanleiding van crises waarbij de voedselveiligheid in gevaar wordt gebracht
Periode	1945-
Grondslag	Noodmaatregelen in verband met de radioactiviteit (melkwinning)
Bron	Evaluatieonderzoek 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl
Opmerking	Bijvoorbeeld n.a.v. het kernongeval in Tsjernobyl of calamiteiten zoals dioxieverontreiniging in zuivelproducten

(507.)

Actor	Coördinatie Commissie voor de metingen van Radioactiviteit en Xenonbiotische stoffen (CCRX)
Handeling	Het uitvoeren van radioactiviteitsmetingen t.b.v. 'Tsjernobyl'
Periode	1945-
Bron	Werkplan afwikkeling Tsjernobyl p. 14
Opmerking	Aan deze werkgroep nemen alle instellingen deel die radioactiviteitsmetingen t.b.v. 'Tsjernobyl' uitvoeren; Rijksinstituut voor Milieuhygiëne, Keuringsdienst van Waren, Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees, Rijks Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten, Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling.

10.11.8.4 Schadeafhandeling

(508.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van regels inzake tegemoetkomingen en schadevergoedingen aan boeren als gevolg van maatregelen die genomen zijn naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding is
Periode	1945-
Grondslag	Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine artt. 3.5 en 6.2
Bron	Beleidsinformatie 1986 p.51
Product	Beschikking nr. J 4060 van de minister van LNV, inzake het toekennen van een financiële tegemoetkoming aan houders van melkschapen ter zake van door hen ten gevolge van het 'schapenmelkverbod' geleden schade
Opmerking	Schadevergoedingen werden uitgekeerd aan bijvoorbeeld melkveehouders en groentetelers als gevolg van het graasverbod en de omzetsdaling in bladgroenten naar aanleiding van het kernongeval in Tsjernobyl. Een ander voorbeeld is de schade die geleden wordt door melkveehouders en houders van schapen en geiten naar aanleiding van de verhoogde concentraties van dioxine die zijn geconstateerd in melk.

(509.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van instellingen voor het laten uitbetalen van schadevergoedingen aan gedupeerde boeren als gevolg van maatregelen die genomen zijn naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding is
Periode 1989 –
Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 6.1
Opmerking Bijvoorbeeld naar aanleiding van de verhoogde concentraties van dioxine die in melk waren geconstateerd.

(510.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van regels inzake het door aangewezen instellingen zorgdragen voor het uitbetalen van schadevergoedingen aan gedupeerde boeren als gevolg van maatregelen die genomen zijn naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding was
Periode 1989 –
Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 6.1
Opmerking Bijvoorbeeld naar aanleiding van de verhoogde concentraties van dioxine die waren geconstateerd in melk. Voor zuivel, vee en vlees werd voor wat de betaling betreft gekozen voor een systeem waarbij een aangewezen instelling zich namens de minister met de uitbetaling belastte, waarna een en ander met de minister werd verrekend. Voor wat zuivel betreft was deze instelling ingevolge de warenwetregeling Dioxine in melk de Melkunie. Voor wat het vee en vlees betreft was tot 15 september 1989 het Voedselvoorzieningen – en verkoopbureau aangewezen.

(511.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verrekenen van tegemoetkomingen die door de uitbetalende instellingen zijn gedaan naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding was
Periode 1989 – 1994
Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 6.2

10.11.8.5 Schadeafhandeling specifiek i.r.t. dioxineverontreiniging

(512.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beoordelen of een dier uit bedrijfstechnische noodzaak moet worden afgestoten en geslacht naar aanleiding van de verhoogde concentraties van dioxine die zijn geconstateerd in melk
Periode 1989 – 1994
Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art 4.1
Opmerking Slechts dan kan een boer aanspraken maken op een tegemoetkoming in de geleden schade.

- (513.)
 Actor Directeur Directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie
 Handeling Het aanwijzen van een taxateur die de gebruikswaarde onderscheidenlijk de slachtwaarde van een dier zal beoordelen naar aanleiding van de verhoogde concentraties van dioxine die zijn geconstateerd in melk
 Periode 1989 – 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 5.1
- (514.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Het landschap
 Handeling Het aanwijzen van een taxateur voor hertaxatie
 Periode 1989 – 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 5.4
 Opmerking Beide instellingen wijzen een taxateur aan.
- (515.)
 Actor Voedselvoorzieningsin- en verkoopbureau
 Melkunie
 Handeling Het zorgdragen voor uitbetaling van tegemoetkomingen aan gedupeerde boeren als gevolg van maatregelen die genomen zijn naar aanleiding van crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding was
 Periode 1989 – 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 6.1
 Opmerking is van de verhoogde concentraties van dioxine die zijn geconstateerd in melk.
- (516.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het verlenen van tegemoetkomingen aan diegenen voor wie een verhandelingverbod van ruwvoer geldt ingevolge het Besluit VVR verbod handel in gras 1989 gestelde
 Periode 1989 – 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 7
- (517.)
 Actor Directeur Directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie
 Handeling Het toestaan dat geleden schade voor de afzet van ruwvoer op andere wijze wordt aangetoond dan is vastgelegd in art. 7 van de Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine, en dat de tegemoetkoming op andere wijze kan worden berekend
 Periode 1989 – 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine art. 7.4

10.11.8.6 Beleidsevaluatie

(518.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het geven van opdracht tot het verrichten van evaluerend onderzoek naar de gevolgen voor de landbouw n.a.v. crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding was
Periode	1986-
Bron	Beleidsinformatie 1986, 46
Product	Evaluatierapport Werkplan afwikkeling Tsjernobyl
Opmerking	Een voorbeeld van zo'n onderzoek is het Evaluatierapport Werkplan afwikkeling Tsjernobyl door het Landbouwschap. Het rapport geeft inzicht in de kosten, de informatievoorziening, de gehanteerde normen en de coördinatie tussen de betrokken overheidsinstellingen. Ook de indirect geleden schade zoals het praktisch wegvallen van de vraag naar verse bladgroente is meegenomen.

(519.)

Actor	Secretaris-Generaal van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Secretaris-Generaal van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) Secretaris-Generaal van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) Secretaris-Generaal van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) Secretaris-Generaal van Economische Zaken (EZ) Secretaris-Generaal van Verkeer en Waterstaat Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Handeling	Het voeren van onderling overleg inzake het geven van een opdracht voor een evaluatieonderzoek naar het handelen van de overheid tijdens crises en calamiteiten waarbij de voedselveiligheid in het geding was
Periode	1986 -
Bron	Evaluatierapport 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl p. 1

10.11.9 Consumenten

Vanaf de jaren 70 neemt de consument met zijn wensen en eisen een steeds grotere plaats in binnen het kwaliteitsbeleid. Een complicerende factor daarbij was dat de consument grilliger en meer inconsistent in zijn gedrag was geworden. Enerzijds is er meer aandacht voor 'natuurlijk', anderzijds wordt verwacht dat producten het jaar rond worden aangeboden. Zaken zoals het milieubewustzijn, aandacht voor het dierenwelzijn, en het gezondheidsbewustzijn nemen toe. De veranderende houding van consumenten beïnvloedt in zekere zin ook het kwaliteitsbeleid. In het beleidsvoornemen 1992 'Van meer naar beter', wordt apart aandacht besteed aan de consument. 'Een open houding ten opzichte van de consument en de consumentenorganisaties wordt gezien als een belangrijke voorwaarde voor een succesvol kwaliteitsbeleid.'⁴⁵

Om het vertrouwen van de consument in de agrarische productie vast te houden en te versterken zijn als thema's in het kwaliteitsbeleid geïntroduceerd: informatie, voorlichting en Consumentenorganisaties.

---

⁴⁵ Beleidsvoornemen: van Mer naar Beter, p. 8

10.11.9.1 Informatie

Een belangrijke bron van informatie is het etiket. Op basis van de informatie over ingrediënten, bewaring en bereiding die het etiket vermeldt kan de klant beslissen om een product al dan niet te kopen.

In de jaren 90 had Minister Braks het voornemen om een systeem voor vrijwillige milieuetikettering op voedingsmiddelen te ontwikkelen. Basis voor dit systeem zou de Landbouwkwaliteitswet worden. De etikettering moet de consument informatie gaan verschaffen over de belasting van het milieu bij de productie, distributie en consumptie van het betreffende voedingsmiddel.

(520.)

Actor	Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling	Het stellen van regels inzake aanduidingen op het gebied van de voedselveiligheid, van levensmiddelen door middel van etiketten
Periode	1979-
Grondslag	Geconserveerde-aardappelenbesluit art. 5

(521.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het ontwikkelen van een systeem voor vrijwillige milieuetikettering op voedingsmiddelen
Periode	1990-
Bron	Beleidsinformatie 1990 nummer 6 p.9
Opmerking	Dit systeem is nooit van de grond gekomen. Het bleek niet haalbaar. In plaats daarvan is het milieukeur voor agrarische producten geïnitieerd. Dit wordt beheerd door de Stichting Milieukeur in opdracht van het ministerie van VROM.

10.11.9.2 Voorlichting

Basis van een goede consumentenvoorlichting is kennis over het gedrag van de consument.

De voedselconsumptiepeilingen (VCP), uitgevoerd in 1987, 1988, 1992 en 1998 in opdracht van de ministeries van VWS en LNV, waren grootschalige onderzoeken naar de consumptie van de Nederlandse bevolking in de leeftijd van 1 tot 75 jaar. Het onderzoek, in 1986 aanbevolen door de toenmalige Voedingsraad, heeft een grote hoeveelheid gegevens opgeleverd die ondergebracht zijn in een gezamenlijk databestand van de ministeries van VWS en LNV. De gehanteerde methode is voor de vier peilingen steeds het zelfde geweest zodat er nu naast een actueel beeld van de voedselconsumptiepeiling ook informatie beschikbaar is over de ontwikkelingen sinds 1987.

Met de resultaten van deze peilingen kunnen meerjarige trends in de voedselconsumptie worden onderscheiden. Dit is van belang voor een gerichte voedingsvoorlichting. Daarnaast is het doel van het onderzoek het verkrijgen van inzicht in de voedselconsumptie uit oogpunt van de volksgezondheid. (voedingsstoffen) en veiligheid (opname schadelijke stoffen). Op basis van deze gegevens wordt beleid gevormd. De Stichting Voedingscentrum Nederland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de peiling van 1998 (VCP3). De financiële middelen zijn beschikbaar gesteld door de ministers van Volksgezondheid en Landbouw. TNO is de zorgdrager.

In opdracht van de minister van Landbouw heeft de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Consumenten Aangelegenheden (SWOKA) een onderzoek verricht met als doel het achterhalen van knelpunten en mogelijkheden om de consument in zijn voedingsgedrag meer rekening te laten houden met het milieu. Het ministerie van LNV betaalt sinds 01-01-2003 niet meer mee aan het beheer van de VCP.

(522.)
 Actor Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
 Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het instellen van alsmede participeren in de Beheerscommissie
 Voedselconsumptiepeiling
 Periode 1988-
 Grondslag Beschikking Instelling Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling
 Art. 1
 Opmerking De commissie is ingesteld op 2 februari 1989 met terugwerkende kracht tot 1
 december 1988. Beide ministers financieren het beheer en zijn
 vertegenwoordigd in de commissie.

(523.)
 Actor Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling
 Handeling Het stimuleren en coördineren van het beheer en gebruik van de
 voedselconsumptiegegevens, afkomstig uit de voedselconsumptiepeiling
 Periode 1988-
 Grondslag Beschikking Instelling Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling
 art. 2
 Opmerking Gegevens uit deze consumptiepeilingen zijn ondergebracht in drie
 gezamenlijke databestanden van de ministeries van Volksgezondheid en
 Landbouw.

(524.)
 Actor Instituut voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO)
 Handeling Het beheren van de databestanden van de voedselconsumptiepeilingen
 Periode 1988-
 Bron Interview

(525.)
 Actor Stichting Voedingscentrum Nederland
 Handeling Het verrichten van de voedselconsumptiepeilingen
 Periode 1987-
 Product Vier databestanden, van de vier verschillende peilingen

10.11.9.3 Consumentenorganisaties

De consumentenorganisaties spelen een belangrijke rol bij het signaleren van problemen, bij het zoeken naar oplossingen en bij de voorlichting aan en bewustwording van de consument. Consumentenorganisaties zijn een intermediair tussen overheid, bedrijfsleven en consument. Uitgangspunt van beleid is het bevorderen van de betrokkenheid van consumentenorganisaties en andere maatschappelijke organisaties bij het landbouwkwaliteitsbeleid en het verstevigen van de contacten tussen consumentenorganisaties en het (agrarisch) bedrijfsleven.

Verschillende maatschappelijke organisaties, waaronder consumentenorganisaties, de Nederlandse Vereniging van huisvrouwen, de centrale van plattelandsvrouwenorganisaties en de stichting Natuur en Milieu, worden regelmatig uitgenodigd voor een dialoog met de minister van LNV. In overleg met de consumentenorganisaties werd bekeken op welk gebied vertegenwoordigers van deze organisaties betrokken kunnen worden bij het beleidsvoorbereidend overleg en bestuurlijke activiteiten op verschillende niveaus. Daar toe kan in beperkte mate een beroep worden gedaan op financiële ondersteuning in de vorm van projectsubsidies.

(526.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het organiseren van periodieke dialogen met maatschappelijke organisaties alsmede het in overleg met consumentenorganisaties bekijken op welk gebied vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties betrokken kunnen worden bij beleidsvoorbereidend overleg en bestuurlijke activiteiten op verschillende niveaus.
Periode	1992-
Bron	Beleidsvoornemen: van meer naar beter, p. 24, 43
Opmerking	Dit zijn: Consumentenorganisaties, de Nederlandse Vereniging van huisvrouwen, de centrale van plattelandsvrouwenorganisaties en de stichting Natuur en Milieu, het Consumentenplatform. LNV probeerde de kloof tussen producent en consument te dichten door het bevorderen van een maatschappelijke dialoog tussen producenten en consumenten en het vergroten van het vertrouwen van de consument in de agrarische productie.

10.11.9.4 Gezondheids- en Voedingsraad

(527.)

Actor	Voedingsraad
Handeling	Het de ministers van Volksgezondheid en van Landbouw desgevraagd of uit eigen beweging adviseren over onderwerpen welke de voeding raken
Periode	1952-1997
Grondslag	Wet op de Voedingsraad art. 1.2-3
Opmerking	In spoedeisende gevallen kan advies worden uitgebracht door een commissie uit de Raad.

(528.)

Actor	Gezondheidsraad
Handeling	Het voorlichten van de ministers van Volksgezondheid en van Landbouw over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid door middel van het uitbrengen van rapporten
Periode	1902-
Grondslag	Gezondheidswet art 22
Product	
Opmerking	Vanaf 1996 wordt deze taak voor een groot deel uitgevoerd door de Beraadsgroep Voeding. De werkzaamheden van de beraadsgroep bestrijken de kwaliteit van de voeding, voedselproductie, voedselvoorziening en voedselconsumptie

11 OVERZICHT WET- EN REGELGEVING

11.1 Landbouwkwaliteit

11.1.1 Boterwet 1908-1960

Boterwet Stb. 1900, 112

Besluit ter bekendmaking van de tekst der Boterwet

- Stb. 1908, 285; Wijziging Stb. 1935, 146; Stb. 1953, 417; Stb. 1955, 213
- Ingetrokken Stb. 1960, 354

Kb tot uitvoering van het bepaalde bij de artikelen 2,3,5,8 en 19

- Stb. 1909, 346; Wijziging Stb.1912, 3; Stb. 1955, 221

Kb ter uitvoering van het bepaalde bij het 2^e lid van art.9

- Stb. 1909, 406; Wijziging Stb. 922, 469; Stb. 1925, 373; Stb. 1955, 221

Botercontrolebeschikking 1957

- Stcrt. 1957, 147; Wijziging Stcrt. 1960, 170

11.1.2 Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van boter, 1905-1982

(Wet op de Rijksbotermerken)

Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van boter

- Stb. 1905, 213

Botermerkenbesluit 1912 + het besluit houdende voorschriften waaraan botercontrolestations hebben te voldoen om onder Rijkstoezicht te worden gesteld

- Stb. 1912, 263; Stb. 1920, 84; Stb. 1921,830
- Stb. 1947, H361; Stb. 1955, 221; Intrekking Stb. 1976, 157

Rijksbotermerkenbeschikking 1951

- Stcrt. 1951, 429;

Rijksbotermerkenbeschikking 1967

- Stcrt. 1967, 162; Stcrt. 1972, 98
- Stcrt. 1973, 64, 114, 141, 114; Stcrt. 1975, 116

11.1.3 Visserijkwaliteit

Besluit van 15 april 1911-1964, , houdende bepalingen betreffende de keuring van geaakte haring

- Stb. 1911, 118

Haringwet

- Stb. 1927, 387; Stb. 1937, 701; Stb. 1946, G 42; Stb. 1955, 213; Ingetrokken Stb. 1963, 312

Reglement voor de Nederlandse Haringcontrole Stb. 1938, 656

- Wijziging Stb. 1952, 12; Stb. 1956, 78; Ingetrokken Stb. 1963, 312

11.1.4 Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van kaas, 1911-1982

Wet, houdende bepalingen betreffende het merken van kaas (Wet op de Rijkskaasmerken)

- Stb. 1911,209

Voorschriften voor het bemonsteren van kaas en onderzoek van monsters kaas

- Stcrt. 1932, 55; Stcrt. 1966, 251

Rijkskaasmerkenbeschikking 1962

- Stcrt. 1962, 61; Stcrt. 1968, 64

Rijkskaasmerkenbeschikking 1970

- Stcrt. 1970, 19; Stcrt. 1972, 25; Stcrt. 1973, 3 Stcrt. 1974, 46, 175
- Stcrt. 1975, 101, 187, 245 ; Stcrt. 1976, 79; Stcrt. 1977, 51; Stcrt. 1978, 80, 188 ; Stcrt. 1979, 156

11.1.5 Landbouduitvoerwet (1929-1938) 1938-1971

Landbouduitvoerwet 1929 (Wet houdende voorschriften betreffende het waarborgen van bepaalde eigenschappen of hoedanigheid van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf)

- Stb. 1929, 277

K.B. tot uitvoering van artikel 7, houdende bepalingen, waaraan een bacon-controle-instelling moet voldoen om onder rijkstoezicht te kunnen worden gesteld

- Stb. 1930, 135; Wijziging (art. XXXIV) Stb. 1977, 422
- Stb. 1931, 132; Stb. 1961, 100; Stb. 1974, 100 en 221

KB tot toepassing van art. 8 m.b.t. andere dan gepasteuriseerde en gesteriliseerde melk en room, alsmede tot ondermelk en karnemelk

- Stb. 1934, 107; Wijziging Stb. 1955, 221

Melk- en melkproducten-uitvoerwet Stb. 1930, 482

- Stb. 1934, 467; Stb. 1950, K258; Stb. 1951, 91; Stb. 1955, 213; Stb. 1955, 304

Melk- en Melkproducten-uitvoerbesluit 1933

- Stb. 1933, 231, 283; Stb. 1955, 221

Pootaardappelenwet 1932

- Stb. 1932, 608; Stb. 1950, K258; Stb. 1951, 91; Stb. 1955, 213; Stb. 1955, 304

11.1.6 Landbouduitvoerwet 1938

(Wet houdende nieuwe bepalingen nopens het waarborgen van bepaalde eigenschappen en hoedanigheden van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt en zuivelbedrijf)

- Stb. 1938, 600; Aanvulling van art. 2, Stb. 1946 G 300; Aanvulling, Stb. 1949, J 334; Wijziging, Stb. 1950, K 258; Stb.1951, 91, 1955, 91, 213, 304 in verband met wijziging Wet op de economische delicten; Stb. 1976, 229

Algemene voorwaarden

Landbouduitvoerbesluit 1946 Algemene Voorwaarden

- Stb. 1946, G 263

Landbouduitvoerbesluit 1963 Algemene Voorwaarden

- Stb. 1963, 67; Stb. 1964, 267; Stb. 1964, 114; Stb. 1965, 292; Stb. 1977, 422

Kaas

Uitvoercontrolebesluit 1948 (kaas)

- Stb. 1948, I 289; Stb. 1949, J 419 (aanvulling); Stb. 1981, 726, inwerkingtreding
- Landbouwkwaliteitsbesluit kaas; het Uitvoeringscontrolebesluit kaas is ingetrokken

Uitvoercontrolebeschikking 1956 (kaas)

- Stcrt. 1956, 251

Uitvoercontrolebeschikking 1958 (kaas)

- Stcrt. 1958, 154; Stcrt. 1958, 212 en 219; Stcrt. 1959, 91; Stcrt. 1960, 85; Stcrt. 1961, 90; Stcrt. 1963, 47 en 56; Stcrt. 1964, 102; Stcrt. 1965, 27; Stcrt. 1966, 97; Stcrt. 1967, 106; Stcrt. 1968, 194, 197; Stcrt. 1969, 173; Stcrt. 1970, 42, 110, 233; Stcrt. 1973, 250; Stcrt. 1975, 201, 206; Stcrt. 1976, 217
- Stcrt. 1978, 61, 188; Stcrt. 1980, 107; Stcrt. 1981, 60

Kaascontrolebeschikking 1970

- Stcrt. 1970, 19; Stcrt. 1970, 233, 250; Stcrt. 1972, 132, 205; Stcrt. 1973, 3, 19, 43, 211, 250
- Stcrt. 1974, 46, 142, 175; Stcrt. 1975, 101, 187, 201, 245; Stcrt. 1976, 79, 213, 217; Stcrt. 1977, 7, 72
- Stcrt. 1978, 80, 188; Stcrt. 1979, 156; Stcrt. 1980, 107; Stcrt. 1981, 60

Melkpoeder

Uitvoercontrolebesluit 1948 (melkpoeder)

- Stb. 1948, I 346; Wijziging, Stb. 1964, 365; Buitenwerking gesteld Stb. 1982, 667

Beschikking betreffende de aanduiding van uit het buitenland afkomstige melkpoeder en melk- en melkproducten 1968

- Stcrt. 1968, 218 (?)

Beschikking betreffende de aanduiding van uit het buitenland afkomstige melkpoeder en melk- en melkproducten 1982

- Stcrt. 1982, 171

Mandaatbeschikking uitvoer VIB-melkpoeder WVP

- Stcrt. 1970, 177

Uitvoercontrolebeschikking 1948 melkpoeder

- Stcrt. 1948, 157; Stcrt. 1961, 96; Stcrt. 1962, 29; Stcrt. 1963, 249; Stcrt. 1965, 27; Stcrt. 1968, 197; Stcrt. 1969, 225; Stcrt. 1970, 130; Stcrt. 1971, 208; Stcrt. 1972, 64, 181; Stcrt. 1973, 250; Stcrt. 1974, 44, 131; Stcrt. 1975, 201, 206; Stcrt. 1976, 217; Stcrt. 1978, 156
- Stcrt. 1979, 34; Stcrt. 1980, 35, 112; Stcrt. 1981, 60, 133, 240

Mandaatbeschikking uitvoer magere melkpoeder (EEG Verordening no. 1624/76)

- Stcrt. 1980, 67

Beschikking verwerking grondstoffen in zuivelproducten

- Stcrt. 1976, 217

Beschikking van 1952 inzake de voorwaarde voor de uitvoer ... Kaas en melkpoeder

- Stcrt. 1952, 228

Boter

Uitvoercontrolebesluit 1951 (boter)

- Stb. 1952, 17; Buitenwerking Stb. 1981, 303

Uitvoercontrolebeschikking 1952 boter

- Stcrt. 1952, 63; Stcrt. 1957, 74; Stcrt. 1958, 75; Stcrt. 1960, 201; Stcrt. 1961, 90;

Uitvoercontrolebeschikking 1968 boter

- Stcrt. 1968, 101; Stcrt. 1968, 197; Stcrt. 1972, 98; Stcrt. 1973, 64, 141, 206, 250
- Stcrt. 1975, 82, 201, 206; Stcrt. 1979, 34; Stcrt. 1981, 60

Botercontrolebeschikking 1957

- Stcrt. 1957, 147; Ingetrokken Stcrt. 1967, 162

Botercontrolebeschikking 1967

- Stcrt. 1967, 162; Stcrt. 1967, 226; Stcrt. 1972, 98; Stcrt. 1973, 22, 64, 250, 114
- Stcrt. 1974, 44; Stcrt. 1975, 70, 114, 185, 201; Stcrt. 1976, 213, 217; Stcrt. 1977, 72
- Stcrt. 1981, 60

Ontheffingsbeschikking bereiding boter uit EEG-melk

- Stcrt. 1970, 247; Stcrt. 1976, 217

Botermerkenbeschikking kringen 1967

- Stcrt. 1967, 162; Stcrt. 1973, 3, 64

Ontheffingsbeschikking uitvoer botervet of melkvet en gesmolten boter 1958

- Stcrt. 1958, 167

Ontheffingsbeschikking uitvoer botervet of melkvet en gesmolten boter 1966

- Stcrt. 1966, 216; Stcrt. 1968, 3; Stcrt. 1973, 250; Stcrt. 1975, 201
- Stcrt. 1976, 217; Stcrt. 1981, 60

Melk en melkproducten

Uitvoercontrolebesluit 1957 (melk en melkproducten)

- Stb. 1957, 63; Wijziging, Stb. 1961, 3; Stb. 1964, 365; Stcrt. 1968, 197
- Buiten werking gesteld, Stb. 1982, Stb. 667 (art. 17)
- Buitenwerkingstelling voor zuigelingenvoeding (art. 16) Stb. 1984, 580

Uitvoercontrolebeschikking 1960 (melk en melkproducten)

- Stcrt. 1961, 13; Stcrt. 1961, 90; Stcrt. 1963, 10; Stcrt. 1965, 27
- Stcrt. 1968, 194, 197; Stcrt. 1971, 208; Stcrt. 1972, 201
- Stcrt. 1973, 250; Stcrt. 1974, 131; Stcrt. 1974, 147; Stcrt. 1975, 43, 201
- Stcrt. 1976, 217, 256; Stcrt. 1978, 156, 222; Stcrt. 1980, 149; Stcrt. 1981, 60, 240

Uitvoercontrolebeschikking 1968 melk en melkproducten

- Stcrt. 1968, 218 ; Ingetrokken 1970, 247

Beschikking van 1961 inzake de voorwaarde voor de uitvoer .... Melkproducten

- Stcrt. 1961, 183

Ontheffingsbeschikking verwerking EEG-melk 1970 (Melk- en melkproducten)

- Stcrt. 1970, 247

Beschikking betreffende de aanduiding van uit het buitenland afkomstige melkpoeder en melkproducten

- Stcrt. 1982, 171.

Tuinbouwproducten

Uitvoercontrolebesluit 1939, tuinbouwproducten

- Stb. 1939, 679 VV2; Stb. 1946, G 174 (wijzigingen en aanvullingen)
- Stb. 1947, G 305; Stb. 1948, I 64; Stb. 1957, 401; Stb. 1962, 213
- Ingetrokken, Stb. 1963, 218

Uitvoercontrolebesluit 1963 tuinbouwproducten

- Stb. 1963, 218; Inwerkingtreding, Stb. 1964, 109

Uitvoeringsbeschikking uitvoercontrole tuinbouwproducten 1964

- Stcrt. 1964, 62; Stcrt. 1970, 75; Stcrt. 1971, 115; Inwerkingtreding Stb. 1964, 109

Boomkwekerijproducten

Uitvoercontrolebesluit 1945 boomkwekerijproducten

- Stb. 1945, F162 (Niet gevonden)

KB (boomkwekerijproducten) 1947

- Stb. 1947, H 160; Wijziging, Stb. 1959, 63

Drogerijen en bloembollen

Uitvoercontrolebesluit 1951 (drogerijen)

- Stb. 1951, 416; Ingetrokken, Stb. 1977, 210

Uitvoercontrolebesluit 1951 bloembollen,

- Stb. 1951, 329; Ingetrokken, Stb. 1980, 632 (art. 14)

Aardappelen

Uitvoercontrolebesluit 1949 late consumptieaardappelen

- Stb. 1949, J 120

KB houdende vaststelling van nadere regelen met betrekking tot de uitvoer van late consumptieaardappelen

- Stb. 1955, 58

Uitvoercontrolebesluit 1954 (aardappelen)

- Stb. 1955, 58; Inwerkingtreding, Stb. 1955, 538; Stb. 1957, 312; Stb. 1963, 405
- Stb. 1970, 36; Ingetrokken Stb. 1987, 174

Uitvoercontrolebeschikking 1955 (aardappelen)

- Stcrt. 1955, 246; Stcrt. 1966, 123; Stcrt. 1967, 114; Stcrt. 1972, 158
- Stcrt. 1973, 200; Stcrt. 1974, 158; Stcrt. 1975, 193; Stcrt. 1978, 168

Eieren

Uitvoercontrolebesluit eieren

- Stb. 1962, 116; Wijziging, Stb. 1967, 553; Ingetrokken, Stb. 1969, 171.

Haring

Uitvoercontrolebesluit haring 1964 Stb. 1964, 149

- Wijziging Stb. 1964, 376; Ingetrokken Stb. 1988, 453

Uitvoercontrolebeschikking haring 1964

- Stcrt. 1964, 102; Stcrt. 1966, 235; Stcrt. 1972, 22; Stcrt. 1979, 198

Overigen

Beschikking ex art. 14 (Overgangsregeling melkproducten)

- Stcrt. 1982, 147, 253; Stcrt. 1983, 148, 252; Stcrt. 1984, 124, 253; Stcrt. 1985, 245
- Stcrt. 1988, 254; Stcrt. 1989, 251

Benelux-vrijstellingsbeschikking landbouwuitvoerwet 1938

- Stcrt. 1971, 36

Beschikking verwerking grondstoffen zuivelproducten 1976

- Stcrt. 1976, 217; Stcrt. 1981, 60

K.B. houdende beëdiging van opsporingsambtenaren bedoeld in art. 19 onder lid 3

- Stb. 1946, G 170

Aanwijzing ambtenaren tot bijstand rijkszuivelinspecteur

- Stcrt. 1955, 79

Beschikking vergoeding, verklaringen en certificaten Rijkszuivelinspecteur 1974, Stcrt. 1974, 185

- Stcrt. 1978, 4; Stcrt. 1981, 19

11.1.7 Landbouwkwaliteitswet 1971

Landbouwkwaliteitswet

- Stb. 1971, 371; inwerkingtreding, Stb. 1972, 732; Wijziging Stb. 1973, 587
- Wijziging (hfst. 4, Art C Invoeringswet Boek 2 nieuw B.W.). Stb.1976, 229
- Inwerkingtreding juli 1976. Stb. 1976, 342
- Wijziging Landbouwkwaliteitswet i.v.m. Algemene wet bestuursrecht, Stb. 1992, 422
- Wijziging Landbouwkwaliteitswet i.v.m. wijziging Wet op de bedrijfsorganisatie, Stb. 1992, 409
- Inwerkingtreding oktober 1992, Stb. 505, 1992; Wijziging art.21 p.194. Stb 650, 1993
- Wijziging art. 1 p. 149. Stb 690, 1993; Wijziging art.4 p.22. Stb 355,1995
- Aanwijzing opsporingsambtenaren economische delicten p. 7 Stcrt. 48,1974
- Wijziging Stb. 1997, 63

Bloembollen

Landbouwkwaliteitsbesluit vervoederverbod afgebroeide bloembollen

- Stb. 1985, 594

Bacon

Landbouwkwaliteitsbesluit Bacon

- Stb. 1978, 111; Wijziging Stb. 1991, 658; Stb. 1994, 37; Stb. 1997, 667
- Stb. 1998, 142; Ingetrokken Stb. 1998, 211

Landbouwkwaliteitsbeschikking baconkeuring -merken

- Stcrt. 1978, 63, 123; Stcrt. 1979, 157; Stcrt. 1980, 108
- Stcrt. 1981, 72; Stcrt. 1983, 145; Stcrt. 1994, 20

Regeling vrijstelling aanbrenge Rijksbaconmerk

- Stcrt., 1983, 209; Stcrt. 1994, 20; Vb.bo. 1987, 5; Vb.bo. 1987, 5
- Vb.bo. 1978-12

Landbouwkwaliteitsbeschikking vrijstellingen, ontheffingen en nadere voorschriften bacon

- Goedkeuring Stcrt. 1978, 63; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon 1978.

- VV 4, Vb. Bo 1978-afl. 12 28 maart 1978.
- Gewijzigd bij Vo. Bo. 1983-afl. 35 dd. 8 juni 1983.

Uitvoeringsbesluit baconpekels, baconcuts en prepacked bacon 1979

- Vb.bo. 1979-19

Keuringsreglement NBC (Nederlandse Bacon Controle)

- Goedkeuring Stcrt. 1978,77; Goedkeuring wijziging van dit reglement Stcrt. 1989, 147
- Stcrt. 1980, 108

Uitvoeringsbesluit Landbouwkwaliteitsverordening baconcuts en prepacked bacon 1986 (procesregistratie)

- Vb.bo. nr. 18 9 februari 1987

Voorlopig reglement op de tuchtrechtspraak

- Goedkeuring. Stcrt. 1978, 94

Biologische productiemethode

Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode Stb. 1992, 661

- Stb. 1997, 667; Stb. 1998, 142

Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode

- Stcrt. 1992, 253

Bloembollen

Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen

- Stb. 1980, 632; Stb. 1990, 20; Stb. 1997, 83

Landbouwkwaliteitsregeling overdracht bevoegdheden bloembollen

- Stcrt. 1986, 97

Landbouwkwaliteitsregeling vaststelling bewijsstukken

- Stcrt. 1986, 97; Gewijzigd 1994, 20

Verordening PVS kwaliteitsvoorschriften bloembollen

- Vb. Bo. 1986, 24

Landbouwkwaliteitsbeschikking nadere voorschriften bloembollen (tulp, iris)

- Stcrt. 1981, 136 iris; Stcrt. 1982, 146 tulp (?) en iris

Vrijstelling verplichte aanduiding classificatie bloembollen leverbaar

- Stcrt. 1984, 122, 170 tulp

Landbouwkwaliteitsbeschikking overdracht bevoegdheden bloembollen

- Stcrt. 1986, 97; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen 1981

- Stcrt. 1981, 136; Stcrt. 1982, 146

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen 1986

- Stcrt. 1986, 97; Stcrt. 1990, 20

Vrijstelling Landbouwkwaliteitsbeschikking bloembollen

- Stcrt. 1982, 147; Stcrt. 1983, 167; Stcrt. 1984, 170

Vaststelling bewijsstukken

- Stcrt. 1986, 97

Boterproducten

Landbouwkwaliteitsbesluit boterproducten

- Stb. 1981, 303; Inwerkingtreding. Stb. 1982, 145; Stb. 1994, 20; Wijziging (art II) Stcrt. 1994, 653
- Stb. 1997, 667; Stb. 1998, 142; Stb. 1998, 453

Landbouwkwaliteitsregeling boterproducten

- Stcrt. 1982, 145; Stcrt. 1983, 63; Stcrt. 1986, 96
- Stcrt. 1989, 147 en 222; Stcrt. 1990, 52; Stcrt. 1996, 186; Stcrt. 1997, 21
- **Landbouwkwaliteitsregeling boter** (nieuwe regeling)
- Stcrt. 1998, 140

Vrijstellingsregeling pure butter ghee EEG

- Stcrt. 1984, 171

Vrijstellingsregeling boterproducten EEG

- Stcrt. 1987, 16; Stcrt. 1994, 20

Vrijstellingsregeling Landbouwkwaliteitsbeschikking boterproducten

- Stcrt. 1986, 96; Stcrt. 1994, 20

Vrijstellingsregeling halfvolle boter

- Stcrt. 1988, 170; Stcrt. 1994, 20

Vrijstellingsregeling halfvolle roomboter

- Stcrt. 1990, 196

Vrijstellingsregeling boterwikkels

- Stcrt. 1994, 246

Vrijstellingsregeling bak- en braadboter EEG

- Stcrt. 1985, 233; Gewijzigd Stcrt. 1985, 245

Consumptieaardappelen

Landbouwkwaliteitsbesluit consumptieaardappelen

- Stb. 1987, 174; Stb. 1997, 667

Etikettering rundvlees

Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees

- Stb. 1997, 445

Gemedicineerd voeder

Landbouwkwaliteitsbesluit Gemedicineerd Voeder

- Stb 1978, 352
- Ingetrokken Stb. 1993, 551

Landbouwkwaliteitsbeschikking standaardisering gemediceerde voeders

- Stcrt. 1978, 182; Stcrt. 1979, 44, 171; Stcrt. 1980, 87, 176; Stcrt. 1982, 119 (p. 4, zie rectificatie in Stcrt. 123, p. 6) 211; Stcrt. 1983, 35, 99, 120, 180, 232, 244
- Stcrt. 1984, 57, 63; Stcrt. 1985, 56, 146; Stcrt. 1986, 72;

Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingseisen diergeneesmiddelen

- Stcrt. 1978, 182; Stcrt. 1979, 44; Stcrt. 1980, 152; Stcrt. 1986, 80

Landbouwkwaliteitsbeschikking toelatingsprocedure diergeneesmiddelen

- Stcrt. 1978, 182; Stcrt. 1984, 120; Stcrt. 1986, 80

Landbouwkwaliteitsbeschikking houdende overgangsregeling toelating diergeneesmiddelen 1979-I

- Stcrt. 1979, 9 en 44; Stcrt. 1982, 86

Landbouwkwaliteitsbeschikking ontheffingen gemediceerd voeder

- Stcrt. 1979, 32 en 150

Verordening Vvr gemediceerd voeder 1978

- Vb. Bo. 1978-afl 40 27 november 1987; Gewijzigd Vo.vvr. 6 van 25 augustus 1981, Vb, Bo. 1981-afl.29

Geografische aanduidingen, oorsprongbenamingen en specificiteitscertificering

Landbouwkwaliteitsbesluit Geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering 1993

- Stb. 1994. 37; Wijziging (art V) Stb.1994, 653; Stb. 1998, 142; Stb. 1998, 211

Landbouwkwaliteitsregeling geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering

- Stcrt. 1994, 7

Besluit Akk adviescommissie geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en specificiteitscertificering.

- Mv. Bo. 1994, 2

Verordening EG nr. 2081/92 Raad Europese Gemeenschappen

- 14 juli 1992, PbEG 24 juli 1992, nr. L 208

Verordening EG nr. 2082/92 Raad Europese Gemeenschappen

- 14 juli 1992, PbEG 24 juli 1992, nr. L 208

Groenten en fruit

Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit

- Stb. 1977, 490; Wijziging Stb. 1989, 509; Stb. 1994, 599; Stb. 1997, 83, 667; Stb. 1998, 142

Landbouwkwaliteitsbeschikking aanwijzen groenten en fruit

- Stcrt. 1977, 182; Stcrt. 1981, 128; Stcrt. 1983, 165; Stcrt. 1985, 108
- Stcrt. 1986, 25; Stcrt. 1990, 197; Stcrt. 1994, 20; Stcrt. 1996, 61

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring groenten en fruit

- Stcrt. 1977, 182; Stcrt. 1981, 191 (zie rectificatie in Stcrt. 198, p. 7)
- Stcrt. 1983, 104; Stcrt. 1987, 163; Stcrt. 1992, 143,144 (rectificatie)

Landbouwkwaliteitsbeschikking vrijstellingen, ontheffingen en nadere voorschriften groenten en fruit

- Stcrt. 1977, 182; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsbeschikking vrijstelling bepaalde keuringsvoorschriften groenten en fruit

- Stcrt. 1982, 171

Statuten en Keuringsreglement Kwaliteits-Controle-Bureau voor groenten en fruit

- Stcrt. 1977, 190; Stcrt. 1982, 112; Stcrt. 1984, 223

Landbouwkwaliteitsregeling controle groenten en fruit 1993

- Stcrt. 1993, 60 (rectificatie 75); Stcrt. 1996, 231; Stcrt. 1998 163

Regeling houdende wijziging KCB-controlepersoneel als onbezoldigd ambtenaar van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees / Plantenziektenkundige Dienst

- Stcrt. 1993, 74; Stcrt. 1998 163

Verordening PGF 1977 Kwaliteitsvoorschriften Groenten en Fruit

- Verordening GF 28, Vb.Bo. 1977-afl. 37, 26 september 1977
- Gewijzigd GF 55, Mv bo 1985, 56

Verordening houdende Landbouwkwaliteitsverordening PGF 1991 Groenten en Fruit

- Vb.Bo. 1993, 20; Gewijzigd 2 juli 1992, Vb.Bo. 1993, 20

Voorlopig tuchtbesluit groenten en fruit

- Goedkeuring Stcrt. 1978, 91 (p.4)

Kaasprodukten

Landbouwkwaliteitsbesluit kaasproducten

- Stb 1981, 726; Inwerkingtreding Stb. 1982, 362; Stb. 1994, 20; Wijziging 1994, 653; Stb. 1997, 667
- Stb. 1998, 142; Stb. 1998, 453

Landbouwkwaliteitsbeschikking kaasproducten

- Stcrt. 1981, (254 rectificatie 1982, 122); Stcrt. 1982, (116 rectificatie 1982, 122) 209
- Stcrt. 1985, 87; Stcrt. 1989, 147 en 222; Stcrt. 1990, 209 Stcrt. 1990, 148(?)
- Stcrt. 1991, 148; Stcrt. 1994, 20; Stcrt. 1995, 39; Stcrt. 1996, 186; Stcrt. 1997, 21;

Vrijstellingsbeschikking kaasproducten 1983

- Stcrt. 1983, 39, 148, 252; Stcrt. 1984, 124

Vrijstellingsregeling kleurstoffen in kaaswas

- Stcrt. 1990, 77; Stcrt. 1994, 20

Regeling houdende tijdelijke vrijstellingsregeling zetmeel in vermalen kaas

- Stcrt. 1995, 68

Keuringsreglement kaasproducten

- Stcrt. 1982, 105; Rectificatie 1982, 122

Landbouwkwaliteitsregeling kaas

- Stcrt.1998, 140; Wijziging Stcrt. 1998, 240

Vrijstellingsregeling lysozyme in kaas

- Stcrt. 1996, 186; Ingetrokken Stcrt. 1996, 186

Suiker

Landbouwkwaliteitsbesluit netto-gewichten suiker

- Stb. 1977, 247

Onbewerkt hout

Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout

- Stb. 1973, 479; Stcrt. 587, 1973; Stcrt. 1998, 142

Richtlijn van 23 januari 1968 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de Lidstaten ten aanzien van de indeling van onbewerkt hout. (PbEG 6 februari 1968, nr. L 32)

Poedervormige melkproducten

Landbouwkwaliteitsbesluit poedervormige melkproducten

- Stb. 1982, 667; Inwerkingtreding 1984, 662; Wijziging (art. III) 1994, 653; Stb. 1997, 667;
- Stb. 1998, 142; Afgesloten Stb. 1998, 453

Landbouwkwaliteitsbeschikking poedervormige melkproducten

- Stcrt. 1983, 200 zie rectificatie Stcrt. 1985, 22; Stcrt. 1984, 253 Zie rectificatie in Stcrt. 1985, 22 p. 5; Stcrt. 1987, 14; Stcrt. 1989, 147 en 222; Stcrt. 1994, 20; Stcrt. 1992, 38 (rect. 56,60)
- Stcrt. 1993, 131; Stcrt. 1994, 20; Stcrt. 1995, 39; Stcrt. 1996, 186; Stcrt. 1997, 21

Landbouwkwaliteitsregeling aanwijzing producten, niet zijnde poedervormige melkproducten

- Stcrt. 1984, 253

Vrijstelling afgeroomde melkpoeder EEG

- Stcrt. 1985, 107; Stcrt. 1994, 20

Regeling houdende vrijstelling poedervormige melkproducten

- Stcrt. 1994, 242

Landbouwkwaliteitsregeling melkpoeder

- Ingesteld Stcrt. 1998, 140

Rauwe melk

Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding

- Stb. 1994, 63; Stb. 1997, 667; Stb. 1998, 142

Landbouwkwaliteitsregeling rauwe melk en zuivelbereiding

- Stcrt. 1994, 25

Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling boerderijmelk naar kwaliteit

- Stcrt. 1994, 25

Verordening 17 november 1993 houdende inrichtingseisen Zuivelbereiding

- Vb bo. 1994, 9

Landbouwkwaliteitsverordening 1994, Uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit

- Vb bo 19 januari 1994

Scharreleieren

Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren

- Stb. 1978, 636; Wijziging Stb. 1981, 338; Stb. 1989, 148; Stb. 1994, 63, 653; Stb. 1996, 465
- Stb. 1997, 667; Stb. 1998, 142

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring en tekenen scharreleieren

- Stcrt. 1979, 120; Stcrt. 1980, 139; Stcrt. 1981, 200; Stcrt. 1984, 36

Vrijstellingsregeling aanduidingen verpakking scharreleieren

- Stcrt. 1986, 133

Financieel reglement Stichting scharreleierencontrole

- Goedkeuring. Stcrt. 1979, 169

Regeling Medebewindopdracht Productschap voor Pluimvee en Eieren

- Stcrt. 1989, 222; Stcrt. 1994, 20

Wisselende bijdrage

- 1981. Stcrt. 1981, 34

Regeling houdende vrijstelling Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren

- Stcrt. 1992, 59; Gewijzigd Stcrt. 1995, 39

Landbouwkwaliteitsregeling Scharreleierenkeuring en –merken

- Stcrt. 1993, 229

Verordening scharreleieren

- 1989 10 januari 1990, Vb Bo. 17

Verordening Eieren van hennen met vrije uitloop – extensief systeem 1990

- 12 juni 1990, Vb bo 47.

Verordening Eieren van hennen met vrije uitloop 1990

- 12 juni 1990, Vb bo 47.

Verordening Eieren van in volières gehouden hennen 1990

- 12 juni 1990, Vb bo. 47

Landbouwkwaliteitsbeschikking Productiemethoden scharreleieren

- Stcrt. 1981, 163; Wijziging Stcrt. 1984, 36

Scharrelvlees en –vleeswaar

Landbouwkwaliteitsbesluit scharrelvlees en – vleeswaar

- Stb. 1992, 102; Ingetrokken Stb. 1998, 52

Landbouwkwaliteitsbesluit vis- en visproducten

- Stb. 1988, 453; Ingetrokken Stb. 1998, 52

Vleeswaren

Landbouwkwaliteitsregeling vrijstelling en ontheffing vleeswaren

- Stcrt. 1978, 63

Landbouwkwaliteitsbesluit vleeswaren

- Stb. 1981, 643; Ingetrokken Stb. 1998, 52

Landbouwkwaliteitsbeschikking vleeswarenkeuring en -merken

- Stcrt. 1981, 204; Stcrt. 1988, 126; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsbeschikking overdracht bevoegdheden vleeswaren

- Stcrt. 1981, 204; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsbeschikking vrijstellingen en ontheffingen vleeswaren

- Stcrt. 1981, 204; Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsbeschikking aanwijzing vleeswaren

- Stcrt. 1981, 204; Stcrt. 1983, 9, rectificatie Stcrt. 12; Stcrt. 1986, 168; Stcrt. 1989, 95
- Stcrt. 1994, 20

Landbouwkwaliteitsverordening rookworst

- Vb.bo. 1981-41

Zuivelproducten

Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten

- Stb. 1998, 453

Zuigelingsvoeding

Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingsvoeding

- Stb. 1984, 580; Wijziging Stb. 1994, 446; Wijziging (art.IV) 1994, 653
- Wijziging (art.VI) 1995, 673; Stb. 1997, 667; Stb. 1998, 142

Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingsvoeding

- Stcrt. 1984, 197 (p. 6 rectificatie in Stcrt. 1985, 22), 254 (p.9 zie rectificatie in Stcrt. 1985, 22)
- Stcrt. 1985, 247; Stcrt. 1986, 113

Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingsvoeding 1994

- Stcrt. 1994, 116 (rect. Stcrt.219); Stcrt. 1995, 39; Stcrt. 1996, 186

Vrijstellingsregeling zuigelingsvoeding (proefverpakkingen)

- Stcrt. 1987, 8

Regeling vrijstelling zuigelingsvoeding (EEG)

- Stcrt. 1987, 136

Vrijstellingsregeling zuigelingsvoeding

- Stcrt. 1992, 232 en 236

Kwaliteitsprojecten

Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten agrarische producten en productieprocessen

- Stcrt. 1992, 61; Wijziging Stcrt. 1994, 99

Openstelling en intrekking Bijdrageregeling kwaliteitsprojecten

- Stcrt. 1995, 111

Landbouwkwaliteitswet toezicht

Regeling houdende aanwijzing KCB-controlepersoneel als onbezoldigd ambtenaar van de Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees

- Stcrt. 1993, 74

Aanwijzing ambtenaren AID als opsporingsambtenaren

- Stcrt. 1969, 217

Aanwijzing ambtenaren AID als opsporingsambtenaren

- Stcrt. 1974, 40

Regelen inzake het toezicht op de controle-instellingen

- Stcrt. 1977, 159

Aanwijzing ambtenaren Keuringsdiensten van Waren als opsporingsambtenaren

Landbouwkwaliteitswet

- Stcrt. 1979, 115

Controlereglement biologische productiemethode

- Stcrt. 1993, 140

Tuchtrechtreglement SKAL

- Stcrt. 1993, 73

Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteit

- Stb. 1979, 445

Instellingsregeling het Rijks-Kwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten

- Stcrt. 1975, 202, 205

11.2 Voedselveiligheid

Protocol van het Regulier Overleg Warenwet

- Stcrt. 1996, 246

Gezondheidswet

- Stb. 1956, 51

Wet op de Voedingsraad

- Stb. 1952, 350

Residuen, contaminatie en additieven

Beschikking van de minister van Landbouw en Visserij

- 8 januari 1960 nr. K 16 Kabinet

Beschikking Landbouwadviscommissie milieukritische stoffen

- nr. J 119 van 19 april 1973

Instellingsbesluit Commissie Landelijke Platform Kritische Stoffen,

- Besluit (nr. J94696) van 16 januari 1994 van de minister van LNV;

Regeling Maximaal toelaatbaar gehalte nitraat in bladgroente

- Stcrt. 1982, 177; Stcrt. 1985, 200; Stcrt. 1992, 206

Crisisbeheersing

Kernenergiewet

- Stb. 1963, 82

Beschikking Nederlandse uitwerking van EG-beschikkingen

- 1986, 91

Beschikking nr. J 4060 van de minister van LNV, inzake het toekennen van een financiële tegemoetkoming aan houders van melkschapen ter zake van door hen ten gevolge van het 'schapenmelkverbod' geleden schade

Melksanctiebesluit

- Stcrt. 1986, 85, ingetrokken Stcrt 1986, 101;

Noodmaatregelen in verband met radioactiviteit (melkwinning)

- Stcrt. 1986, 85;

Noodmaatregelen in verband met radioactiviteit (schildklieren, spinazie en schapenmelk)

- Stcrt. 1986, 86 ingetrokken Stcrt. 1986, 101

Regeling Vernietiging schildklieren runderen en schapen

- Stcrt. 1986, 101

Tijdelijke regeling tegemoetkoming dioxine

- Stcrt. 1987, 24; gewijzigd Stcrt. 1989, 180, 208; Stcrt. 1990, 125, 245, 251; Stcrt. 1991, 133; Stcrt. 1993, 130; Ingetrokken Stcrt. 1994, 209

Consumentenbeleid

Beschikking Instelling Beheerscommissie Voedselconsumptiepeiling

- Stcrt. 1989, 23

Geconserveerde-aardappelenbesluit

- Stb. 1979, 176

Niet behandelde wetgeving

Warenwetregeling normen PCB's

- Stcrt. 1993, 40

Warenwetregeling normen zware metalen

- Stcrt. 1993, 40

Warenwetregeling vloeibare paraffine en glutamine zuur in levensmiddelen

- Stcrt. 1993, 40

Warenwetregeling Dioxine in melk

- Stcrt. 1989, 135 handelingen?

Warenwetregeling Toelating nieuwe Voedingsmiddelen

- Stcrt. 1995, 139

Niet gevonden wet- en regelgeving

De onderstaande wet- en regelgeving is niet gevonden.

- Landbouwuitvoerbesluit 1939 Algemene Voorwaarden.....
- Rijksbotmerkenbeschikking 1947
- Rijkskaasmerkenbeschikking 1947
- Rijkskaasmerkenbeschikking 1952
- Uitvoercontrolebesluit 1940 boter
- Uitvoercontrolebesluit 1945 boomkwekerijproducten
- Keuringsreglement kaasproducten

Van de onderstaande wet- en regelgeving is het niet nodig gevonden om ze op te nemen (verouderd)

- Landbouwuitvoerwet 1929 (Wet houdende voorschriften betreffende het waarborgen van bepaalde eigenschappen of hoedanigheid van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf)
- Melk- en melkproducten-uitvoerwet 1930
- Melk- en Melkproducten-uitvoerbesluit 1933
- Pootaardappelenwet 1932

12 LITERATUUR

<Auteur onbekend>

Van UCB naar KCB In: Groenten en Fruit : officieel orgaan van het Centraal Bureau van de tuinbouwveilingen in Nederland. 32 (1977) nummer 38, p.1845-1846

Beer, B.J.

Levensmiddelenwetgeving in Nederland : overzicht van een aantal wetten op het terrein van levensmiddelen
In: Voeding. Jaargang 54 (1993) nr. 7/8 p. 34-37

Berenschot

Evaluatieonderzoek 'Tsjernobyl': rapport inzake het optreden van de rijksoverheid naar aanleiding van het ongeval in de kerncentrale van Tsjernobyl, USSR. Berenschot, Adviseurs voor beleidsvorming en organisatie. Utrecht 1986

Berenschot

Voedselveiligheid, waar borgen en waar zorgen : onderzoek naar het waarborgen van voedselveiligheid.
Berenschot, Adviseurs voor beleidsvorming en organisatie. Utrecht 1986

Beukering, P. (bewerkt door)

De Landbouwkwaliteitswet. Zwolle; Tjeenk Willink, 1995 (Nederlandse Staatswetten : editie Schuurman & Jordens ; nr. 61)

Bootsman. M

Teksten en toelichting op de Landbouwkwaliteitswet / Lelystad: Koninklijke Vermande, 1999. ISBN 90-5458-627-3

Botercontrolestation Zuid-Holland

Gedenkboek ter herdenking van zijn 25-jarig bestaan 1910 – 22 april – 1926. Den Haag:

Botercontrolestation Zuid Holland, 1926

Brussaard, W (red.)

Hoofdpijnen van het agrarisch recht. Met bijdragen van V. Ampt-Riksen ... [et al.]. Zwolle: Tjeenk Willink, 1993

Commissie voor Landbouw en voedselvoorziening

Advies inzake het vraagstuk der kwaliteitsregeling van landbouwproducten . Uitgebracht door de -
Commissie voor Landbouw en voedselvoorziening van de Sociaal-economische raad aan de minister van
Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening. (1954, nr.4) Den Haag: SER, 1954

Directie Milieu, Kwaliteit en Voeding

Van meer naar beter : beleidsvoornemen kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector. Den Haag:
LNV, 1992

Garritsen, A. (samengest.)

Pyttersen's Nederlandse Almanak 1994-1995 : jaarlijks verschijnend handboek van instellingen en personen
in Nederland. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 1994

Hendriks. J en A. de Zeeuw

Op weg naar een gezonde kwaliteit : advies van de commissie Hendriks en de Zeeuw met betrekking tot een
evenwichtige taakverdeling tussen de departementen van LNV en VC op het terrein van de
levensmiddelenwetgeving en – controle Den Haag: LNV en WVC, 1992

Hoetjes, B

Landbouw, Natuurbeheer en Visserij : profiel van een ministerie. Den Haag: VUGA, 1993. (Departementale studies ; nr. 4)

Landbouwschap

Kwaliteitsbeleid voor Land- en tuinbouwproducten. Den Haag: Het Landbouwschap, 1981 en 1984

Louwes, A.C.M.

Derde Voedselconsumptiepeiling (VCP3) : grondslag voor nieuw voedingsmiddelenbeleid

In: VMT, Voedingsmiddelentechnologie. Jaargang 32, 14 januari 1999, nr. 1,2

MDW-werkgroep

Rapport van de MDW-werkgroep levensmiddelenwetgeving. Project Marktwerking, Deregulering en - Wetgevingskwaliteit. [Den Haag]: MDW-werkgroep, 1996

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Staatsalmanak voor het Koninkrijk der Nederlanden. Den Haag: SDU, 1945-1998

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Beleidsinformatie, voorheen: Feiten en actualiteiten, Feiten en cijfers. Directie Voorlichting. 1985-1998

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Informatiedossier. Den Haag: LNV, 1981

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Themanummer Kwaliteit. In: Bedrijfsontwikkeling, maandblad ten behoeve van de voorlichting in land- en tuinbouw. Jaargang 16 (1985) nr. 12

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Themanummer Kwaliteitsbeleid. In: Platform: extern magazine over het beleidsterrein van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. 8^e jaargang, nummer 6, juni 1992

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Van meer naar beter : beleidsvoornemen kwaliteit en kwaliteitsbeleid in de agrarische sector. Directie Milieu, Kwaliteit en Voeding. Den Haag: LNV, 1992

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Werkplan afwikkeling Tsjernobyl. Bestuurlijke Coördinatie Groep, VROM, Den Haag 1986

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Cultuur; Ministerie van Landbouw en Visserij

Nota Voedingsbeleid. Tweede kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 1983-1984, 18 156, nrs. 1-2

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Nota relatie voeding en gezondheid. Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport. Tweede kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 1998-1999, kamerstuk 26 229, nrs. 1-2

Minderhoud, G. A. Boonstra, J. Becking [et al.] onder red. van

Veenman's Agrarische Winklerprins : encyclopedie voor landbouw, tuinbouw en bosbouw : alfabetische encyclopedie in drie delen. Amsterdam: Elsevier, 1954

Penning, J

Landbouwkwaliteitswet. In: Zuivelzicht 69 (1977) 39

Rijkswaardheidsinstituut voor land- en tuinbouwproducten

KAP: Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten jaarverslagen 1993 - 1998

RIVM

Tweede samenvattend voortgangsrapport radioactiviteitsmetingen in verband met het nucleaire ongeval te Tsjernobyl. Samengesteld door RIVM in opdracht van de Hoofddirectie voor de milieuhygiëne. 1986

Rood, E

Overzicht EEG- en Nederlands levensmiddelenbeleid : inhoud, organisatie, tenuitvoerlegging, handhaving. Apeldoorn [etc.]: Maklu, 1993

Scholtens, H

Landbouwwet 1929 en de krachtens of naar aanleiding van die wet getroffen regelingen, verzameld en uit de officiële stukken toegelicht door H.J.J. Scholtens. Hoofdkommissie bij het departement van Economische Zaken en Arbeid. Alphen a.d. Rijn: N. Samson nv. 1933

Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole

Zuivelcontrole bij een veranderend kwaliteitsbeleid. Symposium gehouden op 15 oktober 1987

Rijksbegrotingen

1945 – 1998

Voskuyl, A

Codex Alimentarius : Interview van Anouschka Voskuyl met Edwin Hecker.

In: Met name ; personeelsblad van het Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij. 22 april 1998

Jaarverslagen

Diverse jaarverslagen van productschappen en controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit zoals COKZ, 1977, Kwaliteits-Controle Bureau voor Groenten en Fruit. Jaarverslag 1979. Den Haag, 1980, Productschap voor Pluimvee en Eieren, jaarverslag 1993. Zeist 1994, SKAL, controle organisatie voor biologische productiemethoden. Jaarverslagen 1994 en 1997. Zwolle, 1995, Productschap voor Veevoeder. Jaarverslag 1996. Den Haag, 1997, Stichting Centraal Orgaan Zuivelcontrole. Jaarverslag, 1983 met daarin opgenomen de jaarverslagen van het Controlestation voor Melkproducten en het Zuivel-Kwaliteitscontrole Bureau. Leusden. 1984, Jaarverslagen 1993 en 1997 KAP. Landbouwadviscommissie Milieukritische stoffen (LAC) 1981 en 1990. Stichting het Kaasmerk, Leiden 1994, Het Landbouwschap Den Haag 1998

13 DEEL 2 KWALITEIT VAN HET UITGANGSMATERIAAL

14 AFKORTINGEN

14.1 Zaaizaad en plantgoed

BKD	Stichting Bloembollen Keuringsdienst
CBP	Communautair Bureau voor Plantenrassen
CNG	Centrum voor Genetische Bronnen
CNV	Nederlandse Christelijke Voedingsbond
CPO	Centrum voor Plantenveredelingsonderzoek
CPRO	Centrum voor Plantenveredelings- en Reproductieonderzoek
CRB	Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Bomen
CRF	Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijsten voor Fruitgewassen
CRZ	Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie
CKR	Communautair Kwekersrecht
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
ECE	Economic Commission for Europe
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EG	Europese Gemeenschap
EPPO	European and Mediterranean Plant Protection Organization
FAO	Food and Agricultural Organization
GZP	Productschap voor Granen, Zaden en Peulvruchten
ISTA	International Seed Testing Association
ITAL	Instituut voor Toepassing van Atoomenergie in de Landbouw
IVRO	Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen
IVT	Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen
KB	Koninklijk Besluit
KNLC	Koninklijk Nederlands Landbouw Comité
KNTB	Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond
NAK	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen
NAK-B	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor boomkwekerijgewassen
NAK-G	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor groente- en bloemzaden
NAK-S	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor siergewassen
NKB	Nederlandse Kwekersbond
NVZP	Nederlandse Vereniging van kwekers van en handelaren in Zaaizaad en Plantgoed
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PBO	Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie
PD	Plantenziektenkundige Dienst
PVS	Productschap voor Siergewassen
RIBL	Rijksinstituut voor onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw
RIVRO	Rijksinstituut voor Rassenonderzoek van Cultuurgewassen
RPvZ	Rijksproefstation voor Zaadonderzoek
SVP	Stichting voor Plantenveredeling Wageningen
UPOV	Union pour la Protection des Obtentions Végétales (Unie tot bescherming van kweekproducten)
WBNC	Werkgroep beoordeling nieuwe commissievoorstellen
ZPW	Zaaizaad- en plantgoedwet

14.2 Biotechnologie

ABON	Associatie van Biotechnologische Onderzoekscholen in Nederland
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
BGGO	Besluit Genetisch Gemodificeerde Organismen
BMW	Bestrijdingsmiddelenwet
BSDL	Onderzoeksschool Biotechnical Sciences Delft Leiden
BuZa/OS	Minister van Buitenlandse Zaken / Ontwikkelingssamenwerking
C&B	Stichting Consument en Biotechnologie
CIVI	Centraal Instituut voor Industrieontwikkeling
CLM	Centrum voor Landbouw en Milieu
COGEM	Commissie Genetische Modificatie
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
DLV	Dienst Landbouwvoorlichting (LNV), vanaf 1993 Stichting Dienst Landbouwvoorlichting, vanaf 1998 DLV Adviesgroep NV
EK	Eerste Kamer
EU	Europese Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FES	Fonds Economische Structuurversterking voor technologische vernieuwingen
GBB	Onderzoeksschool Groningen Biomolecular Sciences and Biotechnologie
GGO	Genetisch Gemodificeerd Organisme
ID-Lelystad	Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid in Lelystad
IOP	Innovatief Onderzoeksprogramma
IOP-b	Innovatief Onderzoeksprogramma-biotechnologie
IOP-b	Innovatiegericht Onderzoeksprogramma-biotechnologie
IOP-Lb	Innovatief Onderzoeksprogramma-Landbouwbiotechnologie
LASER	Landelijke Service bij Regelingen van het ministerie van LNV
LEI-DLO	Landbouw Economisch Instituut - Dienst Landbouwkundig Onderzoek
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
LUW	Landbouwuniversiteit Wageningen
NOTA	Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (vanaf 1994 Rathenau Instituut)
NRLO	Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek
NWO	Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OC&W	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
PBTS	Programmatische Bedrijfsgerichte Technologie Stimulering
PCB	Programmacommissie biotechnologie
PcLB	Programmacommissie Landbouwbiotechnologie
PPS MIBITON	Stichting Publiek Private Samenwerking Materiele Infrastructuur Biotechnologisch Onderzoek in Nederland
PWT	Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (in 1996 na een fusie overgegaan in Stichting WeTeN)
RIKILT-DLO	Rijksinstituut voor de kwaliteit in de land- en tuinbouw - Dienst Landbouwkundig Onderzoek
Stb.	Staatsblad
Stert.	Staatscourant
STW	Stichting voor de Technische Wetenschappen
SWOKA	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TA-studies	Technologische Aspecten studies
TK	Tweede Kamer
TNO	Nederlandse organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek

V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VCOGEM	Voorlopige Commissie Genetische Modificatie
VLAG	Onderzoeksschool Voeding, Levensmiddelentechnologie, Agrobiotechnologie en Gezondheid
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
W en T	Beleidsplan Wetenschap en Technologie
Wageningen UR	Wageningen Universiteits en Researchcentrum
WCFS	Wageningen Centre for Food Sciences
WIAS	Wageningen Institute for Animal Sciences
WOD	Wet op de Dierproeven
WTC	Nota Wetenschap en Techniekcommunicatie (2000)
WVC	Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

15 BEGRIPPEN

15.1 Zaaizaad en plantgoed

Assimilatiebeginsel	Elke lidstaat moet aan ingezetenen van andere lidstaten dezelfde mate van bescherming verlenen als aan eigen ingezetenen, ongeacht de mate van bescherming die in die andere lidstaten wordt verleend
beproeivingszaad	Zaad als bedoeld in diverse zaadrichtlijnen ten aanzien waarvan nog geen beslissing is genomen met betrekking tot de toelating tot het verkeer.
Derogaties	Afwijkingen van het wettelijk voorgeschrevene
Farmer's privilege	Het recht van de teler of vermeerderaar om zonder toestemming van de houder van het kwekersrecht voor eigen bedrijf teeltmateriaal van het beschermde ras voort te brengen teneinde het daaruit resulterende eindproduct (dat wil zeggen het product dat voor onmiddellijk gebruik bestemd is) te gebruiken als zaaizaad of pootgoed voor eigen gebruik.
Handelszaad	Zaad uitsluitend bestemd voor verhandeling naar derde landen, waarbij dat zaad onder de aanduiding van de gewasnaam in de handel wordt gebracht.
In de handel brengen	De verkoop, het bezit met het oog op de verkoop, het aanbieden voor verkoop en iedere beschikbaarstelling, levering of overdracht van teeltmateriaal aan derden met het oog op commercieel gebruik, tegen of zonder vergoeding. Onder in de handel brengen wordt niet verstaan de handel in teeltmateriaal dat niet is gericht op commercieel gebruik van het ras, zoals de volgende handelingen: beschikbaar stellen van teeltmateriaal aan officiële onderzoeks- en controle instanties en levering van teeltmateriaal aan verleners van diensten voor verwerking of verpakking, voor zover de dienstverlener geen rechten op het geleverde zaaizaad of op de opbrengst van de oogst verwerft.
In het verkeer brengen van plantaardig uitgangsmateriaal	Het voor de eerste maal uit handen geven van plantaardig uitgangsmateriaal.
Instandhouder	Een persoon die volgens de regelen der kunst het ras instandhoudt, dat wil zeggen dicht bij de oorspronkelijke expressie blijft. De instandhouder heeft bepaalde voorrechten namelijk het produceren van de 1 ^e generatie van uitgangsmateriaal met als doel zo dicht mogelijk bij de bron te blijven
Kweker	Diegene die het ras heeft ontwikkeld
Kwekersrecht	Kwekersrecht 'het geheel van regels met betrekking tot de bescherming van het resultaat van plantenveredeling en inzake het verkeer met teeltmateriaal'.
Landbouwzaaizaden	Alle zaaizaden met uitzondering van zaaizaden van groentegewassen, specerijgewassen, kruiden, siergewassen en bomen.
Nabouw	Volgende generaties van het ras, geteeld uit het oorspronkelijke materiaal.
Octrooi- of een industrieel-eigendomsrecht	Wet die uitvinders moet beschermen tegen onrechtmatig gebruik van hun vinding
Plombe	Stukje lood met een zegel als waarmerk.
Prebasiszaad	Zaad dat is voortgebracht onder de verantwoordelijkheid van de Kweker door middel van stelselmatige instandhouding met betrekking tot het ras dat bestemd is voor de voortbrenging van prebasiszaad dan wel basiszaad. Het zaad dient te zijn goedgekeurd door de NAK als prebasiszaad en dient ten bewijze daarvan te zijn gewaarmerkt.

Ras	Een tot een cultuurgewas behorende groep van planten, die voor cultuurdoeleinden als een zelfstandige eenheid wordt beschouwd.
Rassenlijst	Rassenlijsten vermelden rassen van cultuurgewassen waarvan op grond van een zogenaamd cultuur- en gebruikswaardenonderzoek de teelt in Nederland van belang wordt geacht.
Rassenregister	Een register dat bestemd is voor de inschrijving van groepen van planten, waarvan is vastgesteld, dat het rassen zijn. Het register is openbaar.
Standaardzaad	Zaad van een tot het verkeer toegelaten ras dat voldoende rasecht en raszuiver is, vooral voor de voortbrenging van groenten bestemd is, voldoet aan de voorwaarden van appendix II behorend bij dit Reglement en dat is onderworpen aan een steekproefsgewijze controle achteraf op zijn rasechtheid en raszuiverheid door Naktuinbouw of door een officiële autoriteit van een Lidstaat van de Europese Unie.
Teeltmateriaal	Planten en plantendelen welke bestemd zijn om door middel van uitplant, uitzaai of op andere wijze voor de teelt van gewassen te dienen.
Uitgangsmateriaal	Een hoogwaardig product dat bestemd is om door middel van uitplant, uitzaai of op andere wijze voor de teelt van gewassen te dienen.
Uitsluitend recht	Zie: kwekersrecht

15.2 Biotechnologie

Fundamenteel onderzoek	Het uitbreiden van de algemene wetenschappelijke en technische kennis, zonder industriële of commerciële doelstellingen
Life sciences	Het op innovatieve wijze toepassen van de mogelijkheden van organismen, celculturen, delen van cellen of delen van organismen ten behoeve van industriële productie en daarmee verband houdende diensten, alsmede de productie van daarop betrekking hebbende hard- en software

16 INLEIDING, BEGRIPSBEPALING EN DOELSTELLING

Het uitgangspunt van het landbouwkwaliteitsbeleid was vanouds het tegengaan van bedrog in de handel om de naam van het Nederlandse product in het buitenland te waarborgen, zodat de concurrentiepositie verbeterde en in stand gehouden werd. De wensen en eisen van de Nederlandse consumenten speelden door de jaren heen een toenemende rol in het Nederlandse kwaliteitsbeleid. Binnen dit landbouwkwaliteitsbeleid neemt het beleid ten aanzien van het teeltmateriaal met zijn eigen wetgeving een eigen plaats in. Nederland heeft een vooraanstaande positie bij het ontwikkelen van nieuwe plantenrassen en het in de handel brengen van teeltmateriaal. De doelstelling kan samengevat worden als het middels voorschriften beschermen van de in Nederland ontwikkelde plantenrassen en het daaraan stellen van kwaliteitseisen.

Eigenschappen die in het teeltmateriaal zijn 'opgeslagen', kunnen gevolgen hebben voor de kwaliteit van agrarische producten. Met het veredelen van gewassen is het mogelijk om die eigenschappen en kenmerken zodanig te 'manipuleren' dat deze aan de wensen van de gebruiker tegemoet komen. Met het veredelen van plantenmateriaal, ook wel het kwekerswerk genoemd, kan invloed uitgeoefend worden op de hieronder genoemde kwaliteitsaspecten van landbouwproducten⁴⁶:

- diversificatie (ontwikkelen van nieuwe gewassen);
- resistentie tegen ziekten en plagen (minder gewasbeschermingsmiddelen);
- verbetering van de innerlijke kwaliteit (smaakverandering);
- verbetering van de uitwendige kwaliteit (kleurverandering);
- aanpassing aan gewijzigde teeltvoorwaarden (energiearme rassen);
- aanpassing van de oogstmethode (mechanisatie);
- verbetering van de houdbaarheid (snijbloemen);
- verbetering van de verwerkbaarheid (kleurbehoud, minder additieven);
- arbeidsbesparing.

Het resultaat van deze technische ontwikkelingen is een voortdurende verbetering van voedingsgewassen. Zo is de mate van resistentie tegen aantasting door insecten en de ziekteresistentie van een gewas relevant. De gevoeligheid voor vorst kan desastreuze gevolgen voor de oogst (en daarmee de voedselvoorziening in het algemeen) met zich meebrengen. Bijkomend economisch voordeel is dat gewassen die in kassen worden verbouwd, zoals in Nederland de komkommers en tomaten, aangepast kunnen worden aan de lokale klimatologische omstandigheden. Een nieuw tomatenras, dat bijvoorbeeld floreert bij een temperatuur die een graad lager ligt dan de temperatuur die andere rassen nodig hebben om te gedijen, betekent voor de teler op jaarbasis een forse besparing op de stookkosten. Wat betreft de gewassen die in het bijzonder worden geteeld met het oog op de veevoedervoorziening, kan de veredelaar zich toeleggen op de winning van een ras dat bepaalde voor dieren schadelijke stoffen in veel mindere mate of in het geheel niet meer bevat.

Het Nederlandse kwekerswerk heeft zich ten doel gesteld te kunnen blijven voldoen aan de zich steeds wijzigende vraag van zowel consument als producent van agrarische producten.

Een belangrijk hulpmiddel hierbij zou Biotechnologie kunnen zijn. Biotechnologie omvat technieken en processen om vormen van biologisch leven te analyseren. Biotechnologie kan worden gebruikt voor de ontwikkeling van betere producten en productieprocessen voor industriële, agrarische en maatschappelijke toepassingen. Dit kan variëren van de 'klassieke' veredeling van een soort, technieken om te kloneren, tot technieken om genetische informatie van het ene in het andere organisme te brengen (genetische modificatie). De komende jaren wordt een sterke toename aan biologische, biomedische en biotechnologische kennis verwacht.⁴⁷

---

⁴⁶ Landbouwschap. Kwaliteitsbeleid voor land- en tuinbouwproducten, p. 46

⁴⁷ Website VWS, biotechnologie (1 oktober 2001)

Voor de plantenveredeling- en teelt (inclusief bosbouw) betekent deze kennisontwikkeling dat de genetische oorsprong van waardevolle eigenschappen snel kan worden opgespoord, zodat planten en bomen in kortere tijd dan voorheen, kunnen worden veredeld. Ook in de dierfokkerij kan deze kennis worden gebruikt voor het direct uitzoeken van het gewenste genotype voor het fokken van dieren. Het onderkennen van dierziekten, het identificeren en registreren van dieren kan met moleculaire technieken worden verbeterd. Het inbouwen van genen om de weerstand tegen ziekten te vergroten, of om kwaliteit van bijvoorbeeld melk en vlees te verbeteren, behoort eveneens tot de mogelijkheden. In de agro(food) industrie vormt het vergroten van fundamentele inzichten in de structuur van verschillende essentiële voedingsbestanddelen de basis voor geheel nieuwe hoogwaardige voedingsmiddelen, bijvoorbeeld voor de preventie van ziekten⁴⁸.

Doelstelling

Het overheidsbeleid op het terrein van de landbouwbiotechnologie is gericht op verantwoorde toepassing van biotechnologie in de landbouwkolom. Uitgangspunt is maatschappelijke inbedding waarbij aan economische, ecologische, gezondheids-, milieu-, welzijns-, wetenschappelijke en morele aspecten gelijktijdig en op een gelijkwaardige wijze aandacht wordt besteed.⁴⁹

Het beleid richt zich op verwerving van nieuwe kennis en opbouw van onderzoekscapaciteit met daarnaast ontwikkeling van milieuregelgeving en voorlichting. Het feit dat de komende jaren steeds meer producten van de nieuwe biotechnologie op de markt komen, brengt met zich mee dat het beleid zich meer op markt en consument zal oriënteren.

Biotechnologische technieken kunnen een belangrijk hulpmiddel zijn bij het realiseren van een concurrerende, veilige en duurzame landbouw. Biotechnologie is daarom ook een speerpunt in het Beleidsplan Wetenschap en Technologie (W en T), dat het ministerie van LNV uitbracht in 1992. Doelen die hierin worden nagestreefd zijn:

- Het ondersteunen van fundamentele en strategische biotechnologieonderzoekprogramma's, gericht op de LNV beleidsprioriteiten;
- Het bevorderen van een internationaal vooraanstaande (landbouw)biotechnologische onderzoeksinfrastructuur;
- Het stimuleren van onderzoek ten behoeve van de maatschappelijke discussie en toelating;
- Het stimuleren van de verspreiding en overdracht van biotechnologische kennis.

In het biotechnologiebeleid van de minister van LNV zijn de volgende aspecten te onderscheiden:

- het bevorderen van fundamenteel, strategisch en toepassingsgericht onderzoek;
- toelatingsbeleid;
- het geven van voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming.

---

⁴⁸ Beleidsnota Biotechnologie, p. 5

⁴⁹ Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, p. 7

17 AFBAKENING

17.1 Afbakening met LNV beleidsterreinen

Gewasbescherming

Het rapport Gewasbescherming⁵⁰ beschrijft de context en de handelingen over het weren van ziekten en plagen bij planten, (fyto-sanitaire maatregelen genoemd) en bestrijdingsmiddelen-aangelegenheden. Dit beleid is onder andere gebaseerd op de Plantenziektenwet (Stb. 1911, 212, Stb. 1951, 96), de Bloembollenziektenwet (Stb.1937,639L) en de Bestrijdingsmiddelenwet (Stb. 1962,288). Bij de gewasbescherming ligt de nadruk op het in stand houden van de gewenste plantengemeenschap en het voorkomen en bestrijden van ziekten, plagen en ongewenste plantengroei. Doelstelling van het beleidsterrein landbouwkwaliteit, waar dit hoofdstuk Zaaizaad en plantgoed deel van uitmaakt, is de voortgaande verbetering van de kwaliteit van gewassen, te beginnen bij het teeltmateriaal. Het effect hiervan, namelijk dat er minder plantenziekten komen, wordt behandeld in het rapport Gewasbescherming. Het onderdeel Zaaizaad en plantgoed richt zich met name op het tegengaan van het bedrog in de handel van zaaizaad en plantgoed, het kwekersrecht en het verkeer van teeltmateriaal.

Het onderwerp gewasbescherming is van belang voor de landbouwbiotechnologie, daar de consumenten ten aanzien van de productie van voedsel steeds veeleisender zijn geworden. Dit heeft consequenties voor de teelt van gewassen en ten aanzien van toelating van genetisch gemodificeerde organismen. Gewasbescherming in relatie tot biotechnologie wordt in het voorliggend rapport behandeld.

Gezondheid en welzijn van dieren

Het welzijn en de gezondheid van dieren zijn items die direct en indirect gevolgen hebben voor de landbouwbiotechnologie. Biotechnologisch onderzoek in de dierlijke sector
Biotechnologisch onderzoek en toepassingen in de dierlijke sector zijn vooral gericht op zogenaamde reproductietechnieken. Het reproductiebiologisch onderzoek richt zich op het verwerven van inzicht in het voortplantingsproces van dieren. Naast de meest gebruikte vorm in de veehouderij, de kunstmatige inseminatie zijn er geavanceerdere reproductietechnieken ontwikkeld zoals in vitro fertilisatie. Ze worden vooral gebruikt om de efficiency in het selectieproces te optimaliseren, zo veel mogelijk gebruik te maken van individuen met een goed genotype, voor de controle van de genetische structuur van populaties en families en voor uitbreiding van genmigratie bijvoorbeeld over soortgrenzen heen. Een tweede set van reproductietechnieken is kloneren; de niet-seksuele reproductie van afstammelingen vanuit een deel van een organisme. In de jaren '90 vonden internationale doorbraken plaats in de productie van transgene dieren (dieren waarbij via genetische modificatietechniek een gen van een ander organisme is ingebracht). Doel van deze techniek is de verhoging van de productiviteit van diersoorten (meer melk, meer vlees, etc.)

In Nederland neemt transgenese in het dierlijk moleculair biologisch onderzoek geen belangrijke plaats in. Ook in de Nederlandse fokkerij wordt geen transgenese toegepast. De omvang van de activiteiten in de dierlijke sector zijn, als het gaat om de ontwikkeling en toepassing van biotechnologische technieken vergeleken met de plantaardige sector relatief klein.

Er zijn in Nederland drie bedrijven actief die onderzoek (laten) doen op het gebied van veredeling en fokkerij. Er zijn zo'n 12 onderzoeksgroepen (cijfers uit 1998) op universiteiten en onderzoeksinstituten werkzaam in het dierlijke moleculair biologisch onderzoek. Het onderzoek is georganiseerd in twee afzonderlijke netwerken: het Wageningse en het Utrechtse netwerk. Het Wageningse netwerk - de onderzoeksschool WIAS (Wageningen Institute for Animal Sciences) en het ID-Lelystad (Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid in Lelystad) - heeft een sterke agronomische oriëntatie (reproductietechniek). Het Utrechts netwerk richt zich op vragen rondom genexpressie en (veterinaire) ontwikkelingsbiologie. Het vindt plaats in het Hubrecht laboratorium en de veterinaire en biologische faculteiten van de Universiteit van Utrecht. Het onderzoek heeft geen prioriteit bij het ministerie van LNV. Onderzoeksinstellingen proberen dan ook via EU-projecten aansluiting te vinden bij internationaal

⁵⁰

Rapport Institutioneel Onderzoek Gewasbescherming (nr. 54) (Nog niet verschenen)

vooraanstaande groepen om hun kennis op peil te houden. Maatregelen op dit gebied worden beschreven in het contextrapport betreffende de gezondheid en het welzijn van dieren⁵¹

Markt- en prijsbeleid

Er bestaat een Europese marktordening voor zaaizaad. Alle marktordeningen op dit gebied worden behandeld in het rapport Agrarisch markt- en prijsbeleid en voedselvoorziening.⁵²

Mestbeleid

Hoewel er een apart Pivot-rapport bestaat over het mestbeleid, wordt de Wet bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder (Stb. 1920, 957) behandeld in het rapport Landbouwkwaliteit en voeding. Deze wet had als doelstelling het waarborgen van kwaliteit van de mest door wetgeving die de kopers van mest moest beschermen tegen miskoop en door voorschriften waaraan de meststoffen destijds moesten voldoen. Een andere reden waarom deze wetgeving in het voorliggend rapport wordt behandeld, is omdat deze wet (samen met het Kwekersbesluit) een voorloper is van de Zaaizaad- en plantgoedwet van 1967. De huidige Meststoffenwet heeft, voor wat betreft het gehalte aan ongewenste stoffen in de mest, in die zin te maken met landbouwkwaliteit en voeding- en productveiligheid, dat deze schadelijke stoffen via bemesting (m.n. zuiveringsslib en dierlijke meststoffen) in de voedselketen kunnen komen.⁵³ De doorwerking van overbemesting in voedsel wordt behandeld in het hoofdstuk voedselveiligheid. Voor het beleid ten aanzien van het mestoverschot: zie het rapport Meststoffenbeleid.⁵⁴

---

⁵¹ Rapport Institutioneel Onderzoek Gezondheid en welzijn van dieren (LNV, nr. 107)

⁵² Rapport Institutioneel Onderzoek Agrarisch markt- en prijsbeleid en voedselvoorziening (LNV, nog te verschijnen)

⁵³ Landbouwbegroting 1981-82, TK 1981-1982, 17 100, hoofdstuk XIV, nr. 40.

⁵⁴ Rapport Institutioneel Onderzoek Mestbeleid (LNV, nr. 109)

17.2 Afbakening met beleidsterreinen buiten LNV

Bescherming industrieel eigendom, Octrooirecht (EZ)

Rond het octrooi- en kwekersrecht spelen twee ministeries een belangrijke rol. Het ministerie van Economische Zaken is verantwoordelijk voor het octrooirecht (Stb. 1910, 313) en het ministerie van LNV voor het Kwekersrecht, dat is opgenomen in de Zaaizaad- en plantgoedwet. Het octrooirecht is het recht, of de rechtsregels betreffende octrooien. De overheid verleent het octrooirecht voor het maken en verkopen van een artikel of voor het exploiteren van een uitvinding. Dit wordt ook wel 'patent' genoemd. Het Kwekersrecht is het uitsluitend recht dat aan de kweker van een nieuw land- of tuinbouwgewas toekomt om dit in de handel te brengen. Soms is aan een plantenras kwekersrecht verleend, terwijl er tegelijk een uitvinding gedaan is die mede op dat ras betrekking heeft en waarop octrooi is gevestigd. Deze situatie van elkaar overlappende rechten wordt geregeld in de biotechnologierichtlijn (Richtlijn 98/44) door een systeem van wederzijdse licenties.

Milieubeheer

Over het milieubeleid in brede zin, dat ook voor de landbouwbiotechnologie van toepassing is, gaat één Pivot-rapport in twee delen ⁵⁵

---

⁵⁵

Rapport Institutioneel Onderzoek Milieubeheer (VROM, nr. 94)

18 DE ONTWIKKELINGEN OP HET BELEIDSTERREIN

18.1 Bedrog in de handel in zaaizaad en meststoffen

De voorloper van het Kwekersrecht en de Zaaizaad- en plantgoedwet is de Wet bestrijding van het bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder (Stb. 1920, 957). Veel voorkomend bedrog in de handel maakte deze wet destijds noodzakelijk. Doordat malafide handelaren veevoerders aanmengden met krijt, en zaaizaden met onkruidzaden, leden boeren schade aan oogst en inkomen. Land werd besmet met schadelijke gewassen en onkruid, waarvan de bestrijding kostbaar was. Slecht en minderwaardig veevoeder kon ziekte en dood van de veestapel tot gevolg hebben, evenals een mindere productie van melk en vet. Hoewel opsporingsdiensten van de landbouwproefstations actief waren met controle-onderzoek, konden zij niet zo veel beginnen omdat een wettelijke ondersteuning ontbrak. Als gevolg van deze wet konden kopers verzekerd zijn van een goed of althans behoorlijk product voor een redelijke prijs.⁵⁶ De bestrijding van het bedrog in de handel in zaaizaad bleef tot 1966 geregeld in de Wet bestrijding van het bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder. Ten aanzien van bestrijdingsmiddelen en meststoffen kwam aanvullende wetgeving tot stand, namelijk de Wet bestrijdingsmiddelen en meststoffen 1947 (Stb. 1947, H123).

Kwekersarbeid tot 1941

Het veredelen van gewassen bestaat al sinds mensenheugenis. Het selecteren van rassen gebeurde door na de oogst de zaden van de beste planten te selecteren met de bedoeling deze in het volgende seizoen opnieuw uit te zaaien. Dit afzonderen van de zaden gebeurde vele eeuwen zonder dat men zich bewust was van de rol die erfelijke wetmatigheden spelen bij de overdracht van eigenschappen van de ouderlijke planten op het nageslacht. In de tweede helft van de 19de eeuw kwam de studie van de plantenveredeling op gang. De eerste pogingen om het gespecialiseerde kwekersarbeid te stimuleren, zoals door het uitschrijven van wedstrijden en het verlenen van premies, gingen overigens niet uit van de kweker en evenmin van de overheid, maar van particuliere instellingen. Aan het einde van de negentiende eeuw riep de Groninger Maatschappij van Landbouw en Nijverheid hiertoe een commissie in het leven, die tevens de bevoegdheid kreeg verdienstelijke kwekers voor beloning voor te dragen. Een volgende fase in de geschiedenis van het professionele kwekerswerk was de stichting van het Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen in Wageningen (beschikking van de Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid van 1912, no. 9023). Dit instituut kreeg tot taak nieuwe rassen te kweken, en de bevordering hiervan door het ondersteunen van particuliere kwekers. Deze steunverlening werd al spoedig als onvoldoende beschouwd. Om de veredelaar in de gelegenheid te stellen nieuwe plantenrassen te ontwikkelen, wat een tijdrovende en arbeidsintensieve bezigheid is, ontstond de behoefte aan wettelijke maatregelen ter bescherming van de kwekers in de land- en tuinbouw. Vanaf de jaren dertig stelde de minister van Economische Zaken premies ter beschikking aan kwekers van aardappelrassen die bestand waren tegen onder andere de zogenaamde wratziekte⁵⁷. Ook de in 1932 opgerichte Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed (NAK) stelde hiervoor geldbedragen beschikbaar en ontwierp zelfs een eigen regeling (aangenomen op 22 april 1936), op grond waarvan vanaf 1937 aan kwekers van nieuwe rassen een vergoeding werd verstrekt. De financiering hiervoor kwam tot stand door een heffing die werd opgelegd aan de telers bij de keuring van de nabouw van gewassen. Deze ontwikkeling was niet alleen van belang voor de binnenlandse ontwikkelingen op het gebied van teeltmateriaal, maar ook voor de export.

Nog altijd was het vanzelfsprekend dat men gebruik maakte van andermans kweekvondsten zonder daarvoor een vergoeding te hoeven betalen. Kweekvondsten waren dus niet beschermd. De afweging voor de bescherming van het kweekproduct lag vooral op het economische vlak. Naast dat de bescherming een beloning vormde voor de kweker, zag men ook in de openbaarmaking ervan een algemeen belang. Dit werd als volgt onder woorden gebracht: ‘Slechts een doeltreffende bescherming

⁵⁶ Handelingen der Staten Generaal 1919-1920 Bijlagen 430.3

⁵⁷ Tussen 1937 en 1940 was er geen ministerie van Landbouw maar werd deze portefeuille beheerd door de minister van EZ.

eindelijk, verbonden met den eisch, dat wat beschermd wordt ook wordt openbaar gemaakt, kan bewerken, dat eenen uitvinding niet, als fabrieksgeheim bewaard, slechts het belang van enkelen bevordert, maar aan het algemeen ten nutte komt. Na het einde der bescherming is dan een ieder tot toepassing der uitvinding in staat. Zoolang de bescherming duurt kan een ieder trachten, voortbouwende op de gedane uitvinding, tot verdere resultaten te komen.⁵⁸ Er werd ook gewezen op het hoogwaardige, tijdrovende en kostbare karakter van dit werk, dat de kweker alleen zou kunnen en willen volhouden indien er een wettelijke regeling zou komen die het veredelingswerk met een financiële tegemoetkoming zou stimuleren. Dit zou dan ook weer een positieve invloed hebben op de Nederlandse export. 'Als kostbare en tijdrovende bezigheid van het kweekwerk heeft de Nederlandse landbouw belang bij een sterke, ondernemende en deskundige kwekersstand, die bereid is grote bedragen in het veredelingswerk te investeren.'⁵⁹

Naast de bescherming van de productie van kwekers ontstond er ook steeds meer behoefte aan wettelijke maatregelen voor de handel in teeltmateriaal. De handel in zaaizaden introduceerde nieuwe buitenlandse rassen in Nederland. Het bedrog in de handel nam hiermee echter ook toe, waardoor met name ook schade werd toegebracht aan de naam van het Nederlandse product in het buitenland. De productie- en afzetproblemen die waren ontstaan, werden voor een deel veroorzaakt door inferieure kwaliteit van voornamelijk geïmporteerd zaaizaad. Daarom hechtte de Nederlandse land- en tuinbouw grote waarde aan zekerheid omtrent de herkomst.

Om die reden werd in 1877 een proefstation voor zaadcontrole opgericht. Zaaizaadverkopers hechtten veel waarde aan de steeds strenger wordende kwaliteitskeuringen. Werden in de eerste instantie keuringseisen per provincie vastgesteld, mogelijkheden om deze te omzeilen noopten tot uniforme landelijke keuringseisen. Het Coördinerend Centraal Comité inzake keuringen van gewassen (1919), een vereniging van elf provinciale landbouworganisaties, en een landelijke tuinbouworganisatie, had de taak op zich genomen om de keuring van gewassen ter hand te nemen. In 1925 werd voor het eerst een rassenlijst samengesteld, waarin de rassen die voor keuring in aanmerking kwamen, werden geregistreerd en beschreven. Het Coördinerend Centraal Comité kreeg weldra concurrentie van het Keuringsinstituut voor Zaaizaad en Pootgoed (KIZ). Aan de competentiestrijd tussen het KIZ en het Centraal Comité kwam een einde met de oprichting van de Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK) in 1932. Met de oprichting van de NAK was ook het algemeen landelijk keuringsmerk voor kweekproducten een feit.⁶⁰

Op basis van het Kwekersbesluit en de latere Zaaizaad- en plantgoedwet werden de volgende keuringsinstellingen ingesteld: de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Bloemisterij en Boomkwekerijgewassen (NAK-B), de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G), de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen (NAK-S) en de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK).

---

⁵⁸ Zoals geciteerd in Kooij, p. 12.

⁵⁹ N. H. Addens, p. 15.

⁶⁰ Schuurman en Jordens, 'inleiding Zaaizaad- plantgoedwet' p. XVIII-XIX.

18.2 Het Kwekersbesluit (1941- 1967)

Van overheidswege werd begin 1940 een Commissie van Advies voor Kwekerseigendom ingesteld ter voorbereiding van een wettelijke regeling van het kwekerseigendom. Nog voor het einde van 1940 was het ontwerp hiervoor klaar. De Duitse bezetting maakte dat het nog ruim een jaar duurde voordat deze nieuwe wettelijke regeling onder de naam Kwekersbesluit 1941 in werking trad. Op 5 januari 1942 werd het afgekondigd als het 'Besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Landbouw en Visserij en van Justitie betreffende de rechtspositie van de kweker van voortkwekingsmateriaal van cultuurgewassen en het verkeer met zodanig materiaal', kortweg het Kwekersbesluit 1941.⁶¹ Het besluit trad op 26 juni 1942 in werking.

Het Kwekersbesluit 1941 regelde twee zaken: de rechtspositie van de kweker en het verkeer van voortkwekingsmateriaal. Het recht dat de kweker kreeg, kwam voort uit de inschrijving van het nieuwe ras in een centraal rassenregister. De Raad voor het Kwekersrecht (ingesteld bij het Kwekersbesluit 1941, art. 6) droeg zorg voor de inschrijving van rassen op naam van de kweker met vermelding van de bijzondere benaming waaronder het voortkwekingsmateriaal daarvan in het verkeer werd gebracht. Ook een ras dat buiten Nederland was gewonnen kon in aanmerking komen voor het kwekersrecht, indien de minister van Landbouw dit in het belang achtte van de bodemcultuur in Nederland of indien dit voortvloeide uit verplichtingen krachtens een internationale overeenkomst. De duur van de bescherming was, na inschrijving in het rassenregister, 25 jaar en kon door de Raad steeds met 10 jaar worden verlengd. De kweker van een ras, waarvoor een rassenlijst was ingesteld had geen monopoliepositie als het ging om het in het verkeer brengen van het voortkwekingsmateriaal van het ras. Anderen waren vrij om nabouw te verhandelen. De kweker van een ras waarvoor geen rassenlijst was ingesteld, had daarentegen wel het uitsluitende recht om het voortkwekingsmateriaal van het ras in verkeer te brengen.

Het tweede deel van het Kwekersbesluit had betrekking op het handelsverkeer met teeltmateriaal. De volgende regels waren hierin gesteld:

- slechts goedgekeurd voortkwekingsmateriaal mag in het verkeer worden gebracht;
- goedgekeurd worden alleen die rassen die op een rassenlijst zijn geplaatst;
- rassen komen alleen in aanmerking voor de rassenlijst, wanneer zij in het Centraal Rassenregister zijn ingeschreven en voor de bodemcultuur in Nederland van bijzondere waarde geoordeeld worden.⁶²

Het besluit bevatte ten slotte nog enkele bepalingen over overgang van het recht, de onteigening ervan en procedurele aangelegenheden.

Binnen het besluit waren ook nadere regels gesteld over rassenlijsten, de keuringsinstellingen en de kwekersvergoedingenfondsen, en over de wijze waarop zulke regels konden worden vastgesteld. Omdat het Kwekersbesluit vooral van toepassing was op landbouwgewassen, kwamen tuinbouw-, fruit-, en sierteeltgewassen niet of nauwelijks aan de orde. Los van het Kwekersbesluit zijn tijdens de bezetting voor onderdelen van de tuinbouwsector enkele bijzondere regelingen tot stand gekomen zoals het Aansluitingsbesluit Boomkwekerijgewassen (Stcrt. 1944, 145). Op grond van onder andere het Besluit Bezettingsmaatregelen van 1944 (Stb.nr. E 93) en het Besluit houdende opheffing van de schorsing van diverse besluiten en beschikkingen van 1945 (Stb. nr. F 162) bleven het Kwekersbesluit 1941 en een aantal aansluitingsbesluiten na de oorlog van kracht tot de instelling van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1966, 455).

---

⁶¹ Kooij (1990) p.33

⁶² Kooij (1990) p.36

18.3 De Zaaizaad- en plantgoedwet (1967-)

Over het Kwekersbesluit, dat tijdens de bezettingstijd in Nederland van kracht was geworden, had het Nederlandse parlement zich niet uit kunnen spreken. In de naoorlogse jaren kwam men tot de conclusie dat het Kwekersbesluit de bescherming van de kweker onvoldoende regelde en dat 'een voldoende basis ontbreekt om voor alle daarvoor in aanmerking komende cultuurgewassen die maatregelen ter bevordering en ter verzekering van de hoedanigheid van het in het verkeer te brengen teeltmateriaal te treffen, welke voor de verschillende cultuurgewassen nodig en wenselijk geoordeeld worden'.⁶³

Regering en bedrijfsleven gaven de voorkeur aan een nieuwe wet. Het 'Centraal Orgaan ter bevordering van de veredeling en de voorziening met voortkwekingsmateriaal voor landbouwgewassen' kreeg in 1949 van de minister van Landbouw de opdracht om zich te buigen over een nieuw wetsontwerp. In dit overlegorgaan waren tal van belangenorganisaties uit de land- en tuinbouw vertegenwoordigd. Tijdens de parlementaire behandeling van het nieuwe ontwerp kwam men tot de overtuiging dat de wet zich tot alle landbouwgewassen diende uit te strekken, dus ook tot de tuinbouw-, fruit, en sierteeltgewassen. Het laatst bedoelde voorontwerp werd eind 1955 voltooid en diende als uitgangspunt voor het wetsontwerp Zaaizaad en plantgoed, waarvan het uitgangspunt was: de bescherming van de in Nederland ontwikkelde plantenrassen en het daaraan stellen van kwaliteitseisen. De wet kreeg het karakter van een raamwet op grond waarvan AMvB's uitgevaardigd konden worden. Het duurde tot 1966 voordat de Zaaizaad- en plantgoedwet van kracht ging.

De Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1966, 455) regelt de aanspraak op verlening van het kwekersrecht, de verlening van het kwekersrecht, de rechten en verplichtingen van de houder van het kwekersrecht, het kwekersrecht als deel van het vermogen, de duur van het kwekersrecht en de opeising, de beslissingen van de Raad voor het Kwekersrecht, het beroep en het beroep in cassatie, de inschrijving en aantekening in het Nederlands Rassenregister en de bekendmaking daarvan.

In het spoor van de Zaaizaad- en plantgoedwet traden diverse uitvoeringsmaatregelen in werking, zoals het Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht (Stb. 1967, 223), de Beschikking Tarieven Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1967, 104) en het Jaarcijnsbesluit Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1967, 222). Tegelijk vervielen het Kwekersbesluit 1941, het oude Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht en de Keuringswet Tuinbouwzaden en -plantgoed.

De Zaaizaad- en plantgoedwet is op het gebied van kwekersrecht zodanig ingericht dat wordt voldaan aan de afspraken die in internationaal verband zijn gemaakt (UPOV verdrag 1961, gewijzigd in 1978 en in 1991, zie hoofdstuk 12.1.

⁶³ Zoals geciteerd in P. Kooij, p. 39 uit Bijlage II, zitting 1961/1962, 5332, nr.7 (MvA), p. 1-2, Bijlage II, zitting 1958/1959, nr. 3 (MvT, p. 16) en Bijlage II, zitting 1959/1960, 5332, nr. 5 (VV) .

19 ONDERZOEK

Binnen de sector teeltmateriaal zijn twee soorten onderzoek te onderscheiden. Het onderzoek naar kwaliteit is meer algemeen en is bedoeld voor kennisvergroting, en het onderzoek dat gericht is op de procedures voor de verlening van het kwekersrecht, respectievelijk tot toelating van rassen tot het verkeer.

Kwaliteit

De Nederlandse agrarische sector streeft naar een aanbod van kwalitatief hoogwaardige producten om de concurrentiepositie in internationaal opzicht te behouden. Het verhogen van de kwaliteit van deze producten door middel van onderzoek is daarbij noodzakelijk.

Hoofdtaken van het overheidsonderzoek in relatie tot het teeltmateriaal in de jaren '80 waren:

- veiligstellen van uitgangsmateriaal;
- ontwikkelen van methoden en technieken;
- verdieping van de kennis van biologische basisprocessen ten behoeve van gebruik voor de plantenveredeling;
- kennisoverdracht naar het bedrijfsleven.⁶⁴

Daartoe waren vier instellingen specifiek voor deze sector werkzaam:

- het instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen (IVT);
- de Stichting voor plantenveredeling (SVP);
- het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN);
- het Rijksinstituut voor onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw (RIBL).

Daarnaast zijn er andere instituten die onderzoek doen op specifieke terreinen die van belang zijn voor de veredelingssector, zoals het Sprenger Instituut, het ITAL, universiteiten etc.

De Dienst Landbouwkundigonderzoek voert in opdracht van het ministerie van LNV strategisch en toegepast onderzoek uit, alsmede onderzoek dat gericht is op de uitvoering van nationale en internationale verplichtingen (Wettelijke en Dienstverlenende Taken). Dit onderzoek is geclusterd in onderzoekprogramma's; bundelingen van projecten rond één thema, zoals het onderzoeksprogramma 'Om de kwaliteit van Voeding'. Enkele voorbeelden van onderzoek zijn:

- De invloed van kritische stoffen op kwaliteit van voedsel 1996-2000.
- Veiligheid en gezondheid van voedingsmiddelen 1997-2000.
- Agro-industriële ketens 1996-2000.
- Na-oogst fysiologie en productkwaliteit 1996-2000.
- Genetische regulatie van economisch interessante stoffen geproduceerd door planten 1996-2001.

---

⁶⁴ Nota Zaadvak p. 7

Kwekersrecht

In het kader van procedures tot verlening van een kwekersrecht respectievelijk tot toelating van rassen tot het verkeer zijn verschillende onderzoeken aan de orde waarbij diverse instanties betrokken zijn:

- onderzoek naar homogeniteit, onderscheidbaarheid en bestendigheid;
- onderzoek naar nieuwheid;
- onderzoek naar cultuur- en gebruikswaarde.

Het onderzoek naar homogeniteit, onderscheidbaarheid en bestendigheid vindt zowel plaats in het kader van de procedure tot verlening van een kwekersrecht als in het kader van de procedure voor de toelating tot het verkeer. De wijze waarop het onderzoek moet plaatsvinden is voorgeschreven in de relevante EG-richtlijnen, respectievelijk het UPOV-verdrag (Union internationale pour la Protection des Obtentions Végétales).

Onderzoek naar nieuwheid speelt uitsluitend een rol bij de procedure tot kwekersrechtverlening. Het onderzoek naar cultuur- en gebruikswaarde speelt een rol in het kader van de opstelling van rassenlijsten op grond van hoofdstuk V (rassenlijsten) van de Zaaizaad- en plantgoedwet.

In onderstaand schema is samengevat welk onderzoek in welke procedure een rol speelt en welke instanties daarbij betrokken zijn.⁶⁵

Type onderzoek	Procedure	Betrokken instanties
Homogeniteit, onderscheidbaarheid en bestendigheid	Verlening kwekersrecht en toelating tot het verkeer	Verlening kwekersrecht Plant research International (onderzoek) en Raad voor het Kwekersrecht (beslissing) Toelating verkeer (groente) Naktuinbouw (onderzoek), Commissie toelating groenterassen (advies) en Minister van LNV (beslissing)
Nieuwheid	Verlening kwekersrecht	Raad voor het Kwekersrecht
Cultuur- en gebruikswaarde (verplicht)	Toelating tot het verkeer (landbouw- en bosbouwgewassen)	Commissie voor de samenstelling van de rassenlijst voor landbouwgewassen, respectievelijk bosbouwgewassen
Cultuur- en gebruikswaarde (aanbevelende rassenlijst)	Op grond van hoofdstuk V ZPW	Commissies voor de samenstelling van de rassenlijst voor landbouw-, groente-, fruit-, sier- en bosbouwgewassen

⁶⁵

MDW-werkgroep plantaardig uitgangsmateriaal: Met recht gekweekt, p. 46.

20 INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

De naoorlogse landbouw is hoe langer hoe meer beïnvloed geraakt door internationale afspraken. Zowel economische als sociale en wetenschappelijke activiteiten zijn in toenemende mate afhankelijk van verdragen en Europese richtlijnen. De inwerkingtreding van de Zaaizaad- en plantgoedwet betekende het laatste restje bezettingsrecht op het werkterrein van het ministerie van Landbouw en Visserij en het begin van een nieuwe ontwikkeling in een internationaal kader, zoals minister Biesheuvel in 1966 betoogde in de Tweede Kamer.⁶⁶ De tweedeling in de Zaaizaad- en plantgoedwet, namelijk de regeling tot de bescherming van het intellectuele eigendom voor de kweker van een nieuw plantenras enerzijds en de bepalingen inzake het verkeer met teeltmateriaal anderzijds, is ook in internationaal verband herkenbaar. De regeling van het kwekersrecht is gebaseerd op het UPOV-verdrag, terwijl de bepalingen inzake het verkeer met het kwekersrecht voornamelijk worden bepaald door richtlijnen van de EU.

20.1 UPOV

Aanvankelijk bestond er geen aparte bescherming voor kwekersrecht. De bescherming was ondergebracht in het Verdrag van Parijs tot bescherming van het industriële eigendom (1883). Dit verdrag heeft als grondbeginsel dat elke lidstaat aan ingezetenen van andere lidstaten dezelfde mate van bescherming moet verlenen als aan eigen ingezetenen, ongeacht de mate van bescherming die in andere lidstaten wordt verleend, het zogenoemde assimilatiebeginsel. In het Verdrag van Parijs is geregeld dat het industriële eigendom in de ruimste zin des woords wordt opgevat, namelijk; 'het heeft niet alleen betrekking op nijverheid en handel in eigenlijke zin, maar evenzeer op het gebied der landbouw- en mijnbouwnijverheid en op alle vervaardigde of natuurlijke voortbrengselen, bijvoorbeeld: wijnen, granen, tabaksbladeren, vruchten, vee, mineralen, minerale wateren, bieren, bloemen, meel'.⁶⁷

Nederland is sinds 1966 bij het verdrag aangesloten. Omdat Nederland al veel verder was op het gebied van het kwekersrecht, wil dit zeggen dat Nederlandse kwekers in het buitenland minder bescherming zouden krijgen dan buitenlandse kwekers in Nederland. Nederland wenste daarom aan het beginsel van wederkerigheid (reciprociteit) vast te houden.⁶⁸

In de jaren '50 groeide de roep om internationale overeenstemming te krijgen over de specifieke bescherming van kweekproducten, hetzij door middel van octrooi, hetzij op andere wijze. De roep om internationale consensus kwam met name van de internationale kamer van koophandel, de commissie van octrooideskundigen van de Raad van Europa, de internationale organisatie voor de bescherming van het industriële eigendom en de organisatie van Europese Economische Samenwerking. Deze ontwikkelingen en het feit dat verschillende landen ertoe overgingen deze materie op het nationale vlak wettelijk te regelen, waren voor de Franse regering aanleiding tot het organiseren van de Parijse conventie van 1957 en 1961, waar de basis werd gelegd voor het UPOV-verdrag. De eerste conferentie eindigde met de aanneming van een aantal beginselen voor de bescherming van nieuwe rassen en de instelling van een Commissie van deskundigen. Deze commissie kreeg tot taak een ontwerpovereenkomst voor te bereiden en daarbij tevens de vraag onder ogen te zien, of een regeling in het kader van het Unieverdrag van Parijs van 1883, ofwel een zelfstandige regeling zou moeten worden getroffen. Men koos uiteindelijk voor een zelfstandige overeenkomst, los van het Unieverdrag van Parijs. In 1961 werd in Parijs de Uitvoeringswet UPOV (Trb. 1962, 117) gesloten. Het verdrag trad op 10 augustus 1968 in Nederland in werking.

⁶⁶ Zoals geciteerd in Kooij, p. 44 uit Handelingen I, zitting 1966/1967, p 13-17.

⁶⁷ Kooij (1990) p.46 Verdrag van Parijs art.3.

⁶⁸ Kooij (1990) p. 27.

Om diverse redenen namen de beraadslagingen die uiteindelijk tot een ontwerpverdrag leidden veel tijd in beslag. Bescherming van kweekproducten was een nog nauwelijks ontgonnen gebied binnen het intellectueel eigendomsrecht. De sterk uiteenlopende wettelijke regelingen van de bij het overleg betrokken staten vormden een vertragende factor. De omstandigheid dat men hier te maken had met levende materie speelde een rol, een plant is immers nooit exact gelijk aan een andere plant.⁶⁹

De Unie die door het Verdrag in het leven was geroepen, werd door Groot-Brittannië, West-Duitsland en Nederland ondertekend. Hun nationale wetten waren als eerste aangepast aan de in 1961 vastgestelde principes. Nederland (overheid en bedrijfsleven) leverde een belangrijk aandeel aan de totstandkoming van de UPOV-conventie dankzij de opgebouwde ervaring van Nederland met de bescherming van kweekproducten. De bepalingen van de UPOV-conventie komen dan ook in grote trekken overeen met de Nederlandse regeling van het kwekersrecht, zoals die in die tijd in ontwerp gereed was. Doelstelling van het UPOV-verdrag is om aan de kweker van een nieuw plantenras of aan zijn rechtverkrijgende een recht toe te kennen en te verzekeren. Iedere Uniestaat kan het recht van de kweker erkennen door verlening van een bijzondere titel van de bescherming of van een octrooi.⁷⁰ In het UPOV-verdrag zijn voorwaarden opgenomen waaraan de wetgeving van de Uniestaten op het gebied van het kwekersrecht moeten voldoen. De aangesloten landen hebben zich bijvoorbeeld verplicht de voor kwekersrecht aangemelde gewassen te onderzoeken op nieuwigheid, onderscheidbaarheid, homogeniteit en bestendigheid. Het UPOV-verdrag maakte een einde aan de in de verschillende landen, soms zelfs binnen één land verschillende, gehanteerde begrippen en toetsingsnormen op het gebied van gewasveredeling en leidde tot een overeenstemming van de criteria waaraan het voorwerp van bescherming, het plantenras, dient te voldoen.

In 1972 presenteerde de UPOV-conventie zich voor het eerst op wereldwijde schaal. Tijdens deze bijeenkomst werden enkele wijzigingen in het verdrag doorgevoerd. Belangrijker was dat er voor het eerst een groot aantal staten was uitgenodigd. De 2^e herzieningsconferentie (1978) was materieelrechtelijk van groter belang dan de eerste. De nadruk lag op de verwezenlijking van drie doeleinden namelijk; het door amendering van bepaalde artikelen van het verdrag vergemakkelijken van de toetreding van nieuwe staten, het aanbrengen van redactionele verbeteringen als gevolg van inmiddels met het Verdrag opgedane ervaringen en het moderniseren van de (dagelijkse) gang van zaken binnen de Unie.⁷¹

In 1991 is in Genève een ingrijpend gewijzigd nieuw UPOV-verdrag tot stand gekomen. Het begrip 'ras' werd opnieuw gedefinieerd. Er werd afgesproken dat UPOV zich niet meer uitspreekt over al dan niet toepassing van andere systemen van intellectuele eigendomsbescherming op plantenrassen, het zogenaamde dubbelverbod. De reikwijdte van het kwekersrecht werd uitgebreid evenals de lijst van handelingen die onderworpen zijn aan de toestemming van de kweker. De houder van het recht kan zijn recht daardoor ook uitoefenen met betrekking tot het geooogste product. Dit verdrag is in Nederland goedgekeurd bij wet van 26 juni 1996. Het verdrag is in werking getreden op 24 april 1998, nadat vijf UPOV-lidstaten het verdrag hadden geratificeerd.

Het verdrag van 1991 regelt de voorwaarden voor het verlenen van kwekersrecht wanneer een ras nieuw, onderscheidbaar, homogeen en bestendig is. Het bevat bepalingen over de aanvraag tot verlening van een kwekersrecht, de rechten van de kweker, de rasbenaming en de nietigverklaring en vervallenverklaring van het kwekersrecht.

De staten die partij zijn van UPOV-verdrag vormen tezamen de Unie tot Bescherming van Kweekproducten.

---

⁶⁹ Kooij (1990) p. 56.

⁷⁰ Art. 1 en 2.1 van het Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten. S&J Zaaizaad en Plantgoedwet, 163-II p. 33-34.

⁷¹ Kooij (1990) p. 56-57.

20.2 Europese Unie

Zoals het Nederlandse kwekersrecht in grote mate gebaseerd is op het UPOV-verdrag (zie hoofdstuk 12.1 2), zo wordt het handelsverkeer geregeld door de Europese Gemeenschap. Naast de harmonisatie op het gebied van het handelsverkeer regelen de EG-bepalingen ook de harmonisatie van het onderzoek van rassen.

De verhandeling van teeltmateriaal van vrijwel alle belangrijke landbouw-, bosbouw- en groentegewassen is sinds de jaren '60 onderworpen aan Europese regelgeving. Inhoudelijke hoofdlijnen van deze Europese regelgeving zijn:⁷²

- het stellen van kwaliteitseisen waaraan teeltmateriaal moet voldoen, zoals; eisen ten aanzien van de stabiliteit en homogeniteit, kiemkracht, aanduiding en verpakking;
- gelijkschakeling van de keuringseisen en het onderzoek ten behoeve van de toelating van de tot deze gewassen behorende rassen;
- gelijkstelling van de in een derde land verrichte veldkeuring, certificering of instandhouding;
- alleen tot het verkeer toegelaten rassen mogen op de markt worden gebracht; de rassen dienen daartoe door de nationale bevoegde autoriteit op de nationale lijst voor respectievelijk landbouw-, bosbouw- of groentegewassen te zijn geplaatst.

Voorbeeld van zo'n relevante richtlijn is:

Richtlijn 66/400/EEG van de Raad van de Europese Economische Gemeenschappen van 14 juni 1966 betreffende het in de handel brengen van bietenzaad (Pb EEG L 125).

Begin jaren '90 is een drietal richtlijnen van kracht geworden, waaraan de EG-lidstaten onder Nederlands voorzitterschap hebben gewerkt. Het zijn richtlijnen waarin niet zozeer de nadruk ligt op de toelating van rassen tot het verkeer, maar op de verantwoordelijkheid van het betrokken bedrijfsleven voor goede identificatiemogelijkheden van het teeltmateriaal dat op de markt wordt gebracht. Deze richtlijnen zijn anders van opzet. Dit komt met name tot uitdrukking doordat niet is voorzien in een verplicht regime waarbij rassen een formele toelatingsprocedure dienen te doorlopen alvorens zij in het verkeer mogen worden gebracht.⁷³

De richtlijnen voorzien wel in:

- minimumeisen aan het te verhandelen teeltmateriaal;
- regels ten behoeve van de identificatie van teeltmateriaal als zijnde teeltmateriaal van een deugdelijk beschreven ras;
- eisen die aan de bedrijfsinrichting van producenten en handelaren in teeltmateriaal kunnen worden gesteld.

Voorbeeld van zo'n richtlijn is;

Richtlijn 92/33/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 28 april 1992 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal en plantgoed van groentegewassen, met uitzondering van zaad (Pb EEG L 157)

Om lijn te brengen in de diversiteit van vraag en aanbod, heeft de EU minimumkwaliteitseisen vastgesteld voor zaaizaad en pootgoed. Deze eisen gelden voor het 'teeltmateriaal' dat binnen de EU wordt verhandeld. Strengere nationale eisen zijn mogelijk. De zaaizaad- en pootgoedsector heeft samen met NAK en de Nederlandse overheid scherpe nationale normen vastgesteld. Hiermee heeft de Nederlandse branche een sterke concurrentiepositie verworven. Deze richtlijnen brengen met zich mee dat de producent/leverancier verantwoordelijk is voor het onderwerpen van door hem geproduceerd en/of verhandeld materiaal aan de noodzakelijke kwaliteitscontroles.

⁷² MDW-werkgroep 'Plantaardig uitgangsmateriaal', Met recht gekweekt, p. 23.

⁷³ MDW-werkgroep 'Plantaardig uitgangsmateriaal', Met recht gekweekt, p. 24.

Er bestaat een aantal comités waarbinnen de besluitvorming t.a.v. het intra EG-handelsverkeer van zaaizaad en plantgoed plaatsvindt:

- het Permanent Comité voor teeltmateriaal voor land-, tuin-, en bosbouw (1966-): voert de gestelde richtlijnen uit;
- het Beheerscomité Zaaizaden (1971-): uitvoerder voor de gemeenschappelijke marktordening voor de sector zaaizaad;
- het Raadgevend Comité zaaizaden (1974-) een adviescollege bestaande uit de diverse vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.⁷⁴
- het Permanent Comité voor teeltmateriaal, gewassen, geslachten en soorten fruit;
- het Permanent Comité voor teeltmateriaal voor Sierteeltgewassen;
- Het Permanent Comité voor kwekersrechten.

Nederland participeert in deze commissies als lidstaat en draagt het Nederlandse standpunt uit.

Communautair kwekersrecht

Tot 1994 konden kwekers in de meeste van de vijftien lidstaten van de Europese Unie nationale kwekersrechten aanvragen. Die bescherming was, en is nog steeds, beperkt tot het grondgebied van elke lidstaat afzonderlijk. De aanvraag om bescherming moest worden ingediend bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat. Voordat de EG-regeling⁷⁵ voor Communautair kwekersrecht bestond, moest een kweker die een ras in de hele Europese Unie wilde laten beschermen, een afzonderlijke aanvraag indienen bij elke lidstaat. Sinds de invoering van de communautaire beschermingsregeling hoeft de aanvrager voor dezelfde mate van bescherming nog slechts één aanvraag in te dienen. Op basis van de op 1 september 1994 inwerking getreden is hier verandering in gekomen. Sinds 27 april 1995 kunnen kwekers met één enkele aanvraag bij het Communautair Bureau voor Plantenrassen (CPB, 'het Bureau'), of bij één van de nationale met de verlening van het kwekersrecht belaste instanties in een lidstaat bescherming aanvragen voor de gehele Europese Unie. In Nederland is dit de Raad voor het Kwekersrecht in Wageningen. De bescherming kan worden verleend door middel van één enkele beslissing van dat Bureau. Het CPB-bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en een vertegenwoordiger van de Europese Commissie.⁷⁶

Bij de aanvraag van het communautair kwekersrecht wordt technisch onderzoek verricht. Dit onderzoek is bedoeld om na te gaan of wordt voldaan aan de internationaal voor een ras geldende eisen en criteria, namelijk onderscheidbaarheid, homogeniteit en bestendigheid. De technische onderzoeken worden niet door het CBP zelf uitgevoerd; zij worden toevertrouwd aan instanties die daarvoor door de lidstaten bekwaam worden geacht. In Nederland is dit de Raad voor het Kwekersrecht. Deze onderzoeken worden uitgevoerd volgens door het CBP opgestelde richtsnoeren, die overeenkomen met de eisen zoals geformuleerd in het UPOV-verdrag. Het CBP controleert de uitvoering. Om te voorkomen dat onderzoeken nodeloos worden herhaald, kan het CBP gebruikmaken van de resultaten van eerder onderzoek dat door onderzoeksbureaus van de lidstaten is uitgevoerd in het kader van aanvragen voor nationale kwekersrechten.⁷⁷

Het communautaire kwekersrecht staat los van de nationale kwekersrechtelijke stelsels van de lidstaten. Dit betekent dat er op een ras zowel Nederlands als communautair kwekersrecht van toepassing kan zijn. Dat kan alleen indien het Nederlandse kwekersrecht vóór het communautair kwekersrecht is verleend; het is namelijk niet toegestaan om, nadat een communautair kwekersrecht is verleend een nationaal kwekersrecht te verlenen.⁷⁸

---

⁷⁴ Nota Zaadvak 1987, p. 37-38.

⁷⁵ Verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad van de Europese Unie inzake het communautair kwekersrecht (PbEG L 227).

⁷⁶ Intranet van het Communautair Bureau voor Plantenrassen www.cpvo.fr

⁷⁷ Intranet van het Communautair Bureau voor Plantenrassen www.cpvo.fr

⁷⁸ Schuurman & Jordens, Zaaizaad- plantgoedwet. p. 145.

21 BIOTECHNOLOGIE

De term biotechnologie is een breed begrip. Het omvat alle vormen van technieken die levende organismen (planten, dieren) of delen gebruikt om producten te maken, of om micro-organismen te maken en in te zetten voor een speciaal doel.⁷⁹ Biotechnologie wordt op grote schaal toegepast, zoals in de farmaceutische industrie, de levensmiddelenindustrie en de landbouw.

Halverwege de jaren zeventig slaagden Amerikaanse onderzoekers erin om erfelijk materiaal van het ene organisme in te bouwen in het andere. Enkele jaren later, in 1977, lukte het om erfelijk materiaal van bacteriën zodanig te veranderen, te modificeren, dat ze het menselijk groeihormoon konden produceren. Dat geslaagde experiment kunnen we beschouwen als het begin van de moderne biotechnologie.⁸⁰

Vanaf deze tijd is ook de overheid een rol gaan spelen in de biotechnologie. Vanwege de mogelijke risico's worden onderzoek naar en gebruik van genetisch gemodificeerde organismen via wetgeving aan regels gebonden en gecontroleerd. De overheid waakt bovendien over de veiligheid van producten, gemaakt met behulp van genetische modificatie. Dat gebeurt via toelatingsprocedures. Daarnaast stimuleert de overheid ook de ontwikkeling en toepassing van moderne biotechnologie.

Binnen de Nederlandse overheid zijn zes ministeries actief op het gebied van biotechnologie, namelijk Economische zaken (EZ), Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Buitenlandse Zaken / Ontwikkelingssamenwerking (BuZa/OS) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Deze departementen hebben ieder met het onderwerp biotechnologie te maken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en expertise.

Het thema biotechnologie wordt in dit onderzoek behandeld aan de hand van de onderstaande deelthema's.

21.1 Fundamenteel, strategisch en toepassingsgericht onderzoek

De biotechnologie is uitermate veelvormig en multidisciplinair. Disciplines uit de natuur-, gezondheids-, technische- en landbouwwetenschappen komen er in samen. Naast louter biotechnologische instituten zijn er veel instituten die zich slechts deels daarop richten. Het aandeel van de biotechnologie in het universitaire onderzoek is ruim 5%.⁸¹

De inhoud van de onderzoeksprogramma's in de landbouw-, natuur- en voedingsmiddelensector spitst zich toe op onderzoek naar de toepassingen van biotechnologie voor de bevordering van maatschappelijk ondernemen in de agrosector (onder andere door de vermindering van afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen) en onderzoek naar de betekenis van biologische landbouw en andere gentechnische ketens voor een duurzame landbouw. Daarnaast worden innovaties op het gebied van resistentieveredeling en veredeling op kwaliteit en de productie van specifieke stoffen die worden verkregen van genetisch gemodificeerde organismen (micro-organismen, plant en dier) gestimuleerd. Bovendien zullen in de toekomst investeringen van product- en procesinnovaties in het agrobiedrijfsleven op het terrein van biotechnologie (mogelijk door het gebruik van het Stimuleringskader) worden bevorderd.⁸²

Voor de financiering van onderzoeksprogramma's landbouw m.b.t. biotechnologie is 40 miljoen gulden per jaar opgenomen in de begroting van LNV.⁸³

⁷⁹ De definitie komt uit: de brochure 'Biotechnologie' van het ministerie van LNV, blz. 5.

⁸⁰ 'Biotechnologie en overheid', blz. 5.

⁸¹ Beleidsnota Biotechnologie, p. 7.

⁸² Beleidsnota Biotechnologie, p. 11.

⁸³ Beleidsnota Biotechnologie, p. 34.

Innovatiegericht Onderzoeksprogramma Biotechnologie (IOP-b)

In 1979 kwam het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen met de nota Technologische Innovatie (*Innovatie. Het overheidsbeleid inzake technologische vernieuwing in de Nederlandse samenleving*), waarin een nieuw instrument werd geïntroduceerd: het innovatiegerichte onderzoeksprogramma (IOP). Het doel van die programma's was het ontwikkelen van technische en wetenschappelijke achtergrondkennis en expertise ten behoeve van de consolidatie en groei van vooral de Nederlandse industrie, landbouw en dienstverlening. Er werd een interdepartementale stuurgroep Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma's ingesteld, waarin de ministeries van OC&W en Economische Zaken vertegenwoordigd waren (Stcrt. 1981, 150).

Op advies van het Centraal Instituut voor Industrieontwikkeling (CIVI) stelde de minister van Onderwijs en Wetenschappen, in overeenstemming met de ministers van Economische Zaken, LNV en VROM, een Programmacommissie biotechnologie in (PCB; Stcrt. 1981, 178). Deze commissie kreeg de taak om een meerjarenprogramma te ontwikkelen op basis van de CIVI-voorstudie en de standpunten daaromtrent van de betrokken ministers, binnen de financiële ruimte die door de ministers werd aangegeven. Het programma bevat ook per onderdeel een financieringsvoorstel, dat aangeeft welke bijdrage door de onderzoekinstellingen geleverd wordt en welke extra middelen nodig zijn. De commissie legt het programma, dat jaarlijks bijgesteld wordt, voor aan de stuurgroep Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma's, die het vergezeld van advies voorlegt aan de betrokken ministers. Nadat de regering er een standpunt over ingenomen heeft en de Tweede Kamer en/of de betrokken Kamercommissie zich erover heeft uitgesproken, kan het programma van start gaan met financiering vanuit de relevante ministeries.

In 1981 kwam de commissie met het Innovatiegericht Onderzoekprogramma Biotechnologie (IOP-b), waarin drie soorten onderzoek werden onderscheiden: fundamenteel, strategisch en toepassingsgericht onderzoek. Als zeven toepassingsgebieden werden genoemd: voedings- en genotmiddelenindustrie, fermentatie-industrie, veredeling van land- en tuinbouwgewassen, waterzuivering, menselijke en veterinaire vaccinatie, afvalverwerking en fijnchemie.

Voor wat betreft de landbouwsector worden gezamenlijke projecten aangegaan tussen de departementen van Landbouw en OC&W op het gebied van o.a. de biotechnologie. Projectmanagement en -beoordeling worden verzorgd door de NRLO, dat al in toenemende mate biotechnologisch onderzoek stimuleert. In 1985 werd het IOP-b gesplitst in een viertal sectorgerichte commissies, waarvan er een gefinancierd werd door de minister van LNV: de Programmacommissie Landbouw Biotechnologie (PcLB).⁸⁴

Bijna alle projecten in het Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma Landbouwbiotechnologie (IOP-Lb) hebben nieuwe kennis opgeleverd. Een evaluatiestudie werd, in opdracht van LNV, uitgevoerd door het Studiecentrum voor Technologie en Beleid van TNO en het Centrum voor Studies en Wetenschap, Technologie en Samenleving van Universiteit Twente⁸⁵.

De Adviescommissie Voorlichting Biotechnologie heeft het 'Advies inzake Biotechnologisch onderzoek in Nederland na 1990' aangeboden aan het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van OC&W. Het advies bevat aanbevelingen om tot een vervolg te komen van het eind mei 1990 aflopende Innovatiegerichte Onderzoekprogramma Biotechnologie (IOP-b)⁸⁶. De commissie heeft een werkplan gepresenteerd met daarin de richtlijnen voor de jaren '90, waarbij de velden agrobiotechnologie, milieubiotechnologie, biotechnologie in de gezondheidszorg en industriële biotechnologie aandacht kregen. In de eerste instantie zal de commissie zich richten op de agrobiotechnologie, plantaardige productie en biotechnologie, biotechnologie bij de bereiding van voedingsmiddelen, landbouwhuisdieren en biotechnologie en agrificatie⁸⁷.

Biotechnologisch onderzoek bij planten

⁸⁴ Instellingsbesluit Programmacommissie biotechnologie (Stcrt. 1981, 178 en Stcrt. 1982, 70); Eindverslag Innovatiegericht Onderzoekprogramma Biotechnologie (IOP-b), 1990.

⁸⁵ Beleidsinformatie jaargang 4, nummer 16, p. 5.

⁸⁶ Beleidsinformatie 1990, nummer 11, p. 3.

⁸⁷ Beleidsinformatie, nr. 12, p. 3.

De ontwikkeling en toepassing van nieuwe biotechnologische technieken bij planten is vrij divers en dateert al van het midden van de jaren '80. In het algemeen wordt onderscheid gemaakt in genetische modificatietechnieken waarmee planten met nieuwe eigenschappen worden gemaakt (veredeling) en technieken die het mogelijk maken uitgaande van de delen van planten nieuwe planten te maken (vermeerdering). In het midden van de jaren '80 zijn in de VS de eerste genetisch gemodificeerde planten ontwikkeld en in veldproeven getest. In Nederland waren er in 1998 ca. 50 vergunningen in gebruik. In Nederland wordt op dit terrein uitsluitend onderzoek gedaan in het kader van resistentiemanagement en risicoanalyse. Insectenresistente genetisch gemodificeerde koolgewassen en genetisch gemodificeerde aardappelen worden op dit moment in Nederland beproefd.

Er zijn in Nederland zo'n 30 bedrijven actief in de biotechnologische plantenveredeling. Een deel daarvan (ongeveer 10) is onderdeel van grote of minder grote (agro)chemie- of farmacieconcerns (Life Sciences concerns), de rest is (nog) zelfstandig. Deze vaak kleine zelfstandige bedrijven voeren meestal niet zelf het aan biotechnologie gerelateerde onderzoek uit, maar besteden dat (gezamenlijk) uit aan een van de onderzoeksinstituten of bij een van de bedrijven⁸⁸.

Het Nederlands moleculaire plantenbio(techno)logisch onderzoek is mede dankzij jarenlange stimuleringsprogramma's van de overheid tot een omvangrijk terrein uitgegroeid. Er is een groot aantal onderzoeksgroepen in Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten actief op dit gebied. Het zwaartepunt van het onderzoek bevindt zich in het Wageningen Universiteits- en Researchcentrum (Wageningen UR).

Biotechnologisch onderzoek met betrekking tot nieuwe voedingsmiddelen

Het gebruik van moderne biotechnologie voor het maken van levensmiddelen wordt geregeld in de Verordening over Nieuwe Voedingsmiddelen en -ingrediënten van de Europese Unie en, in het verlengde daarvan, in het Besluit Nieuwe Voedingsmiddelen van de Warenwet (Stb. 1997, 205). Deze zijn van kracht vanaf medio 1997. Doel van deze twee regelingen is te voorkomen dat de consument risico's loopt door het eten van voedingsmiddelen die niet eerder zijn gebruikt. Ook producten die genetisch gemodificeerde organismen bevatten of die daarmee zijn geproduceerd vallen onder de regelingen. Wanneer een nieuw product door een commissie van deskundigen veilig wordt bevonden besluit de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), in overleg met andere betrokken bewindslieden, of het product kan worden voorgedragen voor toelating door de EU. Over deze toelating wordt beslist door een comité van vertegenwoordigers van alle lidstaten (zie verder: Toelating van genetisch gemodificeerde organismen').

Er zijn verschillende nieuwe voedingsmiddelen te onderscheiden. Dit zijn in de eerste plaats de zogenaamde 'functional food' en de 'nutraceuticals'. Functional Foods zijn voedingsmiddelen met een positief effect op de gezondheid of fysieke gesteldheid die uitgaat boven de normale voedingswaarde. Nutraceuticals zijn voedingsmiddelen waaraan een actieve stof is toegevoegd of die uitgaande van één of meerder actieve stoffen nieuw zijn samengesteld.

Een tweede type nieuwe voedingsmiddelen zijn voedingsmiddelen waarbij aan een van de grondstoffen door genetische modificatie nieuwe eigenschappen zijn toegevoegd, zoals de rijst of tomaat met extra caroteen (vitamine A) tegen blindheid of met een verhoogd ijzergehalte. Ook denkbaar zijn transgene gewassen die vooral in warme landen worden geconsumeerd, zoals maïs, gierst of soja waarbij de voedingswaarde door verandering van de samenstelling sterk is toegenomen. Tenslotte kan ook worden gedacht aan gewassen waarbij door het uitschakelen van bepaalde genen (met behulp van zogenaamde anti-sense technologie) allergene componenten zijn verwijderd.

Vooraf grote voedingsmiddelenbedrijven (inclusief producenten van ingrediënten) zijn actief op het ontwikkelen van verschillende technieken om nieuwe voedingsmiddelen te ontwikkelen. Enkele daarvan (Unilever, DSM/Gistbrocades) waren in het begin van de jaren '80 de drijvende kracht achter het biotechnologisch onderzoek in Nederland.

In Nederland is het vooral het conglomeraat aan onderzoeksgroepen in en om Wageningen (Zeist en Ede) met daarnaast nog enkele universiteitsgroepen die onderzoek doen dat voor het Nederlandse bedrijfsleven van belang is (gist, melkzuurbacteriën, schimmels). Er zijn twee onderzoeksnetwerken waarin 'food

---

⁸⁸ Beleidsnota Biotechnologie, p. 75.

biotechnology' onderzoek wordt verricht. Dit zijn de onderzoeksschool Voeding, Levensmiddelentechnologie, Agrobiotechnologie en Gezondheid (VLAG) en het Technologisch Top Instituut 'Wageningen Centre for Food Sciences' (WCFS). Daarnaast zijn er nog twee onderzoeksscholen waarin ook, maar in beperktere mate onderzoek op dit terrein wordt verricht. Dit zijn de onderzoeksschool Biotechnological Sciences Delft Leiden (BSDL) en de onderzoeksschool Groningen Biomolecular Sciences and Biotechnology (GBB).

De coördinatie van het Nederlandse onderzoek is vrij goed georganiseerd. Mede ook door de aanwezigheid van enkele vooraanstaande en internationaal opererende voedingsmiddelenbedrijven. Recent zijn enkele stimuleringsregelingen gestart (zoals het IOP Genomics en het NWO Biomoleculaire Informatica Programma).

De ministers van VWS en LNV nemen, vanuit het belang van het aanbod van ggo-vrije producten voor de keuzevrijheid, ook maatregelen die ggo-vrije ketens en producten stimuleren en faciliteren en hiervoor randvoorwaarden scheppen. Het scheiden van ketens kan op termijn worden verwezenlijkt door het streven naar eenduidige etiketteringsvoorschriften en een systeem voor traceerbaarheid van ggo's. Studies op dit gebied zijn onder andere verricht door CLM naar de uitkruising van ggo's naar de ggo-vrije landbouw (inclusief de biologische landbouw) en door het bedrijf DLV naar de traceerbaarheid en handhandhaafbaarheid van ggo's.

Het LEI-DLO voert daarnaast consumenten- en marktonderzoek uit, gericht op inzicht in het koopgedrag van de ggo-vrije (Genetisch Gemodificeerd Organisme) consument en in de ontwikkelingen de vraag en aanbod op de (internationale) markt van ggo-vrije producten.

Financiering van het onderzoek

Het Ministerie van Economische Zaken/Senter en NWO/STW spelen in de programmering van onderzoek en de allocatie van onderzoeksgelden een centrale rol. Het Fonds Economische Structuurversterking voor technologische vernieuwingen (FES) financiert overheidsbijdragen aan de materiele infrastructuur van de biotechnologie. Het investeringsplan daarvoor is in 1995 opgesteld door de stichting Publiek Private Samenwerking Materiele Infrastructuur Biotechnologische Onderzoek in Nederland (PPS MIBITON). In de periode 1980-1983 vond in Nederland biotechnologiestimulering met publieke middelen plaats voor een bedrag van ongeveer fl. 380, waarvan ongeveer 67% door gerichte stimuleringsprogramma's werd gebruikt. Na een periode van omvangrijke overheidsbestedingen aan het biotechnologiebeleid, in het begin en het midden van de jaren '80, werd het biotechnologiebeleid onderhevig aan de grote omslag in het Nederlandse technologiebeleid. Deze omslag van een specifiek technologiebeleid naar marktgericht technologiebeleid werd in de tweede helft van de jaren '80 ingezet met de markt als uitgangspunt en daarmee samenhangend een stimulering van de samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen (Clusterbeleid). Als gevolg hiervan waren in de jaren 1994-1998 van de expliciet beleidbepaalde uitgaven aan de biotechnologie (155 Euro) nog slechts voor 7% afkomstig van de specifieke biotechnologie-stimuleringsmiddelen⁸⁹.

LNV is (mede)financier van biotechnische onderzoeksprogramma's in de agrofoodsector: landbouw (akkerbouw, tuinbouw en veeteelt) en voedingsmiddelenindustrie. Deze onderzoeken hebben betrekking op de plantaardige productie, dierlijke productie, aquacultuur en landbouwproductenverwerkende industrie en worden onder meer uitgevoerd door DLO, universitaire onderzoekscentra en de Associatie van Biotechnologische Onderzoeksscholen in Nederland (ABON). De dierlijke biotechnologie wordt - zoals eerder gezegd - nauwelijks door de overheid gefinancierd, maar het Nederlands plantenbiotechnologische onderzoek is vooral in het kader van de programmafinancieringsafspraken tussen DLO en het ministerie van LNV gestimuleerd. Naast geld voor onderzoek heeft de Nederlandse overheid ook geld beschikbaar gesteld om het Nederlandse bedrijfsleven op het gebied van biotechnologie te stimuleren. Op wetenschappelijk gebied loopt Nederland namelijk mee in de voorhoede, maar dit heeft zich nog niet vertaald in een vergelijkbaar aantal biotechnologie ondernemingen. Om die reden heeft het ministerie van EZ, met medefinanciering van LNV, het *Actieplan Life Sciences* in het leven geroepen. Het actieplan is erop gericht het aantal startende biotechnologie bedrijven te stimuleren.

---

⁸⁹ Beleidsnota Biotechnologie, 93.

21.2 Toelating van genetisch gemodificeerde organismen

Wanneer een producent in staat is ggo's te produceren of te verwerken in bijvoorbeeld voedsel, dan is daarvoor toestemming nodig van de overheid.

Toelatingsbeleid valt uiteen in:

- preventieve toetsing door de overheid van activiteiten met genetische modificatie en genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) en
- preventieve toetsing door de overheid alvorens een product op de markt wordt toegelaten⁹⁰.

Toetsing kan in verschillende stadia van de ontwikkeling van het nieuwe biotechnologische product worden gedaan. Zo vindt de toetsing van de veiligheid van het milieu plaats voordat met veldwerk kan worden begonnen. Als dat niet gebeurt, is het gevaar aanwezig dat genetisch gemodificeerde planten zich voortplanten en/of vermenigvuldigen in het milieu. Het ecologisch evenwicht kan daardoor worden verstoord. In dat geval wordt de vraag gesteld of dit ernstig is en zo ja, in welke mate. Dan zal ook worden bekeken welke veiligheidsmaatregelen getroffen moeten worden.

Bij markttoelatingen gaat het met name om producten zoals diergeneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen, nieuwe plantenrassen en levensmiddelenadditieven. Deze voedingsmiddelen worden getoetst op veiligheid, effectiviteit, en deugdelijkheid. Soms ook op technologische noodzaak (onmisbaarheid), onderscheidbaarheid en gebruikswaarde (economische rendement).

In sommige gevallen kan ook een preventieve toetsing op ethische gronden plaatsvinden of kunnen overwegende bezwaren bij de consument tot een verbod, een beperkte toelating, of verplichte etikettering aanleiding geven.

De regelgeving voor (toelating van) biotechnologie is hoofdzakelijk gebaseerd op internationale regelgeving in het bijzonder op Europese richtlijnen en verordeningen. Het principe van deze regelgeving is waarborgen te geven voor veiligheid van mens, dier en milieu, bescherming van de consument en eerlijkheid van handel. De regelgeving omvat vele wetgevingskaders. Afhankelijk van de vraag of sprake is van een specifieke biotechnologische toepassing en of sprake is van een genetisch gemodificeerde organisme (ggo), kunnen de volgende kaders van toepassing zijn op de beoordeling van de toelaatbaarheid:

- Het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieugevaarlijke stoffen (Besluit GGO; Stb. 1993, 435)
- Regelgeving voor toepassing bij mensen en dieren;
- Regelgeving voor de beoordeling van productkwaliteit en productveiligheid zoals geneesmiddelen, voedsel of zaaizaad en plantgoed;
- Regelgeving voor de beoordeling van de toelaatbaarheid van bestrijdingsmiddelen;
- Regelgeving omtrent intellectueel eigendom⁹¹.

---

⁹⁰ Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, p. 27.

⁹¹ Beleidsnota Biotechnologie, p. 37.

Hieronder wordt wet- en regelgeving besproken waarbij het ministerie van LNV een rol speelt.

Bescherming van mens en milieu

Ter bescherming van mens en milieu bij activiteiten met genetische modificatie en met ggo's gold in 1995 het volgende stelsel van regelingen:

- de Wet milieubeheer (Stb. 1994, 80) en het Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer (Stb. 1993, 50);
- het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieugevaarlijke stoffen (Besluit GGO; Stb. 1993, 435);
- de Regeling ingeperkt gebruik genetisch gemodificeerde organismen (Stcrt. 1993, 207).

Deze regelingen geven uitvoering aan twee EG-richtlijnen:

- Richtlijn 90/219/EEG inzake het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen (Pb EG, nr. L 117/1). Hierin is het kader vastgelegd voor proeven met ggo's in onder andere laboratoria (het zogenoemde 'ingeperkt gebruik' van ggo's). Belangrijk bij dit kader is het kennisgevingsstelsel voor ingeperkt gebruik van ggo's.
- Richtlijn 90/220/EEG inzake de doelbewuste introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen (Pb EG, nr. L 117/15). In deze richtlijn is het kader gegeven dat geldt voor veldproeven met ggo's middels een vergunningensysteem (genaamd 'introductie in het milieu') en de markttoelating van ggo's (micro-organismen, planten en dieren). Aanvragen voor de toelating op de Europese markt en risicobeoordeling lopen in eerste instantie via een lidstaat, maar uiteindelijk wordt centraal beslist. Voor activiteiten met ggo's binnen inrichtingen zoals laboratoria (ingeperkt gebruik) geldt dat voor inrichting een vergunning op grond van de Wet milieubeheer is vereist en dat voor de activiteiten in die inrichting voorschriften op grond van het Besluit GGO gelden. Wat betreft activiteiten met ggo's buiten inrichtingen (introductie in het milieu) geldt voor het op de markt brengen van producten die ggo's bevatten een (EG)procedure en voor andere activiteiten, zoals het uitvoeren van veldproeven, een vergunningsplicht op grond van het Besluit GGO.

Het primair bevoegd gezag op grond van het Besluit GGO berust bij de minister van VROM. In geval van vergunningverlening voor introducties in het milieu en markttoelatingen besluit deze in overeenstemming met de minister van LNV, voorzover het betreft die aspecten van de bescherming van het milieu waarvoor deze verantwoordelijk is, en voorts in overleg met overige ministers wie het mede aangaat.

Sinds begin jaren '80 is de Commissie genetische modificatie (COGEM) het technisch wetenschappelijk adviesorgaan voor de overheid inzake genetische modificatie. Toezicht op de naleving van de voorschriften op grond van het Besluit GGO gebeurt door de inspectie Milieuhygiëne van het ministerie van VROM.

Op 14 juni 1998 is de Regeling genetisch gemodificeerde organismen (Regeling GGO; Stcrt. 1998, 108) in werking getreden. Deze regeling vervangt de Regeling ingeperkt gebruik genetisch gemodificeerde organismen.

In december 1998 is een wijziging van Richtlijn 90/219/EEG aangenomen. De wijzigingen die deze richtlijn beoogt, worden in hoofdlijnen al met de huidige Nederlandse regelgeving uitgevoerd. In de loop van 2001 zijn nog enkele tekstuele verduidelijkingen in de regelgeving aangebracht.

Begin 1998 heeft de Europese Commissie een voorstel ingediend voor wijziging van Richtlijn 90/220/EEG. Het Europese Parlement heeft in grote lijnen met het wijzigingsvoorstel ingestemd.

Voedsel, nieuwe voedingsmiddelen

Voedingsmiddelen mogen in Nederland vrij worden verhandeld, mits men voldoet aan de algemene eisen van de Warenwet (Stb. 1935, 793), die betrekking hebben op de bescherming van volksgezondheid, de eerlijkheid in handel en de informatie aan de consument. Op het principe van vrije verhandeling zijn uitzonderingen mogelijk. De Warenwetregeling Toelating nieuwe voedingsmiddelen (Warenwetregeling; Stcrt. 1995, 139) beoogt nieuwe voedingsmiddelen op veiligheid te toetsen alvorens ze op de markt worden gebracht. De regeling heeft betrekking op de volgende categorieën nieuwe voedingsmiddelen: nieuwe ingrediënten, nieuwe stoffen en producten die zijn verkregen met behulp van ggo's. Voor het in de handel brengen van deze nieuwe voedingsmiddelen is een ontheffing nodig van de staatssecretaris van VWS.

De Verordening voor Nieuwe voedingsmiddelen en voedsel ingrediënten (EG/25897), de zogenoemde Novel Foods-verordening bepaalt op welke wijze genetisch gemodificeerde voedingsmiddelen of stoffen daarvan afkomstig (bijvoorbeeld eiwitten en oliën) op de interne markt mogen worden gebracht.

Op grond van het Warenwetbesluit Nieuwe voedingsmiddelen (Stb. 1997, 205) kunnen producenten op vrijwillige basis voedingsmiddelen op de Nederlandse markt brengen met de vermelding dat deze zijn geproduceerd zonder gebruik van gentechnologie. Om dit predikaat te mogen gebruiken, moeten de producenten aan een aantal voorwaarden voldoen die in het besluit zijn verwoord. In Nederland is nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid de claim 'bereid zonder gentechniek' te bezigen. Wel is de handel en de voedingsindustrie bezig met het organiseren van aparte ketens die vrij zijn van genetisch gemodificeerde organismen, maar dit neemt enige jaren in beslag. De biologische landbouw produceert zonder gentechnologie zoals is vastgelegd in de Europese verordening voor de biologische landbouw (EG/2092/91).

De Keuringsdienst van Waren is belast met de controle op de naleving met betrekking tot nieuwe voedingsmiddelen. Hiertoe beoordeelt zij de etikettering van de eindproducten die op de Nederlandse markt zijn gebracht en analyseert deze producten zondig op DNA of eiwit afkomstig van genetische gemodificeerde organismen.

De evaluatie van de regelgeving over genetische modificatie is in 1996 uitvoerig besproken in de Tweede kamer en heeft geleid tot twee voortgangsrapportages over biotechnologie en levensmiddelen in november 1996 en april 1999 uitgebracht door de ministeries van LNV en VWS in nauwe betrokkenheid van de ministeries van VROM en EZ (TK 1996-1997, 25 126 nr. 1; 1998-1999, 26 407 nr. 2). (Zie Algemene handelingen)

Het Nederlandse voedingsbedrijfsleven en maatschappelijke organisaties hebben - in overleg met de ministeries van LNV en VWS - te kennen gegeven mee te willen werken aan oplossingen die leiden tot een verbetering van transparante etikettering van producten die met gentechnologie zijn geproduceerd. De productie door de gehele keten heen wordt hierbij betrokken, evenals de problematiek van de gentech-vrije ketens (inclusief de biologische landbouw). In dit verband zullen vooral regelgeving, handhaving en controle worden uitgewerkt.⁹²

Zaaizaad en plantgoed

In de Zaaizaad en plantgoedwet (Stb. 1996, 455), die de toelating van plantenrassen tot het handelsverkeer en de kwaliteit van uitgangsmateriaal van plantenrassen in het verkeer regelt, is geen onderscheid gemaakt in gemodificeerde en niet-gemodificeerde plantenrassen. Ook de regelgeving bij of krachtens deze wet is gebaseerd op internationale regelgeving. Het betreft de richtlijnen voor toelating (70/457/EG en 70/485/EG) van landbouw en groentegewassen. Daarin is opgenomen dat een veiligheidstoets op basis van bepalingen van richtlijn 90/220/EG en de verordening EG/258/97 verplicht is voor genetisch gemodificeerde plantenrassen. Op het moment dat producenten nieuwe toegelaten rassen daadwerkelijk op de markt brengen als nieuw voedingmiddel, is de Warenwetregeling van kracht.

---

⁹² Beleidsnota Biotechnologie, p. 33.

In de toekomst zullen genetisch gemodificeerde planten, voordat ze in de handel worden gebracht, op drie verschillende gronden worden getoetst.

Voor alle drie is een afzonderlijke communautaire toelatingsprocedure voorzien:

- toelating op grond van de milieutoets;
- toelating op grond van een consumptieveiligheidstoets zoals voorzien in de verordening 'Nieuwe Voedingsmiddelen';
- toelating als ras tot het handelsverkeer.

Ten aanzien van biotechnische handelingen bij planten, in het bijzonder transgenese, is in het regeringsstandpunt vastgesteld dat het door de Commissie aangereikte toetsingskader ook enkele uitgangspunten biedt voor een onderzoek naar de wenselijkheid van ethische toetsing van biotechnologische handelingen bij planten. De minister belofde in 1993 een inventariserend onderzoek naar de ethische aspecten van plantenbiotechnologie uit te voeren. Op grond van de resultaten zal hij zich m.b.t. de ethische aspecten van bepaalde ontwikkelingen, zoals herbicidenresistente transgene gewassen, laten adviseren.

Veevoerders

Het gebruik van voeders (en toevoegingsmiddelen daarbij) die door middel van genetische modificatie tot stand zijn gekomen worden niet door de specifieke diervoederregelingen bestreken. Dit betekent dat zij onder de werkingssfeer van Richtlijn 90/220/EEG en het Besluit GGO vallen en in dat verband zijn onderworpen aan de toets voor mogelijke effecten op mens en milieu.

Intellectuele eigendom

Ingevolge artikel 3 van de Rijksoctrooiwet 1995 (Stb. 1995, 51) zijn microbiologische werkwijzen vatbaar voor octrooi, tenzij zij op grond van het bij of krachtens de Gezondheid en welzijnswet voor dieren niet zijn toegestaan.

In 1998 is door het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de Richtlijn inzake de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen van 6 juli 1998, nr. 98/44/EG aangenomen. Deze richtlijn heeft als doelstelling een doeltreffende en onderling aangepaste bescherming in alle lidstaten van biotechnologische uitvindingen. Een wetsvoorstel dat strekt tot wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 en de Zaaizaad- en Plantgoedwet ter implementatie van deze richtlijn, is aanhangig bij de Tweede Kamer (TK 1998-1999, 26 568 (R1638), nrs. 1-2). Een gewijzigd voorstel is in 2002 ingediend (EK 2001-2002, 26 26 568 (R 1638), nr. 435).

21.3 Voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming

Het beleid van de overheid en de minister van LNV richt zich in het algemeen op een verantwoord gebruik van nieuwe biotechnologische producten. Randvoorwaarde is dat de consument recht heeft op objectieve en correcte informatie op het gebied van de landbouwbiotechnologie. De minister van LNV voorziet hierin door voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming. Zo financiert LNV o.a. mede met EZ, een onderzoeksstimuleringsprogramma waarin onderzoek wordt gedaan naar sociaal-economische en voedselveiligheidsaspecten van de landbouwbiotechnologie (door de Stichting Consument en Biotechnologie). In aansluiting hierop wordt door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA) onderzoek verricht naar maatschappelijke acceptatie van producten van de biotechnologie. Daarnaast voert LNV overleg met betrokken organisaties over de participatie vanuit deze organisaties in de aansturing van beleidsgerichte onderzoeksprogramma's, en stelt LNV financiële middelen beschikbaar om de rol van het landbouwonderwijs in de maatschappelijke meningsvorming over biotechnologie nader te verkennen.

Consumentenonderzoek en -voorlichting

In 1990 werd de Stichting Consument en Biotechnologie, financieel ondersteund door het ministerie van LNV, opgericht. Doel was de consumentenorganisaties van voldoende expertise over biotechnologie te voorzien. Zo zouden deze goed geïnformeerd het overleg met de overheid, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties kunnen voeren. Achterliggende reden voor de oprichting van de stichting was ook dat het maatschappelijk draagvlak voor nieuwe biotechnologische producten op sommige punten zwak was ontwikkeld.

In het rapport 'Biotechnologie: actie of reactie?' uit 1990 van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA), over consumentenaspecten van biotechnologie en de rol van de consumentenbeweging op dit terrein, werden mogelijkheden geschetst om de moderne biotechnologie op consumenten en maatschappelijke eisen af te stemmen. Doel was bij de consument onzekerheden en angst weg te nemen, door bijvoorbeeld het opstellen van een programma van consumenteneisen dat bij de ontwikkeling van nieuwe op biotechnologische wijze geproduceerde producten kon worden meegenomen. Bovendien wilde men trachten via overleg tot maatschappelijke normering te komen, beslis-schema's opstellen om tot risicoanalyse te komen, en de consumentenbeweging toelaten bij het waarnemen van het productieproces.

In het rapport werd ook gepleit voor de oprichting van een platform biotechnologie waarin diverse maatschappelijke groeperingen, overheid, wetenschap en bedrijfsleven met elkaar over maatschappelijke en consumentenaspecten van biotechnologie van gedachten zouden kunnen wisselen.

Dit sloot aan bij het plan van minister Braks, neergelegd in de LNV-begroting van 1990, om te komen tot een platform Biotechnologie als forum voor overleg met maatschappelijke organisaties over voor de productie van agrarische producten relevante aspecten van de biotechnologie.

De Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (PWT - in 1996 na een fusie overgegaan in Stichting WeTeN) voerde, met financiële steun van de overheid, met name vanuit EZ, voorlichtingscampagnes uit over het gebruik van biotechnologie. Hierin kwamen aan de orde:

- plantaardige productie en biotechnologie;
- biotechnologie bij de bereiding van voedingsmiddelen;
- landbouwhuisdieren en biotechnologie;
- agrificatie;
- agrarische grondstoffen voor de industrie.⁹³

⁹³ Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, p. 21.

Maatschappelijk debat

In 1993 werden, naar aanleiding van de genetische gemodificeerde stier Herman, de eerste discussies gevoerd tussen de verschillende betrokkenen en met het publiek.

Herman is een stier die is gegroeid uit een bevruchte eicel waarvan het DNA was veranderd. Hierdoor is de erfelijke aanleg veranderd. Herman heeft een gen gekregen dat identiek is aan een menselijk gen. Het is de bedoeling dat Herman zijn nieuwe erfelijke eigenschap doorgeeft aan zijn (vrouwelijke nakomelingen, zodat die in hun melk menselijke lactoferrine (een natuurlijk eiwit in de moedermelk dat de groei van bacteriën afremt) zullen produceren. Het gaat daarbij vooral om de vraag of het mogelijk is om via de melk van koeien waardevolle medicijnen te maken. Bijvoorbeeld een medicijn tegen ziekten die tot nu toe ongeneselijk zijn, zoals reuma en multiple sclerose. In principe is het in Nederland verboden om zulke biotechnologische proeven met dieren te doen, tenzij er grote belangen bij zijn gediend. Dit zogenaamde 'Nee, tenzij-beleid' geldt ook voor de stier Herman. De Tweede Kamer heeft na een discussie met staatssecretaris Gabor van LNV, op 17 december 1992 speciale toestemming verleend om (onder strenge voorwaarden) met Herman te mogen fokken. Herman is eigendom van het bedrijf Gene Pharming in Leiden.

Biotechnologie bij dieren is een emotioneel beladen onderwerp. Maatschappelijke organisaties zoals de Dierenbescherming zijn gekant tegen biotechnologie bij dieren omdat de waardigheid van het dier wordt aangetast en het belang van dieren er zelf niet mee is gediend.

Naar aanleiding van publieke reacties op de stier Herman werd in mei 1993, onder auspiciën van de Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspecten Onderzoek (NOTA - vanaf 1994: Rathenau Instituut), PWT en de ministeries van LNV en OC&W, een driedaags debat gevoerd met als thema 'Genetische modificatie van dieren, mag dat?' Voorafgaand hieraan verschenen enkele publicaties over genetische modificatie bij dieren.

De overheid vond het opnieuw tijd voor een publiek debat toen commotie ontstond naar aanleiding van het gekloonde schaap Dolly. Kloneren of klonen wil zeggen dat er langs biotechnologische weg een exacte kopie wordt gemaakt van een bepaald levend organisme. Doel hiervan is onder meer inzicht te verwerven in het voortplantingsproces van dieren. Het Rathenau Instituut werd door het ministerie van VWS (later door VWS en LNV) gevraagd om een publiek debat te voeren over het kloneren van mensen, dieren en planten. In 1999 werden in samenwerking met SWOKA en het Instituut voor Consumentenonderzoek in vier regio's discussiebijeenkomsten gehouden. Eind 1999 werd door het Rathenau Instituut nog een internationale bijeenkomst georganiseerd.

22 ACTOREN

22.1 Actoren die vallen onder de archiefzorg van LNV

22.1.1 Minister van LNV

De minister van Landbouw is verantwoordelijk voor het beleidsthema Zaaizaad en plantgoed. De taken die dit beleidsterrein met zich meebrengt zijn opgedragen aan diverse afdelingen van het ministerie. Hierna volgt de departementale taaktoewijzing vanaf 1946.

1946- Directie Landbouw en taakvoorgangers

1946- 1970	(Afdeling) Akker- en Weidebouw, vanaf 1969 Vakdirectie Akkerbouw Bemoeiingen met keurings- en kwekersaangelegenheden. Het Rijksproefstation voor Zaadcontrole; aangelegenheden die Nederlandse Algemene Keuringsdienst betreffen; bemoeiingen die voortvloeiende uit de Kwekersverordening; Instituut voor Rassenonderzoek te Wageningen. Onder deze directie ressorteren het Rijksproefstation voor Zaadcontrole en het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen.
1958-1970	Directie Tuinbouw vanaf, 1969 Vakdirectie Tuinbouw Bemoeiingen met keurings- en kwekersaangelegenheden. Aangelegenheden die de Nederlandse Algemene Keuringsdienst betreffen, bemoeiingen voortvloeiende uit de Kwekersverordening; Instituut voor Rassenonderzoek.
1971-1976	Hoofddirectie Agrarische Productie, Verwerking en Afzet De keurings-, kwekers-, kwaliteits- en fokkerijaangelegenheden op nationaal en internationaal terrein en het uitoefenen van het terzake ingestelde rijkstoezicht. Bij deze directie is het Rijksproefstation voor Zaadcontrole te Wageningen ingedeeld.
1976- 1995	Directie Akker- en Tuinbouw Kwekerszaken op nationaal en internationaal terrein en het uitoefenen van het terzake ingestelde rijkstoezicht.
1995-	Directie Landbouw Afdeling Plantaardige productie (PP) heeft als belangrijkste taakvelden onder andere; vollegrondsteelten (akkerbouw, vollegrondsgroente, bollenteelt); fruit- en boomteelt, glastuinbouw en paddestoelenteelt; biologische landbouw; uitgangsmateriaal en beleid m.b.t. kennis, milieu, markt en kwaliteit.

De primaire actor op het deelbeleidsterrein Landbouwbiotechnologie is de minister van LNV, die regelgeving van diverse aard heeft doen uitgaan. Echter, zoals ook in de verantwoording van het onderzoek reeds is aangegeven, spelen ook andere ministers een belangrijke rol, die te maken heeft met de inbedding van het beleidsterrein in het werkkterrein van andere ministers.

Met de actor *minister van LNV* wordt niet alleen deze bewindsman bedoeld, maar tevens het ondersteunende ambtelijke apparaat. Hoewel dit een aantal ambtelijke functionarissen met zelfstandige bevoegdheden bevat worden ze niet als zelfstandige actoren beschouwd: ze staan immers onder gezag van de minister. Wel wordt de directeur van het project Biotechnologie van het ministerie van LNV genoemd, omdat deze sinds 1 februari 2000 is gemachtigd om namens de minister van LNV te beslissen en stukken te ondertekenen op bepaalde gebieden van biotechnologie (Stcrt. 2001, 158).

22.1.2 Overige actoren die vallen onder de archiefzorg van het ministerie van Landbouw

Algemene Inspectiedienst

De Algemene Inspectiedienst is de controle- en opsporingsdienst van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De dienst heeft te maken met zo'n 55 wetten, 450 regelingen en 800 gebods- of verbodsbepalingen. De AID heeft de volgende kerntaken;

- controle op de naleving van de LNV-wet- en regelgeving;
- opsporing van overtredingen;
- bestrijding van economische fraude;
- advisering over in te zetten (controle-)instrumenten en over de controleer- en handhaafbaarheid van beleid;
- uitvoering van door de EU voorgeschreven verificaties op de naleving van EU-subsidieregelingen.

Het doel van de activiteiten van de AID is het vestigen van een zowel politiek als maatschappelijk aanvaardbare naleving van de LNV-wet- en regelgeving.

DLO-instituten

De Dienst Landbouwkundig Onderzoek is een verzameling onderzoeksinstituten die geleidelijk onderdeel zijn geworden van het ministerie van Landbouw. Sinds maart 1999 is DLO geprivatiseerd in de vorm van een stichting. Het ministerie is een van hun voornaamste opdrachtgevers voor het uitvoeren van strategische en toegepast onderzoek en voor onderzoek dat gericht is op de uitvoering van nationale en internationale verplichtingen. Hieronder volgen enkele onderzoeksinstituten, waarvan enkele inmiddels zijn gefuseerd of zijn opgegaan in andere instituten.

1898- 1988	Rijksproefstation voor de Zaadcontrole Het Rijksproefstation voor Zaadcontrole is in 1988 gefuseerd met het RIVRO in het Centrum voor Rassenonderzoek en zaadtechnologie. Het secretariaat werd tot die tijd beheerd door de Hoofddirectie Agrarische productie, Verwerking en Afzet.
1942-1988	Rijksinstituut voor Rassenonderzoek van Cultuurgewassen (RIVRO) Kort na het inwerking treden van het Kwekersbesluit in 1942 werd het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen te Wageningen ingesteld. Het instituut was belast met het registratie/kwekersrecht- en cultuur- en gebruikswaardenonderzoek. Daarnaast voerde het RIVRO voor een groot aantal gewassen een cultuur- en gebruikswaarde onderzoek uit voor de rassenlijsten. Het instituut had tot taak onderzoek te verrichten met betrekking tot rassen van landbouwgewassen voor de Raad voor het Kwekersrecht te Den Haag en de Rijkscommissie voor de samenstelling van de rassenlijst voor landbouwgewassen te Wageningen. Onderzoek werd verricht in samenwerking met de instellingen en diensten die met landbouwkundig onderzoek belast waren. Tot 1977 was het instituut bekend onder de naam: Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen (IVRO). Op 1 januari 1977 werd het Rijksinstituut voor het Rassenonderzoek voor Cultuurgewassen (RIVRO) opgericht. Hiermee is een reorganisatie van het rassenonderzoek tot stand gekomen, die het resultaat was van de aanbevelingen van een door het Ministerie van Landbouw en Visserij in 1974 ingestelde studiec commissie. Het RIVRO is in 1988 gefuseerd met het Rijksproefstation voor Zaadonderzoek in het Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie (CRZ).
1943-1989	Instituut voor de veredeling van Tuinbouwgewassen Wageningen (IVT) Het IVT is een onderzoekcentrum op het gebied van teeltmateriaal. Eind jaren '80 is het samen met de Stichting voor Plantenveredeling Wageningen (SVP) en het Instituut voor Toepassing van Atoomenergie in de Landbouw (ITAL) opgegaan in het Centrum voor Plantenveredelings onderzoek (CPO).

1982(?)- 1989	<p>Rijksproefstation voor Zaadonderzoek (RPvZ) 1982 (?)-1989</p> <p>Heeft een uitvoerende taak in de keuring van basis-, gecertificeerd en standaardzaad. Het is gemachtigd t.b.v. de export van zaaizaad tot het uitgeven van het Internationale ISTA-certificaat dat afkomstig is van de International Seed Testing Association. Zij ondersteunt daarbij de Nederlandse Algemene Keuringsdiensten (NAK's) die de wettelijke taak hebben in de keuring van zaaizaad. De taken zijn in 1989 verdeeld over verschillende instellingen. De routinematige monsteranalyses zijn gesplitst in een land- en een tuinbouwdeel, en ondergebracht bij de Nederlandse Algemene Keuringsdiensten voor deze sectoren (NAK en NAK-G). Het zaadtechnologisch onderzoek en enig andere specifieke taken, zoals ontwikkelingssamenwerking en beleidsondersteuning blijven bij de overheid. Het RPvZ is in 1988 gefuseerd met het RIVRO en voortgezet in Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie.</p>
1985-	<p>Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN)</p> <p>Het CGN is een onderdeel van het Centrum voor Plantenveredeling- en Reproductieonderzoek (CPRO-DLO) in Wageningen. Binnen deze onderzoeksorganisatie heeft het een onafhankelijke positie, met een eigen programma, capaciteit en budget. Het CGN richt zich op het conserveren van biodiversiteit. Het concentreert zich daarbij op de lange termijn opslag en het toegankelijk maken van collecties, die belangrijk zijn voor de Nederlandse landbouw.⁹⁴ CGN beheert de Nederlandse genenbank voor plantgenetische bronnen voor voedsel en landbouw onder mandaat van de Nederlandse overheid. Daarbij is CGN betrokken bij programma's voor het behoud van genetische variatie op boerderijen. CGN's missie is om deel te nemen aan wereldomvattende behoudsmaatregelen. Traditiegetrouw is het beleid van CGN erop gericht het in de genenbank opgeslagen materiaal zonder beperkingen beschikbaar te stellen. Gezien het belang van een blijvende beschikbaarheid van dit materiaal voor onderzoek en gebruik in de toekomst heeft CGN besloten geen exclusieve eigendomsrechten te verwerven van het materiaal in haar genenbank, noch enige intellectuele eigendomsrechten over dat materiaal of de gerelateerde informatie te claimen.</p>
1990-	<p>Centrum voor Plantenveredelings- en Reproductieonderzoek (CPRO-DLO)</p> <p>Het CPRO-DLO is voortgekomen uit het Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie (CRZ)</p> <p>Het is een onderzoeksinstituut op het gebied van genetica en reproductie van planten. Het instituut verricht onderzoek voor de ontwikkeling van duurzame landbouw, een rendabele agro-industrie, een veilig milieu en een multifunctioneel landelijk gebied. De stichting heeft tot taak het veredelen van landbouwgewassen en het bevorderen daarvan en het voor overheden en bedrijven ontwikkelen van methoden om de kwaliteit van uitgangsmateriaal te toetsen en te verbeteren. CPRO-DLO is tot stand gekomen na de fusie van het Centrum voor Plantenveredelingsonderzoek (CPO) en het Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie (CRZ).</p>

Commissies voor rassenlijsten

De Commissies voor de samenstelling van de verplichte rassenlijsten zijn publiekrechtelijke organisaties zonder rechtspersoonlijkheid. Deze commissies nemen beslissingen rond de plaatsing op, rubricering in en afvoering van de rassenlijsten van landbouw- en bosbouwgewassen. Daarnaast doen zij onderzoek naar en geven voorlichting over de cultuur- en gebruikswaarde van die rassen. In de Zaaizaad- en plantgoedwet worden deze commissies ook wel aangeduid als 'Commissie ex art. 73 van Zaaizaad- en plantgoedwet'. Er bestaan diverse commissies voor de toelating van gewassen op rassenlijsten en voor de samenstelling van rassenlijsten. Op grond van art. 75 (ZPW) zijn deze commissies verantwoordelijk voor de plaatsing op de rassenlijst, de rubricering, de wijziging van de rubricering en de afvoering van de rassenlijst. Hier gaat een deskundig onderzoek door of in opdracht van de commissie of instelling vooraf.

Commissie Toelating Groenterassen 1971-

Ingesteld krachtens de Zaaizaad- en plantgoedwet 1966 bij beschikking van 14 juni 1971 van de Minister van Landbouw (Stcrt. 1971, 114). De commissie heeft tot taak de Minister van advies te dienen over de toelating van groenterassen en groepen van planten van groentegewassen, het een en ander ter uitvoering van de EG-richtlijn van 29 september 1970, betreffende het in de handel brengen van groentezaad (Pb. L.225).

Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Bosbouwgewassen 1971 -

Ingesteld bij Besluit aanbevelende Rassenlijst Bosbouwgewassen van 27 januari 1971 (Stb. 1971, 72). De commissie heeft tot taak het aanhouden van een aanbevelende rassenlijst voor bosbouwgewassen waarop rassen en andere groepen van planten worden vermeld waarvan de teelt in Nederland van belang geacht wordt. Opneming in deze lijst is voorwaarde voor toelating tot het handelsverkeer van in Nederland geproduceerd teeltmateriaal voor bosbouwgewassen.

Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Fruitgewassen (CRF) 1967-

Ingesteld bij het Besluit Aanbevelende rassenlijst fruitgewassen van 10 mei 1967 (Stb. 1967, 268) tot uitvoering van artikel 73 van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De commissie heeft tot taak het bijhouden van een rassenlijst voor fruitgewassen waarop de rassen, die voor de teelt in Nederland van belang worden geacht, worden gemeld en gerubriceerd.

Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Groentegewassen 1967-

Ingesteld bij het Besluit Aanbevelende rassenlijst Groentegewassen van 10 mei 1967 (Stb. 1967, 267) tot uitvoering van artikel 73 van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De commissie heeft tot taak het aanhouden van een aanbevelende rassenlijst voor groentegewassen waarop rassen en andere groepen van planten worden vermeld, waarvan de teelt in Nederland van belang geacht wordt.

Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Landbouwgewassen 1967-

Ingesteld bij het Besluit Aanbevelende rassenlijst Landbouwgewassen van 10 mei 1967 (Stb. 1967, 269) tot uitvoering van artikel 73 van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De commissie heeft tot taak het bijhouden van een lijst voor landbouwgewassen waarop de rassen die voor de teelt in Nederland van belang worden geacht, worden gemeld en gerubriceerd. Opneming in deze lijst is voorwaarde van toelating tot het handelsverkeer van in Nederland geproduceerd teeltmateriaal.

Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Siergewassen 1984-

Ingesteld bij Besluit aanbevelende rassenlijst siergewassen van 27 augustus 1984 (Stb. 1984, 444) tot uitvoering van artikel 73 van de Zaaizaad- en plantgoedwet. Taak is het aanhouden van een aanbevelende rassenlijst voor siergewassen waarop rassen en andere groepen van planten worden vermeld waarvan de teelt in Nederland van belang geacht wordt.

Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek (NRLO)

De NRLO is een van de zogeheten sectorraden: adviesorganen voor de beleidsvoering inzake onderzoek en ontwikkeling op diverse beleidsterreinen. De NRLO is onafhankelijk van het Ministerie van LNV - hoewel ze daar wel door bekostigd wordt - en ook onafhankelijk van de kennisinstellingen.

De NRLO is een samenwerkingsorganisatie van alle bij het landbouwkundig onderzoek betrokkenen: onderzoeksorganisaties, maatschappelijke organisaties en overheidsorganisaties. De raad heeft als opdracht een optimale ontwikkeling van het landbouwkundig onderzoek te bevorderen.

De taken zijn het verrichten van verkenningen van maatschappelijke, wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen, en de Minister van LNV en andere deelnemende organisaties desgevraagd of eigener beweging adviseren over de beleidsinvoering inzake onderzoek en ontwikkeling op het werkkterrein van de NRLO. Projectmanagement en -beoordeling van het Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma-biotechnologie (IOP-b) worden verzorgd door de NRLO, dat al in toenemende mate biotechnologisch onderzoek stimuleert.

De Stichting Landbouwkundig Onderzoek was de voorganger van de NRLO. Zij had tot doel het verrichten, doen verrichten of op andere wijze bevorderen van wetenschappelijk onderzoek in het belang van de landbouw. De NRLO maakte aanvankelijk deel uit van TNO, totdat de TNO-wet van 1985 bepaalde dat de NRLO als onderzoekscoördinerende organisatie niet meer paste binnen de hoofdtaak van TNO. Daarom werd met ingang van 1987 een NRLO-nieuwe stijl ingesteld door de minister van LNV (Stcrt. 1986, 208), in 1994 gewijzigd door de Regeling NRLO (Stcrt. 1994, 251). De ministers van VROM en OCW benoemen ieder een lid (vanaf 1994 alleen een adviserend lid); de minister van LNV benoemt de overige leden en voorziet in een secretariaat. De NRLO draagt sinds 2001 de naam Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster (Innonet).

Plantenziektenkundige Dienst (PD) 1911-

De Dienst werd in 1911 in Wageningen ingesteld bij de Plantenziektenwet. De PD heeft vanaf haar oprichting een rol gespeeld bij de keuring en controle van zaaizaad dat bestemd is voor de export. Naast deze controletaken geeft de PD gezondheidscertificaten uit. De huidige opdracht van de Plantenziektenkundige Dienst is het weren, bestrijden en beheersen van ziekten en plagen in de plantaardige sector. Doel hiervan is om een duurzame, concurrerende en veilige land- en tuinbouw te bevorderen, de handel zoveel mogelijk ongestoord te laten plaatsvinden en het Nederlandse landschap in stand te houden. Dit betekent o.a. minder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. De PD kent, in onderlinge samenhang, de volgende kernfuncties:⁹⁵

- inspectie import agrarische producten uit landen buiten de EU (derde landen);
- inspectie export agrarische producten naar landen buiten de EU (derde landen);
- opsporen, bestrijden en beheersen van ziekten en plagen;
- diagnostiek;
- onderzoek bestrijdingsmiddelen;
- evaluatie landbouwkundige deugdelijkheid bestrijdingsmiddelen;
- kennisoverdracht en advies.'

Na 1994 werd de PD is een agentschap (intern verzelfstandigde dienst) binnen het ministerie van Landbouw. Dat wil zeggen dat de ministeriele verantwoordelijkheid van kracht blijft terwijl de PD een eigen koers volgt.

Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen 1970-

Ingesteld bij beschikking van 9 oktober 1970 (Stcrt.1970, 197). In deze Raad vindt overleg plaats over vraagstukken over voortbrenging van de handel in teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen. In de RVT zitten vertegenwoordigers van organisaties van rassenkwekers, handelaren, telers en gebruikers van teeltmateriaal. De Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen komt eens in de 2 á 3 maanden bij LNV bijeen

Raad voor het Kwekersrecht 1942-

Tegelijk met het inwerking treden van het Kwekersbesluit in 1941, is de Raad voor het Kwekersrecht ingesteld (Kwekersbesluit). De Raad was verdeeld in afdelingen die overeenstemmen met de afdelingen van het Centraal Rassenregister, zoals de afdeling Landbouwgewassen en de afdeling Tuinbouwgewassen. Deze afdelingen beslisten over de aanvragen tot inschrijven in het Centraal Rassenregister, waarop het Kwekersrecht was gebaseerd. De Raad is opnieuw ingesteld bij Zaaizaad- en plantgoedwet van 6 oktober 1966 (Stb. 1966, 455). De Raad draagt, na onderzoek, zorg voor de inschrijving van rassen van land- en tuinbouwgewassen in het Nederlands rassenregister en de verlening van kwekersrecht aan nieuwe rassen van daartoe aangewezen gewassen op verzoek van de kweker. De kweker krijgt hiermee het uitsluitend recht tot het voortbrengen en in het verkeer brengen van teeltmateriaal van die rassen. Daarnaast regelt de Raad de verlenging van inschrijving, de vervallenverklaring van het kwekersrecht, wijziging van de bijzondere benaming, en de nietigverklaring en overschrijving van een inschrijving. De afdeling van Beroep is belast met de behandeling van beroepen die ingesteld zijn tegen beslissingen van de Raad. De Raad is een publiekrechtelijke organisatie zonder rechtspersoonlijkheid.

Afdeling van Beroep voor het Kwekersrecht 1946 -

De Afdeling van Beroep voor het Kwekersrecht, ingesteld 1946, is een intern beroepsorgaan van de Raad voor het Kwekersrecht. Een kweker die het niet eens is met de uitspraken van de Raad voor het Kwekersrecht kan beroep aanvragen bij de Afdeling van Beroep. Het orgaan doet in hoger beroep uitspraak van eindbeslissingen die genomen zijn door de Raad voor het Kwekersrecht. De Afdeling van beroep heette voorheen de Raad van Beroep voor het Kwekersrecht.

22.2.1 Overheidsactoren

Minister van Buitenlandse Zaken / Ontwikkelingssamenwerking (BuZa/OS)

De minister van BuZa/OS speelt onder andere een rol in activiteiten die voortkomen uit het Verdrag inzake Biologische Diversiteit. Op gebied van ontwikkelingssamenwerking wordt onderzocht hoe ontwikkelingslanden toegang kunnen krijgen tot biotechnologische kennis en hoe deze landen hun producten op biotechnologische wijze kunnen verbeteren.

Minister van Economische Zaken

De minister is o.a. belast met het beleid ten aanzien van de handelspolitiek en internationale betrekkingen; het exportbeleid en voorlichting ten behoeve van de uitvoer en het consumentenbeleid. Wanneer de regels die opgesteld zijn binnen het LNV-kwaliteitsbeleid gevolgen inhouden voor industrie, handel en ambacht is overeenstemming van de minister van Economische Zaken vereist, en wanneer er consumentenbelangen geraakt worden moet de minister van Economische Zaken deze regels mede vaststellen.

Het ministerie van Economische Zaken heeft samen met VROM een voortrekkersrol gespeeld inzake het nationale beleid met betrekking tot de toepassing van biotechnologie. Het ministerie speelde (en speelt nog steeds) een belangrijke rol bij het tot stand komen van biotechnologisch onderzoek. Het ministerie stimuleert biotechnologisch onderzoek met twee programma's; het Innovatieve Onderzoeksprogramma-biotechnologie (IOP-b) en de Programmatische bedrijfsgerichte Technologiestimulering (PBTS).

Binnen deze programma's is een taak weggelegd voor het ministerie van LNV als het gaat om biotechnologisch onderzoek in relatie tot agrarische onderwerpen, ook wel agrobiotechnologie genoemd.

Minister van Justitie

De minister van Justitie is belast met het aanwijzen van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en ambtenaren van de Inspectie Gezondheidsbescherming van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (IGB, Rijkskeuringsdienst van Waren) belast met de opsporing van overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet. Daarnaast keurt de minister van Justitie in overeenstemming met de minister van Landbouw de tuchtrechtreglementen van controle-instellingen op het gebied van de landbouwkwaliteit. Met

betrekking tot het landbouwkwaliteitsbeleid is de volgende wet- en regelgeving van belang:

- Regeling aanwijzing ambtenaren Keuringsdiensten van Waren als opsporingsambtenaren,
- Regeling aanwijzing ambtenaren Algemene Inspectiedienst als opsporingsambtenaren en het
- Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet.

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W)

De minister van OC&W is actor bij het organiseren en stimuleren van maatschappelijke meningsvorming, wetenschappelijk onderzoek en innovatiebeleid inzake biotechnologie.

* Programmacommissie Landbouw Biotechnologie (PcLB) (1985-)

Op advies van het Centraal Instituut voor Industrieontwikkeling (CIVI) stelde de minister van OW - in overeenstemming met de ministers van EZ, LNV en

VROM - een Programmacommissie Biotechnologie in (PCB; Stcrt. 1981, 178). Deze commissie kreeg de taak om een meerjarenprogramma te ontwikkelen op

basis van de CIVI-voorstudie en de standpunten daaromtrent van de betrokken ministers, binnen de financiële ruimte die door de ministers werd aangegeven. In

1981 kwam de commissie met het Innovatiegericht Onderzoeksprogramma Biotechnologie (IOP-b). In 1985 werd het Innovatiegericht Onderzoeksprogramma

Biotechnologie (IOP-b) gesplitst in een viertal sectorgerichte commissies waarvan er één werd gefinancierd door de minister van LNV: de Programmacommissie

Landbouw Biotechnologie (PcLB).

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Het ministerie van VWS speelt een rol bij de toelating van nieuwe voedingsmiddelen. Er zijn nog geen eenduidige criteria voor toelating. Voorlopig zijn producenten verplicht alle belangrijke informatie voor te leggen aan twee commissies van het ministerie, nl. een beoordelingscommissie van deskundigen die de voedselveiligheid toetst, en de Adviescommissie warenwet die advies uitbrengt over etikettering.

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)

De minister van VROM verleent zonodig vergunningen voor experimenten met genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). De betrokken ambtenaren overleggen meestal met hun collega's van het ministerie van LNV of een ander betrokken ministerie. De Hoofdinspectie Milieuhygiëne controleert of de voorschriften in de vergunning ook worden nageleefd.

22.2.2 Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's)

Voor alle productschappen geldt dat ze tot taak hebben het behartigen van het gemeenschappelijke belang van de ondernemingen waartoe het productschap of bedrijfschap is ingesteld, en van de daarbij betrokken personen. Daartoe verrichten ze werkzaamheden van regelgevende en bestuurlijke aard, die in het instellingsbesluit zijn vermeld. De taken van de productschappen zijn o.a het uitbrengen van adviezen, taken in medebewind en autonome taken. Hoofdproductschappen overkoepelen verschillende productschappen die op een terrein werken waar zeer nauwe raakvlakken zijn. Aanvullende werkzaamheden binnen het landbouwkwaliteitsbeleid zijn hierna bij de afzonderlijke bedrijfsorganisaties beschreven.

Bedrijfschap voor handel in Tuinbouwzaden 1955-

Ingesteld bij KB (instellingsbesluit Bedrijfschap Handel in Tuinbouwzaden) van 15 november 1955 (Stb. 1955, 453 en bij SER-verordening (Instellingsverordening Bedrijfschap handel in tuinbouwzaden van 23 oktober 1993, Stcrt. 1993, 203). Het Bedrijfschap is ingesteld voor ondernemingen die handelen in tuinbouwzaden. Alle verordeningen en besluiten moeten door de betrokken ministers worden goed gekeurd. Het bedrijfschap heeft regelgevende bevoegdheden ten aanzien van de technische inrichting van bedrijven en de kwaliteit van zaden. Verder kon het middelen bijeenbrengen ten algemene nutte van het tuinzaadvak, waarvan in de jaren 80 voor het eerst gebruik werd gemaakt. In die periode werd bijgedragen aan de financiering van reclame activiteiten en van wetenschappelijk onderzoek naar de toepassing van biotechnologische methoden in de plantenveredeling.

Bedrijfschap voor Tuinbouwzaden 1941- 1954

Ingesteld krachtens het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941 (verordeningenblad 69).

Het Bedrijfschap is bij wet van 30 september 1954 opgeheven. De taken zijn overgaan op het Productschap voor Tuinbouwzaden.

Landbouwschap 1954-2001

Ingesteld bij KB van 16 februari 1954 (Stb. 1954, 54). Het Landbouwschap is een samenwerkingsorgaan van de Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond (KNTB), het (KNCL), de Nederlandse Christelijke Voedingsbond (CNV) en de Voedingsbond FNV. Het heeft tot taak het zorgen voor een goed en rendabel werk- en leefklimaat voor alle ondernemers en werknemers in de agrarische sector. Eind jaren negentig zijn de overheidstaken naar de productschappen overgeheveld en werd de belangenbehartiging ondergebracht bij de nieuwe instelling LTO-Nederland. De formele opheffing van het Landbouwschap trad medio 2001 in werking (Stb. 2001, nr. 92).

Productschap van Granen, Zaden en Peulvruchten (GZP) 1954-

Ingesteld bij wet van 30 september 1954 (Stb. 1954, 451) en bij SER-verordening (instellingsverordening Akkerbouwproductschappen) van 3 juni 1993 (Stcrt 1993, 101). Het productschap heeft onder meer tot taak uitvoering van door het bestuur vastgesteld beleid en de belangenbehartiging en vertegenwoordiging namens de sectoren. Het productschap maakt in organisatorische zin deel uit van het Hoofdproductschap Akkerbouw.

Productschap Landbouwzaaizaden 1956-1993

Tot 1956 was dit het Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed voor Akker- en Weidebouw, afdeling zaaizaad. Het productschap is ingesteld voor ondernemingen, waarin landbouwzaaizaden worden geteeld en de handel wordt uitgeoefend. Het heeft taken op het gebied van voorlichting, informatie en belangenbehartiging binnen de sector landbouwzaaizaden. Het productschap is in 1993 opgeheven. De taken zijn geïntegreerd in het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten.

Productschap voor Siergewassen (PVS) 1955-1997

Ingesteld bij wet (Instellingswet Productschap voor Siergewassen Stb. 1954, 447). Het productschap heeft onder meer tot taak het bevorderen van de handel in siergewassen, het bij verordening vaststellen van regels die in het belang zijn van de sector, de minister van advies dienen inzake kwaliteitsaangelegenheden. Het Productschap voor Siergewassen is in 1997 gefuseerd met het productschap voor Groenten en Fruit tot het Productschap Tuinbouw (Instellingsverordening Productschap Tuinbouw Stcrt. 1996, 250) De taken die het productschap uitvoert op het gebied van de zaaizaad en plantgoed zijn geregeld in de Zaaizaad- en plantgoedwetgeving.

Productschap voor Tuinbouwzaden 1956-1968

Het bestuur van dit productschap bestond uit zeven vertegenwoordigers aangewezen door werkgeversorganisaties en vijf door werknemersbonden. Het productschap werd gefinancierd uit heffingen op im- en export. De administratieve bemoeienis met in- en uitvoervergunningen, ontstaan in de periode van wederopbouw na de oorlog, werd steeds minder noodzakelijk. De wet tot opheffing van dit productschap trad in op 21 maart 1968.

22.2.3 Particuliere actoren

Particuliere actoren met overheidsgezag

Keurings- en controle-instellingen zijn private organisaties met rechtspersoonlijkheid die publieke taken uitvoeren zoals de keuring en controle van land- en tuinbouwproducten. Zonder deze goedkeuring mogen landbouwproducten niet in de handel worden gebracht.

Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed 1942-....
Werd in 1942 aangewezen als keuringsinstelling bedoeld in artikel 48.1 van het Kweekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192)

Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B) 1967-1994

Ingesteld bij Aansluitingsbesluit NAK-B van 5 april 1967 (Stb. 1967, 216) tot uitvoering van artikel 87, eerste lid, van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De stichting had tot taak om door middel van keuringen en controle te bevorderen dat betrouwbaar teeltmateriaal van boomkwekerijgewassen in het verkeer gebracht, verder behandeld en uitgevoerd werd. De stichting stelt voorschriften vast op dit terrein. Daarnaast bevordert de stichting dat van de op het werkterrein gelegen gewassen betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig teeltmateriaal wordt geproduceerd en verhandeld. De NAK-B heeft zich van oudsher gespecialiseerd in het beoordelen en toetsen op ziekten. De NAK-B is ook belast met de uitvoering van de Richtlijn (66/404/EEG) betreffende het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal en de Richtlijn (71/161 EEG) betreffende de uitwendige kwaliteit van dit teeltmateriaal.

Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) 1979-

De keuringsdienst van de vereniging 'De Narcis' werd in 1923 opgericht door de telers van narcissen. Aanleiding was de sluiting van de Amerikaanse grens voor Nederlandse narcissen om fytosanitaire redenen. Het uitgangspunt voor de oprichting was dan ook het garanderen van de gezondheid van het leverbare product. Deze keuringsdienst is in de loop der jaren uitgegroeid tot een keuringsdienst voor meerdere bol- en knolgewassen. Sinds 1979 is zij bekend als Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD). De BKD heeft tot taak het houden van toezicht op en controleren van de teelten en behandeling van Bloembollen en het keuren op kwaliteit, selectie en ziekte van nagenoeg alle bloembollengewassen zowel in het veld als in droge toestand in geheel het land. Tegenwoordig draagt de BKD niet alleen zorg voor de kwaliteit van het leverbare product, maar ook voor de kwaliteit van het teeltmateriaal. Tevens voert de BKD op basis van de Europese fytosanitaire richtlijn een aantal taken uit in opdracht van de Plantenziektenkundige Dienst (PD). Het tuchtrecht op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet is geregeld in de statuten van de BKD. De statuten worden goedgekeurd door LNV.

Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Bloemisterij en Boomkwekerijgewassen (NAK-B) 1994-2001

Na fusie in 1994 met de NAK-S is de NAK-B in 1994 een Stichting geworden. De stichting is in 2000 gefuseerd met het NAK-G en in 2001 opgegaan in Naktuinbouw. Het tuchtrecht op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet is geregeld in de statuten van de NAK-B. De statuten worden goedgekeurd door LNV.

Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G) 1967-2001

Ingesteld bij Aansluitingsbesluit NAK-G van 5 april 1967 (Stb. 1967, 219) tot uitvoering van artikel 87.1 van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De Stichting had tot taak om door middel van keuringen en controle te bevorderen dat betrouwbaar teeltmateriaal van groente- en bloemzaadgewassen in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd werd. De stichting stelde voorschriften vast op dit terrein. Daarnaast had het tot taak de kwaliteitscontrole van groentenzaden, bloemzaden en -zaailingen, plante-uitjes, plantsjalotten en groentepplanten en de registratie van groenterassen. De NAK-G legde zich van oudsher toe op het controleren en beproeven van rasechtheid. Op grond van het op de Zaaizaad- en plantgoedwet steunende Aansluitingsbesluit NAK-G had deze keuringsdienst op het gebied van de tuinbouwzaden een monopoliepositie met betrekking tot het toezicht op de kwaliteit. De kerngedachte achter dit keuringssysteem

is: waar mogelijk aan de bedrijven vertrouwen schenken en verantwoordelijkheid toekennen voor de kwaliteitshandhaving, zodat de regelgeving beperkt en de controle eenvoudig kan blijven. Een effectief wapen bij de verbetering en de handhaving van de kwaliteit is de mogelijkheid tot het geven van disciplinaire straffen aan fraudeurs en overtreders van keuringsvoorschriften door de tuchtcommissie van de NAK-G. Het tuchtrecht op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet werd geregeld in de statuten van de NAK-G. De statuten werden goedgekeurd door LNV. De stichting is in 2000 gefuseerd met het NAK-B in de Naktuinbouw.

Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen (NAK-S) 1947- 1994

NAK-S is officieel opgericht in 1947. De stichting kwam voort uit de toenmalige Commissie voor de keuring van Anjerstekken, en de toen al sedert 10 jaar uitgevoerde Cyclamenkeuring. Na instelling van de Zaaizaad- en plantgoedwet kreeg de stichting wettelijke taken (Aansluitingsbesluit NAK-S Stb.1967, 218) tot uitvoering van artikel 87, eerste lid van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De stichting had tot taak het door middel van keuringen en controle bevorderen dat betrouwbaar teeltmateriaal van siergewassen in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd werd. De stichting stelde voorschriften vast op dit terrein. Het tuchtrecht op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet is geregeld in de statuten van de NAK-S. De statuten worden goedgekeurd door LNV. Het aansluitingsbesluit NAK-S en het Besluit verhandeling teeltmateriaal siergewassen is ingetrokken (Stb. 1994, 598). NAK-B en NAK-S zijn in 1994 met elkaar gefuseerd. Het aansluitingsbesluit NAK-S is hiermee komen te vervallen.

Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK) 1932 -...

NAK is opgericht in 1932. Het bestond uit een landelijk kantoor in Wageningen en 13 regionale keuringsdiensten. Door de jaren heen is door fusies het aantal regionale keuringsdiensten afgenomen tot 4 en werd de samenwerking tussen de stichtingen van de NAK intensiever. De stichting werd ingesteld bij het Aansluitingsbesluit NAK (Stb. 1967, 217) tot uitvoering van artikel 87, eerste lid van de Zaaizaad- en plantgoedwet. De stichting heeft tot taak om door middel van keuringen te bevorderen dat betrouwbaar teeltmateriaal in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd wordt. De stichting stelt voorschriften vast op dit terrein. Daarnaast keurt de stichting, in opdracht van de Minister van Landbouw, zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen in Nederland. De NAK ziet onder andere toe op het raszuiver, soortecht en virusvrij zijn van zaaizaden en pootgoed van landbouwgewassen.

Per 1 mei 1993 zijn de regionale keuringsdiensten gefuseerd en opgegaan in de stichting NAK. De NAK vervult de wettelijke keuringstaak in opdracht van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De NAK is een onafhankelijke Stichting en wordt bestuurd door de 'praktijk'. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van telers, kwekers en handelaren. De keuringsregels worden bepaald door de 'vaste commissies' voor de gewasgroepen: zaaizaden en pootaardappelen. Net als het bestuur bestaan ook deze commissies uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Het vakmanschap van de producenten en de keuringseisen van de NAK zorgen ervoor dat zaaizaad en pootgoed uit Nederland borg staan voor een goede kwaliteit. Het tuchtrecht op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet is geregeld in de statuten van de NAK. De statuten worden goedgekeurd door LNV. De NAK is belast met de keuring van het teeltmateriaal en de afgifte van voorgeschreven (kwaliteits)documenten voor de handel en de export. De NAK's voeren veldkeuringen uit, beoordelen de zaaizaadkwaliteit van handelsmonsters en zijn gemachtigd te certificeren (uitgezonderd ISTA-certificaat). De NAK-S, de NAK-B, NAK-G fuseerden op 1-1-2000 in de Naktuinbouw.

Commissie van beroep inzake keuringen

Deze commissie is een beroepsorgaan bij de keuringsinstellingen, waarbij een betrokkene de keuringsbeslissing nog eens aan de orde kan stellen.

Overige particuliere actoren

Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM)

CLM zet zich in door onderzoek, advies en procesbegeleiding voor een duurzame multifunctionele land- en tuinbouw die een goede relatie onderhoudt met de samenleving.

CLM verrichtte onder andere onderzoek naar de uitkruising van ggo's naar de ggo-vrije landbouw (inclusief de biologische landbouw).

Commissie Genetische Modificatie (COGEM) (voorheen Voorlopige Commissie Genetische Modificatie (VCOGEM))

De taak van de COGEM is een technisch wetenschappelijke advisering (gevraagd en ongevraagd), waarbij rekening wordt gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van de genetische modificatie en wordt opengestaan voor discussie.

De COGEM beoordeelt de risico's die worden genomen bij experimenten met genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). Op basis daarvan stelt de overheid eventueel veiligheidsvoorschriften op waaraan de aanvrager moet voldoen. De COGEM bestaat uit deskundigen op het gebied van genetische modificatie en de mogelijke gevolgen ervan voor mens en milieu.

Dienst Landbouw Voorlichting (DLV)

De Dienst Landbouwvoorlichting (DLV) werd in 1990 opgericht, nadat in 1989 het besluit was genomen de landbouwvoorlichting te privatiseren. Tot 1993 functioneerde DLV als verzelfstandigde overheidsorganisatie. In 1993 werd DLV een zelfstandige onderneming (Stichting DLV). De Stichting DLV is in 1998 opgeheven en overgegaan in de DLV Adviesgroep NV.

De DLV Adviesgroep NV geeft (evenals haar voorgangers) op commerciële basis, vanuit sectorgerichte teams, technische en economische adviezen, voorlichting en begeleiding aan ondernemers in de agrarische sector. Dit gebeurt zowel individueel als in groepsverband.

In het kader van de agrobiotechnologie verrichtte het bedrijf DLV onderzoek naar de traceerbaarheid en handhandhaafbaarheid van ggo's.

Landbouw Economisch Instituut - Dienst Landbouwkundig Onderzoek (LEI-DLO)

LEI-DLO voert onder andere consumenten- en marktonderzoek uit, gericht op inzicht in het koopgedrag van de ggo-vrije consument en in de ontwikkelingen de vraag en aanbod op de (internationale) markt van ggo-vrije producten

Nederlandse Vereniging van kwekers van en handelaren in Zaaizaad en Plantgoed (NVZP) 1927-

Voorheen Nederlandse Kwekersbond (NKB). De NKB werd in 1927 opgericht. Het uitgangspunt in die tijd was het bij de overheden van verschillende landen aandringen op ondersteuning van de verbetering van de plantenveredeling en in het bijzonder het bieden van wettelijke bescherming van kwekersgewassen, zoals dat ook bij het industrieel eigendom gebruikelijk is. De NVZP is opgegaan in de Nederlandse Vereniging voor Zaaizaad en Pootgoed (NVZP)

Nederlandse Vereniging voor de Teelt en de Handel in Tuinbouwzaden (NTZ) 1964-

De naoorlogse vrije Vereniging voor de handel in Tuin- en Bloemzaden veranderde per 1 januari 1964 haar naam in NTZ. De vereniging werd later de Nederlandse vereniging van producenten/kwekers van tuinbouwzaden alsmede van handelaren in tuinbouwzaden en overige tuinmarktartikelen. De afkorting NTZ bleef gehandhaafd. De NTZ is opgegaan in de Nederlandse Vereniging voor Zaaizaad en Pootgoed (NVZP).

Nederlandse Vereniging voor Zaaizaad en Pootgoed (NVZP) 1992-

De NVZP is in 1992 ontstaan na een fusie tussen het Nederlandse Vereniging van kwekers van en handelaren in Zaaizaad en Plantgoed (NVZP) en de Nederlandse Vereniging voor de Teelt en de Handel in Tuinbouwzaden (NTZ).

Rathenau Instituut

Het Rathenau Instituut verricht onder andere onderzoek naar maatschappelijke acceptatie van producten van de (landbouw)biotechnologie. Tevens organiseert het instituut (internationale) bijeenkomsten over en publiek debat over biotechnologie. Het Rathenau Instituut, dat voorheen Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (NOTA) heette- bestaat sinds 1994.

Stichting Consument en Biotechnologie (C&B)

De Stichting Consument en Biotechnologie (C&B) is een kennis en adviescentrum op terrein van gentechnologie in de voedselproductie en de medische gentechnologie. C&B is erop gericht dat bij de toepassing van deze technologie rekening wordt gehouden met de belangen van de consument. De stichting, die in 1990 is opgericht, wordt financieel ondersteunt door de minister van LNV.

Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (PWT)

Deze stichting voerde met financiële steun van de overheid, met name vanuit EZ voorlichtingscampagnes uit over biotechnologie. De stichting PWT is in 1996 na een fusie overgegaan in de Stichting WeTen.

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA)

De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA) verricht naar maatschappelijke acceptatie van producten van de biotechnologie. De stichting wordt financieel ondersteunt door de minister van LNV.

22.3 Internationale actoren

22.3.1 Europese Unie

Communautair Bureau voor Plantenrassen (CBP)

Het Bureau is een onafhankelijke instelling van de Europese Unie. Het heeft exclusieve bevoegdheid voor de tenuitvoerlegging van nieuwe regelingen inzake het communautaire kwekersrecht. Het Bureau is sinds 1995 operationeel en is gevestigd in het Franse Angers. Het heeft tot taak het zorgdragen voor de uitvoering van de communautaire regeling (Verordening EG/2100/94). Dit bureau is een instelling van de Gemeenschap met eigen rechtspersoonlijkheid.⁹⁶

Organisatie en betrokken instanties:

- Raad van bestuur: het CBP staat onder het gezag van de Raad van Bestuur die is samengesteld uit een vertegenwoordiger van elke Lidstaat en een vertegenwoordiger van de Europese Commissie, en hun plaatsvervangers. De Raad van Bestuur adviseert het CBP, stelt algemene richtlijnen vast, brengt adviezen uit, is de begrotingsautoriteit voor het CBP, en controleert de werkzaamheden van het Bureau en van de voorzitter.
- De leiding van het CBP: de leiding berust bij de voorzitter. Hij wordt benoemd door de Raad van de Europese Unie. Hij moet onder meer, in het kader van de bevoegdheden die hem zijn toegekend, alle dienstige maatregelen nemen om de begroting van het CBP uit te voeren en ervoor te zorgen dat het CBP goed functioneert. De voorzitter wordt bijgestaan door een vice-voorzitter die hem, zo nodig, vervangt. De voorzitter heeft een deel van zijn bevoegdheden gedelegeerd aan de vice-voorzitter.
- Interne organisatie van het CBP: het CBP is georganiseerd in drie diensten: een technische eenheid, een administratieve en financiële eenheid en een juridische eenheid.
- Kamer van Beroep: er is een Kamer van Beroep ingesteld voor beslissingen op het beroep tegen beslissingen van het CBP. Deze Kamer bestaat uit een voorzitter, zijn plaatsvervanger en leden die door de voorzitter, rekening houdende met de te behandelen gevallen, zijn gekozen uit een lijst (die volgens een strikte procedure is opgesteld). De leden van de Kamer van Beroep zijn onafhankelijk. Tegen de beslissingen van de Kamer van Beroep kan in een aantal gevallen cassatieberoep worden ingesteld bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in Luxemburg.
- Andere instellingen: diverse andere communautaire instellingen hebben direct of indirect invloed op de werkzaamheden van het CBP zoals de Raad, de Rekenkamer (controle van de rekeningen van ontvangsten en uitgaven), de Europese Commissie en het Europese Hof van Justitie.⁹⁷

Permanente comités

De EU kent zes vaste comités voor het intra EG-handelsverkeer van zaaizaad en plantgoed.

Beheerscomité Zaaizaden 1971-

Het Beheerscomité is de uitvoerder voor de gemeenschappelijke marktordening voor de sector zaaizaad

Permanent Comité voor teeltmateriaal voor land-, tuin-, en bosbouw 1966-

Het comité voert de richtlijnen uit t.a.v. het intra EG-handelsverkeer van zaaizaad en plantgoed.

Raadgevend Comité zaaizaden 1974-

Dit is een adviescollege bestaande uit de diverse vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.⁹⁸

Permanent Comité voor teeltmateriaal, gewassen, geslachten en soorten fruit

Permanent Comité voor teeltmateriaal voor Sierteeltgewassen

Permanent Comité voor kwekersrechten

---

⁹⁶ www.cpvo.fr

⁹⁷ www.cpvo.fr

⁹⁸ Nota Zaadvak 1987, p. 37-38.

22.3.2 UPOV

Raad van de Internationale Unie tot bescherming van Kweekproducten (UPOV)

De UPOV kent twee permanente organen:

De Raad

De Raad is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en komt regelmatig bijeen.

De Raad bespreekt de door het Bureau samengestelde (jaar)verslagen betreffende de werkzaamheden van de Unie en haar financiële positie en stelt het programma van de komende werkzaamheden vast. Tevens komen in de sessies van de Raad de activiteiten van commissies en werkgroepen aan de orde. De Raad behandelt de door de Raadgevende Commissie gedane aanbevelingen, draagt zorg voor de benoeming van leden in de verschillende organen, commissies en werkgroepen en beoordeelt de wetgeving van nieuwe toetredende staten op overeenstemming met het Verdrag van 1978. De door de Raad ingestelde werkgroepen houden zich ondermeer bezig met het voorbereiden van, door de Raad vast te stellen aanbevelingen die tot doel hebben een uniforme toepassing van het Verdrag in de verschillende lidstaten te bevorderen. De genoemde aanbevelingen zijn primair gericht tot de kwekersverlenende instanties in de UPOV-landen.

22.3.2.1.1.1 Het Bureau van de Internationale Unie tot Bescherming van kweekproducten

Het bureau van UPOV (gevestigd te Genève) is belast met de uitvoering van alle opdrachten en taken die door de Raad worden toevertrouwd. Daarnaast draagt het zorg voor de publicatie van uiteenlopende stukken en verricht het taken op het representatieve vlak.

De UPOV kent enkele commissies:

de Raadgevende Commissie, deze commissie besteedt aandacht aan de organisatie rond vergaderingen van de Raad en de deelname van UPOV aan internationale congressen;

de Commissie voor administratieve en juridische aangelegenheden, houdt zich in het algemeen bezig met vragen die de praktische toepassing van het Verdrag en de toekomstige ontwikkelingen op het administratieve en juridische vlak betreffen. Binnen deze commissie is een subgroep Biotechnologie in het leven geroepen;

technische werkgroepen op het gebied van de landbouw, de tuinbouw, de fruitteelt, de bosbouw en de sierteelt die zich buigen over richtlijnen, die zijn of moeten worden vastgesteld teneinde het onderzoek van voor bescherming aangemelde rassen mogelijk te maken;

de Technische Commissie heeft de supervisie over de in deze groepen verrichte werkzaamheden en stelt uiteindelijk de richtlijnen vast. In het kader van deze werkzaamheden bestudeert de technische commissie alle problemen, die het opstellen van dergelijke richtlijnen oproept.⁹⁹

---

⁹⁹ Kooij (1990) p. 57.

23 HANDELINGEN

23.1 Algemene handelingen

Algemene handelingen zijn handelingen die in ieder beleidsterrein voorkomen en die geen grondslag hebben in de wet- en regelgeving betreffende de Zaaizaad en plantgoed, of in overige wet- en regelgeving. Bij de indeling van de handelingen is uitgegaan van de hoofdstukindeling zoals in de Zaaizaad- en plantgoedwet.

(529.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden, mede-vaststellen en evalueren van het beleid inzake teeltmateriaal
Periode	1940-
Bron	Begrotingen
Product	Beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties. Bijvoorbeeld 'Notitie systeem verkeer uitgangsmateriaal in de toekomst (1991)
Opmerking	De eigenlijke vaststelling van het beleid vindt plaats in de ministerraad. Onder deze handeling valt ook: <ul style="list-style-type: none"> • het voeren van overleg met andere betrokken actoren • het voorbereiden van een standpunt ter inbrenging in de ministerraadsvergaderingen voor beraad en besluitvorming • het voeren van overleg met en het leveren van bijdragen aan het overleg met het Staatshoofd • het aan externe adviescommissies verzoeken om advies • het informeren (voorlichten) van het Kabinet van de Koningin over ontwikkelingen • het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid (voorlichting als beleidsinstrument).

(530.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving op het gebied van teeltmateriaal
Periode 1940 -
Bron Begrotingen
Product Wet, houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder (Stb. 1920, 957); Kwekersbesluit (vb, 1942, 8); Keuringswet Tuinbouwzaden- en Plantgoed (Stb. 1952, 160); Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1966, 455)
Opmerking Bijvoorbeeld: Het aanpassen van de Zaaizaad- en plantgoedwet na herziening van UPOV-conventies. Voor (agro)biotechnologie geldt ook: de implementatie van EG-regelgeving door de voorbereiding van uitvoeringsmaatregelen in de vorm van formele wetten, AMvB's, ministeriële regelingen en verordeningen.

(531.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het instellen, instrueren en opheffen van organisaties, raden, commissies en werkgroepen ter voorbereiding van het beleid inzake teeltmateriaal
Periode 1940-
Bron Begrotingen
Product Instellingsbesluiten
Opmerking Voorbeelden van zo'n commissie is: Commissie van Advies voor Kwekerseigendom (1940).

(532.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van periodieke verslagen over de beleidsvorming inzake teeltmateriaal
Periode 1945-
Bron Begrotingen
Product Jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen

(533.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beantwoorden van Kamervragen over het beleid inzake teeltmateriaal en het anderszins informeren van leden van, of commissies uit het parlement
Periode 1945-
Bron Begrotingen
Product Brieven, notities, ...

(534.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van beleidsinformatie over teeltmateriaal t.b.v. de Memorie van Toelichting bij begrotingen
Periode 1977-

(535.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het informeren van de Staten-Generaal betreffende het beleid voor teeltmateriaal
Periode 1977-

- (536.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van het standpunt t.a.v. teeltmateriaal van het ministerie van LNV uit te dragen op conferenties
 Periode 1977-
- (537.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het organisatorisch voorbereiden van de deelname aan conferenties, werkgroepen etc. m.b.t. teeltmateriaal
 Periode 1977-
- (538.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het informeren van de Nationale Ombudsman en parlementaire onderzoekscommissies naar aanleiding van klachten over de gevolgen of de uitvoering van het beleid inzake teeltmateriaal
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Brieven, notities, ...
 Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Behoorlijk behandeld* over de Nationale Ombudsman. Parlementair onderzoek gebeurt meestal door de Commissies voor de Verzoekschriften.
- (539.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake teeltmateriaal
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Beschikkingen
- (540.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voeren van verweer in beroepschriftprocedures inzake teeltmateriaal voor administratiefrechtelijke organen
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Beschikkingen en verweerschriften
 Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Drie maal 's Raads recht* over de Raad van State.
- (541.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen inzake het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties op het gebied van teeltmateriaal
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
 Opmerking De belangrijkste internationale organisatie op dit gebied is de UPOV, die het Nederlandse kwekersrecht in grote mate regelt.

- (542.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen inzake teeltmateriaal en (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Brieven, notities
- (543.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal op het terrein van teeltmateriaal
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Voorlichtingsmateriaal
- (544.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voorbereiden van interdepartementaal overleg ten aanzien van teeltmateriaal en (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van de geleverde inbreng
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
- (545.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het formuleren van het onderzoeksbeleid op het gebied van teeltmateriaal en (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
- (546.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van bijdragen aan instellingen voor landbouwkundig onderzoek op het gebied van teeltmateriaal
 Periode 1945 -
 Bron Begrotingen
 Opmerking Voorbeelden van onderzoekcentra op het gebied van teeltmateriaal zijn; het Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie (CRZ); heet Instituut voor de veredeling van Tuinbouwgewassen Wageningen (IVT) en het Rijksinstituut voor Rassenonderzoek van Cultuurgewassen (RIVRO).
- (547.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beoordelen van de onderzoeksprogramma's en de onderzoeksresultaten van de proefstations inzake teeltmateriaal
 Periode 1945-
 Grondslag Begrotingen

23.2 Europese handelingen

23.2.1 Algemene Europese handelingen

23.2.1.1 Raadsbesluiten

(548.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van bijdragen aan expertgroepen van de Europese Commissie inzake teeltmateriaal en het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage
Periode 1958-
Opmerking In de Europese Gemeenschap is het zaaizaadhandelsverkeer van teeltmateriaal van vrijwel alle belangrijke landbouw- en groentegewassen geregeld.

(549.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van concept-informatiefiches over voorstellen, mededelingen en Groenboeken van de Europese Commissie op het gebied van teeltmateriaal
Periode 1958-
Product Concept-fiches
Opmerking De interdepartementale WBNC stelt de informatiefiches vast. (Zie ook Pivotonderzoek 'Gedane Buitenlandse Zaken'.)

(550.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van Raadswerkgroepen met betrekking tot teeltmateriaal en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(551.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc groepen Raden/Attachés met betrekking tot teeltmateriaal en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(552.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van het Coreper met betrekking tot teeltmateriaal en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiger in het Coreper (de PV) worden vastgesteld in interdepartementaal overleg onder leiding van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

(553.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc High Level groepen met betrekking tot teeltmateriaal en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(554.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake agendapunten van Raadsvergaderingen met betrekking tot teeltmateriaal en het opstellen van verslagen van Raadsvergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Nationale standpunten en onderhandelingsposities inzake agendapunten van Raadsvergaderingen komen tot stand in de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (CoCo).

(555.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het participeren in comités waarbinnen de besluitvorming t.a.v. het intra-handelsverkeer van zaaizaad en plantgoed plaatsvindt alsmede het uitdragen van het Nederlandse standpunt
Periode 1966-
Grondslag Nota Zaadvak 1987, p. 37-38
Opmerking Deze comités zijn: het Permanent Comité voor teeltmateriaal voor land-, tuin-, en bosbouw (1966-): voert de gestelde richtlijnen uit; het Beheerscomité Zaaizaden (1971-): uitvoerder voor de gemeenschappelijke marktordening voor de sector zaaizaad; het Raadgevend Comité zaaizaden (1974-) een adviescollege bestaande uit de diverse vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. De commissies geven met name technisch advies aan de Raad van Europa en de EC's.

(556.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake algemene en op langere termijn spelende zaken van EU-belang inzake teeltmateriaal
Periode 1993-
Opmerking Overleg hierover in de Coördinatiecommissie op Hoog Ambtelijk Niveau (CoCoHan) leidt tot algemene rapporten aan de betrokken ministers.

23.2.1.2 *Uitvoeringsbepalingen van de Europese Commissie*

(557.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aan de Europese Commissie rapporteren over de implementatie van Europese (of internationale) regels in bestaande of nieuwe wet- en regelgeving op nationaal niveau op het gebied van teeltmateriaal
Periode 1958 -
Product Rapporten

(558.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten inzake door de Europese Commissie voorgestelde uitvoeringsbepalingen met betrekking tot teeltmateriaal, die besproken worden in een raadgevend comité, een beheerscomité of een reglementeringscomité, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze comités
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg
Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de comités.

(559.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten over door de Europese Commissie voorgenomen besluiten, maatregelen en onderhandelingen met derde landen op het gebied van teeltmateriaal, voorzover deze niet zijn vastgelegd in Raadsbesluiten en worden besproken in commissies en werkgroepen, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van de commissies en werkgroepen
Periode 1958-

23.2.1.3 *Implementatie van Europese regelgeving*

560.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling Het stellen van nadere regels met betrekking tot de aanpassing van de nationale wet- en regelgeving ten aanzien van teeltmateriaal
Periode 1958-
Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 30
Opmerking Indien de regels betrekking hebben op een bepaling die de handel raakt verleent de Minister van Landbouw deze in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken.

(561.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van aanwijzingen aan uitvoeringsorganen over de toepassing van internationale verdragen of verordeningen inzake teeltmateriaal
Periode 1958-
Product Circulaires

- (562.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voordragen van personen voor benoeming in een raadgevend comité, beheerscomité of reglementeringscomité inzake teeltmateriaal
 Periode 1958-
 Opmerking De Raad benoemt de leden van de comités.
- (563.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voordragen aan de Europese Commissie van deskundigen voor benoeming als controleur op de naleving van de bepalingen van communautaire besluiten betreffende teeltmateriaal
 Periode 1958-
 grondslag EG-richtlijnen
- (564.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van regeringsvertegenwoordigers in commissies of werkgroepen van de Europese Unie inzake teeltmateriaal
 Periode 1958 -
- (565.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het nemen van maatregelen voor de toepassing van EEG richtlijnen en de daarbijbehorende bijlagen op het gebied van teeltmateriaal
 Periode 1958-
 Opmerking De Commissie voor Europese Gemeenschappen wordt hiervan in kennis gesteld.
- (566.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van een plan ter implementatie van een Raadsbesluit inzake teeltmateriaal
 Periode 1993-
 Grondslag Aanwijzing voor regelgeving (Stcrt. 1992, 230), nr. 334
 Product Implementatieplan
 Opmerking Het betreft hier plannen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen die onderworpen zijn aan de samenwerkingsprocedure of de medebeslissingsprocedure (co-decisie) van Raad en Europees Parlement. Het implementatieplan moet binnen een maand nadat de Raad het gemeenschappelijk standpunt heeft vastgesteld voorgelegd worden aan de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen.

23.2.2 Specifieke Europese handelingen

23.2.2.1 Handelingen in relatie tot het Communautair Bureau voor Plantenrassen

(567.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het vertegenwoordigen van Nederland in de Raad van het bestuur van het CBP
Periode 1994-
Grondslag Verordening (EG) inzake het communautair kwekersrecht art. 37

(568.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het bekleden van het voorzitterschap in de Raad van het bestuur van het communautair kwekersrecht
Periode 1994-
Grondslag Verordening (EG) inzake het communautair kwekersrecht art. 38

(569.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het aanstellen van een Nederlandse vertegenwoordiger voor aanvraagprocedures voor het communautair kwekersrecht
Periode 1994-
Grondslag Verordening (EG) nr. 1239/95 betreffende de procedures voor het Communautair Bureau voor Plantenrassen art. 2.5
Opmerking Het gaat hierom procedures waarin LNV zelf aan deelneemt.

(570.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het aanwijzen van een centrale instantie die belast is verzoeken om rechtshulp van het Communautair Bureau voor Plantenrassen in ontvangst te nemen en door te zenden aan de bevoegde instanties
Periode 1995-
Grondslag Verordening (EG) nr. 1239/95 betreffende de procedures voor het Communautair Bureau voor Plantenrassen art. 92.1

(571.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het aanvragen van vergoedingen bij het Communautair Bureau voor Plantenrassen voor deskundigen en tolken en voor de kosten van de aanvraagprocedure
Periode 1995-
Grondslag Verordening (EG) nr. 1239/95 betreffende de procedures voor het Communautair Bureau voor Plantenrassen art. 92.6

(572.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het regelen van nadere bijzonderheden in de nationale voorschriften betreffende de rechten, die op grond van de verordeningen (EG) (nr. 2100/94 en 1238/95) door de Lidstaat kunnen worden aangerekend
Periode	1995-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 1238/95 van de commissie van 31 mei 1995 houdende toepassingsbepalingen van verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad, met betrekking tot de aan het Communautair Bureau voor plantenrassen te betalen rechten art. 1.4

23.2.2.2 Handelingen in relatie tot UPOV

(573.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het deelnemen aan werkgroepen die door de UPOV-Raad zijn ingesteld
Periode	1961-
Opmerking	Deze werkgroepen hebben onder meer tot taak het voorbereiden van door de raad vast te stellen aanbevelingen, om een uniforme toepassing van het Verdrag in de verschillende lidstaten te bevorderen. De aanbevelingen zijn primair gericht tot de instanties die kwekersrechten verlenen in de UPOV-landen.

(574.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het vertegenwoordigen van Nederland in de Raadgevende Commissie (UPOV) en de Commissie voor administratieve en juridische aangelegenheden (UPOV)
Periode	1961-
Opmerking	Taken bestaan uit het bijwonen van de tweejaarlijkse vergadering in Genève en daarin het Nederlandse standpunt vertegenwoordigen.

(575.)

Actor	Minister van Buitenlandse Zaken
Handeling	Het benoemen van een vertegenwoordiger in de UPOV-Raad en een plaatsvervanger
Periode	1961-
Grondslag	Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 16.2

(576.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het verifiëren van de rekeningen van de Unie overeenkomstig de regelen bepaald in het administratief en financieel reglement
Periode	1961-
Grondslag	Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 25
Product	Financiële verslagen
Opmerking	De UPOV-Raad bepaalt, met diens instemming, welke unietaat deze taak gaat vervullen.

- (577.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het leveren van financiële bijdragen aan UPOV
 Periode 1961-
 Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 26.1,3
- (578.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het aangaan van onderlinge bijzondere regelingen met andere uniëstaten voor de bescherming van kweekproducten
 Periode 1961-
 Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 29
 Product Samenwerkingsovereenkomsten; bilaterale erkenningen van onderzoeksresultaten
 Opmerking Voor zover deze niet in strijd zijn met de bepalingen in het UPOV verdrag Samenwerkingsovereenkomsten onder meer met Oostenrijk, Japan, Zuid-Afrika. Acties die hier uit voortvloeien zijn: het opstellen van de overeenkomsten. Ondertekening hiervan gebeurt door de directeur van JZ, namens de Raad voor het Kwekersrecht.
- (579.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het opstellen van aktes van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding ten aanzien van de UPOV
 Periode 1961-
 Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 36
 Opmerking Er wordt de SG schriftelijk medegedeeld dat deze aktes van toepassing zijn op alle of een deel van de grondgebieden aangeduid in de verklaring of kennisgeving Iedere staat die een dergelijke verklaring heeft afgelegd of een dergelijke kennisgeving heeft gedaan, kan de SG mededelen dat deze akte ophoudt van toepassing te zijn op alle of op een deel van die grondgebieden. Het gaat hier om de SG van het Bureau van de UPOV.
- (580.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het bekleden van het voorzitterschap van de UPOV-Raad
 Periode 1988-
 Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 18
 Opmerking De Raad is een permanent orgaan van de UPOV. Nederland heeft in de periode 1988-1991 het voorzitterschap bekleed en gaat dit in de toekomst wellicht nog eens doen.

23.3 Kwekersvergoeding

Een belangrijk vergoedingsfonds binnen het kwekersrecht was het zogenoemde Kwekersvergoedingsfonds. De houder van een kwekersrecht had recht op vergoeding uit dit fonds als het uiteindelijk goedgekeurde nageteelde voortkwekingsmateriaal van zijn rassenlijsten ingeschreven stond in het Centraal/Nederlands Rassenregister. De hoogte van deze vergoeding werd door keuringsinstellingen bepaald. Deze door de overheid aangewezen keuringsinstellingen vormden en beheerden, onder rijkstoezicht, het kwekersvergoedingsfonds. Voor rassen die wel op een rassenlijst staan maar niet in het Rassenregister zijn ingeschreven kan, evenals voor overig belangrijk kwekerswerk een beloning worden gegeven. Recht hierop bestaat echter niet. Er is dus een onderscheid tussen kwekersvergoeding en kwekersbeloning. Het kwekersvergoedingsfonds is in 1967 afgeschaft. Sindsdien krijgen kwekers door middel van licenties zelf een vergoeding die met behulp van de NAK kan worden geïnd o.b.v. ZPW, art. 89.2. Zie voor handelingen hoofdstuk 15.6. rechten en verplichtingen van de houder van het kwekersrecht.

(581.)

Actor	Stichting Bloembollen Keuringsdienst (BKD) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK) Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling	Het vormen van kwekersvergoedingsfondsen
Periode	1942- 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 41.1; Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingsfondsen voor landbouwgewassen art. 2
Opmerking	Deze kwekersvergoedingsfondsen kunnen verschillend zijn voor de onderscheiden cultuurgewassen of groepen van cultuurgewassen. Er zijn er fondsen voor aardappelen, voor granen en peulvruchten, voor vlas, voor maïs en voor handelsgewassen (koolzaad, karwijzaad). Het fonds wordt onder meer gevormd uit bijdragen kwekersonderzoek, gelden afkomstig van schenkingen, erfstellingen en legaten.

(582.)

Actor	Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling	Het al dan niet uitbetalen van een kwekersvergoeding
Periode	1944-
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijzenbeschikking landbouwgewassen) art. 4.3

(583.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het geven van voorschriften aan keuringsinstellingen op het gebied van het teeltmateriaal, omtrent de vorming van kwekersvergoedingsfondsen, het geldelijk beheer daarvan en het toezicht op dat beheer van Rijksweg, alsmede omtrent de bestemming van het geld van deze fondsen
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 41.2

- (584.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van nadere aanwijzingen omtrent de administratie en het beheer van de door de keuringsinstellingen ingevorderde bedragen en de afrekening daarvan met de Raad voor het Kwekersrecht
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijzenbeschikking landbouwgewassen) art. 5; Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot heffingen ten behoeve van de Raad voor het kwekersrecht en het door deze te verrichten rassenonderzoek art. 4; Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen artt. 5, 13.3
- (585.)
 Actor Stichting Bloembollen Keuringsdienst (BKD)
 Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen
 Handeling Het vaststellen van tarieven ten behoeve van het kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1942 – 1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 42.1
- (586.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren of vernietigen van tarieven die opgesteld zijn door keuringsinstellingen op het gebied van teeltmateriaal ten behoeve van het kwekersvergoedingenfonds alsmede het zelf vaststellen van tarieven
 Periode 1942 – 1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 artt. 42.2, 44.1
- (587.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van vergoedingen uit het kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1942-1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 44.2
- (588.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van organisaties die advies kunnen uitbrengen over de vaststellingen van vergoedingen voor kwekers
 Periode 1942-1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 44.3
 Opmerking Het gaat hier om de vaststelling in tarieven

- (589.)
 Actor Organisaties door de minister van Landbouw aangewezen
 Handeling Het adviseren van de minister van Landbouw over de vaststelling van de vergoedingen voor kwekers
 Periode 1942-1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 44.3
- (590.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels ten aanzien van het uitbetalen van beloningen uit kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1942-1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 46
 Opmerking De beloning is bestemd voor kwekers die zich voor de instandhouding of verbetering van een ras dat op de rassenlijst geplaatst is, doch niet in het Centraal Rassenregister ingeschreven ras op bijzondere wijze verdienstelijk maakt of anderszins belangrijk kwekersarbeid verricht.
- (591.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van bankstellingen voor het storten van gelden van het kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 6.1
- (592.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het in bijzondere gevallen goedkeuren van afwijkingen bij de financiële afhandeling inzake het kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 6.2
- (593.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het op voorstel van de Stichting Nederlandse keuringsdienst voor landbouwzaden en aardappelpootgoed, beslissen welk bedrag jaarlijks ten hoogste ten laste van een kwekersvergoedingenfonds kan worden gebracht voor dekking van de kosten van het beheer van het fonds
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 7.2
- (594.)
 Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
 Handeling Het de Secretaris-generaal van de Landbouw op de hoogte brengen van de stand van ieder kwekersvergoedingenfonds
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 8.1
 Opmerking Dit gebeurt drie maal per jaar.

- (595.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het in bijzondere omstandigheden het tijdstip voor het jaarlijks uitkeren van de kwekersvergoeding later te stellen
Periode 1944-
Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 10.2
- (596.)
Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling Het stellen van regelen omtrent de vorm en inhoud van de vergoedingen alsmede omtrent de tijdstippen waarop deze al dan niet worden uitbetaald
Periode 1944-
Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 11.2
- (597.)
Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling Het oordelen over de rekening en de verantwoording van het boekjaar van het kwekersvergoedingenfonds
Periode 1944-
Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen art. 13.5
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de Commissie van kwekersaangelegenheden van de NAK.

23.4 Algemene voorschriften teeltmateriaal

(598.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden tot het bij algemene maatregel van bestuur aanwijzen van meststoffen, zaaizaden en veevoeder
Periode	1920-1967
Grondslag	Wet tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 1
Product	Besluit tot uitvoering van art 1 der wet van 31 december 1920 tot bestrijding van bedrog in den handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder (Stb. 1921, 671); Wijzigingsbesluit (Stb. 1924, 250)

(599.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bij algemene maatregel van bestuur regelen van waarborgen ten aanzien van de kwaliteit van meststoffen, zaaizaden en veevoeder
Periode	1920-1967
Grondslag	Wet tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 1

(600.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het opstellen van uitvoeringsvoorschriften ten aanzien van het Kwekersbesluit 1941
Periode	1942-1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 59.2
Product	Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot plaatsing van rassen op de rassenlijst voor landbouwgewassen (Stcrt. 1942, 192); Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen, in afwijking van het bepaalde in artikel 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192); Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit; Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192)

(601.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het schorsen en wederom in werking brengen van bezettingsregelingen op het gebied van teeltmateriaal
Periode 1945- 1967
Grondslag Besluit bezettingsmaatregelen 1944 art. 15; Besluit houdens de opheffing van de schorsing van diverse besluiten en beschikkingen, genomen gedurende den bezettingstijd en in betrekking staande tot het Ministerie van Voedselvoorziening, Landbouw en Visscherij art. 1.1-6 art. 3
Opmerking Het gaat om de volgende besluiten: Heffingsbesluit origineele zaden (Stcrt. 1944, 149); Besluit Tuinbouwkeuringsdienst 1941 (Stcrt. 1941, 227); Aansluitingsbesluit Boomkwekerijgewassen 1944 (Stcrt. 1944, 145); Besluit keuring cyclamenzaad 1943 (Stcrt. 1943, 119); Besluit keuring cyclamenzaad 1944 (Stcrt. 1944, 158); Besluit tot wijziging van de Pootaardappelenwet 1932 (Stcrt. 1942, 175); Kweekersbesluit 1941 (v.b. 1942, 8)

(602.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verlenen van ontheffing van hetgeen bij of krachtens de wetgeving op het gebied van teeltmateriaal is geregeld
Periode 1952-
Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 2.2; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 87.3
Product Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Siergewassen (Stb. 1986,15); Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Boomkwekerijgewassen (Stb. 1988, 303); Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen (Stb. 1989, 208); Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Landbouwgewassen (Stb. 1990, 595); Beschikking vrijstelling aansluiting NAK-B (Stcrt. 1967, 98); Beschikking vrijstelling aansluiting NAK Wageningen Opperdoezer Ronde (Stcrt. 1967, 98); Beschikking vrijstelling NAK Wageningen (Stcrt. 1967, 98); Beschikking vrijstelling aansluiting NAK-G (Stcrt. 1967, 98)

(603.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMVB bepalen dat t.a.v. andere cultuurgewassen, rassen of groepen van rassen dan die in lid 3 genoemd, voor de toepassing van deze wet als landbouwgewas dan wel als tuinbouwgewas worden beschouwd
Periode 1967 -
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 3.4
Opmerking Het gaat om rassen van gewassen die buiten de opsomming van gewassen in art 3. van de Zaaizaad- en plantgoedwet vallen

23.5 De Raad voor het Kwekersrecht

De Raad voor het Kwekersrecht werd in 1941 ingesteld op grond van het Kwekersbesluit 1941. De Raad is belast met de behandeling van aanvragen tot verlening van het kwekersrecht, van nieuwe plantenrassen, de inschrijving daarvan in het Nederlandse Rassenregister en beroepsprocedures.

(604.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het regelen van de samenstelling, de bevoegdheden en de werkwijze van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1942 -
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 6.2; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 15.1
Product Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht (Stb. 1967, 223); Beschikking instructie Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1974, 24)
Opmerking Sinds 1967 wordt het reglement van de samenstelling van de Raad bij AMvB geregeld.

(605.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB instellen van onderafdelingen van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 5.2

(606.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de benoeming, ontslag en schorsing van de voorzitter, vice-voorzitters en de overige leden van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet artt. 7.1, 10.1, 10.4

(607.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verlenen van toestemming dat echtgenoten, of geregistreerde partners, bloed- en aanverwanten tot de derde graad ingesloten, tezamen zitting hebben in dezelfde afdeling van de Raad van het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 8.2

(608.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen van secretaris en adjunct-secretarissen van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 9.1

(609.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van regels voor de vergoeding van reis- en verblijfkosten en vacatiegeld of jaarlijkse vaste vergoeding voor voorzitter en vice-voorzitters van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 13
Product Regeling vaststelling van de vergoedingen voor leden van de Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1988, 228)

(610.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het aan getuigen en deskundigen (kunnen) opleggen van de verplichting van geheimhouding
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 14. 6

(611.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van tarieven voor de verrichtingen van de Raad voor het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 16.1; Wet van 26 juni 1996 tot goedkeuring van de op 19 maart 1991 te Genève tot stand gekomen herziening van het Internationaal verdrag tot bescherming van kweekproducten
Product Regeling Tarieven Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1967, 104)
Opmerking Het gaat om verrichtingen zoals inschrijvingen en aantekeningen in, en de afgifte van afschriften uit het Nederlands Rassenregister, alsmede voor het uitbrengen van adviezen met betrekking tot de afkomst van rassen als bedoeld in artikel 41.4. Dit art. houdt in dat de Raad op verzoek kan adviseren omtrent de vraag of een ras afgeleid is van een ander ras of dat een ander, bij het verzoek aan te wijzen ras, is afgeleid van het ras waarvoor het kwekersrecht is verleend. Zie ook hoofdstuk rechten en plichten van de houder van het kwekersrecht.

23.6 Het kwekersrecht

Kwekersrecht is 'het geheel van regels met betrekking tot de bescherming van het resultaat van plantenveredeling en inzake het verkeer met teeltmateriaal'.¹⁰⁰ De kweker kan dit recht verkrijgen door het kweken van een nieuw ras en is daardoor als eigenaar gerechtigd om teeltmateriaal van dat ras voort te brengen, in het verkeer te brengen en verder te verhandelen. Het zwaartepunt van het kwekersrecht ligt dus in de (handelsmatige) vermeerdering van het ras. De productie of verhandeling van eindproducten, zoals graan voor de meelindustrie, valt hier niet onder. De wijze van totstandkoming (bepaalde methode van selecteren, kruisen of op andere wijze veredelen) is niet van belang voor het antwoord op de vraag of kwekersrecht verleend moet worden en is niet kwekersrechtelijk te beschermen. Het eindproduct dient een *ras* te zijn. Het kwekersrecht kan worden verleend voor nieuwe rassen van alle tot het plantenrijk behorende gewassen.

Buitenlandse kwekers konden in Nederland slechts kwekersrecht krijgen indien de wetgeving van hun eigen land voor de betreffende gewassen ook kwekersrecht openstelde. Dit zogenoemde reciprociteitsbeginsel is niet meer opgenomen in het UPOV-verdrag van 1991. UPOV '91 gaat uit van het beginsel van de nationale behandeling: 'de onderdanen van de lidstaten van UPOV hebben in alle andere lidstaten recht op dezelfde behandeling voor wat kwekersrecht verlening aangaat als de eigen onderdanen van die andere staten'.¹⁰¹ Onderdanen van de UPOV-staten worden overal gelijk behandeld

23.6.1 Aanspraak op verlening van het kwekersrecht

(612.)

Actor	Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het uitvoeren van administratief onderzoek alvorens kwekersrecht te verlenen
Periode	1942-
Bron	Rapport met recht gekweekt p. 73
Opmerking	De Raad voor het Kwekersrecht onderzoekt de naam van het ras, het tijdstip en de positie van de kweker

(613.)

Actor	Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het aan het Rijksinstituut voor Rassenonderzoek/ Plant Research International (PRI) geven van opdracht tot het verrichten van kwekersonderzoek registratie/kwekersrecht- en cultuur- en gebruikswaardenonderzoek
Periode	1942-
Bron	Interview

---

¹⁰⁰ Kooij (1990) p. 1.

¹⁰¹ Schuurman en Jordens, 1998, Zaaizaad- plantgoedwet p. 138.

(614.)
Actor Rijksinstituut voor Rassenonderzoek
Plant Research International (PRI)
Handeling Het verrichten van kwekersonderzoek registratie/kwekersrecht- en cultuur- en gebruikswaardenonderzoek
Periode 1942-
Bron Nota Zaadvak p. 28/29 / Rapport met recht gekweekt
Grondslag UPOV-richtlijnen; Richtlijn 72/168/EEG; Richtlijn 72/180/EEG
Product Na 1 jaar een tussenrapport; Na 2 jaar een eind rapport met conclusie
Opmerking Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de procedure tot verlening van het kwekersrecht en in het kader van de procedure voor de toelating van gewassen tot het verkeer. Het PRI en het Rijksinstituut worden door de Raad voor het Kwekersrecht benaderd met het verzoek dit onderzoek te verrichten

(615.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB bepalen van het tijdstip voor het verlenen van kwekersrecht voor een nieuw ras
Periode 1967 – 1996
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 29
Product Kwekersrechtbesluit (Stb. 1967, 221); Kwekersrechtbesluit 1975 (Stb. 1975, 73); Kwekersbesluit 1990 (Stb. 1990, 262)
Opmerking Het tijdstip kan per gewas verschillend zijn.

(616.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB stellen van eisen betreffende het onderzoek en het toezicht op de vermeerdering bij een aanvraag voor het kwekersrecht als het ras buiten Nederland is gewonnen
Periode 1967 – 1996
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 30.2

(617.)
Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het stellen van nadere eisen aan het teeltmateriaal en de verpakking daarvan bij het indieningverzoek voor het kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht art. 18.4

(618.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB geven van nadere voorschriften met betrekking tot aanvragen van het kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 39
Product Reglement Raad voor het Kwekersrecht/Nederlands Rassenregister, (Stb.967, 223)
Opmerking Het gaat hier om het tijdstip waarop de aanvragen tot verlening van kwekersrecht bij de Raad moeten worden ingediend en het horen van belanghebbenden.

(619.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het vaststellen van een kwekersrechtenaanvraagformulier
Periode 1974-
Grondslag Beschikking instructie Raad voor het Kwekersrecht art. 3
Opmerking Aanvragers van het kwekersrecht dienen tenminste op het aanvraagformulier te vermelden of en zo ja waar en met welke uitkomst het betreffende ras reeds in een ander land is onderzocht

(620.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het stellen van eisen ten aanzien van het ter beschikking stellen van voor onderzoek voldoende hoeveelheid teeltmateriaal van het ras, waarop de aanvraag voor het kwekersrecht betrekking heeft
Periode 1996-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 35.3 zoals gewijzigd (Stb. 1996, 398) bij Wet tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten

23.6.2 Verlening van het kwekersrecht

Een kweker kan bij de Raad van het kwekersrecht een verzoek indienen om in aanmerking te komen voor het kwekersrecht. Om voor verlening van het kwekersrecht in aanmerking te kunnen komen, moet het aangeboden ras zich in tenminste één opzicht duidelijk onderscheiden van elk ander ras dat op het tijdstip van de aanmelding algemeen bekend is. De nieuwe morfologische en/of fysiologische eigenschappen waarmee het ras zich onderscheidt, moeten bovendien met nauwkeurigheid kunnen worden beschreven en onderkend. Andere eisen zijn bestendigheid, homogeniteit en nieuwigheid van het ras. Het onderzoek hiernaar wordt verricht door Plant Research International, een instituut dat deel uitmaakt van het complex Wageningen Universiteit en Researchcentrum, een samenwerkingsverband van de UW en de Stichting DLO. De wijze waarop het onderzoek moet plaatsvinden is voorgeschreven in de relevante EG-richtlijnen, respectievelijk het UPOV-verdrag. Deze richtlijnen zijn: 70/457/EEG, betreffende de gemeenschappelijke rassenlijst voor landbouwgewassen en 70/458/EEG, betreffende het in de handel brengen van groentezaad. De duur van het kwekersrecht bedraagt ten minste twintig jaar vanaf de dagtekening van het kwekersrecht. Bij Algemene Maatregel van Bestuur wordt voor de verschillende gewassen de duur nader bepaald. (zie hoofdstuk duur van het kwekersrecht)

(621.)

Actor	Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het beslissen over aanvragen voor verlening van het kwekersrecht
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 6.1-2; Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 18.3, 22.1, 35.1 en 36; Wet van 26 juni 1996 (Stb. 98) tot goedkeuring van herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten art. II.E
Product	Aanvraagformulier + technische vragenlijst; onderzoeksrapporten; naamvoorstel; beslissingen van de Raad in verband met de aanvraag; alle andere documenten die leiden tot een aantekening in het Nederlands Rassenregister
Opmerking	Het verlenen van kwekersrecht wordt voorafgegaan door een administratieve onderzoek. Vervallen verklaren kan bijvoorbeeld in geval van wanbetaling. Hieronder valt ook het vaststellen en inschrijven van een voorlopige karakteriserende beschrijving.

(622.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het goedkeuren van het overdragen van het kwekersrecht van een in het Centraal Rassenregister ingeschreven ras dat op de rassenlijst is geplaatst, aan een andere kweker
Periode	1942- 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 47
Opmerking	Deze goedkeuring wordt slechts verleend indien degene aan wie de overdracht van het kwekersrecht wordt beoogd, in verband met de leiding van en de inrichting van zijn bedrijf voldoende waarborgen biedt voor de instandhouding van het ras

(623.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het verlenen van kwekersrecht voor een ras dat buiten Nederland is gekweekt, ontdekt of ontwikkeld hetzij door een natuurlijk persoon die niet de Nederlandse nationaliteit beschikt, hetzij door een rechtspersoon zonder zetel in Nederland
Periode	1967 –
Grondslag	Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 30.3; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 30.3, zoals gewijzigd (Stb. 1996, 398) bij Wet tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten II.F
Product	Verlening kwekersrecht buiten Nederland gewonnen rassen (Stcrt. 1970, 15; Stcrt. 1978, 33; Stcrt. 1981, 236); Verlening kwekersrecht buitenlandse rassen (Stcrt. 1975, 201; Stcrt.1978, 33; Stcrt. 1976, 21,24, 244; Stcrt. 1977, 30; Stcrt. 1979, 26,31; Stcrt. 1980, 12, 33, 112, 245; Stcrt. 1981, 93, 236; Stcrt. 1982, 165, 203; Stcrt. 1984, 203; Stcrt. 1985, 153; Stcrt. 1986, 106)
Opmerking	De minister kan aan de verlening voorschriften verbinden en hij kan aan de kweker ingevolge deze wet toekomstige rechten in omvang beperken. In dit geval bestaat er gelijke aanspraak op verlening van kwekersrecht voor zover Nederland krachtens een internationale overeenkomst gehouden is om het kwekersrecht te verlenen.

23.6.3 De inschrijving van rassen in het Nederlands Rassenregister

Het Nederlandse rassenregister is bestemd voor de inschrijving van alle plantenrassen waarvoor in Nederland kwekersrecht is verleend, alsmede door of namens de minister van LNV aangewezen rassen waarvoor geen kwekersrecht kan worden verleend. Het Centraal Rassenregister is een oude benaming voor het Nederlandse rassenregister.

Het doel van inschrijving van rassen in het Nederlands rassenregister (tot 1967 Centraal Rassenregister) is het registreren van rassen en kweekproducten waarvan teeltmateriaal in het verkeer wordt gebracht, onder vaststelling van hun hoedanigheden en hun officiële naam. Daarnaast is registratie van belang om na te kunnen gaan of een als nieuw aangeboden ras zich voldoende onderscheidt van rassen die al eerder tot het verkeer zijn toegelaten.

In het rassenregister worden in principe alleen rassen ingeschreven waarvoor het kwekersrecht is verleend. De rassen worden ingeschreven op aanvraag van de kweker. De Raad voor het Kwekersrecht draagt zorg voor de inschrijving van rassen. Ook van een intrekking en afwijzing van een aanvraag wordt een aantekening gemaakt in het Nederlands Rassenregister.

Van de rassen waarvoor geen aanspraak op verlening van kwekersrecht bestaat, kan in verband met de consequenties van de naamsbinding de inschrijving slechts worden bewerkstelligd door toedoen van de minister van LNV (art. 18.1b ZPW). Het register is openbaar.

(624.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het geven van aanwijzingen omtrent de inrichting van het Nederlands rassenregister
Periode	1942 -
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 2.1; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 4.2
Product	Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht (Stb. 1967, 223)
Opmerking	Vanaf 1967 gebeurt dit bij AMvB.

(625.)

Actor	Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het verlengen van de inschrijvingstermijn van een ras in het Centraal rassenregister
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 15.2
Opmerking	De inschrijving vervalt na 25 jaar en kan steeds voor de tijd van 10 jaar verlengd worden wanneer de gerechtigde 3 jaar voor het verstrijken van de termijn bij de Raad daarvoor een verzoek indient.

(626.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van sierteeltgewassen waarvoor afwijkende voorschriften gelden ten aanzien van de inschrijvingstermijn in het Centraal rassenregister
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 15.4

(627.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van cultuurgewassen of groepen van cultuurgewassen die opgenomen worden in het Centraal rassenregister
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 2.1

(628.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen van de wijze waarop aktes van afstand van het kwekersrecht in het Centraal rassenregister worden vermeld, alsmede de inschrijvingen, verlenging van inschrijvingen, wijzigingen en vervallenverklaringen van het kwekersrecht
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 artt. 17.2, 30

(629.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het nietig verklaren alsmede het overschrijven van inschrijvingen in het Nederlands rassenregister
Periode 1942 -
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 19.1-2; Besluit van 5 april 1967, houdende uitvoering van art. 18, tweede lid, van de Zaaizaad- en plantgoedwet art. 3.1
Opmerking Dit gebeurt indien gebleken is dat degene op wiens naam het ras is ingeschreven, dit niet meer onder toepassing van daartoe geëigende methoden in voldoende mate in stand houdt. Tevens gebeurt dit zodra zes maanden zijn verstreken, sinds de jaarcijns verschuldigd is geworden, zonder dat betaling heeft plaatsgevonden. Van de vervallen verklaring wordt aantekening gedaan in het Nederlands Rassenregister.

(630.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het vaststellen van benamingen en gewijzigde benamingen van rassen
Periode 1942-
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 18; Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 21.4 en 23.2
Product Akten van benamingen en wijzigingen van benamingen
Opmerking De benaming moet geschikt zijn om een ras te identificeren

(631.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij of krachtens AMVB geven van nadere voorschriften inzake de inschrijving in het Nederlands Rassenregister
Periode 1942-
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 21; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 27
Product Reglement voor het Kwekersrecht (Stb. 1967, 223)
Opmerking Het gaat om procedures ten aanzien van de inschrijving van rassen, het tijdstip waarop inschrijvingsverzoeken moeten worden ingediend, het horen van belanghebbenden, de verlenging van de inschrijving, de vervallenverklaring van inschrijvingen, de wijziging van de bijzondere benamingen, de nietigverklaringen, de overschrijvingen alsmede de berekening en het verhaal van de kosten van deze procedures.

(632.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van rassen van landbouwgewassen alsmede het bij AMVB aanwijzen van tuinbouwgewassen die voldoen aan de in de Zaaizaad- en plantgoedwet gestelde eisen, maar waarvoor geen kwekersrecht kan worden verleend
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 18.1b
Product Besluit registratie groenterassen (Stb. 1971, 402); Diverse Beschikkingen van de Minister van Landbouw t.a.v. individueel aangewezen rassen en landbouwgewassen (Stcrt. 1951, 254)
Opmerking Het gaat om rassen waarvan al teeltmateriaal in het verkeer is gebracht, zodat het niet aan individuele belanghebbenden kan worden overgelaten te beslissen of met betrekking tot deze rassen de naamsbinding tot stand zal komen. Het gaat om eisen t.a.v. van onderscheid, homogeniteit en bestendigheid van het ras.

(633.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het op aanvraag van de kweker bij AMvB aanwijzen van andere landbouwgewassen dan in art.18.1 bedoelde rassen waarvoor geen kwekersrecht kan worden verleend
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 18.2
Product Besluit houdende uitvoering art 18.2 van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1970,7; 1979, 759; 1988, 678)
Opmerking Met in lid 1 bedoelde rassen wordt bedoeld: rassen, waarvan al teeltmateriaal in het verkeer is gebracht, zodat het niet aan individuele belanghebbenden kan worden overgelaten te beslissen of met betrekking tot deze rassen de naamsbinding tot stand zal komen.

(634.)
Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het instellen van onderzoek naar de methoden van instandhouding van bepaalde rassen door diegene die het ras heeft ingeschreven in het Nederlands rassenregister
Periode 1967-
Grondslag Besluit van 5 april 1967, houdende uitvoering van art. 18, tweede lid, van de Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 3.2

(635.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen van de wijze waarop de Raad voor het Kwekersrecht een nog niet vastgestelde benaming bekendmaakt
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 20.1
Product Besluit bekendmaking benaming van nieuwe rassen (Stcrt. 1967, 98)
Opmerking Belanghebbenden kunnen gedurende twee maanden na de bekendmaking van de benaming bezwaar indienen.

(636.)
Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het beslissen op bezwaren betreffende de naamgeving van een ras
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 20.3

(637.)

Actor Bureau voor Industriële Eigendom
Handeling Het verstrekken van inlichtingen aan de Raad voor het Kwekersrecht omtrent bij het bureau ingeschreven merken en handelsnamen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 20.4

(638.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het vaststellen van modellen waarmee kan worden aangetoond dat een gemachtigde bevoegd is op te treden
Periode 1967 – 1993
Grondslag Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht art. 12; Zaaizaad- en plantgoedwet zoals gewijzigd in 1993 (Stb. 697) art. 1.B

23.6.4 Rechten en verplichtingen van de houder van het kwekersrecht

Het verkrijgen van een kwekersrecht brengt voor de kweker zowel rechten als plichten met zich mee. De Zaaizaad- en plantgoedwet verplicht de houder van het kwekersrecht om licenties te verlenen aan andere kwekers zodat die het betreffende materiaal kunnen verkrijgen tegen redelijke voorwaarden en redelijke prijzen. Als sanctie op het niet nakomen van de verplichting om de nodige licenties te verlenen, kan de Raad voor het Kwekersrecht een zogenoemde dwanglicentie verlenen, hetzij op verzoek van een belanghebbende, hetzij in opdracht van de minister van LNV. Zowel het aantal licenties als de voorwaarden waaronder deze zijn verstrekt, zijn bepalend voor de beoordeling of een houder van het kwekersrecht voldoet aan zijn verplichting. De verleende licenties worden ingeschreven in het Nederlandse rassenregister. Aan het inschrijven van een ras in een rassenregister zijn kosten (cijns) verbonden.

Tegenover het betalen van licenties staat dat de eigenaar van het kwekersrecht het uitsluitend recht heeft tot, het voor handelsdoeleinden, teeltmateriaal van het ras voort te brengen, in het verkeer te brengen, verder te verhandelen, uit te voeren en voor een van deze doeleinden in voorraad te hebben. Het is aan de kweker die niet in het bezit is van het kwekersrecht verboden om deze handelingen te verrichten, tenzij daarvoor toestemming is verleend of dat het uitsluitend voor wetenschappelijk onderzoek wordt gebruikt.

(639.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bepalen dat de houder van het kwekersrecht verplicht is tot betaling van een vast te stellen jaarcijns voor daartoe behorende rassen
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 16.1; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 38
Product	Jaarcijnsbesluit Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1967, 222)
Opmerking	Vanaf 1967 gebeurt dit door middel van een AMvB.

(640.)

Actor	Stichting Nederlandse keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling	Het namens de Raad voor het Kwekersrecht invorderen van de jaarcijnsen
Periode	1944-
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijnsbesluit landbouwgewassen) art. 4.1

(641.)

Actor	Stichting Nederlandse keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling	Het al dan niet uitbetalen van een kwekersvergoeding
Periode	1944-
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijnsbesluit landbouwgewassen) art. 4.3

- (642.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van nadere aanwijzingen omtrent de administratie en het beheer van de door de keuringsinstellingen ingevorderde bedragen en de afrekening daarvan met de Raad voor het Kwekersrecht
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijnzenbeschikking landbouwgewassen) art. 5; Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot heffingen ten behoeve van de Raad voor het kwekersrecht en het door deze te verrichten rassenonderzoek art. 4; Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfondsens voor landbouwgewassen artt. 5, 13.3
- (643.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het in bijzondere gevallen verlenen van een gehele of gedeeltelijke ontheffing van de verplichting tot het betalen van een jaarcijns
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijnzenbeschikking landbouwgewassen) art. 6; Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot heffingen ten behoeve van de Raad voor het kwekersrecht en het door deze te verrichten rassenonderzoek art. 4
- (644.)
 Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
 Handeling Het jaarlijks vaststellen van het jaarcijnstarief
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfondsens voor landbouwgewassen art. 4.1
 Opmerking Jaarlijks voor 15 juli.
- (645.)
 Actor Secretaris-Generaal van de Landbouw
 Handeling Het in bijzondere omstandigheden het tijdstip voor het jaarlijks vaststellen van het jaarcijnstarief later te stellen
 Periode 1944-
 Grondslag Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfondsens voor landbouwgewassen art. 4.2
- (646.)
 Actor Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het verlenen van een licentie indien de houder van het kwekersrecht dit nalaat te doen
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 43.1
 Opmerking De beslissing tot het verlenen daarvan wordt slechts gedaan als de partijen niet binnen een door de Raad te bepalen termijn tot overeenstemming raken.

- (647.)
 Actor Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het inschrijven van licenties in het Nederlandse Rassenregister
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 43.4, 44.3, 46,3. 48.4
- (648.)
 Actor Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het goedkeuren van wijzigingen die de houder van het kwekersrecht aanbrengt in de licentievoorwaarden
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 44.5
- (649.)
 Actor Raad voor het Kwekersrecht
 Handeling Het ambtshalve wijzigen van de licentievoorwaarden als de houder van het kwekersrecht naar het oordeel van de Raad in gebreke blijft
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 44.6
- (650.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren en geven van aanwijzingen omtrent de omvang en voorwaarden van de aan te bieden licentie alsmede het geven van voorschriften van het openbaar aanbod tot licentieverlening die een houder van het Kwekersrecht moet doen
 Periode 1967 -
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 45.1, zoals gewijzigd (Stb. 1996,398) bij Wet tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten art. II.Q
 Opmerking Als de Minister van oordeel is dat zo'n bod noodzakelijk is voor de voorziening van de markt met teeltmateriaal van een ras.
- (651.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het uitnodigen van de houder van het kwekersrecht om binnen een maand een openbaar aanbod tot licentieverlening te doen
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 45.1; Wet (Stb.1996, 398) tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten, art. II.Q
 Product Schriftelijke uitnodiging met opgaaf van redenen
 opmerking Indien onze Minister van oordeel is dat het algemeen belang zulks vordert.

(652.)
Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het aanbieden van een licentieverklaring als de houder van het kwekersrecht verzuimt om dit te doen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 45.2
Product Bekendmaking van de Raad voor het Kwekersrecht van het openbaar aanbod tot licentieverklaring (Stcrt. 1968, 47, 174; Stcrt. 1969, 29; Stcrt. 1974, 24, 208; Stcrt. 1979, 231; Stcrt. 1981, 26, 56)
Opmerking Met inachtneming van de door de Minister gegeven aanwijzingen. Het aanbod wordt op kosten van de houder van het kwekersrecht in de Nederlandse Staatscourant bekendgemaakt.

(653.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van aanwijzingen aan de Raad voor het Kwekersrecht voor het aanbieden van licentieverklaring als houders van het kwekersrecht verzuimen dit te doen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 45.2
Product Beschikking instructie Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1974, 24); Beschikking tarieven Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1981, 26)

(654.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB geven van nadere voorschriften met betrekking tot de rechten en de verplichtingen van de houder van een kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 47
Product Reglement Raad voor het Kwekersrecht/Nederlands Rassenregister (Stb. 1967, 223)
Opmerking Het gaat hier onder andere om het tijdstip waarop de verzoeken ten aanzien van deze rechten en plichten bij de Raad moeten worden ingediend en het horen van belanghebbenden.

(655.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen dat vergoedingen toegekend kunnen worden aan deskundigen op het gebied van het kwekersrecht die bij het Rijk een bezoldigd ambt bekleeden
Periode 1967-
Grondslag Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen Raad voor het Kwekersrecht (1967) art. 2.2; Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen Raad voor het Kwekersrecht (1978) art. 1.2; Regeling Vacatiegeld Raad voor het Kwekersrecht art. 1

(656.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bij AMvB bepalen dat voor één of meer gewassen of rassen de kweker het uitsluitend recht heeft op handelingen t.a.v. producten die rechtstreeks zijn vervaardigd met gebruikmaking van geogst materiaal van het ras waarvoor geen toestemming is verleend
Periode	1996-
Grondslag	Wet (Stb. 1996, 398) tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten art. II.M Zaaizaad- en plantgoedwet artt. 40.5 en 41.a zoals gewijzigd (Stb. 1996, 398)
Product	Besluit van 20 maart 1998, houdende uitvoering van artikel 41a van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Besluit gebruik eigen zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen (Stb. 1998, 234))
Opmerking	Tenzij de houder van het kwekersrecht redelijkerwijs zijn recht met betrekking tot het geogst materiaal had kunnen uitoefenen. Aan deze maatregel van bestuur kunnen beperkingen of voorwaarden worden gesteld welke onder meer betrekking kunnen hebben op de maximale hoeveelheid te vermeerderen geogst materiaal en aan de houder van een kwekersrecht toekomende vergoedingen.

(657.)

Actor	Raad voor het Kwekersrecht
Handeling	Het op verzoek adviseren omtrent de vraag of een ras afgeleid is van een ander ras waarvoor kwekersrecht is verleend
Periode	1996-
Grondslag	Wet (Stb. 1996, 398) tot goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten, alsmede wijziging van de Zaaizaad- en plantgoedwet art. II.M; Zaaizaad- en plantgoedwet art. 41.4

(658.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bepalen dat de houder van het kwekersrecht geen vergoeding kan vorderen op een teler die als een kleine landbouwer dient te worden beschouwd.
Periode	1998-
Grondslag	Besluit van 20 maart 1998, houdende uitvoering van artikel 41a van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Besluit gebruik eigen zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen) art. 3.3
Opmerking	Kleine landbouwers zoals bedoeld in artikel 14, van verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad van de Europese Unie van 27 juli 1994 inzake het communautaire kwekersrecht (PbEG L 227) zijn landbouwers die niet verbouwen op een oppervlakte die groter is dan de oppervlakte die nodig zou zijn om 92 ton graan te produceren. Treedt in werking als de artikelen II, III en IV van de Uitvoeringswet UPOV 1991 in werking treedt (1998).

23.6.5 Duur van het kwekersrecht en de opeising

Behalve door het verstrijken van de maximale duur en als gevolg van vrijwillig afstand of van verval wegens verzuim van betaling van de jaarlijkse verschuldigde cijns kan het recht ook worden beëindigd door nietigverklaring. Een kwekersrecht wordt nietig verklaard indien blijkt, dat het ras op het moment van indiening van de aanvraag niet nieuw, onderscheidbaar, bestendig of homogeen is of indien het kwekersrecht is verleend aan een persoon die daartoe niet gerechtigd is. Een verzoek tot nietigverklaring wordt in de eerste instantie door de Raad voor het Kwekersrecht, in tweede instantie door een bijzondere Kamer van het Gerechtshof te Den Haag behandeld. De houder van het kwekersrecht kan ook zelf afstand doen van het kwekersrecht. Hiervan wordt aantekening gemaakt in het Nederlands Rassenregister. Ook van het vervallen van het kwekersrecht door het niet nakomen van verplichtingen wordt aantekening gemaakt in het Nederlands Rassenregister. Als een kweker van mening is dat een andere kweker onterecht aanspraak maakt op een kwekersrecht, kan dit recht geheel of in mede-eigendom worden opgeëist. Anders dan bij nietigverklaring is de opeising slechts gedurende 5 jaar mogelijk. Ook voor de opeising moet bij de Raad een verzoekschrift worden ingediend. In de Zaaizaad- en plantgoedwet is geen regeling opgenomen voor de beëindiging van de toelating van een ras en het schrappen van de inschrijving in het algemeen register, in dien niet langer aan de eisen voor toelating, namelijk onderscheidbaarheid, homogeniteit en bestendigheid, wordt voldaan.

(659.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Justitie

Handeling Het vaststellen van voorschriften ten aanzien van het onteigenen van het kwekersrecht

Periode 1942 – 1967

Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 20.2

Opmerking Indien het belang van de bodemcultuur in Nederland dit vereist.

(660.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht

Handeling Het inschrijven van akten van afstand, vervallen verklaringen, processen-verbaal en van verzoeken tot vernietiging, toewijzingen, opeisingen en intrekkingen van het kwekersrecht in het Nederlandse Rassenregister

Periode 1967-

Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 49a.1, 50.1, 50.5 50.9, 52.2, 53.1, 56.1, 56.1

Opmerking Na inschrijving in het proces verbaal mogen aan de houder van het kwekersrecht geen licenties meer worden verleend.

(661.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het bij AMvB bepalen van de inschrijvingsduur voor de verschillende rassen van het Kwekersrecht

Periode 1967-

Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 51, zoals gewijzigd (Stb. 1991, 233)

Product Kwekersrechtbesluit 1967 (Stb. 221); Kwekersrechtbesluit 1975 (Stb. 73); Kwekersbesluit 1990, (Stb. 262)

Opmerking De duur bedraagt vanaf 28 mei 1991 ten minst twintig jaar vanaf de dagtekening van het kwekersrecht.

(662.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het indienen van een verzoekschrift bij de Raad van het Kwekersrecht tot vernietiging van het Kwekersrecht indien het ras niet nieuw was of niet voldeed aan de gestelde eisen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 54.2, zoals gewijzigd (Stb. 1996, 398) bij Wet tot goedkeuring van de op 19 maart 1991 te Genève tot stand gekomen herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten art. II.T
Opmerking De nietigverklaring kan te allen tijde door iedere belanghebbende en door of namens de minister gevraagd worden.

(663.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Handeling Het beslissen op verzoekschriften tot vernietiging van het kwekersrecht en het toewijzen van opeisingen van het kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 56.3, zoals gewijzigd (Stb. 1996, 398) bij Wet tot goedkeuring van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten art. II.T.

(664.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMVB geven van nadere voorschriften met betrekking tot het Kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 57
Product Reglement Raad voor het Kwekersrecht/Nederlands Rassenregister, Stb. 967, 223
Opmerking Het gaat om verzoeken aan de Kwekersraad ten aanzien van de duur van het kwekersrecht en de opeising daarvan, de bepaling van het tijdstip waarop de verzoeken geacht worden bij de Raad te zijn ingediend en het horen van belanghebbenden.

23.6.6 Bezwaar en beroep

De kweker die een aanvraag indient voor het kwekersrecht kan bezwaar aantekenen bij de Raad van Beroep voor het kwekersrecht als de Raad voor het Kwekersrecht het kwekersrecht weigert te verlenen. Als de kweker het niet eens is over een vaststelling van bijvoorbeeld een benaming voor een ras, of aantekening op een rassenlijst, staat beroep open bij het gerechtshof in Den Haag. Eindbeslissingen worden aangetekend in het Nederlands Rassenregister. De kweker kan deze aanvraag indienen bij de Raad voor het Kwekersrecht. De Afdeling van Beroep van de Raad voor het Kwekersrecht heeft tot taak de beroepen die ingesteld zijn tegen beslissingen van de Raad te behandelen zoals genoemd in hoofdstuk III en IV van de Zaaizaad- en plantgoedwet. Een uitzondering hierop vormen de beslissingen over bekendmaking van een benaming en vaststellen van een gewijzigde benaming (artt. 20 en 23.2) en beslissingen op het gebied van nietig verklaring en opeising van het kwekersrecht (artt. 54 en 55). Voor deze beslissingen geldt dat er beroep bij het gerechtshof te 's-Gravenhage moet worden ingesteld. Het is dus geen bestuursrechtelijke maar een civielrechtelijke procedure. Ook als de kweker het niet eens is met de uitspraak van de raad van Beroep kan hij in hoger beroep gaan bij het gerechtshof te 's-Gravenhage.

(665.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Justitie
Handeling	Het instellen van een Raad van Beroep voor het kwekersrecht
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 23.1; Instellingsbesluit Raad van Beroep voor het Kwekersrecht; Reglement Raad van Beroep van de Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw (Naktuinbouw), zoals goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij d.d. 16 juni 1994 art. 2.1
Opmerking	Bij deze Raad kan hoger beroep ingediend worden tegen de eindbeslissingen van de Raad voor het Kwekersrecht.

(666.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Justitie
Handeling	Het benoemen van de voorzitter, leden en secretaris van de Raad van Beroep
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 23.2; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 88.2f; Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.1.2j; Reglement Raad van Beroep van de Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw (Naktuinbouw), zoals goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij d.d. 16 juni 1994 art. 2.7
Opmerking	Tot 1967: tevens het regelen van de samenstelling en de werkwijze.

(667.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Justitie
Handeling	Het geven van voorschriften betreffende de procedure voor de Raad van Beroep voor het kwekersrecht, de berekening en het verhaal van de kosten van procedures
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 23.3

- (668.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorschriften inzake het beroep op beslissingen van keuringsinstellingen en de berekening en het verhaal van de beroepskosten
 Periode 1942 – 1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 50.1
- (669.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Justitie
 Handeling Het benoemen en ontslaan van niet tot de rechterlijke macht behorende personen (raden) en hun plaatsvervangers (plaatsvervangende raad) als deskundige leden.
 Periode 1942-
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 25.2,5; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 61
 Opmerking Tot 1969 gebeurde dit door de Kroon.
- (670.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Justitie
 Handeling Het stellen van regels voor vergoedingen van reis- en verblijfskosten en verdere vergoedingen voor deskundigen op kwekersgebied
 Periode 1942 – 1967
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 25.3
 Opmerking Het gaat om deskundigen die niet tot de rechtelijke macht behoren.
- (671.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beslissen of er wijzigingen in de rassenlijst zullen worden aangebracht n.a.v. een beroep tegen de beslissing van een Commissie voor de samenstelling van rassenlijsten
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 78.2, zoals gewijzigd in de Algemene wet bestuursrecht (Stb.1995, 250)
- (672.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij AMvB geven van nadere voorschriften voor de vergoeding van reis- en verblijfskosten en verdere vergoeding van de raden en de plaatsvervangende raden voor het kwekersrecht alsmede ten aanzien van het verhoor van getuigen en deskundigen inzake het kwekersrecht
 Periode 1967-
 Grondslag Reglement van de Raad voor het Kwekersrecht art. 14.3; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 68.2
 Product Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen (Stcrt. 1967, 125);
 Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen (Stcrt. 1978, 55);
 Regeling Vacatiegeld Raad voor het Kwekersrecht (Stcrt. 1979, 197)

(673.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB geven van nadere voorschriften met betrekking tot beslissingen van de Raad voor het Kwekersrecht, het beroep en het beroep in cassatie
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 68.1
Product Reglement voor de Kamer van het Kwekersrecht (Stb. 1967, 227)

(674.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden tot het verlenen van een vergunning dat indien een zwagschap ontstaat na de benoeming tot (plaatsvervangend) lid van het gerechtshof te 's-Gravenhage, ambtenaar van het openbaar ministerie of griffier bij dit gerechtshof, zodat diegene die haar veroorzaakte, zijn ambt zal kunnen behouden
Periode 1967- 1993
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 62.3
Opmerking Echtgenoten, bloedverwanten of aanverwanten tot de derde graad kunnen niet tezamen (plaatsvervangende) leden zijn van het gerechtshof in Den Haag, ambtenaar van het openbaar ministerie of griffier bij dit gerechtshof.

(675.)

Actor Gerechtshof 's-Gravenhage
Handeling Het beslissen inzake beroepen zoals geregeld in de Zaaizaad- en plantgoed wet
Periode 1967-
Grondslag Reglement voor de Kamer van het Kwekersrecht art. 1
Opmerking De Kamer voor het Kwekersrecht is een onderdeel van het Gerechtshof te 's-Gravenhage.

23.7 Rassenlijsten

Aanbevelende rassenlijsten vermelden rassen van cultuurgewassen waarvan een zogenaamd cultuur- en gebruikswaardenonderzoek uitwijst dat de teelt hiervan in Nederland belangrijk is. De lijsten hebben een voorlichtende functie voor boeren omtrent de bijzonderheden van een ras, bijvoorbeeld de mate van vorstgevoeligheid van bepaalde soorten. Houders van het Kwekersrecht van een ingeschreven ras kunnen bij de Commissie tot samenstelling van de rassenlijsten een verzoek indienen om een ras op een rassenlijst te plaatsen. Plaatsing op een rassenlijst is voor sommige gewassen een voorwaarde voor toelating tot het verkeer. Aanbevelende rassenlijsten bestaan niet meer.

Over het algemeen hebben de rassenlijsten een voorlichtend en aanbevelend karakter. Slechts voor bepaalde cultuurgewassen heeft het een bindend/verplicht karakter op grond van EU-richtlijnen. Voor landbouwgewassen en bosbouwgewassen zijn rassenlijsten verplicht. Van in het rassenregister geregistreerde landbouwgewassen kan worden bepaald dat alleen teeltmateriaal van rassen die op een rassenlijst zijn geplaatst in het verkeer mag worden gebracht. Het besluit bindende rassenlijst landbouwgewassen (Stb. 1971, 758) regelt dit bijvoorbeeld ten aanzien van bieten, granen en aardappelen. Voor deze gewassen heeft de rassenlijst dus behalve een voorlichtend, tevens een bindend karakter. Deze verplichting vloeit voort uit EU-regelgeving. (EG 457/70 en EG 99/105). Met het gebruik van bindende rassenlijsten wordt getracht te voorkomen dat handel wordt gedreven in teeltmateriaal van rassen die niet op een rassenlijst zijn geplaatst.

Alle rassenlijsten worden samengesteld door de Commissie voor de samenstelling van de rassenlijsten. De commissies voor de toelating van rassenlijsten zijn adviescommissies die beoordelen of de teelt van tot cultuurgewassen behorende rassen en andere groepen van planten in Nederland geplaatst kunnen worden op een rassenlijst. Deze commissies dragen zorg voor de plaatsing, de classificatie en het afvoeren van rassen van deze lijst. Op basis van de Zaaizaad en plantgoed wet zijn commissies ingesteld voor de samenstelling van de verplichte en of aanbevelende rassenlijst voor respectievelijk landbouwgewassen, groentegewassen, fruitgewassen, bosbouwgewassen, siergewassen en bloembollengewassen. Het verzoek tot plaatsing op de rassenlijst kan afgewezen worden als het ras niet voldoet aan de eisen. Kwekers kunnen bij afwijzing door de commissie (de commissie moet hierbij eerst de verzoeker gehoord hebben) beroep instellen bij de minister.

Deze handeling is geplaatst bij het hoofdstuk hoofdstuk 15.6 paragraaf Bezwaar en beroep.

(676.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de aanwijzing van cultuurgewassen of groepen daarvan die in een rassenlijst worden opgenomen, waarvan de teelt in Nederland van belang wordt geacht
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 31; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 73
Product	Beschikking van de Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot instelling van een rassenlijst voor landbouwgewassen (Stcrt. 1942, 192); Besluiten Aanbevelende Rassenlijst Groentegewassen (Stb. 1967, 269); Besluit aanbevelende rassenlijst Fruitgewassen (Stb. 1967, 268); Besluit Aanbevelende Rassenlijst Landbouwgewassen (Stb. 1967, 269); Besluit Aanbevelende Rassenlijst Siergewassen (Stb. 1984, 444); Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bloembollen (Stb.1967, 406); Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bosbouwgewassen (Stb. 1971, 72)

(677.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van het instellen en opheffen van de diverse commissies voor de toelating van landbouwgewassen /rassen
Periode 1942-
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 33.1; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 73; Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art.1.1; Regeling Commissie toelating Groenterassen art. 1; Besluiten aanbevelende rassenlijsten art. 2
Product Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 14 september 1942, tot instelling van een Rijkscommissie voor de samenstelling van de rassenlijst voor landbouwgewassen (Stcrt. 1942,178)
Opmerking De instelling en/of commissie heeft onder andere tot taak het plaatsen van rassen op, rubriceren, alsmede het afvoeren ervan van rassenlijsten.

(678.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van nadere voorschriften met betrekking tot rassenlijsten
Periode 1942-
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 33.1; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 79
Wet van 26 april 1995 tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht alsmede nadere aanpassingen van een aantal wetten aan de Algemene wet bestuursrecht art. IX.F
Product Beschikking inrichting Rassenlijst Siergewassen (Stcrt. 1984, 229);
Beschikking inrichting Rassenlijst Landbouwgewassen (Stcrt. 1967, 98);
Beschikking inrichting Rassenlijst Groentegewassen (Stcrt. 1967, 98);
Beschikking inrichting Rassenlijst Fruitgewassen (Stcrt. 1967, 98);
Beschikking Inrichting Rassenlijst Bosbouwgewassen (Stcrt. 1977, 186)
Opmerking Het gaat om voorschriften over de inrichting, samenstelling, rubricering en de publicatie van een rassenlijst, alsmede betreffende de indiening van verzoeken voor plaatsing op de rassenlijst, het onderzoek en de openbaarmaking van de uitkomsten van het onderzoek en het afvoeren van rassen op deze lijst.

(679.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het in bijzondere gevallen plaatsen van een ras op een rassenlijst zonder dat er aan de voorgeschreven voorwaarden is voldaan
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 34
Product Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot plaatsing van rassen op de rassenlijst voor landbouwgewassen (gedeeltelijk) (Stcrt. 1942, 192)
Opmerking Het gaat om de voorwaarden zoals beschreven in art 31 en 32 van dit besluit.

(680.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Rijkscommissie voor de samenstelling van rassenlijsten voor landbouwgewassen
Handeling	Het stellen van algemene voorwaarden ten aanzien van voortkweekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst geplaatst ras.
Periode	1944- ?
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art.3.1a,b, 4.1
Opmerking	Het gaat om voortkweekingsmateriaal hetwelk onder de aanduiding N,O of Gr voorkomt op de bijlage tot die lijst.

(681.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vernietigen van de algemene voorwaarden die opgesteld zijn door de Rijkscommissie voor de samenstelling van rassenlijsten voor landbouwgewassen ten aanzien van voortkweekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst geplaatst ras
Periode	1944- ?
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.1b
Opmerking	Het gaat om voortkweekingsmateriaal hetwelk onder de aanduiding N,O of Gr voorkomt op de bijlage tot die lijst

(682.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het onder voorwaarden goedkeuren van bedingen van kwekers dat de nabouw van voortkweekingsmateriaal aan de kweker of aan door hem aan te wijzen personen zal worden afgeleverd
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 36.2-3
Product	Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, ter uitvoering van het bepaalde in artikel 36.3 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192)
Opmerking	Het gaat hier om voortkweekingsmateriaal van een ras van een cultuurgewas waarvoor een rassenlijst is ingesteld. Onder nabouw wordt verstaan de volgende generaties van het ras, geteeld uit het oorspronkelijke materiaal.

(683.)

Actor	Rijkscommissie voor de samenstelling van rassenlijsten voor landbouwgewassen
Handeling	Het op een door haar te bepalen wijze bekendmaken dat voortkwekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst geplaatst ras in aanmerking komt om onder de aanduiding N of Gr. te worden geplaatst
Periode	1944- ?
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art.2
Opmerking	Het gaat om plaatsing op de bijlage tot de eerst verschijnende rassenlijststellen van algemene voorwaarden ten aanzien van voortkwekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst geplaatst ras.

(684.)

Actor	Commissie voor de samenstelling van de rassenlijsten voor landbouwgewassen Commissie voor de samenstelling van de rassenlijsten voor bosbouwgewassen Commissie toelating groenterassen
Handeling	Het (op verzoek van de houder van het kwekersrecht) plaatsen van rassen op, rubriceren van rassen, alsmede het afvoeren van rassen van rassenlijsten
Periode	1967-
Grondslag	Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 75.1, 76; Besluiten inrichting rassenlijsten art. 3.5; Beschikking inrichting rassenlijst landbouwgewassen zoals gewijzigd Stcrt 1974, 24) art. 3a
Opmerking	Dit gebeurt wanneer uit deskundig onderzoek, verricht door of voor de Commissie, blijkt dat het ras voldoende cultuur- of gebruikswaarde heeft is. Er wordt jaarlijks een rassenlijst met aanvullende informatie onder auspiciën van de Commissies uitgegeven. Aanvullende info betreft: voor welke grondsoort het ras geschikt is, wat de opbrengst is, voor welke ziekten het ras meer of minder gevoelig is etc. Dit onderzoek vindt ook plaats om de toelating tot het verkeer van landbouw- en bosbouwgewassen te regelen. In de wetgeving staat vermeld dat deze handeling eveneens door een door de minister aan te wijzen instelling verricht kan worden. Er is echter nooit een instelling apart hier voor aangewezen.

(685.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het benoemen van de leden, plaatsvervangende leden, adviserende leden en voorzitter van commissies voor de toelating van landbouwgewassen
Periode	1967-
Grondslag	Besluit aanbevelende Rassenlijst Groentegewassen art. 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Fruitgewassen art. 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Landbouwgewassen art. 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Siergewassen art. 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bloembollen art. 2.1-2 (tot 1984); Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bloembollen, art. 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Siergewassen art 2.1-2; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bosbouwgewassen art. 2.1-2; Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art.1.2; Wijziging Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art. I.1.2

- (686.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van nadere regels voor de commissies voor de toelating van landbouwgewassen
 Periode 1967-
 Grondslag Besluit aanbevelende Rassenlijst Groentegewassen art. 2.3; Besluit Aanbevelende rassenlijst Fruitgewassen art. 2.3; Besluit Aanbevelende rassenlijst Landbouwgewassen art. 2.3; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Siergewassen art. 2.3; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bloembollen art. 2.3; Besluit Aanbevelende Rassenlijst Bosbouwgewassen art. 2.3
- (687.)
 Actor Bedrijfschap voor de Handel in Tuinbouwzaden
 Nederlandse Vereniging voor de Teelt van en de Handel in Tuinbouwzaden
 Handeling Het voordragen tot de benoeming van een lid van de Commissie toelating groenterassen
 Periode 1971-
 Grondslag Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art. 1.3
- (688.)
 Actor Commissie toelating groenterassen
 Handeling Het adviseren van de minister van LNV omtrent de toelating van groenterassen en groepen van planten van groentegewassen
 Periode 1971-
 Grondslag Regeling Commissie toelating Groenterassen, Stcrt. 1971, 114, gew. Stcrt. 1988, 174, art. 2; Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art. 2
 Opmerking Deze adviezen staan in relatie tot de uitvoering van de EG-richtlijn van 29 september 1970, betreffende het in de handel brengen van groentezaad (Pb.L.225) namelijk dat elk lidstaat één of meer lijsten opstelt van de rassen die officieel op zijn grondgebied tot de keuring zijn toegelaten en in de handel mogen worden gebracht.
- (689.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het besluiten tot plaatsing van groenterassen en groepen van planten van groentegewassen op rassenlijsten
 Periode 1971-
 Grondslag Regeling Commissie toelating Groenterassen, Stcrt. 1971, 114, gew. Stcrt. 1988, 174, art. 2; Besluit instelling Commissie toelating groenterassen art. 2
 Opmerking Het toelaten gebeurt op advies van Commissie Toelating Groenterassen. Deze adviezen staan in relatie tot de uitvoering van de EG-richtlijn van 29 september 1970, betreffende het in de handel brengen van groentezaad (Pb.L.225) namelijk dat elk lidstaat één of meer lijsten opstelt van de rassen die officieel op zijn grondgebied tot de keuring zijn toegelaten en in de handel mogen worden gebracht.

23.8 Het verkeer met teeltmateriaal

Het uitgangspunt van de Zaaizaad- en plantgoedwet (ZPW) is dat voor een ras eerst kwekersrecht moet worden verkregen vóórdát op basis van de inschrijving in het Nederlands Rassenregister toelating tot het verkeer mogelijk is. Er zijn echter ook omstandigheden waarin niet ingeschreven rassen in het verkeer gebracht kunnen worden.

Samengevat komt het verkeer met teeltmateriaal op het volgende neer;

Hoofdregel is dat slechts teeltmateriaal van in het Nederlandse Rassenregister ingeschreven rassen in het verkeer mag worden gebracht, onder de daarvoor vastgestelde benaming.

In uitzondering op de hoofdregel is aan de minister de bevoegdheid toegekend om bepaalde groepen van planten, die niet zijn ingeschreven in het Nederlands rassenregister, tot het verkeer toe te laten.

In aanvulling op de hoofdregel is voorzien in de mogelijkheid om bij landbouwgewassen als extra voorwaarde te stellen, dat zij op een rassenlijst zijn geplaatst.¹⁰²

Van de in het rassenregister geregistreerde landbouwgewassen kan worden bepaald dat alleen teeltmateriaal van rassen die op een rassenlijst zijn geplaatst in het verkeer mogen worden gebracht. Art 83 (ZPW) bepaalt dat het teeltmateriaal van dit ras uitsluitend onder de ingeschreven benaming in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mag worden. Het Besluit bindende rassenlijst landbouwgewassen (Stb. 1971, 758) regelt dit bijvoorbeeld voor bieten, granen en aardappelen. Voor deze gewassen heeft de rassenlijst dus behalve een voorlichtend, ook een bindend karakter.

De toelating tot het verkeer van groentegewassen verloopt via inschrijving in het Nederlands rassenregister (bij verlening van het kwekersrecht) of door middel van plaatsing op de bijlage behorende op grond van art. 82 (de B lijst). De toelating verloopt op aanwijzing van de Commissie toelating groenterassen

Voor de toelating van rassen, die op een EG-rassenlijst staan of die in een andere lidstaat zijn toegelaten, is sinds 1991 (Regeling verkeer niet ingeschreven rassen (Stcrt.1991,57), niet langer een ministeriële beschikking vereist. Een ras is voortaan van rechtswege toegelaten, wanneer voor het in Nederland geproduceerde teeltmateriaal tevoren aan de NAK een beschrijving en een standaardmonster zijn verstrekt.

De Zaaizaad- en plantgoedwet biedt geen basis voor een systeem van verplichte toelating van teeltmateriaal van bosbouwgewassen. Daarom gebeurt dit via de keuringsreglementen van de NAKTuinbouw. De aanbevelende rassenlijst voor bosbouwgewassen wordt opgesteld door de Commissie voor de samenstelling van de Rassenlijst voor bosbouwgewassen.

---

¹⁰² MDW-werkgroep plantaardig uitgangsmateriaal, met recht gekweekt, p. 21.

(690.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verlenen van ontheffing alsmede het stellen van voorwaarden ten aanzien van het in het verkeer brengen van voortkwekingsmateriaal van een ras van een cultuurgewas
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 35.2
Product Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen, in afwijking van het bepaalde in artikel 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192); Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 231 Mei 1944 met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen, in afwijking van het bepaalde in artikel 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1944, 142)
Opmerking Het gaat om rassen die niet geplaatst zijn op een rassenlijst.

(691.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen dat voortkwekingsmateriaal van een ras van een cultuurgewas, waarvoor een rassenlijst is ingesteld, slechts als voortkwekingsmateriaal in het verkeer gebracht of gebruikt mag worden
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 37.1

(692.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het vaststellen van nadere voorschriften voor het in het verkeer brengen of het gebruiken van voortkwekingsmateriaal van een ras van een cultuurgewas, waarvoor een rassenlijst is ingesteld
Periode 1942 - 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 37.2

(693.)
Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed (NAK)
Handeling Het geven van toestemming, het bepalen van de hoeveelheden en het stellen van voorwaarden voor het in het verkeer brengen van voortkwekingsmateriaal van een niet op een rassenlijst geplaatst ras, hetwelk is bestemd voor beproeving in de praktijk
Periode 1944 - 1967
Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art. 2.2, 3.3

(694.)
Actor Directeur van het Instituut voor de veredeling van landbouwgewassen
Handeling Het stellen van voorwaarden alsmede het verlenen van toestemming voor het in het verkeer brengen van voortkwekingsmateriaal dat niet op een rassenlijst geplaatst is
Periode 1944 - 1967
Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art. 4.2a,b

(695.)
Actor Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling Het verlenen van toestemming voor de uitvoer van zaaizaadproducten die niet zijn vermeld in de artt 1.2 en 2 onder A, van het Besluit Categorieke Teeltmateriaal
Periode 1958-1990
Grondslag Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 7.1a; Zaaizaadverordening 1958 art. 4.2
Opmerking Het productschap hoort eerst de kweker van het desbetreffende ras of diens vertegenwoordiger. Het gaat hier om andere producten dan die, die zijn vermeld in de artt 1.2 en 2 onder A (Prebasiszaad, Basiszaad, Gecertificeerd Zaad, Basispootgoed, Gecertificeerd pootgoed, Handelszaad). Het Productschap heeft de bevoegdheid om tijdelijk export toe te staan van teeltmateriaal, dat niet voldoet aan de normen van de toegestane categorieën teeltmateriaal.

(696.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling Het bepalen dat handelszaad van groenvoedergewassen niet in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mogen worden
Periode 1967-
Grondslag Besluit Categorieke Teeltmateriaal art. 2.2

(697.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling Het bepalen dat andere dan de in het eerste lid van dit besluit genoemde categorieën teeltmateriaal in het verkeer gebracht, verder verhandeld of uitgevoerd mogen worden
Periode 1967-
Grondslag Besluit Categorieke Teeltmateriaal, art. 2.3
Opmerking Het gaat hier om andere producten dan die, die zijn vermeld in art. 2.1 (prebasiszaad, basiszaad onderscheidenlijk basispootgoed, gecertificeerd zaad, onderscheidenlijk gecertificeerd pootgoed).

(698.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMVB bepalen dat teeltmateriaal mag worden verhandeld van niet-ingeschreven rassen van landbouwgewassen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 81.2
Product Besluit verkeer niet-ingeschreven rassen (Stb. 1967, 225)

- (699.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij AMVB bepalen dat ten aanzien van tuinbouwgewassen en landbouwgewassen uitsluitend teeltmateriaal van rassen of andere groepen van planten welke op de rassenlijst zijn geplaatst, in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mogen worden
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 81.3, 83.1
 Product Besluiten bindende rassenlijst landbouwgewassen (Stb.1967, 220; Stb. 1971, 758); Besluit registratie groenterassen (Stb. 1971, 402)
- (700.)
 Actor Commissie toelating groenterassen
 NAK-Tuinbouw
 Handeling Het adviseren van de minister van LNV in hoeverre teeltmateriaal van groepen van planten die niet ingeschreven zijn, in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mag worden
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 82
- (701.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bepalen dat teeltmateriaal van door hem aan te wijzen groepen van planten, welke niet zijn ingeschreven, in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mag worden
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 82
 Product Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen; (landbouwgewassen) 1979 (Stcrt. 82, Stcrt. 1984, 127); Beschikking toelating groenterassen (Stcrt. 1971, 125); Beschikking toelating Groenterassen 1973, (Stcrt. 93); Beschikking uitvoer ongeregistreerd teeltmateriaal (Stcrt. 1970, 81; Stcrt. 1971, 80); Beschikking verkeer in teeltmateriaal van ongeregistreerde rassen (Stcrt. 1972,14); Toepassing artikel 82 van de ZPW; (Stcrt. 1979, 226; Stcrt. 1980, 4, 62, 136; Stcrt.1981, 113, 132; Stcrt.1982 50, 103, 115, 2x, 206; Stcrt. 1983, 125; Stcrt.1984, 14, 17, 73, 162; Stcrt. 1985, 107, Stcrt. 1988, 160); Beschikking verkeer teeltmateriaal niet-ingeschreven rassen (Stcrt. 1967, 152, Stcrt. 1979,193); Regeling verkeer niet ingeschreven rassen 1991 (Stcrt. 51); Beschikkingen van de minister van LNV t.a.v. individueel aangewezen gewassen (Stcrt. 1971, 254, Stcrt.1984, 14); Besluit aanbevelende rassenlijst siergewassen (Stcrt. 1979, 193); Regeling verkeer rassen met communautair kwekersrecht (Stcrt. 1998, 150)
 Opmerking Art. 81.1: Van landbouwgewassen mag uitsluitend teeltmateriaal van daartoe behorende ingeschreven rassen in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd worden.
- (702.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van nadere voorschriften voor het in het verkeer brengen en verder verhandelen van rassen en andere groepen van planten, welke in de rubriek: 'uitsluitend voor uitvoer bestemd' zijn geplaatst
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 83.2
 Product Besluit Toepassing art. 83.2 ZPW (Stcrt. 1984, 47)

(703.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij of krachtens AMvB bepalen welke categorieën teeltmateriaal van rassen behorende tot een krachtens art. 87 aangewezen landbouwgewas, in verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mogen worden
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 84.1
Product Besluit Categorieën Teeltmateriaal, gedeeltelijk (Stb. 1967, 224)
Opmerking Het gaat om categorieën teeltmateriaal van handelaren die zijn aangesloten bij een voor het cultuurgewas aangewezen keuringsinstelling.
Bij of krachtens deze maatregel kan tevens worden bepaald dat bepaalde categorieën van teeltmateriaal uitsluitend mogen worden voortgebracht en in het verkeer gebracht door de houder van het kwekersrecht van het betreffende ras, of indien voor het ras geen kwekersrecht bestaat, door de voor het ras aangewezen instandhouders.

(704.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bij AMvB bepalen dat t.a.v. van gewassen, categorieën van teeltmateriaal van die rassen uitsluitend mogen worden voortgebracht en in het verkeer worden gebracht door de houder van het kwekersrecht
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 84.2
Product Besluit Categorieën Teeltmateriaal, gedeeltelijk (Stb. 1967, 224);
Verordening Landbouwzaaizaden 1989, PBO-blad 1990, no. 7
Opmerking Indien voor het ras geen kwekersrecht bestaat dan komt de voor het ras aangewezen instandhouders hiervoor in aanmerking.

(705.)

Actor Raad voor het Kwekersrecht
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling Het aanwijzen van instandhouders van een landbouwgewas / groentegewas waarvoor geen kwekersrecht bestaat
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 84.3
Product Besluit Categorieën Teeltmateriaal, gedeeltelijk (Stb. 1967, 224)
Opmerking De richtlijnen voor de toelating tot het verkeer van landbouw- en groentegewassen (70/457/EEG) en (70/458/EEG) bepalen dat de lidstaten er voor dienen te zorgen dat bij de officiële bekendmaking van de lijst van de op hun grondgebied toegelaten rassen de naam wordt vermeld van de in hun land voor de instandhouding verantwoordelijke persoon of personen.
Het aanwijzen van instandhouders van groentegewassen wordt in de praktijk overgelaten aan NAK-Tuinbouw omdat de procedure van toelating tot het in het verkeer brengen van groenterassen via NAK-Tuinbouw loopt. Voor andere gewassen bestaat wat dit betreft onduidelijkheid.

- (706.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het bij of krachtens AMvB bepalen dat het bedrijfsmatig voortbrengen, bewaren en bewerken, in het verkeer brengen, verder verhandelen, invoeren, uitvoeren en ten uitvoer aanbieden van teeltmateriaal dan wel het bedrijfsmatig doen verrichten van deze handelingen uitsluitend is toegestaan aan hem, die is aangesloten bij een in de AMvB voor dat cultuurgewas aangewezen keuringsinstelling
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet art. 87.1
 Opmerking Zie ook handelingen bij keuringsinstellingen
- (707.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van buiten Nederland voortgebracht, teeltmateriaal dat niet in het verkeer gebracht, verhandeld of uitgevoerd mag worden
 Periode 1979-
 Grondslag Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 art. 3
 Opmerking Het gaat om rassen die niet ingeschreven zijn in het Nederlands Rassenregister of zijn vermeld in de 'Gemeenschappelijke Rassenlijst Voor Landbouwgewassen' van de EG, maar die wel tot het verkeer zijn toegelaten in andere landen.
- (708.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van niet ingeschreven Nederlandse rassen teeltmateriaal die in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd mogen worden
 Periode 1979-
 Grondslag Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 art. 4; Wijziging Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 art. I.4; Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 en verkeer soortrecht teeltmateriaal art. 4
 Opmerking Het gaat om rassen die niet ingeschreven zijn in het Nederlands rassenregister of zijn vermeld in de 'Gemeenschappelijke Rassenlijst voor Landbouwgewassen' van de EG. Aanwijzing van een ras vindt niet plaats indien de minister van oordeel is dat het zich voldoende onderscheidt van een in het Nederlandse Rassenregister ingeschreven ras dan wel voor keuringsdoeleinden voldoende homogeen is.
- (709.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van rassen waarvan in Nederland voortgebracht teeltmateriaal onder een vermelde benaming en met het vermelde tijdstip verhandeld en uitgevoerd mag worden
 Periode 1979-
 Grondslag Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 art. 5; Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 en verkeer soortrecht teeltmateriaal art. 5
 Opmerking Het gaat om rassen die niet ingeschreven zijn in het Nederlands rassenregister of zijn vermeld in de 'Gemeenschappelijke Rassenlijst voor Landbouwgewassen' van de EG, maar wel tot het verkeer zijn toegelaten in andere landen. Het ras moet zich voldoende onderscheiden van een in het Nederlandse Rassenregister ingeschreven ras en moet voldoende homogeen zijn.

(710.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beslissen dat voortbrengen van teeltmateriaal van grassen van rassen die niet zijn ingeschreven in het Nederlands rassenregister onder de vermelde benaming niet is toegestaan
Periode 1988-
Grondslag Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 zoals gewijzigd (Stcrt. 1988, 160); Verkeer soortecht teeltmateriaal art 8a. 1-2
Opmerking Het beslissen gebeurt binnen drie maanden nadat de commissie voor de samenstelling van de Rassenlijst voor landbouwgewassen is gehoord.

(711.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het besluiten dat teeltmateriaal van een ras dat niet in het Nederlandse Rassenregister is ingeschreven en dat tot het verkeer is toegelaten in een land dat geen deel uitmaakt van de EG, in Nederland in het verkeer gebracht mag worden met het oog op de uitvoer buiten het grondgebied van de EG op voorwaarde dat het ras voor keuringsdoeleinden voldoende homogeen is
Periode 1991-
Grondslag Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen 1991 (Stcrt. 51) art. 3.1

(712.)

Actor Commissie voor de samenstelling van de rassenlijsten voor landbouwgewassen
Handeling Het adviseren van de Minister van LNV inzake teeltmateriaal van een niet in Nederland ingeschreven ras en dat tot het verkeer is toegelaten in een land dat geen deel uitmaakt van de EG, in Nederland in het verkeer gebracht mag worden met het oog op de uitvoer buiten het grondgebied van de EG op voorwaarde dat het ras voor keuringsdoeleinden voldoende homogeen is
Periode 1991-
Grondslag Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen 1991 (Stcrt. 51) art. 3.2

23.9 Handhaving en controle

Het controleren van producten heeft een belangrijke plaats binnen de kwaliteitswetgeving. De kwaliteitsbewaking van zaaizaad en rassen van productie tot afzet is essentieel en richt zich op de onderdelen gewas, ras, zaad en plantmateriaal. Doelstelling is om telers en consument een hoogwaardig en veilig product te bieden, afgestemd op de actuele eisen. Dit hoofdstuk beschrijft de handelingen die behoren tot dit controlesysteem, zoals het instellen van keuringsinstituten (onder het regime van het Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed, Kwekersbesluit en de Zaaizaad- en plantgoedwet), de taken van deze keuringsinstellingen, Rijkscontrole, geven van merken, tekenen en bewijsstukken en het opleggen van strafbepalingen en tuchtrecht

23.9.1 Instelling van keuringsinstellingen

Tot 2000 bestonden in Nederland vier keuringsdiensten: de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed (NAK), de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen (NAK-S), de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente en bloemzaden (NAK-G) en de stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen.

Deze keuringsinstellingen zijn privaatrechtelijke organisaties die op grond van art. 91 van de Zaaizaad- en plantgoedwet bevoegd zijn om voorschriften te geven om de kwaliteit en de zuiverheid van het in het verkeer te brengen teeltmateriaal te garanderen. Voorwaarde is dat de keuringsinstelling blijkens haar statuten ten doel heeft door middel van keuringen te bevorderen dat betrouwbaar teeltmateriaal in het verkeer gebracht, verder verhandeld en uitgevoerd wordt en dat de instelling niet werkzaam is met het oogmerk om winst te behalen. Daarnaast moeten de statuten en eventuele wijzigingen worden goedgekeurd door de minister van LNV. Verder moet iedereen die zich beroepsmatig bezighoudt met het kweken van zaaizaad en plantgoed als aangeslotene worden toegelaten.

Art. 91 laat de mogelijkheid open dat ook productschappen op dit terrein voorschriften kunnen geven. Voor 1967 werd keuringsdiensten ingesteld krachtens het Kwekersbesluit 1941 en de Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed.

- (713.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het bij AmvB aanwijzen van rechtspersoonlijkheid bezittende keuringsinstellingen alsmede het intrekken van de aanwijzing
- Periode 1942 -
- Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed artt. 2.1 en 3.2; Kwekersbesluit 1941 artt. 48.1, 49.3; Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 87.1. 91.4-5
- Product Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot aanwijzing van een keuringsinstelling als bedoeld in artikel 48.1 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192); Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 31 mei 1943 ter uitvoering van artikel 48.7 van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1943, 105)
Aansluitingsbesluit NAK-S (Stb. 1952, 605; 1967, 218);
Aansluitingsbesluit NAK-G (Stb. 1952, 607; 1967, 219);
Aansluitingsbesluit NAK-B (Stb. 1952, 606, 1967, 216);
Aansluitingsbesluit NAK (Stb. 1967, 217); Aansluitingsbesluit NAK-Tuinbouw (-); Vrijstellingsaansluiting NAK-B (Stcrt. 1967, 98);
Vrijstellingsbeschikking aansluiting (NAK-G Stcrt. 1967, 98); Vrijstelling aansluiting NAK (Stcrt. 1967, 98)
- Opmerking Intrekking van aanwijzing geschiedt indien keuringsinstellingen niet meer voldoen aan de gestelde eisen. Hiermee is bepaald dat het bedrijfsmatig telen, bewerken, verhandelen, invoeren, uitvoeren of ten uitvoer aanbieden van voortkweekingsmateriaal van tuinbouwgewassen slechts is toegestaan aan hen die zijn aangesloten bij keuringsinstellingen.
- (714.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het aanwijzen van organisaties die de belangen van aangeslotenen bij keuringsinstellingen op het gebied van teeltmateriaal vertegenwoordigen
- Periode 1952 – 1967
- Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.1.2d
- (715.)
- Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
- Handeling Het benoemen van de voorzitter van het bestuur van keuringsinstellingen op het gebied van voortkweekingsmateriaal
- Periode 1952 -
- Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.2c; Zaaizaad- en plantgoedwet art. 88.2b
- Opmerking Na het bestuur van de keuringsinstelling gehoord te hebben.

23.9.2 Rijkstoezicht op keuringinstellingen

De keuringsinstellingen staan onder Rijkstoezicht. Dit Rijkstoezicht is o.a. gericht op:

- de juiste uitvoering van de opgedragen taak door de controle-instelling;
- het naar behoren functioneren van de controle-instelling en haar onderdelen;
- een verantwoord administratief en financieel beheer;
- het naar behoren functioneren van het tuchtrechtelijk stelsel en op het toezicht houden op de naleving door de controle-instelling van haar statuten en reglementen.

Ambtenaren zijn aangewezen om vergaderingen van de controle-instellingen bij te wonen. Ze kunnen de controle-instellingen verzoeken om inzage in stukken. Behalve het toezicht op het algemene functioneren van een controle-instelling heeft het Rijkstoezicht nog betrekking op enkele specifieke aspecten. Daarvoor bestaat de mogelijkheid de medewerking van bijvoorbeeld het RIKILT in te roepen of van een accountantsdienst.

In principe zal het toezicht op de naleving van voorschriften bij de aangesloten kwekers door de keuringsinstelling zelf worden uitgeoefend. Het kan echter in verband met de in het buitenland geldende regels noodzakelijk zijn, dat op de voorschriften, voor zover deze op uit te voeren teeltmateriaal betrekking hebben, geheel of gedeeltelijk, controle wordt uitgeoefend door overheidsinstanties, zoals de Plantenziektenkundige dienst.

(716.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het stellen van voorwaarden waar keuringsinstellingen op het gebied van teeltmateriaal aanmoeten voldoen alsmede aan afwijkingen in de taken van keuringsinstellingen
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 48.4, 49.3
Product	Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, ter uitvoering van het bepaalde in artikel 48, lid 4, van het Kwekersbesluit 1941 (Stcrt. 1942, 192)

(717.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het goedkeuren van statuten en algemeen geldende voorschriften van keuringsinstellingen voor teeltmateriaal alsmede wijzigingen en de intrekking daarvan
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 48.5; Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.1.2a; Zaaizaad- en plantgoedwet, artt. 88.2a en 91.5
Product	Aansluitingsbesluit NAK-S (Stb. 1952, 605); Aansluitingsbesluit NAK-G (Stb. 1952, 607); Aansluitingsbesluit NAK-B (Stb. 1952, 606)
Opmerking	Tot 1967: het goedkeuren van keuringsreglementen.

(718.)

Actor	Stichting Nederlandse Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling	Het geven van voorschriften met betrekking tot de keuring van teeltmateriaal
Periode	1942-
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 48.5; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 91.1
Opmerking	Tot 1967: het vaststellen van keuringsreglementen. Deze voorschriften hebben betrekking op de gezondheid, de zuiverheid, de kwaliteit van teeltmateriaal, de sortering, de classificatie, de verzorging, de verpakking, de verlading en de aanduiding van het teeltmateriaal, het gebruik van de op het teeltmateriaal betrekking hebbende bescheiden en kentekenen, de technische inrichting en administratie van het bedrijf alsmede de technische bedrijfsvoering, het toezicht op de naleving van deze voorschriften en de keuring van het teeltmateriaal. Met het opheffen van de NAK-S in 1994 is ook het aansluitingsbesluit komen te vervallen.

(719.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen van de vorm en inhoud van certificaten, sluitingen en plombes, merken, tekenen en bewijsstukken inzake teeltmateriaal
Periode	1942 -
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 48.7; Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 93
Product	Beschikking houdende merken, certificaten, plombes en andere bewijsstukken (Stcrt. 1968, 166); Uitvoering artikel 93 Zaaizaad- en plantgoedwet (Stcrt. 1971, 243; Stcrt. 1975,81; Stcrt.1989, 42); Regeling Vaststelling merken, tekenen, bewijsstukken en plombes (Stcrt. 1991, 23)

(720.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het geven van voorschriften inzake de inrichting en de bevoegdheden van keuringsinstellingen
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 50.1

(721.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het vaststellen of vernietigen van tarieven voor keuring en toezicht die door de keuringsinstellingen op het gebied van het teeltmateriaal zijn vastgesteld
Periode	1942 – 1967
Grondslag	Kwekersbesluit 1941 art. 51.3

- (722.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van de benoeming van bestuursleden en de aanstelling van personeel van keuringsinstellingen op het gebied van voortkwekingsmateriaal
 Periode 1952 – 1967
 Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.1.2d-e
 Opmerking Wat betreft het personeel gaat het om de secretaris en diegene die met de algemene technische leiding is belast.
- (723.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van de begroting, de rekening en verantwoording en de tarieven van keuringsinstellingen op het gebied van voortkwekingsmateriaal
 Periode 1952 – 1967
 Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.1.2f
- (724.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van wijzigingen van statuten van keuringsinstellingen op het gebied van voortkwekingsmateriaal
 Periode 1952 - 1967
 Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.2a
 Product Aansluitingsbesluit NAK-S (Stb. 1952, 605)
- (725.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van besluiten van keuringsinstellingen tot het vaststellen, wijzigen of intrekken van voorschriften die betrekking hebben op aangeslotenen bij keuringsinstellingen
 Periode 1952 - 1967
 Grondslag Keuringswet tuinbouwzaden en plantgoed art. 3.2b
 Product Aansluitingsbesluit NAK-S (Stb.1952, 605)
- (726.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het stellen van regels met betrekking tot het uitoefenen van rijkstoezicht op keuringsinstellingen
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, artt.88.2h, 89.1
 Product Toezicht keuringsinstellingen Zaaizaad- en plantgoedwet (Stcrt. 1967,132; 1968, 189); Beschikking Toezicht keuringsinstellingen Zaaizaad- en plantgoedwet (Stcrt. 1973, 250)
- (727.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van personen die het toezicht op naleving van keuringsvoorschriften voor de uitvoer tot taak hebben
 Periode 1967-
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 91.2 zoals gewijzigd Stb. 1997, 510
 Opmerking Tot 1997 ging het om het aanwijzen van andere instanties dan keuringsinstellingen zoals het Rijksproefstation voor de zaadcontrole, de Plantenziektenkundige dienst en accountantsdiensten.

(728.)

Actor Rijksproefstation voor de Zaadcontrole
Plantenziektenkundige Dienst (PD)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen
Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)

Handeling Het houden van toezicht op naleving van keuringsvoorschriften voor teeltmateriaal dat voor de uitvoer bestemd is

Periode 1967-

Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 91.2 zoals gewijzigd Stb. 1997, 510

Opmerking Het Rijksproefstation voor de Zaadcontrole en de Plantenziektenkundige Dienst verrichten deze handeling niet meer sinds 1997.

(729.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het goedkeuren of schorsen van voorschriften van keuringsinstellingen op het gebied van het teeltmateriaal

Periode 1967-

Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 91.3, zoals gewijzigd (Stb. 1997, 510) art. 20; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Siergewassen artt. 2.1-2, 3.1; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Boomkwekerijgewassen, artt. 2.2-3, 3.1; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen artt. 2.2-3, 3.1, 7; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Landbouwgewassen artt. 2.2, 2.4, 3.1

Opmerking De minister kan deze voorschriften vernietigen als ze in strijd zijn met het algemeen belang. Het gaat om schorsing voor een bepaalde tijd welke, behoudens verlenging, niet meer bedraagt dan zes maanden, dan wel worden vernietigd. Het gaat onder meer om voorschriften ten aanzien van de gezondheid, de zuiverheid, de kwaliteit, de sortering en de classificatie van het teeltmateriaal.

(730.)

Actor Algemene Inspectie Dienst (AID)

Handeling Het opsporen van overtreding van de voorschriften, gesteld bij of krachtens de Zaaizaad- en plantgoedwet

Periode 1969 – 1973

Grondslag Beschikking aanwijzing opsporingsambtenaren art. 1

Opmerking Voor zover het gaat om overtredingen die economische delicten zijn in de zin van artikel 1 van de Wet op de economische delicten.

(731.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Plantenziektenkundige Dienst (PD)

Handeling Het aanwijzen van ambtenaren voor het uitoefenen van Rijkstoezicht op krachtens de Zaaizaad- en plantgoedwet aangewezen keuringsinstellingen

Periode 1973-

Grondslag Toezicht keuringsinstellingen ZPW art. 1

Opmerking De PD is verantwoordelijk voor het aanwijzen van ambtenaren als het gaat om Plantenziektenkundige aangelegenheden.

23.9.3 Taken van Keuringsinstellingen

De keuring van zaaizaad en pootgoed is in Nederland geregeld op basis van de Zaaizaad- en plantgoedwet, de Landbouwkwaliteitswet en de door de verschillende keuringsdiensten in detail vastgestelde keuringsreglementen.

Keuringsinstellingen zijn bevoegd voorschriften te geven over de volgende onderwerpen:¹⁰³

- gezondheid, zuiverheid en de kwaliteit van het teeltmateriaal;
- sortering, classificatie, verzorging, verpakking, verlading en de aanduiding van het teeltmateriaal;
- het gebruik van de op het teeltmateriaal betrekking hebbende bescheiden en kentekenen die bij het verrichten van bepaalde handelingen met betrekking tot teeltmateriaal moeten worden gebezigd;
- de technische inrichting en administratie van het bedrijf alsmede de technische bedrijfsvoering;
- het toezicht op de naleving van de hiervoor bedoelde voorschriften en de keuring van het teeltmateriaal.

Al deze voorschriften behoeven goedkeuring van de minister van LNV.

Daarnaast hebben de keuringsinstellingen tot taak het daadwerkelijk uitvoeren van de keuringen zelf.

Om te kunnen vaststellen of teeltmateriaal aan de eisen voldoet, zijn keuringen noodzakelijk in verschillende productiestadia. Bij pootaardappelen bijvoorbeeld ligt het accent op ziekten die met de knol naar de volgende generatie kunnen overgaan. Zaaizaden zijn veel minder ziektegevoelig. Hier gaat het vooral om rasechtheid, raszuiverheid en onkruiden. De keuring van landbouwzaaizaden vindt met name tijdens de productiefase plaats door veld- en partijonderzoek, dus voorafgaand aan de fase van het in het verkeer brengen. Bij groentezaden wordt de keuring op grond van bepaalde overwegingen, zoals keuring door de bedrijven zelf, steekproefsgewijs achteraf uitgevoerd. Er hoeft daarna geen controle voor grensoverschrijdend verkeer meer plaats te vinden om dergelijke partijen in het intracommunautaire verkeer te brengen. Wel dient in voorkomende gevallen op bepaalde fytosanitaire aspecten te worden gecontroleerd, met name voor ziekten die als quarantaineziekten zijn aangemerkt. Hiervoor worden internationale fytosanitaire certificaten verstrekt. Elke verpakkingseenheid van een goedgekeurde partij wordt voorzien van het NAK-certificaat. Zie hoofdstuk 15.6 paragraaf Merken, tekenen en bewijsstukken.

Het bedrijfsmatig voortbrengen, bewaren en bewerken, in het verkeer brengen, verhandelen, invoeren, en uitvoeren van teeltmateriaal is uitsluitend toegestaan aan hen die zijn aangesloten bij keuringsinstellingen.

Onder het bewind van de Wet houdende bepalingen tot de bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder, zijn destijds geen keuringsinstellingen aangewezen. Binnen deze wet werd de keuring geregeld door ambtenaren van het ministerie van LNV. Handelingen die hierop betrekking hebben zijn in dit hoofdstuk geplaatst.

Rasbeoordeling en keuring zijn gebonden aan internationale afspraken waardoor een aantal taken reeds vastliggen. Dit staat beschreven in; de EG-richtlijnen: 70/457 Rassenlijst landbouwgewassen; 66/400 1,2,3,4 bietenzaad; 69/208oliehoudende planten en vezelgewassen; 70/468 en OECD schema's.

---

¹⁰³ MDW-werkgroep plantaardig uitgangsmateriaal, met recht gekweekt, p. 28.

(732.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden tot het stellen van regels voor het bepalen van monsterafname bij de invoer van meststoffen, zaaizaden en veevoeder
Periode 1920-1967
Grondslag Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 6
Opmerking Het gaat om meststoffen, zaaizaden en veevoeder die bij AMvB zijn aangewezen.

(733.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van voorschriften voor het nemen van monsters van teeltmateriaal en de verpakking, de verzegeling, de verzending, het onderzoek en het heronderzoek van deze monsters
Periode 1920-1967
Grondslag Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 15, zoals gewijzigd (Stb. 1955, 213) art. 6.F
Opmerking Het nemen van monsters gebeurde in geval van het vermoeden van wetsovertreding door menging met andere stoffen.

(734.)

Actor Rijkslandbouwproefstation
Handeling Het onderzoeken van ingevoerde monsters van meststoffen, zaaizaden en veevoeder
Periode 1920-1967
Grondslag Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art.8
Opmerking Indien de directeur van het Rijksproefstation dit wenselijk acht. De formele bevoegdheid ligt bij de directeur.

(735.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het stellen van voorwaarden voor het verlenen van ontheffing van de keuringseisen die door de keuringsinstellingen op het gebied van de zaaizaad zijn gesteld
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 39.2

(736.)

Actor Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed
Handeling Het stellen van bijzondere voorwaarden met betrekking tot hoeveelheid, handel en vervoer van voortkwekingsmateriaal
Periode 1942 – 1967 (?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941, art. 2.1a, 5b; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art. 4.3b, 4.4, 4.5, 4.6; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 artt. 2.1a, 3.5a, 4.3b

(737.)

Actor Rijksproefstation voor de Zaadcontrole
Handeling Het publiceren van de Normaalcijfers van het Rijksproefstation
Periode 1942 – 1967 (?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941, art. 2.1b, 3.2.d
Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 artt. 2.1b, 3.2 e
Opmerking De directeur is formeel verantwoordelijk.

(738.)

Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling Het verlenen van toestemming tot aflevering van zowel in het binnenland als het buitenland geteeld voortkwekingsmateriaal van rassen alsmede het bepalen van de hoeveelheden hiervan en het stellen van voorwaarden hiervoor
Periode 1942 - 1967(?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941, art. 2.2.a 5.b, 4.2; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 artt. 2.2a, 3.5b, 4.2
Opmerking Het gaat om zowel in Nederland als in het buitenland geteeld voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen die al dan niet op de rassenlijst zijn geplaatst en die al dan niet bestemd zijn voor beproeving in de praktijk al dan niet gecertificeerd.

(739.)

Actor Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed
Rijkscommissie voor de samenstelling van rassenlijsten voor
landbouwgewassen

Handeling Het in onderling overleg verlenen van toestemming voor de invoer van
voortkwekingsmateriaal alsmede het stellen van bijzondere voorwaarden met
betrekking tot de hoeveelheid, handel en vervoer van het
voortkwekingsmateriaal

Periode 1942 - 1967

Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw
en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van
voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van
het Kwekersbesluit 1941, art. 3.1a 3.2a, 3.3a

Opmerking Het gaat om voortkwekingsmateriaal dat in het buitenland is geteeld van een
al dan niet op de rassenlijst geplaatst ras van een landbouwgewas dat al dan
niet voorzien is van certificaten, plombes, sluitingen, merken en tekenen van
een door de Secretaris Generaal erkende buitenlandse instelling.

(740.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het erkennen van buitenlandse keuringsinstellingen

Periode 1942 - 1967(?)

Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw
en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van
voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van
het Kwekersbesluit 1941, art. 3.1a, 3.3, 3.4, 4.3; Beschikking van den
Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28
februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring
van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2
van het Kwekersbesluit 1941 art. 4.3

(741.)

Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en
Aardappelpootgoed

Handeling Het nemen van monsters van buitenlands voortkwekingsmateriaal

Periode 1942 - ?

Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw
en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van
voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van
het Kwekersbesluit 1941, art. 3.1b, 3.2.c; Beschikking van den Secretaris-
Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari
1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van
voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van
het Kwekersbesluit 1941 art. 3.1c

(742.)

Actor Rijksproefstation
Handeling Het onderzoeken van monsters van buitenlands voortkweekingsmateriaal
Periode 1942 – 1967 (?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkweekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941, art. 3.1c; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkweekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.1c

(743.)

Actor Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed
Handeling Het aanwijzen en erkennen van handelaren van buitenlands teeltmateriaal
Periode 1942 - 1967 (?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkweekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941, art. 3.2b

(744.)

Actor Rijksproefstation voor de Zaadcontrole
Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen
Handeling Het in samenwerking toekennen van de juiste benaming van een buitenlands landbouwgewas, de juiste benaming van het ras alsmede de juiste herkomstaanduiding
Periode 1942 - 1967 (?)
Grondslag Beschikking van de secretaris generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkweekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkweekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.2h
Opmerking De formele bevoegdheid van deze handeling ligt bij de directeuren.

(745.)

Actor	Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen
Handeling	Het in onderlinge overeenstemming toestaan tot invoer van in het buitenland geteeld voortkwekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst geplaatst ras van een landbouwgewas, dat al dan niet is voorzien van certificaten, plombes, sluitingen, merken en tekenen van een door de Secretaris-Generaal erkende buitenlandse instelling en dat is bestemd voor beproeving in de praktijk
Periode	1942 - 1967 (?)
Grondslag	Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en visserij met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 5.a; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941 art. 5; Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.1b, 3.4a
Opmerking	De formele bevoegdheid ligt bij de directeur van het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen.

(746.)

Actor	Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Handeling	Het bepalen van voorschriften ten aanzien van het afleveren van in Nederland geteeld voortkwekingsmateriaal van een landbouwgewas dat bestemd is voor beproeving in de praktijk
Periode	1944-
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 2.2b

(747.)

Actor	Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed
Handeling	Het geven van toestemming alsmede het stellen van bijzondere voorwaarden met betrekking tot hoeveelheid, handel en vervoer van het voortkwekingsmateriaal
Periode	1944-
Grondslag	Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.1b

- (748.)
- Actor Bedrijfschap voor Zaaizaad en Pootgoed
Directeur Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen
- Handeling Het in overeenstemming verlenen van toestemming voor de invoer van gecertificeerd voortkwekingsmateriaal van een niet op de rassenlijst of bijlage tot die lijst geplaatst ras
- Periode 1944 - 1967 (?)
- Grondslag Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941 art. 3.4a
- (749.)
- Actor Keuringsinstellingen voor zaaizaad en pootgoed
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen
Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
- Handeling Het keuren van teeltmateriaal
- Periode 1942 -
- Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 39.1; Verordening (Productschap voor Landbouwzaaizaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 5.1b,c, 5.2, 7.1b,c; Zaaizaadverordening 1958 (Productschap voor Landbouwzaaizaden) art. 4.1a , 4.1B,9; Ontheffingsbesluit Zaaigraanexport België 1967 art. 1
- Product Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit Kwekersbesluit 1941 (gedeeltelijk) (Stcrt. 1942, 192)
- Opmerking De Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed keurt alleen grassen waarvoor een rassenlijst is ingesteld. Goedgekeurd voortkwekingsmateriaal wordt voorzien van certificaten. Met het opheffen van de NAK-S in 1994 is ook het aansluitingsbesluit komen te vervallen.
- (750.)
- Actor Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen
Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
- Handeling Het vaststellen van tarieven voor keuring van en toezicht op kweekmateriaal
- Periode 1942-
- Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 51.1; NAK statuten
- Product Deze tarieven moeten na vaststelling aan de Secretaris-Generaal van het ministerie van LNV worden voorgelegd.

- (751.)
 Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbougewassen (NAK)
 Handeling Het erkennen van instellingen die monsters van geïmporteerde zaden goedkeuren
 Periode 1958-1969
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaai­zaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbieten­zaad 1958 art. 6.2
- (752.)
 Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbougewassen (NAK)
 Handeling Het geven van aanwijzingen ten aanzien van het nemen van monsters bij geïmporteerde zaden
 Periode 1958- 1969
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaai­zaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbieten­zaad 1958 art. 6.2
 Opmerking De importeur is verplicht hier voor zorg te dragen.
- (753.)
 Actor Stichting Nederlandse Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbougewassen (NAK)
 Handeling Het geven van voorschriften ten aanzien van de bewaring, bewerking, opslag en het vervoer van lijnzaad
 Periode 1958- 1990
 Grondslag Zaaizaadverordening art. 9.2c
- (754.)
 Actor Productschap voor Landbouwzaai­zaden
 Handeling Het verlenen van toestemming voor afwijking, alsmede het bepalen van de gevallen waarin kan worden afgeweken, van de goedkeuring van (buitenlandse) zaden ter velde door de NAK
 Periode 1958-1969
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaai­zaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbieten­zaad 1958 art. 8.1
 Product Besluit vrijgave handelszaad van zaaiklaverzaad 1964 (Vb.BO, 56)
 Opmerking Het gaat hier om zaaizaad van gewassen zoals klaver, bladkool, bladramanas, mergkool, stoppelknol, voederwortel, lupine en voor zover het geen hybriden betreft, maïs.
- (755.)
 Actor Productschap voor Landbouwzaai­zaden
 Handeling Het verlenen van toestemming aan handelaren voor het afleveren van partijen niet gekeurde en niet geplombeerde zaden
 Periode 1958-1969
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaai­zaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbieten­zaad 1958 art. 5.2
 Opmerking NAK verleent deze toestemming namens het Productschap voor Landbouwzaai­zaden.

(756.)

Actor	Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK) NAK-Tuinbouw
Handeling	Het jaarlijks, op verzoek verstrekken, aan de houder van het kwekersrecht van opgaven van aangeslotenen, die teeltmateriaal van zijn ras hebben voortgebracht en het desgevraagd verlenen van medewerking bij de inning van de licentierechten
Periode	1967-
Grondslag	Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 89.2
Opmerking	Met het opheffen van de NAK-S in 1994 is ook het aansluitingsbesluit komen te vervallen.

(757.)

Actor	Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling	Het weigeren aan een bij haar aangeslotene de toelating tot het verkeer en het verbieden van verdere verhandeling van teeltmateriaal
Periode	1967-
Grondslag	Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 92.1
Opmerking	Het gaat om teeltmateriaal waarvan de keuringsinstelling heeft vastgesteld dat het niet behoort tot een groep van planten, als hoedanig het wordt aangeboden, of dat het niet voldoet aan de voorschriften zoals beschreven in ZPW art. 91.

(758.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het bepalen van gevallen of groepen van gevallen waarvoor de minister ontheffing of vrijstelling kan verlenen met betrekking tot de voorschriften die keuringsinstellingen ten aanzien van cultuurgewassen bevoegd zijn te geven
Periode	1967-
Grondslag	Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 92.2
Product	regeling
Opmerking	Het gaat om voorschriften over kwaliteitsaspecten zoals gezondheid, zuiverheid, classificatie, sortering etc. (art.91). De vrijstelling wordt verleend aan aangeslotenen van de keuringsinstellingen.

(759.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verlenen van ontheffing of vrijstelling met betrekking tot de voorschriften die keuringsinstellingen ten aanzien van cultuurgewassen bevoegd zijn te geven
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 92.2
Product Beschikking
Opmerking Het gaat om voorschriften over kwaliteitsaspecten zoals gezondheid, zuiverheid, classificatie, sortering etc. (art.91). De vrijstelling wordt verleend aan aangeslotenen van de keuringsinstellingen.

(760.)

Actor Stichting Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen
Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling Het opschorten van de keuring van teeltmateriaal bij aangeslotenen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 92.3
Opmerking Het gaat om een opschorting voor ten hoogste drie jaar, en vindt plaats indien op grond van de door een aangeslotene gevolgde werkwijze en de resultaten daarvan gebleken is, dat voortbrenging, bewaring en bewerking van teeltmateriaal niet op voldoende vakkundige wijze geschiedt.

(761.)

Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling Het goedkeuren van overeenkomsten tussen een niet bij het NAK-G of NAK aangesloten koper van groentezaden, zaden van bloemgewassen en ander teeltmateriaal van een wel bij de NAK-G / NAK aangesloten kweker
Periode 1967-
Grondslag Vrijstelling aansluiting NAK-G art. 2; Vrijstelling aansluiting NAK Wageningen art. 1
Opmerking Indien deze zaden in gesloten verpakking geleverd worden en verder worden verhandeld op naam van de aangeslotenen. Vanaf 2000 is NAK-G, Naktuinbouw.

(762.)

Actor Stichting Algemene Nederlandse Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling Het goedkeuren van zaden als gecertificeerd zaad ter uitvoering van het Besluit Categorieën Teeltmateriaal
Periode 1967 - 1983
Grondslag Besluit Categorieën Teeltmateriaal, art. 1.2
Opmerking Het gaat om zaad dat is voortgebracht onder de verantwoordelijkheid van de kweker door middel van stelselmatige instandhouding met betrekking tot het ras en bestemd is voor de voortbrenging van prebasiszaad dan wel basiszaad.

(763.)

Actor	Stichting Algemeen Nederlandse Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling	Het goedkeuren en waarmerken van zaden als prebasiszaad of gecertificeerd zaad, alsmede van pootgoed als basispootgoed of gecertificeerd pootgoed en van handelszaad
Periode	1983 -
Grondslag	Besluit Categorieën Teeltmateriaal, art. 1.2
Opmerking	Basiszaad: van vlas, bieten, maïs en overige krachtens art 87 van de ZPW aangewezen rassen. Basispootgoed: knollen van aardappel. Gecertificeerd pootgoed: knollen van aardappel. Gecertificeerd zaad: van gerst, haver, tarwe, lupine, wikke, kapucijner, landbouwerwt, veldboon, olievlas, vezelvlas, bieten en overige krachtens art 87 van de ZPW aangewezen rassen.

(764.)

Actor	Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G) Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling	Het opstellen van de voorschriften m.b.t. de gezondheid, rasechtheid, raszuiverheid, kwaliteit, sortering, classificering, verpakking en van de keuringen van teeltmateriaal
Periode	1986-
Grondslag	Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Siergewassen artt. 2.2, 3.1; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Boomkwekerijgewassen artt. 2.2, 3.1; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen artt. 2.2, 3.1, 7; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Landbouwgewassen artt. 2.1-2, 3.1, 7
Opmerking	Het bezit met het oog op verkoop, het aanbieden voor verkoop, het bedrijfsmatig in het verkeer brengen, verder verhandelen, invoeren, uitvoeren en ter uitvoer aanbieden van teeltmateriaal afkomstig van landbouwgewassen en tuinbouwgewassen is verboden, tenzij het materiaal voldoet aan de hier gestelde eisen.

23.9.4 Merken, tekenen en bewijsstukken

Voortkwekingsmateriaal wordt na keuring voorzien van een bewijs van goedkeuring, certificaat of merk. Het ministerie van Landbouw stelt modellen van documenten vast waarin wordt aangegeven dat betrokken teeltmateriaal door de keuringsinstellingen is goedgekeurd en met toestemming van deze instellingen in het verkeer gebracht en verder verhandeld mogen worden. Daarnaast worden door het Rijksproefstation voor Zaandonderzoek en de Plantenziektenkundige Dienst respectievelijk het internationale ISTA-certificaat uitgegeven en het Internationaal Fytosanitair Certificaat.

(765.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het bepalen van aanduidingen voor voortkwekingsmateriaal
Periode 1942 - 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 38
Opmerking Een voorbeeld van zo'n aanduiding is 'nabouw'.

(766.)

Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Siergewassen
Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen (NAK-B)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Groente- en Bloemzaden (NAK-G)
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
Handeling Het stellen van eisen voor de verpakking van het voortkwekingsmateriaal het voorschrijven van merken, etiketten, certificaten, sluitingen, plombes en andere bewijsstukken
Periode 1942 -
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 39.1; Beschikking houdende merken, certificaten, plombes en andere bewijsstukken art. 1968, 166; Uitvoering artikel 93 Zaaizaad- en plantgoedwet art. 2.1
Product Keuringsreglementen

(767.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het verlenen van ontheffing van de eisen die door de keuringsinstellingen op het gebied van zaaizaad zijn gesteld voor de verpakking van het voortkwekingsmateriaal en de voorziening met sluitingen en plombes, merken en tekenen
Periode 1942 – 1967
Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 39.2

- (768.)
 Actor Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
 Handeling Het afgeven van bewijsstukken na goedkeuring van gewassen
 Periode 1958-1990
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaaizaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 5.1b,c, 5.2, 7.1b,c; Zaaizaadverordening 1958 (Productschap voor Landbouwzaaizaden) art. 4.1a , 4.1B,9; Ontheffingsbesluit Zaaigraanexport België 1967 art. 1
- (769.)
 Actor Stichting Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen (NAK)
 Handeling Het geven van aanwijzingen voor het vermelden van gegevens op labels
 Periode 1958-1990
 Grondslag Verordening (Productschap voor Landbouwzaaizaden) zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 6.1b
 Opmerking Voorbeelden van deze gegevens zijn: soortnamen van zaden , zo mogelijk het ras, de herkomst van de partij, het nummer van de partij, de datum waarop de bemonstering heeft plaatsgevonden, en de door de importeur of leverancier gegeven garantie.
- (770.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van modellen van documenten waarin wordt aangegeven dat betrokken teeltmateriaal door keuringsinstellingen op het gebied van het teeltmateriaal is goedgekeurd dan wel met toestemming van deze keuringsinstellingen in het verkeer gebracht en verder verhandeld mag worden
 Periode 1986-
 Grondslag Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Siergewassen art.1; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Boomkwekerijgewassen art.1 wordt opgevolgd in 1994 door Besluit verhandeling teeltmateriaal bloemisterij- en boomkwekerijgewassen (Stb. 1994, 598); Besluit van 8 juli 1994, houdende wijzigingen van een aantal op de Zaaizaad- en plantgoedwet gebaseerde besluiten. Art. II.A; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen art. 1.c; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Landbouwgewassen art. 1.c.
- (771.)
 Actor Rijksproefstation voor Zaadonderzoek
 Handeling Het uitgeven van het Internationale ISTA-certificaat
 Periode 1945-
 Bron Nota Zaadvak p. 29
 Opmerking Het Internationale ISTA-certificaat is afkomstig van de international Seed Testing Association). Het certificaat duidt op de kwaliteit van de kiemkracht van een gewas.
- (772.)
 Actor Plantenziektenkundige Dienst (PD)
 Handeling Het controleren van handelsmonsters voor land- en tuinbouw op gezondheid in verband met fyto-sanitaire bepalingen met grensverkeer alsmede het afleveren van het Internationaal Fytosanitair Certificaat
 Periode ?
 Bron Nota Zaadvak p. 30
 Opmerking Dit is niet het ISTA-certificaat dat door het RpvZ wordt afgegeven. Het certificaat duidt op de gezondheid van het materiaal.

23.9.5 Opsporing, strafbepaling

Het overlaten van de controle aan privaatrechtelijke keuringsinstellingen heeft tot gevolg dat deze organisaties ook de bevoegdheid hebben om toelating van teeltmateriaal tot het verkeer te weigeren en de verdere verhandeling ervan te verbieden indien het materiaal niet aan de gestelde eisen voldoet. In de Zaaizaad- en plantgoedwetgeving is geregeld dat aanspraak gemaakt kan worden op een stelsel van toezicht op naleving van gestelde regels door privaatrechtelijke controle-instellingen. Aangeslotenen bij een keuringsinstelling kunnen beroep aantekenen bij de Raad van beroep, tegen de tuchtmaatregelen die een keuringsinstelling heeft opgelegd

(773.)

Actor Commissie van Beroep inzake Keuringen
Handeling Het beslissen op beroepen tegen besluiten van keuringsinstellingen
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 88.g

(774.)

Actor Raad van Beroep inzake Keuringen
Handeling Het beslissen op beroepen tegen besluiten van keuringsinstellingen anders dan met betrekking tot de keuring
Periode 1967-
Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 90.1
Opmerking De uitspraken van de Raad van Beroep hebben de kracht van bindend advies.

(775.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beslissen op bezwaarschriften tegen besluiten van het NAK-S / NAK-B / NAK-G / NAK
Periode 1967-
Grondslag Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Siergewassen 15, art. 6; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Boomkwekerijgewassen art. 6; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen art. 6; Besluit Verhandeling Teeltmateriaal Landbouwgewassen art. 6

(776.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van ambtenaren voor het opsporen van overtredingen van de Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder en van het Kwekersbesluit
Periode 1920-1967
Grondslag Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 10; Kwekersbesluit 1941 art. 56.3

- (777.)
 Actor Openbaar Ministerie
 Handeling Het instellen van strafvervolgning en het uitspreken van straffen inzake bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder
 Periode 1920-1967
 Grondslag Wet houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder art. 17
- (778.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van instructies bij opsporing van overtredingen bij of krachtens het kwekersrecht
 Periode 1942 – 1955
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 56.3
- (779.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het vaststellen van regels voor de beëdiging van opsporingsambtenaren
 Periode 1942 – 1955
 Grondslag Kwekersbesluit 1941 art. 56.3 zoals gewijzigd bij wet van 20 mei 1955, houdende wijziging van regelingen betreffende economische delicten.
- (780.)
 Actor Minister van Justitie
 Handeling Het aanwijzen van ambtenaren van de Algemene Inspectie Dienst van het Ministerie van Landbouw als ambtenaren belast met de opsporing van overtreding van de voorschriften, gesteld bij of krachtens de Zaaizaad- en plantgoedwet
 Periode 1969 – 1973
 Grondslag Beschikking aanwijzing opsporingsambtenaren art. 1
 Opmerking Voor zover het gaat om overtredingen die economische delicten zijn in de zin van artikel 1 van de Wet op de economische delicten.
- (781.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Justitie inzake het aanwijzen van ambtenaren van de Algemene Inspectie Dienst als ambtenaren belast met de opsporing van overtredingen bij of krachtens de Zaaizaad- en plantgoedwet
 Periode 1969 – 1973
 Grondslag Beschikking aanwijzing opsporingsambtenaren art. 1

23.10 Inbreng van productschappen

(782.)

Actor	Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling	Het verlenen van toestemming voor het afleveren van zaaizaad dat niet behoort tot de categorieën bedoeld in artikel 1, lid 2 onder A van het besluit Categorieën teeltmateriaal
Periode	1958-
Grondslag	Zaaizaadverordening 1958 art. 4.1c; Verordening Zaaizaad 1989 art. 7.1
Opmerking	Met zaaizaad dat niet behoort tot de categorieën bedoeld in artikel 1, lid 2 onder A van het besluit Categorieën teeltmateriaal wordt bedoeld: prebasiszaad: a. zaad dat is voortgebracht onder de verantwoordelijkheid van de kweker door middel van stelselmatige instandhouding met betrekking tot het ras; b. zaad dat bestemd is voor de voortbrenging van prebasiszaad dan wel basiszaad en c. zaad dat is goedgekeurd door de NAK als prebasiszaad en ten bewijze daarvan is gewaarmerkt.

(783.)

Actor	Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling	Het in bijzondere gevallen verlenen van ontheffing van hetgeen bij of krachtens deze verordening is geregeld
Periode	1958- 1990
Grondslag	Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art.14; Zaaizaadverordening 1958 art. 15
Product	Ontheffingsbesluit Zaaigraanexport België 1967. (Vb.Bo 1967. 8)

(784.)

Actor	Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling	Het bepalen van het tijdstip en de wijze waarop een ondernemer aan een productschap mededeling doet over de hoeveelheid zaden die hij in voorraad heeft dan wel bij derden opgeslagen houdt
Periode	1958-1990
Grondslag	Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 10.1; Zaaizaadverordening 1958 art. 11.1; Verordening zaaizaad 1989 art. 6
Opmerking	De zaden zijn gespecificeerd naar soort, ras en generatie.

(785.)

Actor	Productschap voor Landbouwzaaizaden
Handeling	Het aanwijzen van personen van het secretariaat van het productschap, die gegevens in handen worden gesteld die voortkomen uit hetgeen in deze verordening is bepaald.
Periode	1958-1990
Grondslag	Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 11.1; Zaaizaadverordening 1958 art. 12.1
Opmerking	Deze gegevens mogen slechts worden gebruikt ter vervulling van de taak van het productschap. De formele bevoegdheid ligt bij de secretaris.

- (786.)
 Actor Productschap voor Landbouwzaaizaden
 Handeling Het verlenen van ontheffing op het verbod om groenvoedergewassen of suikerbieten voor zaadwinning te telen dan wel zaden van groenvoedergewassen of suikerbietenzaad te winnen
 Periode 1958-1990
 Grondslag Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 2.2d
- (787.)
 Actor Productschap voor Landbouwzaaizaden
 Handeling Het bepalen van de wijze wanneer en waarop een handelaar aan het productschap mededeling doet van het afsluiten van overeenkomsten bij de invoer en uitvoer van zaden
 Periode 1958-1990
 Grondslag Verordening zaden van groenvoedergewassen en suikerbietenzaad 1958 art. 10; Zaaizaadverordening 1958 art. 11.2
 Opmerking Met vermelding van a. de soort, het ras en de generatie van het product; b het gewicht van de partij; c. de naam van de verkoper, onderscheidenlijk van de koper; d. het land van herkomst, onderscheidenlijk van bestemming; e. de prijs per 100 kilo alsmede de wijze van levering, waarop de prijs betrekking heeft; f. de leveringstermijn.
- (788.)
 Actor Productschap voor Landbouwzaaizaden
 Handeling Het stellen van eisen waaraan zaaizaad moet voldoen dat uit het buitenland wordt ontvangen
 Periode 1958- 1990
 Grondslag Zaaizaadverordening 1958 art. 41.d, In 1968 werd dit art. 4 Bd
- (789.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het aanwijzen van bedrijfslichamen en andere organisaties en instellingen die betrokken zijn bij teeltmateriaal inzake het adviseren van de minister van LNV m.b.t. de voorbereiding van de AMvB's uit de Zaaizaad- en plantgoedwet
 Periode 1967 –1995
 Grondslag Wet van juli 1995 (Stb.355) tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en andere wetten art.13; Zaaizaad- en plantgoedwet art. 94
- (790.)
 Actor Productschap voor Tuinbouwzaden
 Productschap voor Siergewassen (PVS)
 Productschap voor Granen, Zaden en Peulvruchten
 Productschap voor Landbouwzaaizaden
 Landbouwschap
 Bedrijfsschap voor de Handel in Tuinbouwzaden
 Handeling Het adviseren van de Minister van Landbouw inzake de voorbereiding van de AMvB's uit de Zaaizaad- en plantgoedwet
 Periode 1967-1997
 Grondslag Zaaizaad- en plantgoedwet, art. 94; Wet van juli 1995 (Stb. 355) tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en andere wetten art. 13; Aanpassingswet herziening adviesstelsel art. LXX (Stcrt. 1997, 63)

(791.)

Actor Productschap voor Landbouwzaai­zaden
Handeling Het vaststellen van de wijze waarop ondernemers mededelingen doen over voorraden, hoeveelheden en opslag van landbouwzaai­zaden
Periode 1990-
Grondslag Verordening landbouwzaai­zaden 1989 art. 6
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de secretaris.

(792.)

Actor Productschap voor Landbouwzaai­zaden
Handeling Het bij besluit treffen van maatregelen betreffende de handel van landbouwzaai­zaad dat niet voldoet aan de eisen van de EG-richtlijnen, doch krachtens een daartoe strekkende beschikking van de Europese Commissie in het verkeer mag worden gebracht
Periode 1990-
Grondslag Verordening Landbouwzaai­zaden 1989 art. 7.2
Opmerking De formele bevoegdheid ligt bij de voorzitter.

23.11 Genenbanken

In 1985 werd een genenbank opgericht die nauw samenwerkte met o.a. IVT en SVP, RIBL, RpvZ en RIVRO. De Genenbank draagt zorg voor cultuurmateriaal dat door vervanging door nieuwe rassen verloren dreigt te gaan. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan een cultuurmateriaal verwante wilde soorten. In tegenstelling tot veel buitenlandse genenbanken werkt het Centrum voor Genetische Bronnen (CGN) met documentatiesystemen waarbij de opgeslagen collecties daadwerkelijk zijn/worden ontsloten. Het CGN is in 1990 een onderdeel van het Centrum voor Plantenveredeling- en Reproductieonderzoek (CPRO-DLO) in Wageningen geworden.

De Genenbank staat niet in relatie tot het kwekersrecht

(793.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het oprichten van het Centrum voor Genetische Bronnen (Genenbank)
Periode 1985-
Bron De genenbank onderweg, cpro-dlo (1995) p. 17
Opmerking De Genenbank is opgericht om specifieke aandacht te besteden aan bewaring, evaluatie, documentatie en introductie van teeltmateriaal.

(794.)

Actor Centrum voor Genetische Bronnen Nederland/Centrum voor Plantenveredelings- en Reproductieonderzoek (CGN-CPRO/DLO)
Handeling Het beheren van de Nederlandse genenbank voor plantgenetische bronnen voor voedsel en landbouw onder mandaat van de Nederlandse overheid
Periode 1985-
Bron Nota Zaadvak p. 23
Opmerking Het CGN richt zich op het conserveren van biodiversiteit. Het concentreert zich daarbij op de lange termijn opslag en het toegankelijk maken van collecties, die belangrijk zijn voor de Nederlandse landbouw.

(795.)

Actor Centrum voor Genetische Bronnen Nederland/Centrum voor Plantenveredelings- en Reproductieonderzoek (CGN-CPRO/DLO)
Handeling Het evalueren en rapporteren van het CGN-beleid
Periode 1985-
Bron De genenbank onderweg, cpro-dlo (1995) p. 31

23.12 Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen

(796.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het instellen van de Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen
Periode 1970 -
Grondslag Instelling Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen art. 1

(797.)

Actor Landbouwschap
Nederlandse Kwekersbond
Nederlandse Vereniging voor de handel in Landbouwzaai­zaden
Nederlandse Federatie voor de handel in Poot­aard­appelen
Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel
Nederlandse Vereniging voor de Teelt van en de Handel in Tuinbouw­zaden
Productschap voor Sier­ge­wassen (PVS)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het benoemen van leden van de Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen
Periode 1970 -
Grondslag Instelling Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen art. 3.1, zoals gewijzigd in 1976 (Stcrt. 1976, 192)
Opmerking Vanaf 1976 benoemt het Landbouwschap drie leden, voor die tijd waren dat er twee. Twee van deze leden zijn deskundig op het gebied van teeltmateriaal van akkerbouwgewassen en een lid is deskundig op het gebied van teeltmateriaal van tuinbouwgewassen. De Nederlandse Kwekersbond, Vereniging voor de handel in Landbouwzaai­zaden, Nederlandse Federatie voor de handel in Poot­aard­appelen, Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel benoemen drie leden. De Nederlandse Vereniging voor de Teelt en de Handel in Tuinbouw­zaden benoemt twee leden. Het Productschap voor Sier­ge­wassen benoemt één lid. De Minister van LNV, benoemt vanaf 1976, voor die tijd waren dat er twee.

(798.)

Actor Productschap voor Landbouwzaai­zaden
Poot­goed Contact Commissie
Handeling Het benoemen van adviserende leden van de Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen
Periode 1970 -
Grondslag Instelling Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen art. 3.1
Opmerking Productschap voor Landbouwzaai­zaden benoemt één lid. De Poot­goed Contact Commissie benoemt één lid.

(799.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aanwijzen van een ambtenaar als secretaris van de Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen
Periode 1970 -
Grondslag Instelling Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen art. 3.2, zoals gewijzigd (Stcrt. 1976, 192) art. 3.2

24 BIOTECHNOLOGIE

24.1 Algemene handelingen

Algemene handelingen zijn handelingen die geen grondslag hebben in de wet- en regelgeving betreffende het beleidsterrein landbouwkwaliteit, of in overige wet- en regelgeving die in ieder beleidsterrein voorkomen.

(800.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) Minister van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking (BuZa/OS) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) Minister van Economische Zaken (EZ) Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W)
Handeling	Het voorbereiden, mede-vaststellen en evalueren van het beleid op het gebied van de (agro)biotechnologie
Periode	1977-
Product	(Beleids)nota's: o.a. Nota 'Leven in een duurzame toekomst', juni 1993, uitgebracht mede namens EZ, VROM, WVC, OC&W, BuZa en SZW; Nota Wetenschap- en techniekcommunicatie, april 2000, uitgebracht met OC&W en EZ; Voortgangsrapportages (evaluatie) over biotechnologie en levensmiddelen, november 1996 en april 1999, uitgebracht door de ministeries van LNV en VWS in nauwe betrokkenheid van de ministeries van VROM en EZ (TK 1996-1997, 25 126 nr. 1; 1998-1999, 26 407 nr. 2). - Strategisch Plan van Aanpak Biologische Diversiteit (II'95-'96 24 400. XIV, nr. 37); Voortgangsverslag (1996) inzake Strategisch Plan van Aanpak Biologische Diversiteit (SPA Biodiversiteit) uitgebracht door ministeries van LNV, VROM en BuZA, mede namens de ministeries van V&W, OC&W en EZ (TK 1996-1997. 25 000 XIV, nr. 21)
Opmerking	Het gaat hierbij met name om het gebruik van biotechnologie in planten en voedingsmiddelen, de voedsel- en milieuveiligheid en de informatie daarover aan de consument.
(801.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving op het gebied van (agro)biotechnologie
Periode	1940 -
Bron	Begrotingen
Product	Wet, houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder (Stb. 1920, 957); Kwekersbesluit (vb, 1942, 8); Keuringswet Tuinbouwzaden- en Plantgoed (Stb. 1952, 160); Zaaizaad- en plantgoedwet (Stb. 1966, 455)
Opmerking	Bijvoorbeeld: Het aanpassen van de Zaaizaad- en plantgoedwet na herziening van UPOV-conventies. Voor (agro)biotechnologie geldt ook: de implementatie van EG-regelgeving door de voorbereiding van uitvoeringsmaatregelen in de vorm van formele wetten, AMvB's, ministeriële regelingen en verordeningen.

- (802.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het instellen, instrueren en opheffen van organisaties, raden, commissies en werkgroepen ter voorbereiding van het beleid inzake (agro)biotechnologie
 Periode 1940-
 Bron Begrotingen
 Product Instellingsbesluiten
 Opmerking Voorbeelden van zo'n commissie is: Commissie van Advies voor Kwekerseigendom (1940).
- (803.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van periodieke verslagen over de beleidsvorming inzake (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen
- (804.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beantwoorden van Kamervragen over het beleid inzake (agro)biotechnologie en het anderszins informeren van leden van, of commissies uit het parlement
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Brieven, notities, ...
- (805.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van beleidsinformatie over (agro)biotechnologie t.b.v. de Memorie van Toelichting bij begrotingen
 Periode 1977-
- (806.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het informeren van de Staten-Generaal betreffende het beleid voor de (agro)biotechnologie
 Periode 1977-
- (807.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het opstellen van het standpunt t.a.v. (agro)biotechnologie van het ministerie van LNV uit te dragen op conferenties
 Periode 1977-
- (808.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het organisatorisch voorbereiden van de deelname aan conferenties, werkgroepen etc m.b.t. (agro)biotechnologie
 Periode 1977-
- (809.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het geven van voorlichting betreffende het overkoepelende (agro)biotechnologiebeleid
 Periode 1977-

- (810.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het informeren van de Nationale Ombudsman en parlementaire onderzoekscommissies naar aanleiding van klachten over de gevolgen of de uitvoering van het beleid inzake (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Brieven, notities, ...
 Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Behoorlijk behandeld* over de Nationale Ombudsman. Parlementair onderzoek gebeurt meestal door de Commissies voor de Verzoekschriften.
- (811.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Beschikkingen
- (812.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voeren van verweer in beroepschriftprocedures inzake (agro)biotechnologie voor administratiefrechtelijke organen
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Beschikkingen en verweerschriften
 Opmerking Zie ook PIVOT-rapport *Drie maal 's Raads recht* over de Raad van State.
- (813.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen inzake het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties op het gebied van (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
 Opmerking De belangrijkste internationale organisatie op dit gebied is de UPOV, die het Nederlandse kwekersrecht in grote mate regelt.
- (814.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen inzake (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Brieven, notities
- (815.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal op het terrein van (agro)biotechnologie
 Periode 1945-
 Bron Begrotingen
 Product Voorlichtingsmateriaal

(816.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van interdepartementaal overleg ten aanzien van (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van de geleverde inbreng
Periode 1945-
Bron Begrotingen

(817.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het formuleren van het onderzoeksbeleid op het gebied van (agro)biotechnologie
Periode 1945-
Bron Begrotingen

(818.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van bijdragen aan instellingen voor landbouwkundig onderzoek op het gebied van (agro)biotechnologie
Periode 1945 -
Bron Begrotingen
Opmerking Voorbeelden van onderzoekcentra op het gebied van teeltmateriaal zijn; het Centrum voor Rassenonderzoek en Zaadtechnologie (CRZ); heet Instituut voor de veredeling van Tuinbouwgewassen Wageningen (IVT) en het Rijksinstituut voor Rassenonderzoek van Cultuurgewassen (RIVRO).

(819.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beoordelen van de onderzoeksprogramma's en de onderzoeksresultaten van de proefstations inzake (agro)biotechnologie
Periode 1945-
Grondslag Begrotingen

(820.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Directeur Project Biotechnologie
Handeling Het verlenen van opdrachten betreffende het doen van onderzoek naar de gevolgen van moderne biotechnologie voor landbouw, voeding en milieu, alsmede de daaruit voortvloeiende maatschappelijke effecten
Periode 1977-
Grondslag Mandaat directeur Biotechnologie, art. 1b
Opmerking De directeur Biotechnologie van het ministerie van LNV is vanaf 1 februari 2000 gemachtigd namens de minister van LNV te beslissen en stukken te ondertekenen.

(821.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van departementale standpunten inzake de agrarische aspecten van internationale handelsbesprekingen
Periode 1945-
Opmerking Als onderdeel van de voorbereiding wordt overleg gevoerd met het agrarische bedrijfsleven.

(822.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Directeur Project Biotechnologie
Handeling	Het verlenen van opdrachten betreffende het bijdragen aan de strategische ontwikkeling en totstandkoming van beleid inzake (agro)biotechnologie en het daarbij behorende instrumentarium
Periode	1977-
Grondslag	Mandaat directeur Biotechnologie, art. 1c
Opmerking	De directeur Biotechnologie van het ministerie van LNV is vanaf 1 februari 2000 gemachtigd namens de minister van LNV te beslissen en stukken te ondertekenen

24.2 Algemene Europese handelingen

(823.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) Minister van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking (BuZa/OS) Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Handeling	Het formuleren van hoofdlijnen en beginselen van het Nederlandse standpunt gericht op het EG-beleid ten aanzien van de (agro)biotechnologie
Periode	1977-
Bron	Brief van de ministers van LNV, VROM en OS aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Vergaderjaar 1996-1997, 25 000 XIV, nr. 21
Opmerking	Onder ander in het kader van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit. In het kader van dit Verdrag was Nederland vertegenwoordigd bij conferenties over plantaardige genetische bronnen en agro- biodiversiteit

(824.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het deelnemen aan de voorbereiding van verordeningen ter zake de (agro)biotechnologie die door de Commissie der E.E.G., later E.G. worden vastgesteld.
Periode	1977-

Raadsbesluiten

(825.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van bijdragen aan expertgroepen van de Europese Commissie inzake (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage
Periode	1958-

(826.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van concept-informatiefiches over voorstellen, mededelingen en Groenboeken van de Europese Commissie op het gebied van (agro)biotechnologie
Periode 1958-
Product Concept-fiches
Opmerking De interdepartementale WBNC stelt de informatiefiches vast. (Zie ook Pivotonderzoek '*Gedane Buitenlandse Zaken*'.)

(827.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van Raadswerkgroepen met betrekking tot (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(828.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc groepen Raden/Attachés met betrekking tot biotechnologie en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(829.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van het Coreper met betrekking tot (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. De instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiger in het Coreper (de PV) worden vastgesteld in interdepartementaal overleg onder leiding van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

(830.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc High Level groepen met betrekking tot (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.

(831.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake agendapunten van Raadsvergaderingen met betrekking tot (agro)biotechnologie en het opstellen van verslagen van Raadsvergaderingen
Periode 1958-
Opmerking Nationale standpunten en onderhandelingsposities inzake agendapunten van Raadsvergaderingen komen tot stand in de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (CoCo).

(832.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake algemene en op langere termijn spelende zaken van EU-belang inzake (agro)biotechnologie
Periode 1993-
Opmerking Overleg hierover in de Coördinatiecommissie op Hoog Ambtelijk Niveau (CoCoHan) leidt tot algemene rapporten aan de betrokken ministers.

Uitvoeringsbepalingen van de Europese Commissie

(833.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het aan de Europese Commissie rapporteren over de implementatie van Europese (of internationale) regels in bestaande of nieuwe wet- en regelgeving op nationaal niveau op het gebied van teeltmateriaal en (agro)biotechnologie
Periode 1958 -
Product Rapporten

(834.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten inzake door de Europese Commissie voorgestelde uitvoeringsbepalingen met betrekking tot (agro)biotechnologie, die besproken worden in een raadgevend comité, een beheerscomité of een reglementeringscomité, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze comités
Periode 1958-
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg
Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de comités.

(835.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten over door de Europese Commissie voorgenomen besluiten, maatregelen en onderhandelingen met derde landen op het gebied van (agro)biotechnologie, voorzover deze niet zijn vastgelegd in Raadsbesluiten en worden besproken in commissies en werkgroepen, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van de commissies en werkgroepen
Periode 1958-

Implementatie van Europese regelgeving

836.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Economische Zaken (EZ)

Handeling Het stellen van nadere regels met betrekking tot de aanpassing van de nationale wet- en regelgeving ten aanzien van (agro)biotechnologie

Periode 1958-

Grondslag Internationaal Verdrag tot Bescherming van Kweekproducten (herzien) art. 30

Opmerking Indien de regels betrekking hebben op een bepaling die de handel raakt verleent de Minister van Landbouw deze in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken.

(837.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het geven van aanwijzingen aan uitvoeringsorganen over de toepassing van internationale verdragen of verordeningen inzake (agro)biotechnologie

Periode 1958-

Product Circulaires

(838.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het voordragen van personen voor benoeming in een raadgevend comité, beheerscomité of reglementeringscomité inzake (agro)biotechnologie

Periode 1958-

Opmerking De Raad benoemt de leden van de comités.

(839.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het voordragen aan de Europese Commissie van deskundigen voor benoeming als controleur op de naleving van de bepalingen van communautaire besluiten betreffende (agro)biotechnologie

Periode 1958-

grondslag EG-richtlijnen

(840.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het aanwijzen van regeringsvertegenwoordigers in commissies of werkgroepen van de Europese Unie inzake (agro)biotechnologie

Periode 1958 -

(841.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het nemen van maatregelen voor de toepassing van EEG richtlijnen en de daarbijbehorende bijlagen op het gebied van (agro)biotechnologie

Periode 1958-

Opmerking De Commissie voor Europese Gemeenschappen wordt hiervan in kennis gesteld.

(842.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het opstellen van een plan ter implementatie van een Raadsbesluit inzake (agro)biotechnologie
Periode	1993-
Grondslag	Aanwijzing voor regelgeving (Stcrt. 1992, 230), nr. 334
Product	Implementatieplan
Opmerking	Het betreft hier plannen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen die onderworpen zijn aan de samenwerkingsprocedure of de medebeslissingsprocedure (co-decisie) van Raad en Europees Parlement. Het implementatieplan moet binnen een maand nadat de Raad het gemeenschappelijk standpunt heeft vastgesteld voorgelegd worden aan de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen.

24.2.1 Fundamenteel, strategisch en Toepassingsgericht onderzoek

Innovatiegericht Onderzoeksprogramma Biotechnologie (IOP-b)

(843.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W)
Handeling Het gezamenlijk aangaan van projecten op het gebied van o.a. biotechnologie
Periode 1981-
Bron Instellingsbesluit Programmacommissie Biotechnologie
Opmerking Projectmanagement en –beoordeling worden verzorgd door het NRLO.

(844.)

Actor Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek (NRLO)
Handeling Het begeleiden en beoordelen van gezamenlijke projecten van de ministers van LNV en OC&W op het gebied van o.a. biotechnologie
Periode 1981-
Bron Instellingsbesluit Programmacommissie Biotechnologie

(845.)

Actor Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek (NRLO)
Handeling Het stimuleren van, beoordelen, en voeren van het projectmanagement van innovatiegerichte onderzoeksprogramma's biotechnologie (IOP-b)
Periode 1981-
Opmerking In de toelichting van de Instelling Programmacommissie (Stcrt, 1981, 178) staat dat de NRLO (als uitvoerende organisatie) het biotechnologisch onderzoek in toenemende mate stimuleert. Een in ander is gebaseerd op de studie 'Biotechnologie in het landbouwkundig onderzoek' van de NRLO.

(846.)

Actor Programmacommissie Landbouw Biotechnologie (PcLB)
Handeling Het opstellen van meerjarige werkplannen en stimuleringsmaatregelen en het adviseren van de minister van LNV met betrekking tot de biotechnologie
Periode 1985-
Bron Eindverslag Innovatiegericht Onderzoeksprogramma Biotechnologie (IOP-b)
Opmerking Het gaat zowel om de inhoud van de onderzoeksprogramma's als de subsidiëring daarvan, evenals om kennisoverdracht aan de agrarische industrie.

(847.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het laten verrichten van (evaluatie)onderzoek naar projecten in het Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma Landbouwbiotechnologie (IOP-Lb)
Periode 1985-
Bron Beleidsinformatie jaargang 4 nummer 16, p. 5
Product Evaluatiestudie
Opmerking De opdracht werd uitgevoerd door: het Studiecentrum voor Technologie en Beleid van TNO, en het Centrum voor Studies en Wetenschap, Technologie en Samenleving van de Universiteit Twente

(848.)

Actor Studiecentrum voor Technologie en Beleid van TNO
Centrum voor Studies en Wetenschap, Technologie en Samenleving van de
Universiteit van Twente

Handeling Het verrichten van (evaluatie)onderzoek naar projecten in het
Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma Landbouwbiotechnologie (IOP-
Lb)

Periode 1985-

Bron Beleidsinformatie jaargang 4 nummer 16, p. 5

Product Evaluatiestudie

Selectievoorstel: V (vernietigingstermijn jaar)

Biotechnologisch onderzoek bij planten

(849.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

Handeling Het opstellen van programmafinancieringsafspraken voor het Nederlands
plantenbiotechnologisch onderzoek

Periode 1985-

Bron Beleidsnota landbouwbiotechnologie p. 38; Begrotingen

Opmerking O.a. met DLO.

Biotechnologisch onderzoek met betrekking tot nieuwe voedingsmiddelen

(850.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Handeling Het laten verrichten van (evaluatie)onderzoek naar ggo-vrije ketens van
voedingsmiddelen

Periode 1997-

Bron Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste Tweede
Kamer, vergaderjaar 1997-1998, 25 126, nr. 5

Opmerking Een financiële bijdrage hiervoor kan worden verkregen op grond van de
Subsidieregeling Demonstratieprojecten Markt- en Concurrentiekracht, dat
een onderdeel is van het Stimuleringskader LNV. Projecten die vallen binnen
het onderwerp 'ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van herkenbare
(gecertificeerde) ggo-vrije ketens' komen in aanmerking voor subsidie.
LASER voert de regeling uit.

(851.)

Actor Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM)

Handeling Het verrichten van onderzoek naar de uitkruising van ggo's naar de ggo-vrije
landbouw

Periode 1997-

Bron Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste commissie
voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, biote02023

(852.)
Actor Dienst Landbouvoorlichting (DLV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het verrichten van onderzoek naar de traceerbaarheid en handhaafbaarheid van ggo's
Periode 1997-
Bron Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, biote02023

(853.)
Actor Landbouw Economisch Instituut – Dienst Landbouwkundig Onderzoek (LEI-DLO)
Handeling Het verrichten van consumenten- en marktonderzoek, gericht op inzicht in het koopgedrag van de ggo-vrije consument en in de ontwikkelingen in de vraag en aanbod op de (internationale) markt van ggo-vrije producten
Periode 1997-
Bron Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste Tweede Kamer, vergaderjaar 1997-1998, 25 126, nr. 5

Financiering van het onderzoek

(854.)
Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het (mede)financieren van biotechnische onderzoeksprogramma's in de agrofoodsector
Periode 1977-
Bron Beleidsnota landbouwbiotechnologie p. 38; Begrotingen
Opmerking Onder de agrofoodsector zijn begrepen: landbouw (akkerbouw, tuinbouw, en veeteelt) en voedingsmiddelenindustrie. De onderzoeksprogramma's werden o.a. uitgevoerd door DLO, LUW, en proefstations (nu samen onder Wageningen-UR) en de Associatie voor Biotechnologische Onderzoeksscholen in Nederland (ABON) en hebben betrekking op plantaardige productie, dierlijke productie, aquacultuur en landbouwproductenverwerkende industrie. Ook de Programmacommissie Landbouwbiotechnologie (PcLB) wordt door LNV gefinancierd.

(855.)
Actor Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het (mede)financieren van startende biotechnologie bedrijven
Periode 1977-
Bron Website LNV, oktober 2002; Subsidieregeling Zaaiprojecten life sciences
Opmerking In het kader van het *Actieplan Life Sciences*

24.2.2 Toelating van genetisch gemodificeerde organismen

Bescherming van mens en milieu

(856.)

Actor Commissie Genetische Modificatie (COGEM)
Handeling Het adviseren van de vakministers over genetische modificatie
Periode 1980-
Bron Beleidsnota Biotechnologie, p. 26

24.2.3 Voedsel, nieuwe voedingsmiddelen

(857.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het voeren van overleg met het Nederlandse voedingsbedrijfsleven en maatschappelijk organisaties over verbetering van transparante etikettering van producten die met gentechnologie zijn geproduceerd
Periode 1996-
Bron Beleidsnota Biotechnologie, p. 33

(858.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Handeling Het stimuleren en faciliteren van de ontwikkeling van ggo-vrije ketens van levensmiddelen
Periode 1997-
Bron Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste Tweede Kamer, vergaderjaar 1997-1998, 25 126, nr. 5
Opmerking Subsidie wordt verstrekt middels De Subsidieregeling Demonstratieprojecten Markt- en Concurrentiekracht, dat een onderdeel is van het Stimuleringskader LNV. Projecten die vallen binnen het onderwerp 'ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van herkenbare (gecertificeerde) ggo-vrije ketens' komen in aanmerking voor subsidie.

(859.)

Actor Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het (mede) beslissen over het verlenen van vergunningen voor introducties van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en op de markt
Periode 1993-
Grondslag Besluit GGO, art 6
Opmerking De minister van VROM heeft hierin het primair bevoegd gezag.

Zaaizaad en plantgoed

(860.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het (laten) uitvoeren van een inventariserend onderzoek naar de ethische aspecten van plantenbiotechnologie
Periode 1993-
Bron ?

Intellectueel eigendom

(861.)

Actor Minister van Economische Zaken (EZ)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet en regelgeving betreffende de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen
Periode 1998-
Bron TK 1998-1999, 26 568 (R1638), nrs. 1-2; EK 2001-2002, 26 26 568 (R1638), nr. 435
Product Wijziging van de Rijksoctrooiwet, de Rijksoctrooiwet 1995 en de Zaaizaad en Plantgoedwet ten behoeve van de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen
Opmerking Deze wet is nog niet gepubliceerd in de staatscourant?

24.2.4 Voorlichting en het stimuleren van maatschappelijke meningsvorming

Consumentenonderzoek en -voorlichting

(862.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Economische Zaken (EZ)
Handeling Het financieren van onderzoeksprogramma's betreffende de sociaal-economische en voedselveiligheidsaspecten van de landbouwbiotechnologie
Periode 1990-
Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 22
Product O.a. Technologische Aspecten-studies (TA-studies)
Opmerking Dit onderzoek wordt o.a. uitgevoerd door de stichting Consument en Biotechnologie.

(863.)

Actor Stichting Consument en Biotechnologie (C&B)
Handeling Het verrichten van onderzoek naar sociaal-economische en voedselveiligheidsaspecten van de landbouwbiotechnologie
Periode 1990-
Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 22

- (864.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Handeling Het financieren van onderzoek naar maatschappelijke acceptatie van producten van de (landbouw)biotechnologie
 Periode 1990-
 Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 22
 Opmerking Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA) en de Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (NOTA- vanaf 1994: Rathenau Instituut).
- (865.)
 Actor Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA)
 Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (NOTA)
 Rathenau Instituut
 Handeling Het verrichten van onderzoek naar maatschappelijke acceptatie van producten van de (landbouw)biotechnologie
 Periode 1990-
 Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 22
 Opmerking Dit onderzoek wordt financieel ondersteunt door de minister van LNV. NOTA heet vanaf 1994 Rathenau instituut.
- (866.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Handeling Het voeren van overleg met betrokken organisaties over de participatie vanuit deze organisaties in de aansturing van beleidsgerichte onderzoeksprogramma's op het gebied van landbouwbiotechnologie
 Periode 1990-
 Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie p. 22
 Opmerking Betrokken organisaties zijn o.a. de Stichting Consument en Biotechnologie en de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA).
- (867.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
 Minister van Economische Zaken (EZ)
 Handeling Het financieel ondersteunen van voorlichtingscampagnes op het gebied van de (landbouw)biotechnologie
 Periode 1990-
 Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 21
 Opmerking O.a. voorlichtingscampagnes van de Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (PWT - in 1996 na een fusie overgegaan in Stichting WeTeN).
- (868.)
 Actor Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (PWT)
 Stichting WeTen
 Handeling Het uitvoeren van voorlichtingscampagnes op het gebied van de (landbouw)biotechnologie
 Periode 1990-
 Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 21
 Opmerking De Stichting Publieksvoorlichting Wetenschap en Technologie (PWT) is in 1996 na een fusie overgegaan in Stichting WeTeN.

(869.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beschikbaar stellen van financiële middelen om de rol van het landbouwonderwijs in de maatschappelijke meningsvormen over landbouwbiotechnologie nader te verkennen
Periode 1990-
Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, p. 22
Opmerking In overleg met instellingen voor landbouwonderwijs worden o.a. de organisatie van studiedagen, symposia, workshops, en open dagen over biotechnologie gefinancierd.

(870.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
(Voorlopige) Commissie Genetische Modificatie ((V)COGEM)
Handeling Het geven van informatie over toelatingsprocedures en achtergronden van de gehanteerde criteria inzake biotechnologie
Periode 1990-
Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie p. 22
Product Brochure over de milieuaspecten van genetisch gemodificeerde organismen.
Opmerking De brochure is opgesteld door de VCOGEM.

(871.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van opdracht tot het verrichten van onderzoek consumenten aangelegenheden in relatie tot biotechnologie
Periode 1993-
Bron Beleidsnota Landbouwbiotechnologie, 1993, p. 22
Product Rapport Consument en biotechnologie, kennis en meningsvorming van consumenten over biotechnologie; Rapport Biotechnologie: actie of reactie
Opmerking Uitgevoerd door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumenten Aangelegenheden (SWOKA)

Maatschappelijk debat

(872.)

Actor Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het beschikbaarstellen van financiële middelen voor het organiseren van publiek debat over biotechnologie
Periode 1990-
Bron Beleidsnota Biotechnologie, p. 78
Opmerking O.a: Debat Genetische modificatie van Dieren (1993); Debat Klonen en Kloneren (1999); Debat Biotechnologie en voeding (2001)

(873.)

Actor Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling Het geven van opdracht tot het organiseren van publiek debat over biotechnologie
Periode 1993-
Bron Beleidsnota Biotechnologie, p. 78
Opmerking O.a: Debat Klonen en Kloneren (1999)

(874.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (NOTA) Rathenau Instituut
Handeling	Het (mede) organiseren en coördineren van publiek debat over biotechnologie
Periode	1993-
Bron	Beleidsnota Biotechnologie, p. 78
Opmerking	NOTA heet vanaf 1994 Rathenau Instituut.

24.2.5 Communicatie

(875.)

Actor	Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W) Minister van Economische Zaken (EZ) Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)
Handeling	Het (mede)financieren van communicatie-activiteiten op het gebied van biotechnologie
Periode	1993-
Bron	Beleidsnota Biotechnologie, p. 21

25 OVERZICHT WET- EN REGELGEVING

25.1 Zaaizaad en plantgoed

25.1.1 Wet, houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder 1920-1966

Wet, houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in de handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder 1920-1966

- Stb. 1920, 957; Stb. 1921, 671; Stb. 1924, 250; Stb. 1925, 308, 465
- Stb. 1947, H 123; Stb. 1955, 213, 304; Stb. 1958, 296

25.1.2 Kwekersbesluit 1941-1966

Kwekersbesluit (Reglement voor den Raad voor het Kwekersrecht)

- V.B. 1942, 8

Wet houdende wijziging van regelingen betreffende economische delicten (art. VIII)

- Stb. 1955, 213; Inwerkingtreding Stb. 1955, 304; Vervallen Stb. 1966, 455

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 14 september 1942, tot instelling van een Rijkscommissie voor de samenstelling van de rassenlijst voor landbouwgewassen

- Stcrt. 1942, 178

Beschikking van de Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot instelling van een rassenlijst voor landbouwgewassen

- Stcrt. 1942, 192; Ingetrokken Stcrt. 1944, 42

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot plaatsing van rassen op de rassenlijst voor landbouwgewassen

- Stcrt. 1942, 192

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, ter uitvoering van het bepaalde in artikel 48, lid 4, van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1942, 192

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, ter uitvoering van het bepaalde in artikel 36.3 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1942, 192

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 2 October 1942, tot aanwijzing van een keuringsinstelling als bedoeld in artikel 48.1 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1942, 192

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen, in afwijking van het bepaalde in artikel 35.1 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1942, 192

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 23 Mei 1944 met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen, in afwijking van het bepaalde in artikel 35.1 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1944, 142

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 2 October 1942 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen, krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1942, 192; Ingetrokken Stcrt. 1944, 42

Beschikking van de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 31 mei 1943 ter uitvoering van artikel 48.7 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1943, 105

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot het in het verkeer brengen van niet op de rassenlijst geplaatste rassen van landbouwgewassen in afwijking van het bepaalde in art. 35.1 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1944, 42

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij van 28 februari 1944 met betrekking tot het verlenen van ontheffing van de keuring van voortkwekingsmateriaal van landbouwgewassen krachtens artikel 39.2 van het Kwekersbesluit 1941

- Stcrt. 1944, 42

Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij ter uitvoering van art. 16 van het Kwekersbesluit 1941 (Jaarcijnzenbeschikking landbouwgewassen)

- Stcrt. 1944, 149

Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met betrekking tot heffingen ten behoeve van de Raad voor het kwekersrecht en het door deze te verrichten rassenonderzoek

- Stcrt. 1944, 149

Beschikking betreffende het beheer van kwekersvergoedingenfonds voor landbouwgewassen

- Stcrt. 1944, 158

25.1.3 Keuringswet Tuinbouwzaden- en Plantgoed 1952-1966

Wet, houdende regelen betreffende de beperking van de deelneming aan het ruilverkeer met voortkwekingsmateriaal van tuinbouwgewassen tot aangeslotenen bij een keuringsinstelling /

Keuringswet Tuinbouwzaden- en Plantgoed 1952-1966

- Stb. 1952, 160; Stb. 1953, 20

Aansluitingsbesluit N.A.K.S

- KB houdende uitvoering van art. 2, eerste lid met betrekking tot anjers en cyclamen

- Stb. 1952, 605; Stb. 1958, 170; Stb. 1964, 190

Aansluitingsbesluit N.A.K.B

- Idem m.b.t. boomkwekerijgewassen, Stb. 1952, 606; Stb. 1964, 388

Aansluitingsbesluit N.A.K.G

- Idem m.b.t. groentegewassen en bloemen, Stb. 1952, 607; Stb. 1958, 171; Stb. 1961, 241

25.1.4 Opheffing van de schorsing van diverse besluiten en beschikkingen genomen gedurende de bezettingstijd en in betrekking staande tot het Ministerie van Landbouw

Besluit van 5 september 1945, houdende opheffing van de schorsing van diverse besluiten en beschikkingen genomen gedurende de bezettingstijd en in betrekking staande het Ministerie van Landbouw

- Stb. 1945, F162

Wet, houdende verlenging van de termijn van verval van sommige bezettingsregelingen

(Wet bezettingsmaatregelen IV 1953)

- Stb. 1954, 20, 32; Stb. 1955, 18; Stb. 1956, 50; Stb. 1957, 14

- Stb. 1958, 70, 683; Stb. 1960, 32; Stb. 1962, 23; Stb. 1963, 9

- Stb. 1964, 11; Stb. 1965, 4; Stb. 1966, 22, 529.; Ingetrokken Stb. 1966, 455

25.1.5 Zaaizaad- en plantgoedwet 1966-

Wet, houdende nieuwe regeling van het kwekersrecht, alsmede van het verkeer met teeltmateriaal van landbouw- en tuinbouwgewassen

- Stb. 1966, 455; Stb. 1967, 266; Stb. 1969, 191; Stb. 1972, 461; Stb. 1975, 75; Stb. 1981, 35, 769;
- Stb. 1984, 19, 128, 238, 573; Stb. 1985, 599; Stb. 1986, 388; Stb. 1987, 591, 592;
- Stb. 1988, 8, 10; Stb. 1989, 491; Stb. 1991, 233; Stb. 1992, 409, 505, 422; Stb. 1993, 650, 690;
- Stb. 1995, 250, 355; Stb. 1996, 398; Stb. 1997, 4, 63; Stb. 1997, 63; Stb. 1997, 510, 581

Besluit van 5 april 1967, houdende jaarcijns als bedoeld in de artikelen 18, tweede lid en 38 van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Jaarcijnsbesluit Zaaizaad- en plantgoedwet)

- Stb. 1967, 222; Stb. 1970, 664; Stb. 1974, 352;
- Stb. 1979, 469; Stb. 1988, 132; Stb. 1993, 61

25.1.6 Het kwekersrecht

K.B. Reglement voor de Raad voor het Kwekersrecht (Besluit van 5 april 1967, houdende uitvoering van de artikelen 4, tweede lid, 15, eerste lid, 18, tweede lid, 27, 39, 47 en 57 van de Zaaizaad- en plantgoedwet)

- Stb. 1967, 223; Stb. 1993, 697; Stb. 1994, 700

Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen

- Stcrt. 1967, 125; Stcrt. 1978, 55

Beschikking vergoeding deskundigen en getuigen

- Stcrt. 1978, 55; Stcrt. 1979, 197; ingetrokken Stcrt. 1993, 251

Beschikking vacatiegelden Raad voor het Kwekersrecht

- Stcrt. 1979, 197; Stcrt. 1980, 23

Beschikking instructie Raad voor het Kwekersrecht

- Stcrt. 1974, 24; Stcrt. 1986, 25; Stcrt. 1993, 251

Beschikking tarieven Raad voor het Kwekersrecht

- Stcrt. 1967, 104, Stcrt. 1970, 216, Stcrt. 1974, 116, Stcrt. 1979, 169,
- Stcrt. 1981, 78, Stcrt. 1982, 186, Stcrt. 1983, 24

Regeling Vaststelling van de vergoedingen voor leden van de Raad voor het Kwekersrecht

- Stcrt. 1988, 228; 1993, 251; Stcrt. 1997, 59
- De Gemeenschappelijke beschikking van 16 augustus 1979 van de Minister van Landbouw en Visserij, nr. FMZ 79/2351/AZ en van de staatssecretaris van Financiën Stcrt. 1980, 23 wordt ingetrokken.

Kwekersrechtbesluit 1967

- Stb. 1967, 221; Stb. 1971, 350; Stb. 1968, 745; Ingetrokken Stb. 1975, 73

Kwekersrechtbesluit 1975

- Stb. 1975, 73; Stb. 1979, 677; Stb. 1980, 773; Stb. 1984, 102; Stb. 1987, 23;
- Stb. 1988, 97, 678; Stb. 1989, 389; Ingetrokken Stb. 1990, 262

Kwekersrechtbesluit 1990

- Stb. 1990, 262; Stb. 1991, 429

Reglement voor de kamer voor het kwekersrecht

- Stb. 1967, 227; Stb. 1995, 512

Verlening kwekersrecht buiten Nederland gewonnen rassen

- Stcrt. 1970, 15; Stcrt. 1978, 33; Stcrt. 1980, 112;
- Stcrt. 1981, 236; Stcrt. 1982, 165

Verlening kwekersrecht buitenlandse rassen / Reciprociteit

- Stcrt. 1975, 20 (of 201); Stcrt. 1976, 21 (rect.24) 244
- Stcrt. 1977, 30; Stcrt. 1978, 33; Stcrt. 1979, 26 (rect.31)
- Stcrt. 1980, 112, 33, 245; Stcrt. 1981, 93, 236; Stcrt. 1982, 165, 203
- Stcrt. 1984, 203; Stcrt. 1985, 153; Stcrt. 1986, 106; Stcrt. 1993, 251

Bekendmaking van de Raad van het kwekersrecht

- Stcrt. 1974, 24

Besluit van 20 maart 1998, houdende uitvoering van artikel 41a van de Zaaizaad- en plantgoedwet (Besluit gebruik eigen zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen)

- Stb, 1998, 234

Instelling raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen

- Stcrt. 1970, 197; Stcrt. 1974, 20; Stcrt. 1976, 192

Rassenlijsten

Besluit registratie groenterassen

- Stb. 1971, 402; Stcrt. 1973, 114

Commissie toelating groenterassen

- Stcrt. 1971, 114; Stcrt. 1988, 174

Inschrijving van rassen

- Stb. 1967, 226; Stb. 1970, 7; Stb. 1975, 75; Stb. 1979, 759; Stb. 1988, 678

Besluit aanbevelende rassenlijst groentegewassen

- Stb. 1967, 267; Stb. 1978, 42

Besluit aanbevelende rassenlijst fruitgewassen

- Stb. 1967 268; Stb.1981,508; Stb. 1988, 500

Besluit aanbevelende rassenlijst landbouwgewassen

- Stb. 1967, 269; Stb. 1991, 171

Besluit aanbevelende rassenlijst bloembollen

- Stb. 1967, 406; Ingetrokken Stb. 1984, 444

KB aanbevelende rassenlijst bosbouwgewassen

- Stb. 1971, 72

Besluit aanbevelende rassenlijst siergewassen (1967)

- Stb. 1967, 444; Stcrt. 1979, 82, 193 (ongeregistreerde gewassen);

- Stcrt. 1982, 115; Stcrt. 1984, 14

Besluit aanbevelende rassenlijst siergewassen (1984)

- Stb. 1984, 444; Stcrt. 1985, 24 en 208; Stcrt. 1991, 57

Beschikking inrichting rassenlijst siergewassen

- Stcrt. 1984, 229; Stcrt. 1993, 251

Beschikking inrichting rassenlijst voor fruitgewassen

- Stcrt. 1967, 98; Stcrt. 1971, 103; Stcrt. 1988, 163; Stcrt. 1993, 251

Beschikking inrichting rassenlijst landbouwgewassen

- Stcrt. 1967, 98; Stcrt. 1971, 243; Stcrt. 1974, 24; Stcrt. 1993, 251

Beschikking inrichting rassenlijst groentegewassen / bekendmaking namen nieuwe rassen

- Stcrt. 1967, 98; Stcrt. 1978, 236; Stcrt. 1993, 251

Beschikking inrichting rassenlijst bosbouwgewassen

- Stcrt. 1977, 186; Stcrt. 1993, 251

Besluit bindende rassenlijst landbouwgewassen

- Stb. 1967, 220; Stb. 1971, 758; Stb. 1993, 776

Beschikking toelating groenterassen 1971

- Stcrt.1971, 125; ingetrokken Stcrt. 1973, 93

Beschikking toelating groenterassen 1973

- Stcrt. 1973, 93, 194, 197;
- Stcrt. 1974, 38, 251; Stcrt. 1975, 33, 74, 122, 204, 235, 239, 241;
- Stcrt. 1976, 23, 69, 141, 146, 172 (zie verbetering Stcrt. 1979, 6) 192, 236 (zie verbetering 1977, 5);
- Stcrt. 1977, 56, 92, 107, 171, 214; Stcrt. 1978, 22, 105, 160, 181, 201, 226;
- Stcrt. 1979, 49, 82, 87, 120, 164, 182, 190, 232;
- Stcrt. 1980, 26, 82, 106, 160, 204, 247; Stcrt. 1981, 37, 77, 99, 183, 221;
- Stcrt. 1982, 10, 109, 204, 246; Stcrt. 1983, 49, 85, 128, 145, 209, 225;
- Stcrt. 1984, 9, 57, 120, 133; Stcrt. 1985, 41, 171, 201;
- Stcrt. 1986, 83, 104, 129, 191, 234; Stcrt. 1987, 41, 53, 117, 120, 146, 154, 175, 202, 213, 237, 248;
- Stcrt. 1988, 30, 41, 66, 72, 134, 144, 148, 164, 179, 242;
- Stcrt. 1989, 18, 35, 48, 59, 73, 80, 98, 127, 139, 154, 163, 185, 209, 220;
- Stcrt. 1990, 9, 40, 52, 77, 91, 118, 127, 145, 166, 174;
- Stcrt. 1993, 101, 113;
- Stcrt. 1996, 125, 142, 171, 180;
- Stcrt. 1997, 107

Beschikking van de minister van Landbouw tav individueel aangewezen rassen en landbouwgewassen

- Stcrt. 1971, 254 (Nederlands Rassenregister)

Besluit categorieën teeltmateriaal

- Stb. 1967, 224, 534; Stb. 1968, 479; Stb. 1970, 8
- Stb. 1983, 589; Stb. 1993, 776

Beschikking vergunning voor uitvoer landbouwgewassen

- Stcrt. 1978, 142, 181

Besluit van 5 april 1967, houdende uitvoering art. 18 tweede lid ZPW (Besluit ex artikel 18 ZPW)

- Stb. 1967, 226
- Toepassing art. 83, tweede lid, ZPW; Stcrt. 1984, 47; Stcrt. 1993, 251

Verhandeling van teeltmateriaal

Besluit verhandeling teeltmateriaal van siergewassen

- KB houdende regelen betreffende de verhandeling van teeltmateriaal van siergewassen
- Stb. 1986, 15; Stb. 1993, 697; Ingetrokken Stb. 1994, 598

Besluit verhandeling teeltmateriaal boomkwekerijgewassen

- KB houdende vaststelling van het Besluit verhandeling teeltmateriaal van boomkwekerijgewassen
- Stb. 1988, 303; Stb. 1993, 697; Stb. 1994, 598

Besluit verhandeling teeltmateriaal bloemisterij- en boomkwekerijgewassen

- Stcrt. 1994, 598

Besluit verhandeling teeltmateriaal Groente- en Bloemgewassen

KB houdende regelen betreffende de verhandeling van groente- en bloemgewassen, industriegewassen, specerijgewassen, geneeskrachtige en aromatische kruiden

- Stb. 1989, 208; Stb. 1993, 697

Besluit verhandeling teeltmateriaal landbouwgewassen

- KB houdende regelen betreffende de verhandeling van teeltmateriaal van landbouwgewassen
- Stb. 1990, 595; Stb. 1993, 697; Vervallen Stb. 1997 (19-12)

Verkeer met Teeltmateriaal

Besluit verkeer niet-ingeschreven rassen

- Stb. 1967, 225; Stb. 1970, 654; ingetrokken Stb. 1971, 805 (i.w. 1 dec. 1972)

Algemene beschikking verkeer teeltmateriaal niet-ingeschreven rassen

- Stcrt. 1967, 152; Stcrt. 1979, 93

Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen

- Stcrt. 1971, 254

Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979

- Stcrt. 1979, 82; Stcrt. 1979, 226; Stcrt. 1980, 4, 51, 141; Stcrt. 1984, 127

Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen (landbouwgewassen) 1979 en verkeer soortecht teeltmateriaal

- Stcrt. 1988, 160

Regeling verkeer niet-ingeschreven rassen 1991

- Stcrt. 1991, 57

Toepassing Algemene beschikking verkeer niet-ingeschreven rassen

- Stcrt. 1967, 152; Stcrt. 1971, 80; Stcrt. 1979, 82, 193; Stcrt. 1980, 62, 130, 136, 155
- Stcrt. 1981, 93, 113; Stcrt. 1982, 50, 103, 115, 206; Stcrt. 1983, 125; Stcrt. 1984, 14, 73, 162
- Stcrt. 1985, 24, 107, 208; Stcrt. 1988, 160

Beschikking uitvoer ongeregistreerd teeltmateriaal

- Stcrt. 1970, 81; Stcrt. 1971, 80; Ingetrokken Stcrt. 1979, 82

Beschikking verkeer teeltmateriaal ongeregistreerde rassen

- Stcrt. 1972, 14; Ingetrokken Stcrt. 1979, 82

Regeling verkeer rassen met communautair kwekersrecht

- Stcrt. 1998, 150

Aansluitingsbesluiten

Aansluitingsbesluit N.A.K.B

- Stb. 1967, 216; Stb. 1970, 653; Stb. 1975, 74; Stb. 1988, 304
- Stb. 1992, 59; Stb. 1994, 598

Vrijstelling aansluiting NAK-B

- Stcrt. 1967, 98; Stcrt. 1988, 254

25.1.7 Aansluitingsbesluit N.A.K

- Stb. 1967, 217; Stcrt. 1967, 98 (NAK Wageningen)
- Stb. 1970, 652; Stb. 1975, 74; Stb. 1990, 596; 1993, 251

Aansluitingsbesluit N.A.K.S

- Stb. 1967, 218; Stcrt. 1973, 250 (?); Stb. 1974, 560, 559
- Stb. 1985, 745; Stb. 1992, 60; Ingetrokken 1994, 598

Aansluitingsbesluit N.A.K.G

- Stb. 1967, 219; Stb. 1971, 401; Stb. 1988, 304
- Stb. 1989, 209; Vrijstellingsbeschikking aansluiting N.A.K.G
- Stcrt. 1967, 98; Stcrt. 1980, 143; Stcrt. 1993, 251

25.1.8 Toezicht ZPW

Beschikking aanwijzing opsporingsambtenaren

- Stcrt. 1969, 21

Toezicht Keuringsinstelling

- Stcrt. 1967, 132; Stcrt. 1968, 189; Stcrt. 1973, 250; Stcrt 1995, 10

Aanwijzing opsporingsambtenaren o.m. t.a.v. Verordeningen Landbouwschap

- Stcrt. 1969, 217

25.1.9 Overige

Reglement Raad van Beroep van de Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw (Naktuinbouw), zoals goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

- d.d. 16 juni 1994

Bekendmaking van de Raad voor het Kwekersrecht van het openbaar aanbod tot licentieverklaring Licentieverklaringen

- Stcrt. 1968, 47, 174; Stcrt. 1969, 29; Stcrt. 1974, 24, 208; Stcrt. 1979, 231; Stcrt. 1981, 26, 56

Beschikking vaststelling merken, certificaten, plombes en andere bewijsstukken

- Stcrt. 1968, 166; ingetrokken 1971, 243

Toepassing art. 93 van de ZPW (merken, certificaten, plombes en andere bewijsstukken)

- Stcrt. 1971, 243; Stcrt. 1975, 143, 150, 181; Stcrt. 1979, 20, 49, 150
- Stcrt. 1980, 42, 82, 76, 87; Stcrt. 1983, 115; Stcrt. 1984, 142
- Stcrt. 1986, 83; Stcrt. 1987, 70, 79; Stcrt. 1989, 88; Stcrt. 1990, 9, 91

Stcrt. 1993, 251

Raad voor aangelegenheden van teeltmateriaal van land- en tuinbouwgewassen

- Stcrt. 1970, 197; Gewijzigd Stcrt. 1974, 20; Stcrt. 1976, 192

Instellingswet Productschap voor tuinbouwzaden

- Stb. 1954, 448; Stb. 1955, 286

Wet opheffing bedrijfschap voor Tuinbouwzaden

- Stb. 1954, 455; Stb. 1955, 206

Beschikking tarieven RPVZ

- Stcrt. 1980, 155

Rijksproefstation voor de zaadcontrole wijziging tarieven onderzoeken

- Stcrt. 1977, 30

PBO-Verordeningen

Zaaizaadverordening 1947

- Voedselvoorzieningsblad van 1947, no. 78, Gewijzigd LZZ 12/1957

Zaaizaad verordening 1958

- Vb.bo no. Lzz 13/1958, Vb.bo no. 1968, 20
- Ingetrokken Vb.bo no. 1990, 7

Verordening zaden van groenvoeder gewassen en suikerbietenzaad

- Vb.bo no. Lzz 15/1958, Vb.bo no 1969, 45
- Vb.bo 1964, no. 50, Ingetrokken Vb.bo no. 1990, 7

Verordening Landbouwzaazaden 1989, PBO-blad 1990, no. 7

(In deze Verordening staan handelingen van de voorzitter en secretaris van het Productschap gehoord de Adviescommissie Landbouwzaazaden en de Commissie voor Vlas)

Richtlijnen voor de naamgeving van rassen

- Vb.bo. 1974 no. 80
- Ontheffingsbesluit Zaaigraanexport België 1967
- Vb. Bo 1967, 8
- Besluit vrijgave handelszaad van zaaiklaverzaad 1964
- Vb. Bo 1964, 50

Verdragen

Rijkswet tot goedkeuring van het Internationale verdrag tot bescherming van kweekproducten

- Stb. 1966, 442

Wet houdende goedkeuring van de herziening van het (UPOV) verdrag

- Stb. 1984, 238

Rijkswet van 6 oktober 1966 tot goedkeuring van het op 2 december 1961 te Parijs tot stand gekomen Internationaal verdrag tot bescherming van kweekproducten, met bijlage en verklaring

- Stb. 1966, 442

Wet van 2 mei 1984 houdende goedkeuring van de herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten (Trb. 1981, 205) en wijziging van de Zaaizaad- en plantgoedwet

- Stb. 1984, 238

Wet van 26 juni 1996 tot goedkeuring van de op 19 maart 1991 te Genève tot stand gekomen herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten, alsmede wijziging van de Zaaizaad- en plantgoedwet art. II.F

Stb. 1996, 398

Besluit van 10 april 1998 houdende het tijdstip van inwerkingtreding van de artikelen II, III en IV van de wet van 26 juni 1996 tot goedkeuring van de op 19 maart 1991 te Genève tot stand gekomen herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten, alsmede wijziging van de Zaaizaad- en plantgoedwet.

- Stb. 1998, 234

25.1.10 Europese Verordeningen

- Verordening (EG) nr. 1238/95 van de commissie van 31 mei 1995 houdende toepassingsbepalingen van verordening EG) nr. 2100/94 van de Raad, met betrekking tot de aan het Communautair Bureau voor plantenrassen te betalen rechten
- Verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad van 27 juli 1994 inzake het communautair kwekersrecht (PbEG L 227/1) zoals gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2506/95 van de Raad van 25 oktober 1995, PbEG L 258.
- Verordening (EG) nr. 1239/95 van de commissie van 31 mei 1995 houdende voorschriften ter uitvoering van verordening EG) nr. 2100/94 van de Raad, betreffende de procedures voor het Communautair Bureau voor plantenrassen (PbEG L 121/37) zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 448/96 van de Commissie van 12 maart, bEG L 62

25.1.11 Implementatie richtlijnen in Nederlandse wet- en regelgeving

Keuringsreglement siergewassen

Richtlijn nr. 98/56/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juli 1998 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van siergewassen (PbEG 1998, L 226); Richtlijn nr. 91/682/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 19 december 1991 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van siergewassen, alsmede van siergewassen (PbEG 1991, L 376), voorzover Richtlijn 98/56/EG hierop voortbouwt en het de krachtens Richtlijn 91/682/EEG aangenomen uitvoeringsbepalingen betreft

Keuringsreglement Groentezaden

Het reglement is gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschap ter voldoening aan artikel 8 lid 1 van de Richtlijn nr. 98/34/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels

betreffende diensten van de informatiemaatschappij (Pb EG L 204) zoals gewijzigd bij Richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (Pb EG L 217). Notificatienummer 2000/0561/NL.

Certificeringsreglement Groentezaden

Het reglement is gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschap ter voldoening aan artikel 8 lid 1 van de Richtlijn nr. 98/34/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende diensten van de informatiemaatschappij (Pb EG L 204) zoals gewijzigd bij Richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (Pb EG L 217). Notificatienummer 2000/548/NL.

Toelating van groenterassen tot het verkeer

Voordat rassen van groentegewassen in Nederland en in de Europese Unie (EU) verhandeld mogen worden, moeten zij eerst tot het verkeer worden toegelaten. Als Lidstaat van de EU heeft Nederland zich hierbij te houden aan de EU-richtlijn 70/458/EEG (inclusief de latere wijzigingen), die de keuring van teeltmateriaal binnen de EU harmoniseert en een vrij verkeer binnen de EU van goedgekeurd teeltmateriaal van toegelaten rassen reglementeert. In Nederland is deze zogenaamde groentezadenrichtlijn geïmplementeerd via de Zaaizaad- en Plantgoedwet (ZPW), waarin bepalingen en uitvoeringsmaatregelen zijn opgenomen met betrekking tot onder andere de registratie en inschrijving van rassen, het kwekersrecht, de keuring door Naktuinbouw en het verkeer van teeltmateriaal. Rassen kunnen pas in Nederland tot het verkeer worden toegelaten, wanneer zij zijn opgenomen in het Nederlands Rassenregister (de zogenaamde a-lijst) via het Besluit Registratie Groenterassen of in de Bijlage (de zogenaamde b-lijst) bij de Beschikking Toelating Groenterassen of in de EU-rassenlijst voor groenterassen. Voor de toelating van groenterassen geldt uitsluitend de eis dat het ras zelfstandig is en daarmee voldoet aan de identiteitscriteria van onderscheid, homogeniteit en bestendigheid. Van de a-rassen mag, gezien de EU-richtlijn, zowel gecertificeerd zaad als standaard zaad in het verkeer gebracht worden. Van de b-rassen mag alleen standaardzaad verhandeld worden. Op de instandhouding van de rassen wordt toegezien door Naktuinbouw.

De onderstaande wet- en regelgeving is niet gevonden.

- Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van landbouw en Visscherij, ter uitvoering van artikel 4 van het Reglement van den Raad voor het Kwekersrecht
- Aansluitingsbesluit Boomkwekerijgewassen 1944

25.2 Biotechnologie

Besluit genetisch gemodificeerde organismen, Wet milieugevaarlijke stoffen

Besluit GGO;

- Stb. 1993, 435

Besluit instelling tijdelijke commissie biotechnologie en voedsel

- Stcrt. 2001, 28

Mandaat directeur Biotechnologie

- Stcrt. 2001, 158

Subsidieregeling demonstratieprojecten markt en concurrentiekracht

- Stcrt. 1997, 175

Subsidieregeling zaaiprojecten life sciences

- Stcrt. 2000, 175

Wijziging van de Rijksoctrooiwet, de Rijksoctrooiwet 1995 en de Zaaizaad en Plantgoedwet ten behoeve van de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen

- EK 2001-2002, 26 26 568 (R 1638), nr. 435

26 LITERATUUR

26.1 Zaaizaad en plantgoed

Addens, N.H.H.

Zaaizaad en Pootgoed in de Nederlandse Landbouw, proefschrift Wageningen 1952

<Auteur onbekend >

Een halve eeuw Nederlandse Kwekersbond. In: Zaadbelangen 31 (1977) 7:2, 11/215

Boerma, H.O.G.

25-jarig bestaan van het Productschap voor Landbouwzaaizaden.

In: Zaadbelangen 35 (1981) 3:54, 54-58

CPRO-DLO

De Genenbank onderweg : verleden, heden en toekomst van het CNG, Samengesteld door Th. Van Hintum en L. van Soest. Wageningen; CPRO-DLO, 1992

Informatie- en Kenniscentrum Landbouw

Om mee te beginnen....., verkenning plantaardig uitgangsmateriaal in 2007. Ede/ Den Haag; IKC-L, LEI-DLO, 1997

Harreveld, J.van

Bescherming van den kweekerseigendom. Amsterdam; J.H. de Bussy, 1934

Kooij, P.A.C.E. van der

Kwekersrecht in Ontwikkeling. Zwolle; Tjeenk Willink, 1990.

ISBN 90-271-3182-1

Landbouwuniversiteit Wageningen

Werkgroep Landbouwpolitiek van de wetenschapswinkel / Overheidsbeleid en Biotechnologie : een onderzoek naar de betekenis van beleidsontwikkelingen met betrekking tot biotechnologie voor de zuivel- en de tuinzaadsector. Wageningen; LUW, 1989

Landbouwschap

Kwaliteitsbeleid voor Land- en tuinbouwprodukten. Den Haag; Landbouwschap, 1981

Ministerie van LNV

MDW-werkgroep 'Plantaardig Uitgangsmateriaal' / Met recht gekweekt : aanbevelingen voor modernisering van de Zaaizaad- en plantgoedwet. Den Haag; LNV, april 2001

Ministerie van LNV

Directie akker- en tuinbouw / Nota Zaadvak 1987-1991 : discussienota over de ontwikkelingen in de zaaizaadsector. Den Haag, LNV

Ministerie van LNV

Directie Akker- en Tuinbouw / Teeltmateriaal in het kader van Europa zonder binnengrenzen. Den Haag; 1989, LNV (Strategische verkenning Nr.5)

NAK: Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen
Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Zaaizaad en Pootgoed van landbouwgewassen. (verder geen info)

Nationale Raad voor landbouwkundig onderzoek

Meerjarenplan onderzoek plantaardig produktie 1987-1991. Den Haag; NRLO, 1986

Nederlandse Vereniging voor het Tuinzaadbedrijfsleven (NTZ)
Twee eeuwen tuinbouwzaden. Wassenaar, NTZ, 1992. ISBN 90-9005274-7

Peek, M (red.)

Wie doet wat op voedingsgebied : organisaties die zich bezighouden met
onderzoek, onderwijs, beleid, advies, controle, voorlichting en belangenbehartiging t.a.v. voeding
in Nederland. Wageningen; Stichting Voeding Nederland, 1988. ISBN 90-70840-20-0

Vries, J.G. de

Kwekersrecht. Stafafdeling Bedrijfstakingonderzoek van de Algemene Bank Nederland. < >, ABN, 1989

Zaadbelangen

<http://www.gcw.nl/DLO-PO-programmas/>

26.2 Biotechnologie

Meer, R. van der

Innovatieprogramma Biotechnologie: mei 1981- mei 1985, eindrapport Programmacommissie Biotechnologie. samengest. door R. van der Meer. Den Haag; SDU, 1985

Ministerie van LNV

Beleidsnota Landbouwbiotechnologie: leven in een duurzame toekomst. Den Haag; LNV, 1993

Ministerie van LNV

Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Vergaderjaar 1997-1998. 25 126, nr. 5. 's Gravenhage; LNV, 20 maart 1998.

Ministerie van LNV

Brief van de minister van LNV aan de Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. 's Gravenhage, LNV, 4 februari 2002. biote02023

Ministeries van LNV, VROM en OS

Brief van de ministers van LNV, VROM en OS aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 23 oktober 1996. Tweede Kamer, vergaderjaar 1996-1997, 25 000 XIV, nr. 21

Ministeries van EZ, LNV, OCW, VROM en VWS

Beleidsnota Biotechnologie; Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 428, nr. 2. Den Haag, 2000

Ministeries van EZ, LNV, VWS en VROM /

Biotechnologie en Overheid : wetgeving, veiligheid en milieu. Den Haag; EZ, 1997

Stichting voor Publieksvoorlichting over Wetenschap en Techniek

Biotechnologie: veiligheid en regelgeving. Utrecht; Stichting PWT, 1995